ARTHUR
C. CLARKE
ZPĚV
VZDÁLENÉ
ZEMĚ

SHOUT
SHARE
IT

- Arthur C. Clarke
- AUTOROVA POZNÁMKA
- I. THALASSA
- 1. PLÁŽ U TARNY
- 2. MALÁ NEUTRÁLNÍ ZÓNA
- 3. OBECNÍ RADA
- 4. ZVONĚNÍ NA POPLACH
- 5. NOČNÍ JÍZDA
- II. MAGELLAN
- 6. PŘISTÁVACÍ MANÉVR
- 7. VLÁDCI POSLEDNÍCH DNŮ
- 8. HLEDÁNÍ ZTRACENÉ LÁSKY
- 9. HLEDÁNÍ HYPERPROSTORU
- III. JIŽNÍ OSTROV
- 10. PRVNÍ KONTAKT
- 11. DELEGACE
- 12. ODKAZ
- 13. KOMISE
- 14. MIRISSA
- 15. TERRA NOVA
- 16. ZÁBAVA NA VEČÍRKU
- 17. ROZKAZ
- 18. KUMAR
- 19. KRÁSNÁ POLLY
- 20. IDYLA
- IV. KRAKAN
- 21. AKADEMIE
- 22. KRAKAN
- 23. DEN LEDU
- 24. ARCHÍV
- 25. ŠKORPIÓN
- 26. ZVEDÁNÍ VLOČKY
- 27. ZRCADLO MINULOSTI
- 28. PODMOŘSKÝ LES
- 29. SABROVÉ
- 30. KRAKANOVO DÍTKO
- V. SYNDROM BOUNTY
- 31. PETICE
- 32. NEMOCNICE
- 33. SLAPOVÉ SÍLY
- 34. VNITŘNÍ SPOJOVACÍ OKRUH
- 35. REKONVALESCENCE
- 36. KILIMANDŽÁRO

- 37. IN VINO VERITAS
- 38. ROZPRAVA
- 39. LEOPARD VE VĚČNÉM SNĚHU
- 40. KONFLIKT
- 41. ROZHOVOR V OBJETÍ
- 42. TEN, KTERÝ ZŮSTAL NAŽIVU
- 43. VÝSLECH
- VI. PODMOŘSKÉ LESY
- 44. AUTOMATICKÝ VYZVĚDAČ
- 45. NÁVNADA
- 46. BOHOVÉ NA DVA ZPŮSOBY
- VII. KDYŽ JISKRY VZHŮRU STOUPAJÍ
- 47. NANEBEVZETÍ
- 48. ROZHODNUTÍ
- 49. OHEŇ NA ÚTESU
- VIII. ZPĚV VZDÁLENÉ ZEMĚ
- 50. LEDOVÝ ŠTÍT
- 51. RELIKVIE
- 52. ZPĚV VZDÁLENÉ ZEMĚ
- 53. ZLATÁ MASKA
- 54. ROZLOUČENÍ
- 55. ODLET
- 56. POD PŘEDĚLEM MEZI SVĚTY
- IX. SAGAN 2
- 57. ZPĚV ČASU
- CHRONOLOGICKÝ PŘEHLED (v pozemských rocích)
- BIBLIOGRAFICKÁ POZNÁMKA
- PODĚKOVÁNÍ

Arthur C. Clarke
Zpěv vzdálené Země
román

Nikde po celém vesmíru, na tisících planet, nenajdou se lidé, aby se s námi podělili o naši osamělost. Zůstane možná inteligence, možná přetrvá moc, plující oblak naší zkázy budou možná prázdně sledovat odkudsi z hlubin vesmíru ohromná zařízení, jejichž tvůrci po nás toužili stejně, jako toužíme po nich my. Jenže odpověď na svou otázku dostali jsme už v samé podstatě života a v principech evoluce. Ze všech lidí, ať už kamkoli dospěli, nikdo tu nezůstane věčně…

Loren Eisley The Immense Journey (1957)

Napsal jsem hříšnou a zlou knížku, a cítím se neposkvrněný jako jehně.

Herman Melville Nathanielu Hawthornovi (1851)

ARTHUR
C. CLARKE
ZPĚV
VZDÁLENÉ
ZEMĚ

AUTOROVA POZNÁMKA

Základem tohoto románu je myšlenka obsažená již v mé stejnojmenné povídce, uveřejněné téměř před třiceti lety (nyní ve sbírce The Other Side of the Sky). Ovšem tato verze je přímo — a negativně — inspirována skutečností, že se před nedávnem vyrojilo v televizi i na filmovém plátně nesčetné množství nejrůznějších space-oper. (Zároveň vznáším dotaz: co je opakem inspirace — expirace?)

Prosím, aby mezi námi nedošlo k nedorozumění: z plna srdce obdivuji Star Trek a Lucasova-Spielbergova epická díla, abych zmínil jen nejvěhlasnější příklady tohoto žánru. Jenže tato díla patří do oblasti fantasy, není to science fiction v přesném smyslu slova. Nyní se zdá téměř jisté, že ve skutečném vesmíru možná nikdy nepřekročíme rychlost světla. Let dokonce i do těch nejbližších hvězdných soustav pokaždé potrvá celá desetiletí anebo staletí. Rozkaz „Šestou nadsvětelnou vpřed!“ nás možná přenese z jedné epizody do té následující příští týden, avšak Veliký Režisér na obloze svůj program tímhle způsobem nenaplánoval.

V průběhu posledního desetiletí rovněž vědci podstatně a překvapivě změnili svůj postoj vůči problému existence mimozemských inteligencí. Tohle téma přestalo být postupně od 60. let společensky přijatelné, dovolit si je mohou jen tak pochybné figury jako jsou spisovatelé science fiction. Mezníkem se stalo dílo Šklovského a Sagana Intelligent Life in the Universe (1966).

Nyní prožíváme velký odklon. Naprostý neúspěch nalézt sebemenší stopu života v naší Sluneční soustavě či zachytit jakýkoli kosmický rádiový signál pomocí obrovitých antén, jimž by se to mělo bez nesnází podařit, přiměly některé vědce k argumentaci „Možná jsme ve vesmíru sami…“ Dr. Frank Tipler, neznámější zastánce tohoto názoru, pobouřil Saganity (bezpochyby záměrně) tím, že jednomu ze svých příspěvků dal provokativní název „Neexistují žádní inteligentní mimozemšťané.“ Carl Sagan et al namítají (a já s nimi souhlasím), že je příliš brzy, abychom činili takhle dalekosáhlé závěry.

Mezitím zuří spory. Jak kdosi výstižně řekl, kterákoli z obou odpovědí bude mít úžasný dosah. Tuto otázku může rozhodnout jen důkaz, nelze se s ním vypořádat pomocí logiky či pravděpodobnosti. Byl bych rád, kdybychom celému sporu poskytli na jedno či dvě desetiletí laskavý odklad. V průběhu této doby by mohli radioastronomové, podobně jako dávní zlatokopové pátrající na pánvi po lesklém prachu, klidně prosívat proudy šumu řinoucí se dolu z oblohy.

Tento román je kromě jiného mým pokusem vytvořit realistické

dílo na téma mezihvězdného cestování — přesně tak, jako jsem v Prelude to Space (1951) použil známou či předvídatelnou techniku, abych popsal prvou cestu lidstva ze Země do vesmíru. Tato kniha neobsahuje nic, co by se rozcházelo či co by popíralo dosud uznávané fyzikální zákony. Jedinou opravdu divokou extrapolací je „kvantový pohon“, avšak dokonce i ten má vysoce vážené otce (viz Poděkování). I kdyby se ukázal jen jako báchorka, existuje několik dalších možnost. A když si je umíme představit my, primitivové z dvacátého století, v budoucnu věda bezpochyby objeví něco mnohem dokonalejšího.

Arthur C. Clarke
Colombo, Sri Lanka
3. červenec 1985

I. THALASSA

1. PLÁŽ U TARNY

Mirissa poznala dokonce ještě dřív, než člun proplul mezi pobřežními útesy, že je Brant nazlobený. Prkenné držení těla, jak stál u kormidelního kola — už sám fakt, že neponechal závěr plavby v šikovných Kumarových rukou — tohle všechno ukazovalo, že ho cosi vyvedlo z míry.

Opustila stín palem a zvolna kráčela po pláži, v mokrém písku jí vázly nohy. Když dospěla až k vodě, Kumar už svinul plachtu. Její maličký bratříček — teď už skoro stejně vysoký jako ona sama, s vypracovanými svaly — na ni vesele zamával. Jak často si přávala, aby se na Branta přenesla Kumarova bezstarostná, dobrácká nátura, díky níž jím nemohly otřást žádné těžké chvíle…

Brant nevyčkal, až člun najede na písek, ale skočil do vody, i když tu bylo ještě po pás hluboko, pohněvaně mířil k ní a cákal přitom na všechny strany. Držel kus zkrouceného kovu ověnčený přervanými dráty a zdvihl jej tak, aby si ho mohla dobře prohlédnout.

„Podívej!“ vykřikoval. „Už zas to udělali!“ Volnou rukou mával směrem k severnímu obzoru. „Tentokrát nedopustím, aby jim to prošlo tak hladce! A primátorka ať si k sakru říká, co se jí líbí!“

Mirissa ustoupila stranou a malý katamarán, připomínající jakousi pravěkou obludu při prvním útoku proti pevnině se zvolna vydrápal pomocí bočních otáčivých válců na pláž. Jakmile se dostal nad čáru přílivu, Kumar zastavil motor a seskočil, aby se připojil ke svému ještě rozvášněnému kapitánovi.

„Pořád Brantovi tvrdím,“ řekl, „že se to určitě stalo nešťastnou náhodou — možná to zavinila vlečená kotva. Proč by nakonec měli Seveřané provést něco takového úmyslně?“

„Tak já ti to povím,“ odsekl Brant. „Protože jsou moc líní, než aby si vyvinuli vlastní technické prostředky. Protože mají strach, abychom nenachytali příliš mnoho ryb. Protože…“

Postřehl, že se ostatní na něho kření, a odhodil klubko přetrhaných drátů před sebe. Kumar rotující předmět bez námahy zachytil.

„Kromě toho — i kdyby to byla jenom nešťastná náhoda, tady vůbec nemají co kotvit. Tahle oblast je přece na mapě jasně vyznačená: ZÁKAZ PLAVBY — VÝZKUMNÝ PROJEKT. A proto podám stížnost.“

Brantovi se postupně vrátilo dobré rozpoloženi, dokonce i jeho nejzuřivější záchvaty zlosti zřídkakdy přetrvaly déle než pár minut. Aby ho udržela v náladě, Mirissa ho začala hladit prsty po zádech a oslovila ho, jak uměla nejpříjemněji.

„Chytils něco, co by stálo za řeč?“

„Jasně že ne,“ odpověděl Kumar. „Jeho zajímá jenom lovení statistických údajů — kolik kilogramů na jeden kilowatt — a takovéhle nesmysly. Naštěstí jsem si vzal svůj prut. K večeři budeme mít tuňáka.“

Sáhl do člunu a vytáhl skoro metr dlouhé, silné a krásné proudnicové tělo, jehož barvy rychle povadaly a jehož bezduché oči už hleděly zpoza prahu smrti.

„Takového nedostanu zas tak často,“ povídal pyšně. Všichni ještě obdivovali jeho kořist, když se na Thalassu vrátily Dějiny a jednoduchý, bezstarostný svět, jak ho znali po celý svůj mladý život, náhle dospěl ke konci.

Znamení, že byl smeten, tkvělo nahoře no obloze, jako by obří ruka malovala po modrém chrámu nebes kusem křídy. Potom se jim přímo před očima lesklý pruh sražené páry začal třepit na okrajích, rozdrolil se do otýpek mračen, až to vypadalo, jako by se od obzoru k obzoru klenul sněhový most.

A vzápětí se z okraje vesmíru přivalilo vzdálené dunění hromu. Byl to zvuk, jaký Thalassa nezaslechla po sedm set let, ale který by okamžitě rozpoznalo každé dítě.

Přestože večer byl teplý, Mirissa se zachvěla a její ruka nalezla Brantovu. I když se jeho prsty sevřely okolo jejích, nezdálo se, že by si to uvědomoval, stále zíral na rozpolcené nebe.

Otřáslo to dokonce i Kumarem, ačkoli se jako první vzpamatoval natolik, že dokázal promluvit. „Musela nás objevit některá z kolonií.“

Brant, bez velkého přesvědčení, zvolna potřásl hlavou. „Proč by se měli o Thalassu starat? Určitě mají zastaralé mapy — přesvědčí se, že skoro celou planetu pokrývá oceán. Nemají žádný důvod, aby tu přistávali.“

„Z vědecké zvídavosti?“ navrhla Mirissa. „Aby se podívali, co se s námi stalo? Vždycky jsem říkala, že bychom měli opravit komunikační zařízení…“

Tohle byl prastarý spor, který ožíval každých pár desetiletí. Většina se shodovala, že by Thalassa skutečně měla jednoho dne zrekonstruovat velký talíř antény na Východním ostrově, zničený při výbuchu sopky Krakan před čtyřmi sty lety. Jenomže zatím měli před sebou vždycky tolik věcí, které jim připadaly důležitější — anebo prostě zajímavější.

„Postavit kosmickou loď, to je ohromný výkon,“ povídal Brant zamyšleně. „Nevěřím, že by to některá z kolonií dokázala — pokud by doopravdy nemusela. Stejně jako Země…“

Jeho hlas se vytratil do ticha. Tohle jméno ještě i po všech těch staletích těžko splývalo ze rtů.

Všichni náraz se obrátili k východu, odkud se přes moře hnala

rychlá rovníková noc.

Už se vylouplo několik jasnějších hvězd a rovnou nad vrcholky palem se vyšplhala malá, sevřená skupinka tvořící Trojúhelník, jež se s ničím jiným nedala zaměnit. Její tři hvězdy měly skoro stejnou magnitudu — avšak poblíž jižního konečku souhvězdí se před několika týdny znenadání rozzářil mnohem jasnější vetřelec. Jeho nyní už obnošený plášť byl dobře viditelný i ve středně silném dalekohledu. Avšak žádný přístroj nebyl schopný ukázat vířící žhavý popel, který býval planetou zvanou Země.

2. MALÁ NEUTRÁLNÍ ZÓNA

Období let 1901–2000 nazval více než o tisíc roků později jeden z význačných historiků „stoletím, kdy se stalo všechno“. A dodal, že by s ním souhlasili i lidé, kteří v té době žili — třebaže z úplně falešných důvodů.

Poukazovali by, a často s oprávněnou pýchou, na éru pokroku vědy — na dobytí vzduchu, na uvolnění atomové energie, na odhalení základních principů stavby živé hmoty, na elektroniku a na revoluci ve spojovacích prostředcích, na počátky umělé inteligence i na to nejokázalejší výzkum Sluneční soustavy a první přistání na Měsíci. Jenže, jak ukázal historik se čtyřiadvacetikarátovou jistotou zpětného pohledu na události, ani jeden člověk z tisíce se vůbec nedoslechl o objevu, který překonal všechny tyto události takovým způsobem, až hrozilo, že se stanou naprosto nedůležité.

Objev se zdál stejně neškodný a stejně vzdálený od záležitostí člověka jako zamžené fotografické desky v Becquerelově laboratoři, v průběhu pouhých padesáti let vedoucí k ohnivé kouli nad Hirošimou. Opravdu, byl to vedlejší produkt toho samého výzkumu a všechno začalo úplně stejně nevinně.

Příroda je účetní velice pečlivý a vždycky usiluje o to, aby jí účetní knihy souhlasily. Proto fyziky velice vyvedlo z míry, když objevili určitý druh jaderných reakcí a přitom se zdálo, že v rovnicích, které děje sumárně popisovaly, i po sečtení všech členů dohromady na jedné straně cosi schází.

Stejně jako účetní kvapně vpisující do knih sebemenší platbu, aby měl aspoň krůček náskoku před kontrolou, byli fyzikové zase nuceni vynalézt úplně novou částici. Aby ovšem diskrepanci vysvětlili, musela to být částice nanejvýš podivná — zcela bez hmotnosti i bez náboje a s tak fantastickou schopností pronikat hmotou, že by mohla projít bez patrných nesnází olověnou deskou miliardy kilometrů silnou.

Tenhle přízrak dostal jméno neutrino — neutron plus bambino. Zdálo se, že neexistuje vůbec žádná naděje takovou nepolapitelnou věc někdy experimentálně dokázat, avšak v roce 1956, s nasazením gigantické přístrojové techniky, zachytili fyzikové první exempláře. Zároveň to ovšem byl také triumf teoretiků, kteří náhle měli svoje nepravděpodobné rovnice ověřené.

Svět jako celek se to však vůbec nedozvěděl a ani o to nestál, jenže hodiny, odpočítávající čas zbývající do Soudného dne, přesto spustily.

3. OBECNÍ RADA

Místní spojovací síť na Tarně nikdy nefungovala lépe než z devadesáti pěti procent — avšak na druhé straně taky nikdy hůř než na osmdesát pět procent. Jako většinu ze všech zařízení na Thalasse ji zkonstruovali dávno pohřbení géniové, takže jakékoli poruchy katastrofálního rozsahu byly skutečně nemožné. I kdyby se dokonce porouchala řada součástí, celý systém by stále obstojně fungoval až do té doby, dokud by to někoho nenaštvalo a neopravil by ho.

Technici tomu říkali „elegantní degenerace“ — a tenhle obrat prý dost přesně popisoval životní styl Lassanů, jak prohlašovali někteří cynikové.

Podle údajů ústředního počítače balancovala teď spojovací síť v mezích své běžné devadesátiprocentní propustnosti, ale primátorka Waldronová by klidně snesla i méně. V průběhu poslední půlhodiny jí telefonovala větší část obce a přinejmenším padesát dospělých i dětí se motalo v zasedací síni rady — což bylo víc, než se do ní mohlo slušně vejít a zaujmout svoje sedadla. Počet účastníků nutný k právoplatné schůzi činil dvanáct a někdy vyžadovalo drakonická opatření shromáždit takový počet dosud nevychladlých těl na jednom místě. Zbytek z pěti set šedesáti obyvatel Tarny dával přednost tomu, že sledoval a hlasoval, pokud se lidé cítili dostatečně zainteresovaní — jednání v domácím pohodlí.

Dvakrát jí také volal krajský guvernér, jednou telefonovali z prezidentovy kanceláře a také ze Zpravodajské agentury Severního ostrova a všichni vznášeli tu samou zbytečnou žádost. Každý také dostal stejnou stručnou odpověď: Ovšemže vás okamžitě uvědomíme, kdyby se cokoli přihodilo… a díky, že se o nás tolik zajímáte.

Primátorka Waldronová nemilovala rozruchy a její přiměřeně úspěšná kariéra administrátorky místního formátu se zakládala na tom, že se jim vyhýbala. Někdy to samozřejmě bylo nemožné, její veto by sotva vychýlilo z trasy hurikán v roce 9, který představoval až doposud nejpozoruhodnější událost celého století.

„Ticho, všichni!“ zakřičela. „Reeno, nech na pokoji ty lastury, někomu dalo spoustu práce, než je tak naaranžoval! Kromě toho už máš čas, abys šla do postele. Billy — dolů ze stolu! Okamžitě!“

Překvapující rychlost, s jakou se obnovil pořádek, ukazovala, že tentokrát jsou vesničané dychtiví vyslechnout, co jim chce jejich primátorka povědět. Vypnula neutuchající pípání na svém náramkovém telefonu a převedla hovor na zařízení, kde se dalo nechat vzkaz.

„Upřímně, nevím toho o moc víc než vy — a není pravděpodobné, že v několika následujících hodinách dostaneme nějaké další

informace. Ale nepochybně to byl jakýsi druh kosmické lodi, kterou se podařilo znovu nastartovat — myslím, že bych měla říct která vzlétla — , když nám přelétla nad hlavami. Poněvadž se tady na Thalasse nemá kam jinam obrátit, dříve či později se pravděpodobně vrátí zpátky na Tři ostrovy. Jestli bude oblétávat celou planetu, mohlo by to trvat několik hodin.“

„Pokoušeli jsme se navázat kontakt pomocí rádiového vysílání?“ zeptal se kdosi.

„Ano, ale až dosud bezúspěšně.“

„Jenže měli jsme se o to vůbec pokoušet?“ řekl jakýsi úzkostlivý hlas.

Nad celým shromážděním se rozestřelo krátké ticho, pak si rada Simmons, největší šťoura a rýpal v sestavě primátorky Waldronové, znechuceně odfrkl.

„To je směšné. Ať podnikneme cokoli, najdou si nás asi tak za deset minut. Kromě toho nejspíš vědí přesně, kde nás hledat.“

„Naprosto souhlasím s členem rady,“ řekla primátorka Waldronová, vychutnávající takovou neobvyklou příležitost. „Každá kolonizační loď určitě bude mít mapy Thalassy. Možná že jsou tisíc roků staré — ale budou zachycovat Místo prvního přistání.“

„Jenže předpokládejme — jenom předpokládejme — že to přece jen jsou mimozemšťané?“

Primátorka si povzdechla, napadlo ji, že všechny tyhle úvahy byly omleté do naprostého vyčerpání už před celými staletími.

„Žádní mimozemšťané neexistují,“ pronesla s jistotou. „Aspoň ne na tak vysoké úrovni, aby byli schopní kosmických letů. Ovšemže, nemůžeme si být jistí na sto procent — ale na Zemi po nich pátrali všemi možnými prostředky tisíc roků.“

„Je tu jiná možnost,“ ozvala se Mirissa, která stála společně s Brantem a s Kumarem skoro až vzadu v síni. Všechny hlavy se obrátily jejím směrem, až Brant vypadal trochu rozmrzele. Přes všechnu lásku k Mirisse bývaly doby, kdy si přál, aby nebyla vždycky tak naprosto dokonale o všem zpravená a aby její rodina neopatrovala po posledních pět generací Archív.

„A jaká, moje milá?“

Nyní se rozmrzelost přenesla na Mirissu, ačkoli svou podrážděnost skrývala. Neměla ráda, když se k ní choval blahosklonně člověk, který nebyl příliš inteligentní, ačkoli bezpochyby chytrý — nebo prohnaný bylo snad výstižnější slovo. Skutečnost, že primátorka Waldronová dělala oči na Branta, nezneklidňovala Mirissu ani v nejmenším, jenom ji to bavilo a dokonce pociťovala vůči starší ženě jistý soucit.

„Mohla by to být nějaká jiná automatická osidlovací loď, podobná té, co přivezla na Thalassu genetické předlohy pro naše předky.“

„Jenže až teď — tak pozdě?“

„Proč ne? První osidlovací lodě dosahovaly jenom několika málo procent rychlosti světla. Země je průběžně zdokonalovala — až do chvíle, kdy zanikla. Poněvadž pozdější typy byly téměř desetkrát rychlejší, předehnaly ty dřívější v průběhu jednoho století, přibližně. Mnoho z nich je určitě ještě na cestě. Ty myslíš že ne, Brante?“

Mirissa vždycky dbala, aby ho zapojila do každé debaty, a pokud to bylo možné, vnukla mu myšlenku, že s námětem přišel on sám. Dobře si uvědomovala jeho pocity méněcennosti a nestála o to, aby je prohlubovala.

Někdy to bývalo dost nudné být nejbystřejší osobou v Tarně. Ačkoli udržovala kontakty s půltuctem lidí stejných duchovních kvalit na Třech ostrovech, zřídkakdy se s nimi setkávala tváří v tvář, vždyť dokonce ani po celých tisíciletích to žádná spojová technika neumožňovala.

„Je to zajímavý nápad,“ povídal Brant. „Mohla bys mít pravdu.“

Ačkoli dějepis nebyl jeho silnou stránkou, měl Brant Falconer jako každý vystudovaný technik povědomí o složité řadě událostí, jež vedly ke kolonizování Thalassy.

„A co podnikneme,“ zeptal se, „jestliže to je jiná osidlovací loď a pokusí se nás zkolonizovat znovu? Řekneme Díky, pro dnešek by to už stačilo?“

Ozval se nečetný nervózní smích, potom rada Simmons zamyšleně poznamenal: „Jsem si jistý, že bychom osidlovací loď zvládli, kdybychom museli. Kromě toho nebyli by její roboti dostatečně inteligentní, aby program odvolali, kdyby viděli, že jejich práci už někdo udělal?“

„Snad. I když by je mohlo napadnout, že oni by to dokázali lépe. V každém případě, ať už je to pradávná pozemská loď, anebo pozdější model některé z kolonizovaných planet, určitě to bude ovládané nějakým druhem robotů.“

Tohle nebylo zapotřebí rozvíjet, každý chápal, jak fantasticky obtížný a nákladný je mezihvězdný let s lidskou posádkou. I když byl technicky možný, byl by naprosto nesmyslný a bezúčelný. Roboti splní úkol tisíckrát levněji.

„Automatická sonda nebo vrak — co proti ní podnikneme?“ dožadoval se jeden z vesničanů.

„Možná ten problém nebudeme muset řešit my,“ řekla primátorka. „Zdá se, že všichni považují za samozřejmé, že loď zamíří k Místu prvního přistání, ale proč by to měla dělat? Nakonec, mnohem pravděpodobnější je Severní ostrov…“

Primátorce často dokazovali, že se mýlí, ale ještě nikdy jí to nedokázali tak rychle. Zvuk, který sílil na obloze nad Tarnou, tentokrát už nezněl jako hrom dunící vysoko v ionosféře, ale jako pronikavý svist nízko se řítícího tryskáče. V nedůstojném spěchu

všichni vyrazili ven ze zasedací síně; jen pár prvních stačilo postřehnout tuponosé křídlo ve tvaru delty, jak zatmívalo hvězdy a cílevědomě mířilo k místu, stále dosud uctívanému jako poslední svazek se Zemí.

Primátorka Waldronová si na okamžik odskočila, aby podala hlášení do ústředí, potom se přidala k ostatním, kteří se motali venku všude okolo.

„Brante — můžeš se tam dostat první. Vezmi si draka.“

Tarnský šéfinženýr zamrkal, tohle bylo poprvé, kdy dostal od primátorky takhle přímý rozkaz. Pak se zatvářil trochu rozpačitě.

„Před několika dny prorazil křídlo kokosový ořech. Zatím jsem neměl čas, abych ho spravil, pro ty problémy s rybářskými sítěmi. A stejně není vybavený pro létání v noci.“

Primátorka ho obdařila dlouhým, tvrdým pohledem. „Doufám, že moje auto pojízdné je,“ povídala sarkasticky.

„Ovšem,“ odvětil Brant dotčeným hlasem. „Je natankované až po okraj a připravené okamžitě vyrazit.“

Bylo zcela nezvyklé, aby primátorčino auto kamkoli jezdilo, celá Tarna se dala přejít pěšky napříč za dvacet minut a veškerou místní přepravu potravin a zařízení zajišťovaly malé rolby vhodné do písku. Za sedmdesát roků ve státní službě udělalo auto méně než sto tisíc kilometrů, a pokud se vyhne nehodě, mělo by mít dost sil ještě přinejmenším po následující století.

Lassané si vesele zahrávali s většinou zlozvyků, avšak honba po módnosti a vyhazování peněz pro zvýšení prestiže mezi ně nepatřily. Když se auto vydalo na nejdůležitější cestu, jakou kdy z hlediska historie podniklo, nikdo by nehádal, že stroj je starší než kterýkoli z cestujících.

4. ZVONĚNÍ NA POPLACH

První údery pozemského umíráčku nezaslechl nikdo — dokonce ani ti vědci, kteří tenhle osudný objev hluboko v podzemí v opuštěném zlatém dole v Coloradu udělali.*[1]

Byl to odvážný pokus, zcela nemyslitelný před polovinou dvacátého století. Jakmile bylo neutrino jednou zjištěno, někteří z vědců si brzy uvědomili, že lidstvo má nové okno do vesmíru. A něco s takovou pronikavostí, že to prošlo celou planetou stejně snadno jako světlo skleněnou tabulí, by se dalo využít k nahlédnutí přímo do srdce sluncí.

Zejména Slunce. Astronomové byli přesvědčeni, že porozuměli reakcím, jež rozdmychávají solární pec, na níž zcela závisel všechen život na Zemi. Za ohromných tlaků a teplot se ve slunečním jádru vodík slučoval na hélium v průběhu řady reakcí, jež uvolňovaly ohromná množství energie. A jako náhodný vedlejší produkt — neutrina.

Trilióny tun hmoty přehrazující cestu tahle sluneční neutrina nepovažovala za větší překážku než obláček dýmu, hnala se ze svého rodiště pryč rychlostí světla. Přesně o dvě sekundy později se vnořila do prázdného prostoru a rozlétla se po celém vesmíru. Ať se střetnou se sebevětším množstvím hvězd a planet, většina neutrin bude stále unikat před zajetím nehmotným duchem „pevné“ látky až do doby, kdy se sám Čas nachýlí ke konci.

Osm minut poté, co opustil Slunce, nepatrný zlomek slunečního proudu prolétl Zemí — a ještě mnohem nepatrnější část zachytili vědci v Coloradu. Své zařízení si zahrabali hlouběji než kilometr pod zem, aby odclonili všechno méně pronikavé záření a aby mohli polapit vzácné pravé posly ze samotného srdce Slunce. Doufali, že když pak ulovená neutrina sečtou, dozvědí se něco podrobnějšího o podmínkách panujících v místě, které — jak mohl snadno dokázat kterýkoli filozof — bylo navždy nepřístupné lidskému poznání a přímému pozorování.

Pokus proběhl podle předpokladů; sluneční neutrina byla zjištěna. Jenže — bylo jich strašně málo. Mělo jich být třikrát nebo čtyřikrát tolik, než kolik se masivnímu zařízení podařilo zachytit.

Zcela jasně tady cosi nesouhlasilo a v průběhu sedmdesátých let dvacátého století přerostl Případ zmizelých neutrin ve velký vědecký skandál. Byla zkontrolována veškerá zařízení a pak přezkoušena ještě jednou, přezkoumány byly teoretické předpoklady a experiment byl mnohokrát provedený celý znovu vždycky s tímtéž záhadným výsledkem.

Na konci dvacátého století byli astrofyzikové nuceni přijmout zneklidňující závěr — ačkoli si tehdy ještě nikdo neuvědomoval

všechny důsledky, jež z něho plynuly.

Na teorii nebyla chybička, ani na zařízení. Potíž se skrývala hluboko ve Slunci.

První tajné zasedání v historii Mezinárodní astronomické unie se konalo roku 2008 v Aspenu ve státě Colorado — nedaleko dějiště původního pokusu, který teď už zopakovali v tuctu zemí. O týden později se nacházel Zvláštní bulletin Mezinárodní astronomické unie č. 55/2008, nesoucí úmyslně zamlžený titulek Několik poznámek k reakcím ve Slunci, v rukou všech vlád na Zemi.

Člověk by předpokládal, že jak zpráva pozvolna prosakovala ven, oznámení konce světa vyvolá jistou míru paniky. Ve skutečnosti všeobecná reakce bylo ohromené mlčení — potom následovalo pokrčení rameny a návrat k normálnímu, každodennímu způsobu života.

Jen málo vlád kdy hledělo dál dopředu než k následujícím volbám, málokterý člověk za životy svých vnuků. A kromě toho, astronomové se mohli mýlit…

I když byla lidská civilizace odsouzena k smrti, datum popravy zůstávalo stále nejisté. Slunce nevybuchne určitě přinejmenším v následujících tisíci letech; a kdo by ronil slzy pro čtyřicátou generaci?

5. NOČNÍ JÍZDA

Žádný ze dvou měsíců nevyšel, když se auto vezoucí Branta, primátorku Waldronovou, radu Simmonse a dva důležité vesničany vydalo po nejznámější tarnské silnici. Ačkoli Brant řídil se svou obvyklou zručností, bez jakéhokoli patrného úsilí, stále v něm trochu hlodalo pokárání od primátorky. Skutečnost, že se její buclatá ručka malebně opírala o jeho nahá ramena, celou záležitost vylepšovala jen velice málo.

Avšak poklidná krása noci a hypnotizující rytmus palem, stejnoměrně se míhajících v kuželech automobilových světel, mu navrátila jeho obvyklou dobrou náladu. Ostatně jak by mohl připustit, aby jeho malicherné osobní pocity narušily takové historické chvíle?

Za deset minut budou na Místě prvního přistání — a na počátku jejich dějin. Co je tam očekávalo? Jenom jedna jediná věc byla jistá, návštěvník se naváděl podle stále pracujícího rádiového majáku prastaré osidlovací lodi. Věděl, kde ho hledat, takže určitě pocházel z nějaké jiné kolonie pozemšťanů v této oblasti vesmíru.

Branta však zasáhlo znepokojivé pomyšlení. Na druhé straně, — maják, signalizující do celého vesmíru, že těmito místy kdysi prošli inteligentní tvorové, mohl odhalit kdokoli — nebo cokoli. Připomněl si, že se před několika lety zvedly hlasy, aby se přerušilo vysílání, které už nemělo žádný rozumný účel a mohlo jenom případně uškodit. Návrh byl zamítnut těsnou většinou z důvodů spíš sentimentálních a emocionálních než logických. Thalassa by teď mohla svého rozhodnutí brzy litovat, jenže nepochybně už bylo příliš pozdě, aby se s tím cokoli podniklo.

Rada Simmons se naklonil ze zadního sedadla kupředu a tiše promluvil k primátorce.

„Helgo," řekl a bylo to vůbec poprvé, co ho Brant slyšel vyslovit primátorčino křestní jméno — „myslíš, že se ještě budeme umět dorozumět? Robotické jazyky podléhají velice rychlému vývoji, jak víš."

Primátorka Waldronová to sice nevěděla, ale skrývat své nevědomosti uměla na jedničku.

„Tohle je ten nejmenší z našich problémů, klidně si můžeme počkat, až doopravdy nastane. Brante — mohl bys jet trošku pomaleji? Ráda bych se tam dostala živá."

Na dobře známé silnici byla jejich současná rychlost naprosto bezpečná, avšak Brant poslušně zpomalil na čtyřicet mil. Byl by rád věděl, jestli se primátorka snaží střetnutí oddálit, byla to děsivá odpovědnost střetnout se s teprve druhou kosmickou lodí z cizího

světa v dějinách planety. Bude je sledovat celá Thalassa.

„Do Krakana!“ zaklel kdosi na zadním sedadle. „Vzal s sebou někdo fotoaparát?“

„Na návrat už je pozdě,“ odvětil rada Simmons. „Kromě toho ještě bude spousta času na fotografování. Nepředpokládám, že zase odstartují hned nato, co nám řeknou nazdar!“

V jeho hlase se objevil mírně hysterický přídech a Brant mu to mohl stěží zazlívat. Kdo dokázal říct, co je očekává hned za vrcholkem následujícího kopce?

„Podám vám zprávu okamžitě, jakmile budu mít co říct, pane prezidente.“ Primátorka Waldronová hovořila do radiotelefonu v autě. Brant začátek rozhovoru vůbec nepostřehl, propadl se příliš hluboko mezi své vzdušné zámky. Poprvé v životě litoval, že se s historií neseznámil hlouběji.

Samozřejmě základní fakta znal bezpečně, ta patřila k výchově každého dítěte na Thalasse. Věděl, že jak staletí plynula, diagnóza astronomů se stávala stále důvěryhodnější, datum jejich předpovědí stále přesnější. Roku 3600, plus minus sedmdesát pět let, se Slunce promění v novu. V nijak zvlášť pozoruhodnou, jenže dost velikou, aby…

Jeden starý filozof kdysi poznamenal, že lidské mysli se báječně uleví, když se člověk dozví, že ho ráno pověsí. Cosi na tenhle způsob se stalo s celým lidským plemenem v závěrečných rocích čtvrtého tisíciletí. Jestliže však přece jen nastal krátký okamžik, kdy lidská civilizace konečně stála tváří v tvář pravdě jak s rezignací, tak i s odhodláním, bylo to oné prosincové půlnoci, kdy rok 2999 přecházel do roku 3000. Nikdo, kdo viděl, jak se objevuje první trojka, nemohl se zbavit vědomí, že se nikdy nepromění ve čtyřku.

Nicméně zbývalo ještě víc než polovina tisíciletí, třicet generací, jež ještě budou žít a umírat na Zemi stejně jako jejich předkové před nimi, zmůže ještě mnoho. Když už vůbec nic jiného, mohly by uchránit veškeré vědění a největší výtvory lidského umění.

Dokonce na samém úsvitu kosmického věku nesly první automatické sondy opouštějící Sluneční soustavu ukázky hudby, vzkazy a vyobrazení pro případ, že by se někdy setkaly s jinými obyvateli vesmíru. A třebaže se ve vlastní Galaxii nezjistila sebenepatrnější stopa po cizích civilizacích, dokonce i ti nejzavilejší pesimisté věřili, že kdesi na některém z miliard jiných vesmírných ostrůvků, rozprostírajících se tak daleko, kam až dohlédly nejmocnější teleskopy, se musí objevit inteligentní život.

Po celá staletí se řinul proud lidského vědění a kultury, terabyt za terabytem, směrem k Mlhovině Andromedy a k jejím vzdálenějším sousedům. Nikdo se samozřejmě nikdy nedozví, zda signály dospěly na místo určení — a pokud došly, zda se je podařilo rozluštit. Avšak

skrývala se za tím stejná motivace, jakou pociťuje většina lidí, byl to impuls zanechat po sobě jakýsi poslední vzkaz — nějaké znamení upozorňující: Všiml sis? I já jsem kdysi žil!

Okolo roku 3000 byli astronomové přesvědčeni, že jejich gigantické teleskopy na oběžné dráze kolem Země odhalily všechny planetární soustavy do vzdálenosti pěti set světelných roků od Slunce. Objevili tucty planet velikých přibližně jako Země a některé z těch bližších zhruba zmapovali. Několik planet mělo atmosféru vykazující nepochybné známky života, abnormálně vysoké procento kyslíku. Byla rozumná šance, že by tam lidé mohli přežít — kdyby je dosáhli.

Lidstvo nemohlo, avšak člověk ano.

První osidlovací lodi byly primitivní, přestože se přiblížily k tehdejším vrcholům techniky. S pohonným systémem dostupným v roce 2500 mohly dospět do nejbližší planetární soustavy za dvě stě let. Nesly vzácný náklad zmrazených embryí.

To však byla jen menší část jejich úkolu. Zároveň musely vézt automatické zařízení, jež tyhle potenciální lidi oživí a vychová a naučí je přežít v neznámém, ale pravděpodobně nepřátelském prostředí. Nemělo by smysl — bylo by přímo kruté — vyhnat nahé, bezmocné děti do světů tak vražedných, jako je Sahara či Antarktida. Musel je někdo vychovat, dát jim nástroje, ukázat jim, jakým způsobem zjišťovat a využívat místní zdroje. Když přistála, Osidlovací loď se proměnila v Mateřskou loď, která mohla opatrovat své potomstvo po celé generace.

Loď však nenesla jen lidské bytosti, ale veškerou biotu. Rostliny (ačkoli nikdo netušil, jestli se tam pro ně najde půda), chovná zvířata a včleněna byla i úžasná škála základních druhů hmyzu a mikroorganismů pro případ, že by se porouchala normální zařízení pro výrobu potravin a bylo by se třeba navrátit k základním zemědělským technikám.

Takový úplný začátek měl i jednu výhodu. Všechny nemoci a všichni paraziti, kteří zamořovali lidskou společnost od úsvitu věků, zůstali na místě, aby je vyhubil sterilující žár Novy Solis.

Databanky, inteligentní systémy schopné řešit jakoukoli myslitelnou situaci, roboti, opravářské a podpůrné mechanismy tohle všechno se muselo vyvinout a sestrojit. A muselo to začít fungovat v průběhu časového rozmezí dlouhého jako doba mezi Vyhlášením nezávislosti a prvním přistáním na Měsíci.

Ačkoli se úkol zdál jen stěží zvládnutelný, probudil takové nadšení, že se spojilo téměř celé lidstvo, aby ho realizovalo. Dostalo v něm dlouhodobý cíl — poslední dlouhodobý cíl, — který teď dával smysl lidskému životu, a dokonce i pro pozdější dobu, potom, co bude Země zničená.

První osidlovací loď opustila Sluneční soustavu roku 2553 a

zamířila k blízkému dvojčeti Slunce, k Alfě Centauri A. Ačkoli bylo klima na planetě Pasadena, velké zhruba jako Země, sužováno pro blízkost slunce Centauri B krutými extrémy, nejbližší další možný cíl ležel víc než dvakrát tak daleko. Doba potřebná na cestu na Sírius X by byla přes čtyři sta roků, až by osidlovací loď dorazila, Země by možná už ani neexistovala.

Ale kdyby byla úspěšně kolonizována Pasadena, bylo by dost času odeslat zpátky příznivou zprávu. Dvě stě let na cestu, padesát roků na vybudování základny a postavení malého vysílače a pouhé čtyři roky k tomu, aby signál doletěl na Zemi proč, bude-li trochu přát štěstí, by toho neměly být úplné ulice okolo roku 2800…

Ve skutečnosti se to odehrálo už v roce 2786; Pasadena se činila dokonce ještě lépe, než jak se plánovalo. Zpráva přímo elektrizovala a znamenala nové povzbuzení pro osidlovací program. Až dosud byly vypuštěny dvě desítky lodí, každá další byla vybavena pokročilejší technikou než její předchůdkyně. Poslední model byl schopen dosáhnout jedné dvacetiny rychlosti světla a v jeho dosahu už leželo víc než padesát různých cílů.

Dokonce i když se vysílač na Pasadeně odmlčel po odeslání pouhé zprávy o přistání, sklíčenost trvala jenom chvíli. Co se podařilo jedenkrát, podaří se znovu — a ještě jednou — a s větší zárukou úspěchu.

Okolo roku 2700 byla opuštěna nedokonalá technika zmrazených embryí. Genetická informace, kterou příroda zakódovala do spirálové struktury molekuly DNA, se nyní už dala uskladnit snadněji, bezpečněji a dokonce ještě zhuštěněji v pamětech posledních typů počítačů, takže osidlovací loď ne větší než běžné letadlo pro tisíc cestujících mohla uvést milión genotypů. Ke hvězdám mohl být vynesen celý nezrozený národ a navíc ještě zařízení pro replikaci, potřebné k založení nové civilizace — tohle všechno se vešlo do několika set krychlových metrů.

Brant věděl, že přesně takhle se to stalo před sedmi sty lety na Thalasse. Jak už cesta šplhala do kopců, míjeli některé z vrypů, jež tady zanechaly první automatické exkavátory, když pátraly po surovinách, z nichž byli vytvořeni jeho vlastní předkové. Za okamžik spatří dávno opuštěné závody na jejich zpracování a …

„Co je tohle?“ naléhavě zašeptal rada Simmons.

„Stop!“ poručila primátorka. „Vypni motor, Brante.“ Natáhla ruku po vestavěném mikrofonu.

„Primátorka Waldronová. Jsme u značky sedmého kilometru. Před námi je jakési světlo — vidíme ho mezi stromy — pokud můžu odhadnout, je přesně na Místě prvního přistání. Slyšet není nic. Teď vyrážíme dál.“

Brant nevyčkal na rozkaz a jemně posunul rychlostní páku

kupředu. Tohle byla druhá nejvíc vzrušující záležitost, jaká se mu přihodila za celý jeho život, hned po hurikánu v roce 9, který ho přepadl venku.

Tehdy to přece jen bylo víc než jenom vzrušující, byl rád, že vyvázl živý. Teď se tu možná také skrývalo nebezpečí, ale doopravdy tomu nevěřil. Copak by se roboti mohli chovat nepřátelsky? Jistě neexistovalo nic, co by snad příchozí z jiné planety mohli po Thalasse chtít, s výjimkou informací a přátelství…

„Víte," ozval se rada Simmons, „měl jsem na tu věc dobrý výhled, než se schovala za stromy a jsem si jistý, že to je jakýsi druh letadla. Osidlovací lodě nikdy nemívaly křídla ani aerodynamické tvary, samozřejmě. A bylo to velice malé."

„Ať už je to cokoli," řekl Brant, „dozvíme se to za pět minut. Podívejte na to světlo — klesá do Pozemského parku — na předpokládané místo. Neměli bychom auto nechat stát a dojít zbytek cesty pěšky?"

Pozemský park byl pečlivě udržovaný travnatý ovál na východní straně Místa prvního přistání a nyní ho před jejich zraky skrýval černý, jako přízrak se rýsující sloup Mateřské lodi, nejstarší a nejuctívanější pomník na celé planetě. Přes kontury dosud bezvadně zachovalého válce se přelévala záplava světla, zcela zjevně z jediného silného zdroje.

„Zastav těsně předtím, než dojedeš k lodi," poručila primátorka. „Tam vystoupíme a omrkneme to kolem. Zhasni světla, aby nás nezpozorovali, dokud to nebudeme chtít."

„Oni nebo to?" zeptal se jeden z cestujících trochu hystericky. Všichni ho ignorovali.

Automobil zastavil v obrovitém stínu vrhaném lodí a Brant jej otočil o sto osmdesát stupů.

„Jenom pro případ, že bychom se museli dát na rychlý ústup," vysvětlil napůl vážně a napůl uličnicky, stále ještě nemohl uvěřit, že jim hrozí skutečné nebezpečí. Doopravdy, prožíval chvíle, kdy si přál vědět, jestli se to všechno děje ve skutečnosti. Možná spal a byl to pouze živý sen.

Potichu vystoupili z auta a kráčeli k lodi, pak ji obešli a dospěli k ostře se rýsující světelné stěně. Brant si zaclonil oči, vystrčil hlavu zpoza trupu lodi a přimhouřil je před září.

Rada Simmons měl naprostou pravdu. Byl to jakýsi druh letadla — nebo raketoplánu, — a to typ velice malý. Mohli snad Seveřané…? Ne, to bylo absurdní. Na omezené rozloze Tří ostrovů se nedal předpokládat žádný užitek z takového stroje a jeho výroba se sotva mohla utajit.

Byl tvarovaný jako tupá špička šípu a musel přistávat vertikálně, neboť nezanechal na trávě v okolí žádné stopy. Světlo prýštilo z

jediného zdroje v kabině proudnicového tvaru umístěné na hřbetě a přímo nad ním se střídavě rozsvěcel a zhasínal malý rudý majáček. Celkově to byl konejšivě — opravdu k úplnému zklamání — obyčejný stroj. Takový, že bylo nemyslitelné, aby cestoval tucet světelných roků od nejbližší známé kolonie.

Náhle hlavní světlo pohaslo a malá skupinka pozorovatelů zůstala na okamžik oslepená. Když se Brant na tmu adaptoval, spatřil, že v přední části stroje jsou okna, slaboučce svítící vnitřním osvětlením. No tohle — letadlo vypadalo skoro jako pilotované lidskou posádkou a ne roboty, jak to všichni považovali za samozřejmé!

Primátorka Waldronová dospěla k přesně stejnému překvapivému závěru.

„Tohle není automatická sonda — jsou v tom lidé! Nesmíme mařit čas. Posviť na mě baterkou, Brante, aby nás uviděli."

„Helgo!" protestoval rada Simmons.

„Nebuď osel, Charlie. Brante, dělej!"

Jak to prohlásil první člověk na Měsíci před téměř dvěma tisíciletími? „Malý krůček pro člověka, velký skok pro lidstvo…" Udělali jich celkem asi dvacet, než se po straně létajícího stroje otevřely dveře, dolů prudce sklouzla rampa na dvou kloubech A ven vykročili dva humanoidé, aby se s nimi přivítali.

To byl první Brantův postřeh. Potom si uvědomil, že se nechal svést barvou jejich pokožky — nebo toho, co spatřil přes ohebný, průsvitný film, který je pokrýval od hlavy až k patě.

To nebyli humanoidé — byli to lidé. Kdyby se už nikdy v životě nedostal na slunce, vypadal by možná skoro tak vybledle jako oni.

Primátorka pozvedla ruce v tradičním gestu, starém jako samy lidské dějiny: Přesvědčete se — nejsem ozbrojená!

„Nepředpokládám, že mi budete rozumět," řekla, „ale vítám vás na Thalasse."

Návštěvníci se zasmáli a starší z nich — pohledný šedovlasý nuž, dobře šedesátník — zvedl paže v odpověď.

„Naopak," odvětil jedním z nejhlubších a nejkrásněji modulovaných hlasů, jaký kdy Brant slyšel, „rozumíme vám bezvadně. Velice nás těší, že se s vámi setkáváme."

Uvítací skupinka na okamžik stanula v ohromeném mlčení. Jak jsme hloupí, zauvažoval Brant, že nás to překvapilo. Neměli přece nejmenší potíže porozumět řeči lidí, kteří žili před dvěma tisíci roků. Když byl vynalezen zvukový záznam, navždy zachytil základní podoby fonémů ve všech jazycích. Slovníky se budou rozrůstat, syntax a gramatika mohou podléhat změně, avšak výslovnost zůstane stabilní po tisíciletí.

Primátorka Waldronová byla první, kdo se vzpamatoval. „No, to určitě uspoří spoustu obtíží," řekla dost nepřesvědčivě. „Ale odkud jste

přiletěli? Obávám se, že jsme ztratili kontakty se svými — sousedy, — poněvadž byla zničená naše anténa s dálkovým dosahem.“

Starší muž vrhl rychlý pohled na svého mnohem vyššího společníka a problesklo mezi nimi jakési tiché dorozumění. Potom se znovu obrátil k vyčkávající primátorce.

Zcela nepochybně se mu vkradl do jeho nádherného hlasu smutek, když pronášel své neskutečné, absurdní tvrzení. „Možná bude pro vás těžké, abyste tomu uvěřili,“ řekl. „Jenže my nepocházíme ze žádné z kolonizovaných planet. Přiletěli jsme rovnou ze Země.“

II. MAGELLAN

6. PŘISTÁVACÍ MANÉVR

Dokonce ještě než otevřel oči, Loren věděl naprosto přesně, kde se nachází, a docela ho to překvapilo. Po spánku dlouhém dvě stě roků by považoval za pochopitelné, kdyby byl trochu zmatený, avšak připadlo mu to jako včera, co udělal poslední záznam do lodního deníku. Pokud si vzpomínal, nezdál se mu ani jediný sen. Byl za to vděčný.

Stále ještě se zavřenýma očima se postupně soustřeďoval na jednotlivé zdroje svých počitků. Zaslechl měkké brumlání hlasů, docela uklidňující. Ozývalo se důvěrně známé naříkání ventilátorů a cítil sotva znatelné proudění vzduchu, nesoucí okolo jeho tváře závan příjemného pachu antiseptického prostředku.

Jediný pocit, který mu scházel, byla váha vlastního těla. Bez námahy zvedl pravou paži; zůstala plavat ve vzduchu a očekávala jeho další rozkaz.

„Zdravím vás, pane Lorensone," pronesl vesele ohlušující hlas. „Takže jste se uráčil zas se mezi nás vrátit. Jak se cítíte?"

Loren konečně otevřel oči a pokusil se je zaostřit na rozmazanou postavu, vznášející se u jeho postele.

„Buď zdráv… doktore. Mám se dobře. A mám hlad."

„To je vždy dobré znamení. Můžeš se obléci — ještě chvíli nedělej příliš prudké pohyby. A jestli si budeš chtít nechat ty vousy, to si můžeš rozhodnout později."

Loren namířil ruku, stále ještě plovoucí ve vzduchu, proti svojí bradě, překvapily ho rozměry strniska, které tam našel. Podobně jako většina mužů se nerozhodl pro trvalé odstranění vousů — na tohle téma se už sepsaly celé stohy psychologických pojednání. Možná právě nastal čas, aby se rozmyslel a udělal to. Pobavilo ho, že se nechal takovou trivialitou odpoutat od důležitějších myšlenek, a dokonce v takovou chvíli.

„Dopluli jsme v pořádku?"

„Samozřejmě — jinak bys spal pořád. Všechno jede podle plánu. Loď nás začala probouzet před měsícem — teď jsme na oběžné dráze okolo Thalassy. Opravářské čety překontrolovaly všechny systémy; teď je na tobě, abys taky odvedl nějakou práci. A máme pro tebe malé překvapení."

„Příjemné, doufám."

„My taky. Od téhle chvíle za dvě hodiny podává kapitán Bey instruktáž ve velké zasedačce. Pokud bys zatím ještě nechtěl vstát, můžeš ji sledovat odsud."

„Půjdu do sálu, rád se dostanu mezi lidi. Ale mohl bych nejdřív

posnídat? Už je to strašně dlouho…“

Kapitán Sirdar Bey vypadal unaveně, ale spokojeně, když přivítal patnáct mužů a žen, které právě oživili, a představil je těm třiceti, kteří v současné době tvořili směny A a B. Směna C měla podle lodních řádů spát — ale úplně vzadu v sále se ukrývalo několik postav a předstíralo, že sem nikdy nevstoupily.

„Jsem velice rád, že jste se k nám připojili,“ řekl nově příchozím. „Je to příjemné, když člověk kolem sebe vidí několik nových tváří. A ještě lepší je pozorovat planetu a vědět, že naše loď splnila plán cesty za prvních dvě stě roků bez závažnějších anomálii. Tady je Thalassa, přesně podle programu.“

Všichni se obrátili k obrazovce pokrývající větší část stěny. Hodně plochy patřilo údajům a informacím o stavu lodních systémů, avšak největší díl se mohl proměnit v okno vyhlížející do vesmíru. Zcela je vyplňoval omračující, nádherný obraz modrobílé koule, téměř úplně osvětlené. Všichni v místnosti pravděpodobně postřehli její srdcervoucí podobu se Zemí, pozorovanou z místa vysoko nad Tichým oceánem — samá voda, jenom několik osamělých kousků pevniny.

A země se skutečně nacházela — sevřená skupina tří ostrovů, zčásti skrytá pod závojem mračen. Lorenovi vytanula na mysli Havaj, kterou nikdy v životě nespatřil a která už neexistovala. Byl tu však zásadní rozdíl mezi oběma planetami. Opačnou polokouli Země tvořila většinou pevnina, druhá hemisféra Thalassy byl pouhý oceán.

„Tak tady je,“ řekl kapitán pyšně. „Přesně, jak určoval plán výpravy. Jenže je tu jeden detail, se kterým nepočítal a který určitě ovlivní náš postup.

Připomeňte si, že Thalassa byla osídlena pomocí modulu Mark 3A obsahujícího padesát tisíc jednotek, který opustil Zemi v roce 2751 a dorazil sem roku 3109. Všechno šlo dobře a první relace jsme obdrželi o sto šedesát let později. Pokračovaly bez přerušení téměř po dvě století, pak se náhle odmlčely po krátké zprávě oznamující velkou vulkanickou erupci. Dál jsme už neuslyšeli ani slovo, a tak jsme dospěli k závěru, že naše kolonie na Thalasse byla zničena — nebo zdegradovala na nějaký stupeň primitivní společnosti, jak se už přihodilo, zdá se, v několika jiných případech.

Dovolte, abych pro čerstvě probuzené zopakoval, co jsme zjistili. Když jsme vlétli do této sluneční soustavy, začali jsme přirozeně odposlouchávat všechny vlnové rozsahy. A nic — dokonce ani únik radiace z energetických systémů.

Když jsme se přiblížili, uvědomili jsme si, že to ještě vůbec nic nedokazuje. Thalassa totiž má velice hustou ionosféru. Pod ní by se mohlo ozývat čilé švitoření na středních a krátkých vlnách a nikdo zvenčí by se o tom nikdy nedozvěděl. Mikrovlny by pronikly,

samozřejmě, jenže ty možná k ničemu nepotřebují nebo jsme prostě neměli to štěstí a žádný paprsek jsme nezachytili.

V každém případě se tam dole nachází vyspělá civilizace. Jakmile se nám nabídl pohled na noční stranu, uviděli jsme osvětlení jejich velkoměst — nebo přinejmenším měst. Je tu spousta menších průmyslových závodů, nepříliš hustá pobřežní doprava — žádná veliká plavidla — a dokonce jsme zpozorovali pár letadel pohybujících se rychlostí plných pět set mil za hodinu, která je zanesou na kterékoli místo během patnácti minut.

V natolik koncentrovaném společenství zjevně nepotřebují příliš rozsáhlou leteckou dopravu a mají solidní systém silnic. Jenže stále nejsme schopni odhalit žádné telekomunikační prostředky. A taky žádné družice — dokonce ani meteorologické, ačkoli byste si řekli, že je měli zapotřebí… ačkoli třeba ne, poněvadž jejich lodi se nikdy nevzdálí z dohledu pobřeží.

Tady prostě není jiná pevnina, kam by se dalo plout, samozřejmě.

Takže teď jsme tady. Je to zajímavá situace — a velice příjemné překvapení. Alespoň doufám, že bude. A nyní, jsou nějaké dotazy? Ano, Lorensone?“

„Pokoušeli jsme se s nimi navázat kontakt, pane kapitáne?“

„Zatím ne, domnívali jsme se, že to není radno, dokud nepoznáme přesně úroveň jejich civilizace. Ať podnikneme cokoli, může to být značný šok.“

„Vědí, že jsme tady?“

„Pravděpodobně ne.“

„Ale jistě — naše motory — něco takového museli zpozorovat!“

Bylo to opodstatněné tvrzení, poněvadž kvantový tryskový motor při plném výkonu byl jednou z nejdramatičtějších podívaných, v nichž měl kdy člověk prsty. Zářil jako atomová bomba, jenomže mnohem delší dobu — měsíce namísto milisekund.

„Možná, ale pochybuji o tom. Když jsme prováděli hlavní část brzdného manévru, byli jsme na opačné straně od slunce. V jeho světle by nás neviděli.“

Potom kdosi položil otázku, kterou měli na jazyku všichni. „Pane kapitáne, jak to ovlivní naši výpravu?“

Sirdar Bey zamyšleně pohlédl na tazatele.

„V tomhle stadiu se ještě nedá říct. Několik set tisíc jiných lidských bytostí — nebo kolik jejich populace čítá — nám může hodně usnadnit. Nebo přinejmenším podstatně zpříjemnit. Na druhé straně, jestli jim nepadneme do oka…“

Výmluvně pokrčil rameny.

„Právě se mi vybavila rada, kterou dával starý zkušený cestovatel jednomu ze svých kolegů. Jestliže předpokládáš, že se k tobě budou domorodci chovat přátelsky, pak se to obvykle stane. A vice versa.

Takže dokud se neprokáže opak, budeme předpokládat, že se zachovají přátelsky. A jestli ne…“

Kapitánovi ztvrdly rysy a jeho hlas se proměnil v hlas velitele, jenž převedl svou velkou loď přes propast padesáti světelných roků.

„Nikdy jsem netvrdil, že v síle je pravda, ale být mocný je vždycky velice uklidňující.“

7. VLÁDCI POSLEDNÍCH DNŮ

Jen stěží se dalo uvěřit, že je skutečně a nepopiratelně probuzený a život že začíná znovu.

Korvetní kapitán Loren Lorenson chápal, že nikdy nemůže zcela uniknout z dosahu tragédie, jež vrhla stín na život více než čtyřiceti generací a která dospěla k vrcholu právě v jeho době. V průběhu jeho prvního nového dne ho pronásledoval neustálý strach. Ani slibná tvář a záhadnost nádherné planety zalité oceánem, která visela tam dole pod Magellanem, nemohla potlačit obavy: Jaké sny na mě sestoupí, až zavřu večer oči a poprvé za dvě stě roků se ponořím do skutečného spánku?

Stal se svědkem událostí, na něž nikdo nikdy nezapomene a které budou děsit lidstvo až do konce jeho dní. Lodním dalekohledem pozoroval zánik Sluneční soustavy. Spatřil na vlastní oči, jak po miliardě roků znovu vybuchly sopky na Marsu, jak se náhle obnažila Venuše, když její atmosféra vyvála do vesmíru okamžik předtím, než planeta sama propadla zkáze, viděl explodovat obří plynové planety v do běla rozžhavených kotoučích ohně. Avšak tohle všechno bylo jenom nedůležité, bezvýznamné divadlo ve srovnání s pohledem na tragédii Země.

I tu sledoval přes čočky kamer, které přetrvaly o několik málo minut déle než obětující se lidé, kteří zasvětili poslední chvíle svého života tomu, aby kamery vedli. Viděl…

…egyptské pyramidy žhoucí temně rudou září okamžik předtím, než se zřítily do jezer roztaveného kamene…

…dno Atlantiku, vyprahlá skaliska ostře vystupující v těch několika vteřinách, než se znovu ponořila pod hladinu lávy, tryskající z vulkánů středooceánského driftu…

…Měsíc vycházející nad hořící brazilské pralesy a zářící nyní téměř stejně mocně jako Slunce před svým posledním západem, do něhož zbývalo sotva několik minut…

…celý kontinent Antarktidy, který se náhle vynořil ze svého hrobu, když odtála kilometry silná vrstva prastarého ledu… … mohutný ústřední oblouk Gibraltarského mostu, tavící se, zatímco se žhavým vzduchem propadal dolů…

V tomhle posledním století děsily Zemi přízraky — nikoli přízraky mrtvých ale těch, kteří se už nikdy nenarodí. Neboť pět set let se porodnost udržovala na takové úrovni, aby se lidská populace postupně snížila na několik málo miliónů, až neodvratně přijde konec. Celá města — a dokonce celé země — opustili obyvatelé v těch dobách, kdy zdecimované lidstvo očekávalo událost, jež završí Dějiny.

Byla to doba prapodivných paradoxů, divokých výkyvů mezi zoufalstvím a horečnatou rozjařeností. Mnozí samozřejmě hledali zapomnění pomocí tradičních způsobů — drog, sexu a riskantních sportů, včetně čehosi, co byly opravdické miniaturní války, bojované pod dohledem rozhodčího a smluvenými zbraněmi. Stejně populární bylo i ohromné spektrum elektronické katarze, od nejrozmanitějších videoher přes seriály, do nichž se divák mohl přímo zapojit, až po přímou stimulaci mozkových center rozkoše.

Protože teď už nebyl žádný důvod brát ohledy na budoucnost této planety, mohly se s klidným svědomím vyždímat do dna všechny pozemské zdroje a promrhat bohatství nahromaděné v průběhu věků. Podle názvosloví materiálního světa všichni byli milionáři, bohatší než jejich předkové, ovoce jejichž dřiny sklidili, ve svých nejdivočejších snech. Sami si říkali s trpkou ironií, ačkoli ne bez určité pýchy, Vládci posledních dní.

Nicméně i když spousty lidí hledalo zapomnění, dokonce ještě víc jich nacházelo uspokojení, ostatně stejně jako kdykoli předtím, v práci na dosažení cílů přesahujících rozměr jejich života. Pokračovalo se ve většině oborů výzkumné činnosti a využívaly přitom zdroje, jež se teď nabízely. Když nyní potřeboval fyzik k pokusu sto tun zlata, nebyl už to problém finanční, ale jenom malá nesnáz v zásobování.

Tři obory převládaly. První bylo neustálé sledování sluneční činnosti — ne proto, že by zůstávaly nějaké pochybnosti, ale ve snaze upřesnit předpověď výbuchu na rok, den, hodinu…

Druhou oblastí bylo pátrání po mimozemských civilizacích. Aniž by přihlíželo k celému staletí neúspěchů, pokračovalo nyní se zoufalou naléhavostí — ale dokonce ani před samotným koncem nesklízelo větší úspěchy než dříve. Na veškeré volání člověka se vesmír ozýval stále stejně jalovou odpovědí.

A třetí samozřejmě představovalo osidlování okolních hvězd v naději, že lidský rod nevymře se zánikem svého Slunce.

Do sklonku posledního století byly vyslány osidlovací lodi, stále rychlejší a stále dokonaleji vybavované, k více než padesáti cílům. Jak se očekávalo, většina pokusů skončila nezdarem, avšak deset kolonií odvysílalo nazpět zprávu o alespoň částečném úspěchu. A ještě větší naděje se vkládaly do posledních a nejdokonalejších modelů, ačkoli dosáhnou své vzdálené cíle dávno a dávno potom, co Země přestane existovat. Ten úplně poslední, který byl vypuštěn, mohl křižovat vesmír jednou dvacetinou rychlosti světla a přistane za devět set padesát roků když půjde všechno hladce.

Loren měl ještě v dobré paměti vypuštění Excaliburu ze startovací rampy v Lagrangeově bodu mezi Zemí a Měsícem, kde loď postavili. Ačkoli mu bylo teprve pět roků, přesto chápal, že tahle osidlovací loď bude ze všech nejrychlejší. Avšak aby porozuměl, proč byl po celá

staletí prováděný program zastaven právě ve chvíli, kdy dospěl k technické dokonalosti, na to byl přece jen příliš malý. A nemohl ani vytušit, jak jeho vlastní život promění ohromující objev, který dosavadní situaci naprosto zvrátil a v posledních desetiletích pozemské historie dal lidstvu novou naději.

Nikdo nedokázal nikdy snést žádné podstatné důvody pro kosmické lety s lidskou posádkou třeba jen na vzdálenost k nejbližší hvězdě, třebaže na tohle téma vzniklo nesčetné množství teoretických studií. Že měla taková cesta trvat celé století, to nebyl rozhodující faktor, tenhle problém by vyřešila hibernace. Opice rhesus prospaly už v družici Louis Pasteur, určené pro lékařský výzkum, téměř tisíc roků a jejich mozky vykazovaly stále bezvadně normální činnost. Neexistoval vůbec žádný důvod předpokládat že by totéž nedokázaly i lidské bytosti — ačkoli rekord který držel pacient postižený zvláštním, záhadným druhem rakoviny, činil méně než dvě století.

Biologický problém byl vyřešený; byl to technický, který se dál nepřekonatelný. Plavidlo, jež by dokázalo nést tisíce spících cestujících spolu se vším, co by k novému životu na cizí planetě potřebovali, muselo by mít rozměry jako veliké zaoceánské parníky, které kdysi vládly pozemským mořím.

Bylo by celkem snadné vybudovat takovou loď za oběžnou drahou Marsu a využít přitom hojných zdrojů v pásu asteroidů. Jenže bylo ovšem nemožné vybavit ji motory, jež by takovou loď vynesly ke hvězdám v nějaké rozumně dlouhé době.

Dokonce i při desetině rychlosti světla nalézaly se všechny nejslibnější cíle více než pět set roků daleko. Potřebnou rychlost dosahovaly automatické sondy — řítící se přes sousední hvězdné soustavy a hlásící rádiem svá pozorování, učiněná průběhu několika hektických hodin průletu. Jenže neexistoval žádný způsob, jak by se daly přibrzdit a sestoupit s nimi na oběžnou dráhu nebo přistát. Vyloučíme-li nehodu, budou navždycky pokračovat v letu jednou galaxií za druhou.

Tady se skrýval základní problém se všemi raketami — a nikdo dosud nevynalezl žádnou jinou možnost pohonu pro dálkové lety. Rychlost je totiž stejně obtížné ztratit, jako ji nabrat, a nutnost nést pohonné hmoty potřebné pro brzdící manévr potíže cestovatele nejen zdvojnásobuje, přímo je to umocňuje.

Loď vybavená kompletní hibernací ovšem může být postavena tak, aby dosáhla jednu desetinu světelné rychlosti. Vyžadovalo by to jen vézt okolo jednoho miliónu tun poněkud exotické věci, jako jsou pohonné hmoty. Bylo by to obtížné, ale nikoli nemožné.

Avšak aby plavidlo na konci cesty rychlost ztratilo, muselo by startovat nikoli s miliónem — ale ještě s dalším zcela nesmyslným, směšným miliónem tun pohonných hmot. Tohle samozřejmě vůbec

nepřipadalo v úvahu, takže celé záležitosti nikdo po staletí nevěnoval jedinou vážnou myšlenku.

A potom, díky jedné z největších dějinných ironií, získalo lidstvo klíč k vesmíru — a zůstalo mu sotva jedno století k tomu, aby jej dokázalo využít.

8. HLEDÁNÍ ZTRACENÉ LÁSKY

Jak jsem šťastný, pomyslel si Moses Kaldor, že jsem tomu pokušení nikdy nepodlehl svodům, jimiž umění a technika vábí lidstvo už déle než celé tisíciletí. To bych si přál, abych si mohl s sebou do vyhnanství vzít Evelynin elektronický obraz zachycený pomocí několika gigabytů programu. Mohla by se přede mnou zjevit v některém z prostředí, které jsme oba měli rádi, a mohli bychom pokračovat v přerušeném hovoru, dokonale přesvědčivém. Nikdo cizí by neuhodl, že to všechno je neskutečné.

Jenže já bych to po pěti či deseti minutách věděl, pokud bych se nechtěl úmyslně klamat. A to bych nikdy nedokázal. Ačkoli stále přesně nechápu, proč se proti tomu mé instinkty bouří, nikdy nedokážu přijmout falešnou útěchu, kterou poskytuje rozhovor s mrtvým. Nyní už dokonce ani nevlastním pouhý záznam jejího hlasu.

Takhle to je mnohem lepší, pozorovat ji, jak se tiše prochází v malé zahrádce u našeho posledního domova, a vědět, že to není iluze vytvořená počítačovým programem, ale že se to skutečně stalo na Zemi před dvěma stoletími.

A jediný hlas, který se tu a tam ozve, bude můj. Bude promlouvat ke vzpomínkám, jež stále žijí v mém vlastním, lidském mozku.

Soukromý záznam číslo jedna. Utajený proti odposlechu. Samovymazávací.

Měla jsi pravdu, Evelyn, a já jsem se mýlil. Ačkoli jsem nejstarším na lodi, vypadá to, že stále ještě mohu být přínosem.

Když jsem procitl vedle mne stál kapitán Bey. Cítil jsem se polichocený — jakmile jsem byl schopen cokoli pociťovat.

„Tedy, pane kapitáne“ řekl jsem, „to jste mě docela překvapil. Napůl jsem očekával, že mě odhodíte do vesmíru jako zbytečnou zátěž.“

Zasmál se a odvětil: „To se může pořád ještě stát, Mosesi, cestu jsme ještě neskončili. Ale teď vás určitě potřebujeme. Ti, co misi plánovali, byli chytřejší, než byste řekl.“

„Na seznamu cestujících mě uvedli jako velvyslanec—poradce. Z jakého titulu jste mě vzbudili?“

„Pravděpodobně budeme požadovat obojí. A možná vám přidělíme úlohu, kterou znáte ještě lépe…“

„Jen to klidně řekněte. I když mně se slovo vůdce nikdy nelíbilo a nikdy jsem se za žádného nepovažoval. Vždycky jsem se snažil, aby lidé sami přemýšleli — nikdy jsem po nikom nechtěl aby mě slepě následoval. Historie už zaznamenala příliš mnoho vůdců.“

„Ano, ale ne všichni byli špatní. Vzpomeňte si na svého

biblického jmenovce, na Mojžíše.“

„Velmi přeháníte ačkoli dokážu pochopit, že ho obdivujete. Ostatně i vy máte úkol dovést jakési bezejmenné hordy do zaslíbené země. Počítám, že někde vyvstal nějaký drobný problém.“

Kapitán se zasmál a odvětil: „Rád vidím, že už jste zcela čilý. V tomhle stádiu žádné problémy nemáme a není důvod, proč by měl nějaký být. Avšak situace se vyvinula tak, jak nikdo neočekával, a vy jste náš oficiální diplomat. Máte kvalifikaci, o níž jsme se domnívali, že ji nikdy nevyužijeme.“

Můžu ti říct, Evelyn, že to pro mě byl šok. Když jsem otevřel překvapením ústa, kapitán Bey mi musel přesně číst myšlenky.

„Ach,“ rychle dodal, „nenarazili jsme na žádné mimozemšťany! Ale ukázalo se, že naše kolonie na Thalasse nezanikla, jak jsme se dohadovali. Naopak, přímo tu vzkvétá.“

To bylo samozřejmě další překvapení ačkoli příjemné. Nikdy v životě mě nenapadlo, že bych mohl na vlastní oči spatřit Thalassu — Mořskou planetu. V okamžiku mého procitnutí jsme měli být už celé světelné roky za ní, měli jsme ji minout před staletími.

„Jací ti lidé jsou? Už jste s nimi navázali kontakt?“

„Ještě ne, to je váš úkol. Víte lépe než kdokoli jiný, jakých chyb jsme se dopustili v minulosti. Nechceme je znovu zopakovat tady. A teď, jestli jste schopen dojít nahoru na můstek, ukážu vám naše dávno ztracené bratránky z ptačí perspektivy.“

Tohle se odehrálo před týdnem, Evelyn. Jak příjemné je, když člověka netlačí čas — po desetiletích krutých termínů, kdy šlo doslova o život! Nyní už víme o Thalassanech tolik, kolik jsme se jen mohli dozvědět, aniž bychom se s nimi setkali tváří v tvář. A to uděláme dnes večer.

Zvolili jsme společnou půdu, abychom ukázali, že jsme si vědomi příbuzenství. Místo prvního přistání je zřetelně viditelné a dobře udržované, jako park — a možná jako svatyně. To je velmi dobré znamení; já jen doufám, že nás nebudou chtít obětovat. Možná nás budou považovat za bohy, což nám situaci usnadní. Rád bych zjistil, jestli si Thalassané vynalezli bohy.

Začínám znovu žít, moje drahá. Ano, ano — bylas moudřejší než já, takzvaný filozof! Žádný člověk nemá právo zemřít, když ještě může pomoci svým druhům. Bylo to ode mne sobecké, že jsem si přál opak… ležet navěky vedle tebe na místě, které jsme si tehdy dávno vybrali, tak daleko odsud… Nyní dokonce dokážu přijmout fakt, že jsi rozmetaná po celé Sluneční soustavě společně se vším, co jsem kdy na Zemi miloval.

Ale nyní mne očekává práce, a dokud s tebou rozmlouvám, stále jsi naživu.

9. HLEDÁNÍ HYPERPROSTORU

Ze všech překvapení, která museli strávit vědci ve dvacátém století, byl pravděpodobně nejvíce zničující — a neočekávaný objev, že nic na světě není plnější než takzvaný „prázdný“ prostor.

Prastará aristotelovská doktrína, že příroda má z prázdnoty hrůzu, měla naprostou pravdu. Když se kterýkoli atom zdánlivě pevně látky vyňal z objemu, který zaujímal, zbylo po něm peklo kypící takovými energiemi, že si je lidská mysl ani neuměla představit. Ve srovnání s nimi dokonce i nejhustší forma hmoty — neutronová hvězda o hustotě sto miliónů tun na krychlový centimetr — byla jen takřka nehmotným přízrakem, sotva postřehnutelnou perturbací nepředstavitelně husté, a přece cosi jako pěnu připomínající struktury „hyperprostoru“.

Už klasická studie Lamba a Retherforda z roku 1947 ukázala, že v prostoru se toho nachází mnohem více, než nám tvrdila naivní intuice. Při zkoumání nejjednoduššího prvku — atomu vodíku — objevili, že když osamělý elektron obíhá kolem jádra, děje se cosi podivného. Elektron se zdaleka nepohyboval po hladké křivce. Choval se tak, jako by jím neustále zmítaly subsubmikroskopické vlny. Ačkoli bylo obtížné takovou myšlenku přijmout, byly to fluktuace samotného vakua.

Od časů starých Řeků se filozofové dělili do dvou škol — na ty, kteří věřili, že se v Přírodě všechno odehrává spojitě, a na jiné kteří namítali, že to je iluze, že všechny děje ve skutečnosti probíhají ve skocích či kvantech, která jsou však příliš drobná, než aby je člověk normálně postřehl. Vypracování atomické teorie znamenalo triumf této druhé myšlenkové školy, a když Planckova kvantová teorie dokázala, že dokonce i světlo a energie přichází v malých částečkách, nikoli nepřetržitým proudem, spory konečně ustaly.

Finální analýza dokázala, že svět Přírody je zrnitý — nespojitý. I když se prostému lidskému oku zdá, že vodopád a kapky ze sprchy je obojí něco úplně jiného, v zásadě je to totéž. Molekuly H20 jsou příliš drobné, než abychom je dokázali postřehnout smysly, ale fyzikové je snadno rozliší pomocí přístrojů.

A nyní analýza pokročila o krůček dále. Zrnitost prostoru byla těžko k pochopení nejen pro subsubmikroskopické rozměry — ale pro svou úžasnou intenzitu.

Nikdo si neumí skutečně představit milióntinu centimetru, avšak s číslem milión — tisíc tisíců — umíme zacházet, třeba v takových lidských záležitostech, jako jsou rozpočty nebo sčítání lidí. Když se řekne, že na vzdálenost jednoho centimetru se vejde vedle sebe milión virů, člověk tomu rozumí.

Jenže milión miliontin centimetru? Tenhle rozměr je srovnatelný s velikostí elektronu a už je mimo naše schopnosti představy. Možná to dokážeme pochopit intelektuálně, ale nikoli smysly.

Ovšem rozměry vnitřní stavby prostoru jsou ještě mnohem a mnohem menší než tohle — jsou takové, že z jejich hlediska jsou mravenec i slon stejně velcí. Kdybychom si ji představili jako bublinovitou, zpěněnou látku — což je představa naprosto zavádějící, ale alespoň trochu se blížící skutečnosti — pak by se takových bublinek vešlo tisíce miliónů miliónů miliónů miliónů miliónů na jediný centimetr délky.

A nyní si představte, že bublinky neustále vybuchují a při výbuších se uvolňuje energie srovnatelná s energií atomové bomby — pak zase tuhle energii absorbují nazpět, aby ji opět vyplivly, a takhle se to děje neustále a pořád.

S velikým zjednodušením takhle vypadal obrázek základní struktury prostoru, jak jej vymysleli fyzikové koncem dvacátého století. Ovšem že by se tahle vnitřní energie někdy dala využít, to se zdálo naprosto fantastické.

Jenže stejně tak všem připadala myšlenka uvolnění energie z nedávno objeveného atomového jádra o pouhou jednu generaci dříve, a přece se to podařilo za dobu kratší než polovinu století. Spoutat „kvantové fluktuace“, které ztělesňovaly energii samotného prostoru, to byl úkol o celý jeden řád obtížnější — a výhra byla v tomtéž poměru větší.

Kromě jiného by lidstvu umožnila volně se pohybovat vesmírem. Kosmická loď by mohla akcelerovat doslova navždycky, poněvadž by už nepotřebovala žádné pohonné hmoty. Jediné praktické omezení rychlosti by paradoxně bylo to, s čím bojovala první letadla — tření okolního prostředí. Mezihvězdný prostor obsahuje značné množství vodíku a dalších atomů, které mohou způsobovat problémy už dávno předtím, než by loď dosáhla nepřekročitelné meze dané rychlostí světla.

Kvantový pohon mohl být vyvinut kdykoli po roce 2500, a historie lidstva by se pak značně lišila. Naneštěstí — jak se už při křivolakém pokroku vědy přihodilo mnohokrát — nepřesná pozorování a mylné teorie zpozdily konečný průlom téměř o tisíc roků.

Horečná staletí Posledních dní dala vznik mnohému skvělému — i když často dekadentnímu — umění, ale získala jen málo důležitých vědeckých poznatků. Navíc dosavadní neustálá řada nezdarů přesvědčila takřka všechny, že získat energii z prostoru je něco jako zkonstruovat perpetuum mobile, nemožné dokonce i teoreticky, natožpak v praxi. Ovšem — na rozdíl od perpetua mobile — dosud nebylo prokázáno, že to je nemožné, a pokud to nebylo

demonstrováno mimo jakoukoli pochybnost, určité naděje zůstávaly.

Pouhých sto padesát roků před koncem skupina fyziků na výzkumné družici s nulovou gravitací v Lagrangeově bodě jedna oznámila, že konečně nalezli důkaz. Zjistili principiální důvody, proč nikdy nepůjdou využít obrovské energie hyperprostoru, přestože byly naprosto reálné. Nikdo se neobtěžoval, aby v tomhle obskurním koutku vědy po nich udělal pořádek.

O rok později se z družice ozvalo rozpačité zakašlání. Do důkazu se vloudila malá chybička. Byla to chybička, která se v minulosti už přihodila mnohokrát, ačkoli ještě nikdy s tak závažnými následky.

Znaménko minus se nešťastnou náhodou zaměnilo za plus.

Současně se náhle změnil celý svět. Otevřela se cesta ke hvězdám — pět minut před konečným zvoněním.

III. JIŽNÍ OSTROV

10. PRVNÍ KONTAKT

Možná to nemělo všechno přijít tak naráz, pomyslel si Moses Kaldor. Všichni vypadali šokovaně. Jenže samo o sobě to bylo velmi názorné. Dokonce i když jsou tihle lidé technicky zaostalí — jen se podívejte na to jejich auto! — musí si uvědomovat, že jen technický zázrak nás mohl dopravit ze Země na Thalassu. Nejprve si budou lámat hlavu, jak jsme to dokázali, a pak začnou uvažovat proč.

Ovšem ve skutečnosti tohle byla první otázka, která primátorku Waldronovou napadla. Tihle dva muži v malém létajícím stroji byli evidentně jen předvoj. Nahoře na oběžné dráze jich mohly být tisíce — dokonce milióny. A Thalassa si udržovala populaci, díky striktní regulaci, okolo devadesáti procent ekologického optima..

„Jmenuji se Moses Kaldor," pronesl starší z obou návštěvníků. „A tohle je korvetní kapitán Loren Lorenson, zástupce hlavního inženýra na kosmické lodi Magellan. Omlouváme se za tyhle bublinovité obleky — ale dáte nám zapravdu, že slouží k naší vzájemné ochraně. Ačkoli my jsme přišli s úmysly přátelskými, naše baktérie mohou být jiného názoru."

Jaký má překrásný hlas, pomyslela si primátorka Waldronová. Netušila, že kdysi to byl nejznámější hlas na světě, utěšující — a někdy burcující milióny lidí v průběhu desetiletí před Koncem.

Primátorčino neustále bloudící oko však nespočinulo na Mosesi Kaldorovi příliš dlouho. Bylo mu zjevně dost přes šedesát a na ni byl tudíž trochu přestárlý. Mladší muž se jí zamlouval mnohem víc, ačkoli zauvažovala, zda by se někdy smířila s jeho ošklivou sinale bělavou tváří. Loren Lorenson — jaké okouzlující jméno! — byl téměř dva metry vysoký a vlasy měl tak světlé, až se zdály téměř stříbrné. Nebyl tak statný jako — no, Brant ale určitě byl pohlednější.

Primátorka Waldronová byla dobrou znalkyní jak mužů, tak i žen, a Lorensona si zařadila velmi rychle. Četla v něm inteligenci, odhodlání a snad dokonce i necitelnost — nepřála by si ho mít za nepřítele, ale docela jistě by v něm chtěla mít přítele. Nebo ještě lépe…

Zároveň nepochybovala, že Kaldor je mnohem příjemnější osobností. V jeho tváři a hlase už rozeznala moudrost, soucit a také hluboký smutek. Nijak se tomu nedivila, vzhledem ke stínu, v němž jistě strávil celý svůj život.

Všichni členové uvítacího výboru k nim přistoupili a primátorka je jednoho po druhém představovala. Brant zdvořilosti odbyl co nejrychleji a zamířil přímo k létajícímu stroji, aby jej prozkoumal šroubek po šroubku.

Loren se k němu připojil. Ihned v něm rozpoznal kolegu technika a chtěl zjistit, jak bude Thalassan reagovat. Správně uhodl, čeho se bude týkat jeho první otázka. Jenže i tak ho trochu vyvedla z míry.

„Jaký to má pohon? Tyhle výtokové otvory trysek jsou směšně malé — jestli jsou to, zač je považuji."

Byl to chytrý postřeh. Tihle lidé nebyli takovými technickými barbary, jak vypadali na první pohled. Ale nikdy neškodí někoho trošku ohromit. Malý protiútok.

„Je to kvantový tryskový motor se sníženým výkonem přizpůsobený pro let v atmosféře, který využívá vzduch jako pracovní médium. Energii odebírá z Planckových fluktuací — jak víte, deset na mínus třicátou třetí krát centimetr. Takže má samozřejmě neomezený dolet, ve vzduchu stejně jako v kosmickém prostoru." Lorena docela potěšilo jeho „samozřejmě".

Ale znovu musel ocenit Branta. Lassan ani nemrkl a dokonce se zmohl, aby řekl: „Velmi zajímavé," jako by to myslel vážně.

„Můžu vstoupit dovnitř?"

Loren zaváhal. Kdyby odmítl, mohlo by to vypadat nezdvořile, a konec konců se chtěli s nimi spřátelit co nejrychleji. A možná bylo ještě důležitější, že prohlídka ukáže, kdo tady skutečně vládne.

„Samozřejmě," odvětil. „Ale buďte opatrný a ničeho se nedotýkejte." Brant byl příliš zaujatý, než aby postřehl, že tu scházelo „prosím".

Loren vstoupil jako první do malé přechodové komory raketoplánu, Bylo tu místa právě tak dost pro ně dva a vyžadovalo složitou gymnastiku, než Branta nacpal do náhradního bublinového skafandru.

„Doufám, že to nebude třeba nosit dlouho," vysvětlil Loren, „jen do té doby, než ukončíme mikrobiologické testy. Zavřete oči, až budeme procházet sterilizačním cyklem."

Brant postřehl slabou fialovou zář a krátce zasyčel jakýsi plyn. Pak se otevřely vnitřní dveře, a vstoupili do pilotní kabiny. Když se usadili jeden vedle druhého, pokryl je jakýsi takřka neviditelný film, který jim prakticky nebránil v pohybech. A přece je odděloval od sebe, jako by se nacházeli v rozdílných světech — což byla v mnohých ohledech pravda.

Brant se učil rychle, to musel Loren přiznat. Po několika hodinách by dokázal tenhle stroj pilotovat — ačkoli by nikdy nepochopil principy, na nichž jej postavili. Ostatně se tradovalo, že dynamiku hyperprostoru chápala skutečně jen pouhá hrstka lidí — a ti už byli nyní celá staletí mrtví.

Rychle se zabrali do probírání technických detailů, že téměř zapomněli na okolní svět. Náhle se odkudsi z palubní desky ozval mírně znepokojený hlas. „Lorene? Volá loď. Co se děje? Už jsme o

tobě neslyšeli půl hodiny.“

Loren se líně natáhl po přepínači.

„Poněvadž nás sledujete na šesti video a pěti audiokanálech, považuji to za mírně přehnané.“ Doufal, že Brant pochopí jádro sdělení: Plně ovládáme situaci, ale nic nepovažujeme za jisté. „Pokud se týká Mosese — všechny rozhovory vede sám, jako obvykle.“

Zakřivenými okny viděli, že Kaldor s primátorkou stále pokračují ve vážné debatě, do níž se čas od času zapojuje radní Simmons. Loren se dotkl jiného spínače a jejich hlasy naplnily kabinu hlasitěji, než kdyby skutečně stáli hned vedle nich.

„…naši pohostinnost. Ale uvědomte si, že tohle je mimořádně malá planeta, pokud máme na mysli rozlohu pevniny. Kolik jste říkal, že máte lidí na palubě vaší lodi?“

„Myslím, že jsem žádné přesné údaje neuváděl, paní primátorko. V každém případě jen velmi málo z nás sestoupí sem dolů na Thalassu, přestože je tu tak krásně. Plně chápu vaše… hm… obavy, ale není třeba, abyste se sebeméně znepokojovala. Za rok nebo za dva, jestli všechno poběží hladce, budeme už opět na cestě.

Současně vás chci ujistit, že tohle není společenská návštěva — nakonec my jsme vůbec neočekávali, že se tu s někým setkáme! Ale kosmická loď nebrzdí z poloviční světelné rychlosti, pokud k tomu nemá velice dobré důvody. Máte něco, co my potřebujeme, a naopak zase my můžeme něco dát vám.“

„Copak, jestli se smím zeptat?“

„Od nás můžete dostat, pokud to budete chtít přijmout, výsledky pozemského umění a vědy za poslední staletí. Ale měl bych vás zároveň varovat — uvažte, co takový dar provede s vaší vlastní kulturou. Možná by nebylo moudré přijmout všechno, co vám můžeme nabídnout.“

„Oceňuji vaši poctivost — a pochopení. Musíte mít nedocenitelné poklady. Co bychom vám mohli nabídnout výměnou?“

Kaldor se zvučně rozesmál. „Tohle naštěstí není problém. Do konce byste to ani nepostřehli, kdybychom si to vzali bez dovolení. Nechceme z Thalassy nic víc, než sto tisíc tun vody. Nebo, abych se vyjadřoval přesněji, ledu.“

11. DELEGACE

Prezident Thalassy byl v úřadu pouhé dva měsíce a stále se ještě nesmířil s nepřízní osudu. Jenže teď už nemohl podniknout nic jiného, než se snažit vykonávat co nejlépe tuhle mrzutou práci, která potrvá celé tři roky. Zcela jistě nemělo smysl požadovat kontrolu výsledku. Selekční program zahrnující celou generaci a generátor náhodných čísel, který uměl až tisíc cifer, zaručoval tak náhodou volbu, jak jen lidský důvtip dokázal vymyslet.

Existovalo přesně pět způsobů, jak se vyhnout nebezpečí, že člověk bude zavlečen do Prezidentského paláce (dvacet komnat, jedna tak veliká, že se do ní vešlo téměř sto hostů). Kdyby vám bylo pod třicet nebo přes sedmdesát, kdybyste byl nevyléčitelně nemocen či měl duševní poruchu, anebo kdybyste spáchal těžký zločin. Poslední možnost byla jediná, kterou měl k dispozici prezident Edgar Farradine, a také o ní vážně uvažoval.

Ale přece jen musel připustit, že přes osobní nesnáze, které mu volba způsobila, byla to pravděpodobně nejlepší forma vlády, jakou kdy lidstvo vynašlo. Mateřské planetě trvalo nějakých deset tisíc roků, než ji zdokonalila, různými pokusy a často šerednými chybami.

Jakmile byla celá dospělá populace dostatečně vzdělaná, aby na takový úkol stačila (a někdy ovšem tuhle hranici překračovala), umožnilo to skutečnou demokracii. Poslední krok vyžadoval vyvinout pohotové komunikační prostředky spojené přes ústřední počítač. Podle historiků byla první skutečná demokracie vybudována (pozemského) roku 2011 v zemi zvané Nový Zéland.

Pak už byl výběr hlavy státu poměrně nedůležitý. Jakmile se všeobecně přijalo, že každý, kdo by tohle místo chtěl získat úmyslně, je automaticky z výběru vyloučen, posloužil dobře prakticky jakýkoli systém a loterie byla nejjednodušší procedurou.

„Pane prezidente," oznámila tajemnice poradního sboru, „návštěvníci čekají v knihovně."

„Děkuji, Liso. A jsou bez těch jejich bublin?"

„Ano… Všichni doktoři odsouhlasili, že to je naprosto bezpečné. Ale raději bych vás varovala, pane. Trochu… no… podivně páchnou."

„Do Krakana! Jak podivně?" Tajemnice se zasmála.

„Ach, ne nepříjemně — alespoň já si to nemyslím. Musí to nějak souviset s jejich stravou. Naše biochemie se po tisíci letech možná odlišuje. Pravděpodobně nejvýstižněji bych to popsala jako aromaticky."

Prezident si nebyl zcela jist, co to znamená, a rozhodoval se, jestli se na to má zeptat, když jej přepadla znepokojivá myšlenka.

„A jak se domníváte," otázal se, „že my páchneme jim?"

K jeho úlevě se na pěti hostech neobjevily žádné známky, že by při představování nějak čichově strádali. Ale od tajemnice Elisabeth Ishiharové to bylo bezpochyby moudré, že ho varovala. Teď už věděl přesně, co znamenalo slovo „aromaticky". Měla pravdu, když tvrdila, že pach není nepříjemný. Připomněl mu vůni koření, které užívala jeho manželka, když bylo na ní, aby v paláci vařila.

Když prezident Thalassy usedal ke konferenčnímu stolu ve tvaru koňské podkovy, zjistil, že se mu neodbytně honí hlavou úvahy o Náhodě a Osudu — o tématech, které ho v minulosti mnoho nezajímala. Jenže Náhoda, a to ve své nejčistší podobě, jej dostala na jeho nynější místo. Nyní — anebo její nevlastní bratr Osud — udeřil znovu. Nebylo zvláštní, že on, výrobce sportovních potřeb bez jakýchkoli ambicí, byl zvolen, aby předsedal tomuto historickému setkání? Ovšem někdo stát v čele musel a Farradine připouštěl, že ho to začíná těšit. Přinejmenším mu nikdo nemůže zabránit, aby nepronesl uvítací řeč…

Byl to fakticky docela slušný proslov, ačkoli snad o maličko delší než bylo třeba, i když vezmeme v úvahu unikátní příležitost. Když se blížil ke konci, začal si uvědomovat, že zdvořile pozorné výrazy jeho posluchačů se mění na mírně strnulé, takže vypustil některé výrobní statistiky a celý oddíl, týkající se nové elektrické sítě na Jižním ostrově. Když usedl, cítil se spokojený, že vykreslil obrázek vitální, činorodé, progresivní společnosti na vysoké technické úrovni. Přes povrchní dojmy, že by tomu mohlo být jinak, Thalassa nebyla ani zaostalá, ani dekadentní a stále udržovala nejlepší tradice svých velkých předků. Et cetera.

„Velice vám děkuji, pane prezidente," pronesl kapitán Bey po zdvořilé odmlce. „Bylo to pro nás opravdu příjemné překvapení, když jsme odhalili, že Thalassa není jen obydlená, ale že přímo vzkvétá. To nám zpříjemní náš zdejší pobyt a doufáme, že se stejně tak přátelsky rozloučíme, oboustranně."

„Promiňte, že jsem tak neomalený — může se to zdát i hrubé, položit takovou otázku ve chvíli, kdy hosté dorazili — ale jak dlouho předpokládáte, že se tu zdržíte? Rádi bychom to věděli co nejdříve, abychom podle toho učinili potřebné kroky."

„Plně vás chápu, pane prezidente. V tomto stádiu vám to nedokážeme oznámit přesně, protože to také částečně závisí na míře vaší pomoci. Odhaduji to přinejmenším na jeden váš rok — ale pravděpodobněji na dva."

Edgar Farradine stejně jako většina Lassanů nedokázal dobře skrývat své pocity a kapitána Beye znepokojilo, když postřehl, že se po tváři šéfa exekutivy rozlil potěšený — člověk by dokonce mohl říct prohnaný výraz.

„Doufám, Vaše Excelence, že vám to nezpůsobuje žádné problémy?“ zeptal se zneklidněně.

„Právě naopak,“ odvětil prezident a radostně si zamnul ruce. „Možná se to k vám ještě nedoneslo, ale do dvou let se tu mají konat naše dvousté olympijské hry.“ Lehce si odkašlal. „Získal jsem bronzovou medaili na tisíc metrů, když jsem byl mladý, takže nyní odpovídám za přípravy. Přespolní konkurence by mohla přinést oživení.“

„Pane prezidente,“ ozvala se tajemnice poradního sboru, „nejsem si jistá, zda pravidla…“

„Která stanovuji já,“ pevně ji přerušil prezident. „Pane kapitáne, zvažte prosím mé pozvání. Nebo výzvu, jestli chcete.“

Velitel kosmické lodi Magellan byl muž zvyklý rozhodovat se rychle, ale tentokrát ho to úplně vyvedlo z rovnováhy. Než se zmohl na vhodnou odpověď, vložila se do věci lodní šéflékařka.

„To je od vás fantasticky laskavé, pane prezidente,“ řekla Mary Newtonová. „Ale jako lékařka bych vás ráda upozornila, že nám všem je už přes třicet a že jsme naprosto vyšli z tréninku — a že na Thalasse je o šest procent větší gravitace než na Zemi, což nás silně znevýhodňuje. Takže pokud vaše olympiáda neobsahuje šachy nebo bridž…“

Prezident se zatvářil zklamaně, avšak rychle se vzpamatoval. „No dobrá, kapitáne Beyi, přinejmenším bych byl rád, kdybyste věnoval nějaké ceny.“

„Bude mi potěšením,“ odpověděl mírně omráčený velitel Magellanu. Měl dojem, že setkání se mu vymyká z rukou a rozhodl se vrátit k původnímu programu.

„Smím vám objasnit, pane prezidente, co bychom tady s vaším laskavým dovolením chtěli dělat?“

„Samozřejmě,“ zazněla poněkud lhostejná odpověď. Myšlenky Jeho Excelence se toulaly někde jinde. Možná že znovu prožíval svůj olympijský úspěch. Pak se vrátil se zjevným úsilím zpět do současnosti. „Vaše návštěva nám polichotila, ale dost nás překvapila. Zdá se, že tady se toho nalézá velice málo, co by vám naše planeta mohla nabídnout. Bylo mi řečeno, že se snad hovořilo o ledu, ale to byl jistě nějaký žert.“

„Ne, pane prezidente, mysleli jsme to smrtelně vážně. To je všechno, co z Thalassy potřebujeme, i když testujeme i některé vaše potraviny — mám na mysli zejména sýr a víno, které jsme měli k obědu. Možná, že naše požadavky významně vzrostou. Ovšem led je základní. Dovolte, abych vám to vysvětlil. První obrázek, prosím.“

Před prezidentem se vznesla dva metry dlouhá kosmická loď Magellan. Vypadala tak skutečná, že zatoužil natáhnout ruku a dotknout se jí. Určitě by to byl i udělal, kdyby tu nesedělo tolik

svědků jeho naivního chování.

„Vidíte, že loď má zhruba válcovitý tvar — délka čtyři kilometry, průměr jeden. Protože náš pohonný systém odebírá energii přímo ze samotného prostoru, teoreticky neexistuje žádné rychlostní omezení až do rychlosti světla. Jenže v praxi nám nastávají potíže už při přibližně jedné pětině téhle rychlosti, kvůli kosmickému prachu a plynu. Ačkoli je tahle hmota značně rozptýlená, při rychlosti šedesát tisíc kilometrů za sekundu — nebo vyšší — kosmická loď naráží do překvapivě značného množství — a při takové rychlosti dokonce i pouhý jeden atom vodíku způsobuje značné poškození.

A proto je Magellan, stejně jako první primitivní kosmické lodi, vybaven v přední části ochranným štítem. K tomu je vhodný téměř jakýkoli materiál, pokud se jej užije dostatečné množství. A při teplotě kosmického prostoru blížící se absolutní nule je těžko nalézt něco lepšího než led. Je levný, snadno se opracovává a je překvapivě odolný. Když jsme opouštěli naši Sluneční soustavu před dvěma sty lety, náš malý ledovec vypadal takhle, jako zaoblený kužel.“

Obraz se zachvěl, aby se objevil znovu. Loď zůstala nezměněná, ale kužel vpředu se smrskl do tenkého kotouče.

„Tohle je následek toho, že jsme provrtali poměrně prašnou oblastí Galaxie díru dlouhou padesát světelných roků. S potěšením můžu říct, že se míra opotřebování liší od odhadu jen o pět procent, takže nám nehrozilo žádné nebezpečí — ačkoli tu samozřejmě byla jistá vzdálená možnost, že se srazíme s něčím skutečně velikým. Proti tomu by nás ovšem neochránil žádný štít — ať už by byl vyrobený z ledu, anebo z nejlepší pancéřové oceli.

Štít by vystačil ještě na dalších deset světelných roků, jenže to nestačí. Rádi bychom si od vás vypůjčili — tedy prosím o to, poněvadž sotva můžeme slíbit, že vám to někdy vrátíme — nějakých sto tisíc tun vody. Musíme vybudovat nový ledovec, nahoře na oběžné dráze, abychom si jím, až zase vzlétneme do mezihvězdného prostoru, proráželi před sebou cestu.“

„Jak bychom vám při tom mohli pomoct? Po technické stránce jste určitě o několik století před námi.“

„O tom pochybuji — vyjma kvantového pohonu. Zástupce kapitána Malina by vám teď snad předestřel naše plány, samozřejmě pokud dovolíte.“

„Prosím, pusťte se do toho.“

„Za prvé musíme nalézt místo pro mrazící závod. Nabízí se řada možností — mohli bychom jej postavit někde na opuštěné části pobřeží. Nebude způsobovat žádné ekologické škody, ale jestli si přejete, umístíme jej na Východní ostrov — a budeme doufat, že Krakan nevybuchne dříve, než práci dokončíme.

Plány závodu jsou už hotové, vyžadují jen drobné modifikace

podle místa, které nakonec vybereme. Většina hlavních součástek může jít do výroby okamžitě. Všechny jsou velice jednoduché — čerpadla, mrazící systémy, výměníky tepla, jeřáby — stará dobrá technika z druhého tisíciletí!

Jestli půjde všechno hladce, za devadesát dní bychom měli mít první led. Plánujeme jej vyrábět ve standardizovaných blocích, každý o váze šesti set tun, ve tvaru rovné šestiboké desky — kdosi to pokřtil sněhová vločka a zdá se, že to docela sedí.

Až se výroba rozeběhne, budeme každý den dopravovat na oběžnou dráhu jednu vločku. Tady se budou sestavovat a spojovat dohromady, aby utvořily štít. Od okamžiku dopravení první vločky po závěrečné zkoušky odolnosti by práce měly trvat dvě stě padesát dní. Pak budeme připraveni k odletu."

Když zástupce kapitána skončil, prezident Farradine na okamžik seděl mlčky a v očích měl zasněný pohled, Pak pronesl téměř nábožně: „Led… v životě jsem žádný neviděl, jenom v drinku…"

Když si prezident Farradine potřásal rukou s loučícími se hosty, napadlo ho, že tu cosi nehraje. Jejich aromatický pach byl takřka nepostřehnutelný.

To si už na něj tak zvykl, anebo začíná ztrácet čich?

Ačkoli správné byly obě odpovědi, v pokročilé půlnoční době ho napadala jen ta druhá. Procitl se slzícíma očima a tak ucpaným nosem, že sotva dýchal.

„Co se děje, drahoušku?" znepokojeně se zeptala paní prezidentová.

„Zavolej… hepčí!.. doktora," odvětila hlava státu. „Našeho — a taky toho nahoře na lodi. Nevěřím, že by s tím dokázali něco udělat, ale chci jim říct… hepčí!.. co si o nich u Krakana myslím! A doufám, žes to zároveň nechytila taky ty."

Paní prezidentová ho začala uklidňovat, ale uprostřed věty ji přerušilo kýchnutí.

Seděli proti sobě na postelích a nešťastně hleděli jeden na druhého.

„Počítám, že se za týden z toho dostaneme," popotáhl pan prezident. „Ale třeba lékařská věda udělala za posledních pár století nějaký pokrok."

Jeho naděje se sice naplnily, ale zase nijak světoborně. S vynaložením heroického úsilí — a bez ztráty na životech — potlačili epidemii za šest zbědovaných dní.

Nebyl to slibný začátek prvního kontaktu mezi bratranci, jejichž osudové cesty rozdělily hvězdy a kteří se scházeli znovu téměř po tisíci letech.

12. ODKAZ

Jsme tu už dva týdny, Evelyn — ačkoli se to ani tak dlouho nezdá, neboť je to pouze jedenáct thalasských dnů. Dříve či později budeme muset starý kalendář opustit, ale moje srdce bude stále bít starodávným pozemským rytmem.

Byla to rušná doba, ale vcelku příjemná. Jediný skutečný problém byl medicínský. Přes veškerou obezřelost jsme zrušili karanténu příliš brzy a asi dvacet procent Lassanů chytilo jakýsi virus. U žádného z nás se nevyvinuly sebeslabší symptomy, takže jsme se cítili o to provinileji. Naštěstí nikdo nezemřel, ačkoli bohužel na tom zdejší lékaři mají pramalou zásluhu. Lékařská věda tu je zjevně zaostalá, stále více a více se tu spoléhali na automatické systémy, takže nedokáží zvládnout nic mimořádného.

Ale odpustili nám; Lassané jsou dobrosrdeční, tolerantní lidé. Měli neuvěřitelné štěstí — možná až příliš velké — se svou planetou, což ještě prohlubuje kontrast se Saganem 2.

Jako jediný skutečný nedostatek pociťují nedostatek pevniny a jsou natolik moudří, že udržují populaci pod maximálním počtem. Pro případ, že by náhodou upadli v pokušení meze překročit, jako úděsné varování mají filmy s pozemskými slumy.

Protože jsou to tak dobří a okouzlující lidé, velice nás to svádí, abychom jim začali pomáhat, namísto toho, abychom je nechali, aby si dál vyvíjeli svou vlastní kulturu, aby šli vlastní cestou. Svým způsobem jsou jako děti — a všichni rodiče zakusili, jak je těžké přijmout fakt, že dříve či později se musí přestat plést do věcí svých potomků.

V jistém smyslu si samozřejmě nemůžeme pomoct, abychom se nevměšovali — už jen pouhá naše přítomnost je vměšování. Jsme na jejich planetě neočekávanými — ačkoli naštěstí nikoli nevítanými — hosty. A oni nikdy nezapomínají, že Magellan krouží hned tam, kde končí atmosféra: poslední vyslanec z planety jejich vlastních předků.

Znovu jsem navštívil Místo prvního přistání — jejich rodiště a prošel si cestu, kterou každý Lassan vykoná alespoň jedenkrát na život. Je to cosi mezi muzeem a svatyní, jediné místo na celé planetě, k němuž by se mohl byt vzdáleně vázat přídomek „svaté“. Za sedm století se tu nic nezměnilo. Osidlovací loď, i když nyní je to už jen prázdná slupka, vypadá, jako by právě přistála. Všude kolem ní se rozkládají tiché stroje — exkavátory a jeřáby a celé chemické provozy i s jejich robotickou obsluhou. A samozřejmě jesle a školy První generace.

Z těch prvních desetiletí se prakticky nezachovaly žádné záznamy — možná úmyslně. Přes veškerou dovednost a předběžná opatření

plánovatelů jistě muselo docházet k biologickým neštěstím, které řídící program nemilosrdně eliminoval. A období, kdy ti, kteří neměli organické rodiče, ustupovali dalším, kteří už je měli, muselo být naplněné psychickými traumaty.

Avšak tragédie a smutky desetiletí Geneze dnes už oddělují celá další staletí. Budovatelé nové společnosti si je už nepřipomínají, stejně jako hroby všech dalších pionýrů.

Byl bych šťastný, kdybych tady mohl strávit zbytek svého života. Na Thalasse je materiál pro celou armádu antropologů, psychologů a sociologů. Především bych si přál, abych se mohl setkat znovu s některými ze svých kolegů, kteří jsou už dávno po smrti, abych jim řekl, kolik z problémů, o nichž jsme vedli nekonečné spory, je už vyřešeno s konečnou platností!

Především, že je možné vybudovat racionální a skutečně humánní kulturu zcela osvobozenou od nadpřirozených sil. Ačkoli v principu s cenzurou nesouhlasím, zdá se, že ti, kteří sestavovali archívy pro kolonii Thalassa, uspěli v téměř nadlidském úkolu. Očistili historii a literaturu za období deseti tisíc let a výsledek ospravedlnil jejich úsilí. My musíme být velmi opatrní, než nahradíme něco, co se ztratilo — jakkoli to bylo krásné, jakkoli působivým uměleckým dílům to dalo vznik.

Thalassany nikdy nezasáhl jed rozkladu produktů mrtvých náboženství a za celých sedm set roků tu nevyvstal žádný prorok, aby kázal novou víru. Slovo „Bůh“ z jejich jazyka téměř vymizelo a docela je překvapilo — nebo pobavilo — když je náhodou použijeme.

Moji vědečtí přátelé rádi tvrdí, že z jednoho příkladu nelze odvodit žádnou statistiku, takže rozvažuji, jestli naprosté vymizení religiozity v téhle společnosti skutečně něco dokazuje. Vím, že Thalassané byli také velmi pečlivě vybíráni z hlediska genetického, aby se vyloučilo co nejvíc nežádoucích společenských jevů. Ano, ano, vím, že jen asi patnáct procent lidského chování určují geny, jenže tenhle zlomek je nesmírně důležitý! Zdá se, že Lassané se pozoruhodným způsobem osvobodili od takových nepříjemných povahových rysů jako je závist nesnášenlivost, žárlivost, hněv. Je to zcela jen následkem kulturního podmiňování?

Hrozně rád bych si přál vědět, co se stalo s osidlovacími loďmi, které vyslaly různé náboženské skupiny v šestadvacátém století: Mormoni vyslali Archu úmluvy, Meč prorokův — bylo jich na tucet. Jsem zvědavý, zda některá z nich uspěla, a jestli, jakou úlohu v jejich úspěchu či zkáze hrálo náboženství. Třeba jednoho dne, až se vybuduje místní dálková anténa, zjistíme, co se s těmi ranými pionýry stalo.

Jedním z následků thalassanského atheismu je těžký nedostatek kleteb. Když si Lassan něco pustí na palec, nemá si vlastně čím slovně

ulevit. Dokonce ani obvyklé odkazy na tělesné funkce nepostačují, neboť Lassané to berou zcela realisticky. A tak jediné univerzální zvolání je „Do Krakana!“, které je silně nadužívané. Ale dokazuje, jaký dojem výbuch sopky Krakan zanechal ještě po čtyřech stoletích. Doufám, že ji budeme mít příležitost před odletem navštívit.

Zbývá nám ještě řada měsíců, a přece už teď z toho mám strach. Ne z možného nebezpečí — jestli se stane něco s lodí, já se to ani nedozvím. Ale protože to bude znamenat, že se přerve další pouto se Zemí — a, moje nejdražší, s tebou.

13. KOMISE

„To se prezidentovi líbit nebude,“ prohlásila primátorka Waldronová s potěšením. „Usmyslel si, že vás umístí na Severním ostrově.“

„To vím,“ odvětil zástupce kapitána Malina. „A bude nás mrzet, jestli ho zklameme — byl nám velice nápomocen. Jenže Severní ostrov je příliš skalnatý a jediné vhodné pobřežní oblasti jsou už zastavěné. Zatímco tady existuje úplně opuštěný záliv s mírně se svažující pláží, jenom devět kilometrů od Tarny který nám perfektně vyhovuje.“

„To zní až příliš krásně, než aby to byla pravda. Proč je opuštěný, Brante?“

„Tam jsme se pokoušeli o projekt Kořenovník. Jenže všechny mangrovové stromy zašly, a pořád ještě nevíme proč. Zatím se nenašel nikdo, kdy by tu spoušť uklidil. Vypadá to tam strašně a ještě hůř to smrdí.“

„Takže když už to stejně je oblast ekologické katastrofy — prosím, pane kapitáne! Můžete tam životní prostředí jen zlepšit.“

„Ujišťuji vás, že naše továrna bude velmi dokonalá a ani v nejmenším nebude narušovat životní prostředí. A samozřejmě ji zlikvidujeme před odletem. Pokud byste si ji nechtěli ponechat.“

„Děkuji — ale pochybuji, že bychom našli použití pro několik set tun ledu denně. Ale mimochodem, velice rádi vám nabízíme všechny služby, které Tarna může poskytnout: ubytování, stravu, dopravu. Počítám, že pro zdejší práci vás sestoupí poměrně značný počet.“

„Pravděpodobně okolo stovky. Ceníme si vaší pohostinnosti. Jenže bohužel jsme hrozní hosté — musíme udržovat spojení s lodí ve dne v noci. Takže se budeme muset zdržovat pohromadě — postavíme si malou panelovou vesničku a nastěhujeme se tam s veškerou výbavou. Promiňte, jestli to vypadá nezdvořile ale jakékoli jiné uspořádání je pro nás nepraktické.“

„Počítám, že máte pravdu.“ Primátorka si povzdechla. Lámala si hlavu, jak obejít protokol a nabídnout svůj pokoj pro hosty tomu pohlednému korvetnímu kapitánu Lorensonovi na místo zástupce kapitána Malinovi. Problém se jí jevil neřešitelný — a teď dokonce ani nevyvstane.

Přepadla ji taková skleslost, že byla téměř v pokušení zavolat na Severní ostrov a pozvat k sobě na prázdniny svého posledního úředního manžela. Jenže ten darebák by jí pravděpodobně dal znovu košem, a to by už prostě nepřežila.

14. MIRISSA

Dokonce i ve velice pokročilém věku si Mirissa Leonidasová stále pamatovala vteřinu, kdy jí zrak poprvé padl na Lorena. Na světě neexistoval nikdo druhý — dokonce ani Brant ne — kdo by na ni takhle zapůsobil.

Nijak to nesouviselo s neobvyklostí. Před tím, než se setkala s Lorenem, viděla už několik jiných Pozemšťanů, ale ti na ni nijak hlouběji nezapůsobili. Většina z nich by byla brzy nerozpoznatelná od Lassanů, kdyby je pár dní vystavili na sluníčko.

Jenže Loren ne. Ten by se neopálil, a pokud by se něco přihodilo s jeho úžasnými vlasy, byly by zase jen ještě stříbrnější. Když se vynořil společně se dvěma svými kolegy z kanceláře primátorky Waldronové, tohle okamžitě upoutalo její pozornost. Všichni tři vypadali mírně zděšeně, protože se právě poprvé střetli s tarnskou letargickou a dobře opevněnou byrokracií.

Střetli se očima, jen na okamžik. Mirissa pokračovala v chůzi, ale potom se zcela mimoděk zastavila a ohlédla přes rameno a spatřila, že si ji návštěvník prohlíží. V téhle chvíli už oba věděli, že se jejich životy neodvolatelně změnily.

Později toho večera, poté, co se s Brantem pomilovala, zeptala se ho: „Řekli, jak dlouho se tady zdrží?“

„Ty si vždycky vybereš nejhorší chvíli,“ zabrumlal ospale. „Nejmíň rok. Možná dva. Dobrou noc — podruhé.“

Nebyla tak hloupá, aby kladla ještě další otázky, ačkoli ji úplně přešla ospalost. Dlouhou dobu ležela s otevřenýma očima a sledovala, jak se stíny vrhané vnitřním měsícem rychle rozbíhají po podlaze a jak se milované tělo vedle ní pozvolna propadá do spánku.

Před Brantem poznala nemálo mužů, ale od okamžiku, kdy se dali dohromady, žádného jiného si ani nevšimla. Tak proč ten náhlý zájem — stále si předstírala, že se nejedná o nic silnějšího — o muže, jehož zahlédla jen na pár sekund a které dokonce ani neznala jménem? (Ačkoli zjistit tohle bude zítra první věc, do které se pustí).

Mirissa se pyšnila tím, že se chová čestně a bez falše. Shlížela spatra na ženy — či muže — které se nechaly ovládat svými pocity. Byla si naprosto jistá, že součástí přitažlivosti je prvek novosti, třpyt nových, rozlehlých horizontů. Moci si promluvit s někým, kdo skutečně žil v pozemských městech, stal se svědkem posledních hodin Sluneční soustavy a nyní byl na cestě k neznámým sluncím, to byl div, o jakém se jí nikdy ani nesnilo. Tím ostřeji si uvědomovala potlačovanou nespokojenost s pomalým tempem života na Thalasse — přestože byla s Brantem šťastná.

Anebo to byla pouhá spokojenost, a ne skutečně štěstí? Co vlastně chtěla? Nevěděla, zda to může nalézt u těch cizinců z hvězd, ale mínila to vyzkoušet dříve, než opustí Thalassu navždy.

Totéž jitro navštívil primátorku Waldronovou i Brant. Když jí hodil zbytky své pasti na ryby na pracovní stůl, přivítala ho maličko méně srdečně než obvykle.

„Chápu, že se teď zaměstnáváš důležitějšími věcmi," řekl, „ale co podnikneme s tímhle?"

Primátorka bez velkého nadšení zírala na změť drátů. Po vzrušení, které jí přinášelo řešení mezihvězdných záležitostí, se jen těžko orientovala nazpět k denní rutině.

„A co myslíš ty, že se stalo?" zeptala se.

„Je to zjevně způsobené úmyslně — podívej, jak někdo dráty ohýbal, než se mu je podařilo zlomit. A nejen to, jednotlivé díly jsou odtrhané od sebe. Jsem si jistý, že takovou věc by nikdo na Jižním ostrově neudělal. Jaký by k tomu měl motiv? Ale já jsem se rozhodl, že to dřív nebo později zjistím, a…" Brant se odmlčel, aby nemohlo být pochyb, co se stane pak.

„Koho podezíráš?"

„Od chvíle, když jsem začal experimentovat s elektrickými pastmi, bojuji nejen s ultrazelenými, ale i s těmi, kteří jsou přesvědčení, že veškerá potrava by se měla vyrábět synteticky, protože je zlotřilé jíst živé bytosti, zvířata — a dokonce i rostliny."

„Ochránci přírody ovšem dobrý důvod mají. Jestli je tvoje past tak účinná, jak tvrdíš, mohla by narušit ekologickou rovnováhu — neustále opakují."

„Pravidelné sledování oblasti pobřežních útesů by nám prozradilo že se to děje a my bychom pasti prostě na chvíli vypnuli. Kromě toho teď ve skutečnosti lovím v hloubce. Zdá se, že moje pole přitahuje ryby ze vzdálenosti tři až čtyři kilometry. A i kdyby všichni na Třech ostrovech nejedli nic jiného než ryby, oceánské populace to ani nepocítí."

„Jsem si jistá, že máš pravdu — pokud se týká těch místních pseudoryb. Jsou dobré, ačkoli většina z nich je příliš jedovatá, než aby se daly zpracovávat. Jsi si jistý, že se pozemská násada bezpečně uchytila? Tohle by pro ni mohla být poslední kapka, jak říká staré úsloví."

Brant s úctou pohlédl na primátorku. Neustále ho překvapovala chytrými otázkami, jako byla tahle. Nikdy mu nepřišlo na mysl, že by si nikdy neudržela své místo, kdyby se v ní neskrývalo mnohem víc, než co prozrazoval povrchní pohled.

„Tuňáci to bohužel nepřežijí. Scházejí dvě miliardy roků do chvíle, kdy oceán bude pro ně dostatečně slaný. Ale pstruzi a lososi si vedou dobře."

„A určitě budou chutnat skvěle, takže by dokonce mohli potřít morální předsudky Syntetiků. Ne že bych tvoji zajímavou teorii přijala bezvýhradně. Ti lidé možná neustále žvaní, ale nic nepodniknou.“

„Před pár lety vypustili z pokusné farmy celé stádo dobytka.“

„Chceš říct, že se o to pokusili — jenže krávy se rovnou cestou zase vrátily domů. Sklidili ze všech stran tolik posměchu, že všechny další demonstrace zrušili. Já si prostě neumím představit, že by se takhle namáhali.“ Ukázala na zničenou past.

„To by nebylo obtížné — v noci malý člun, pár potápěčů — voda je tam jenom dvacet metrů hluboká.“

„No dobře, trošku se poptám. Zatím ale budu chtít, abys mi udělal dvě věci.“

„Co?“ zeptal se Brant. Snažil se sice, aby mu hlas nezněl podezíravě, jenže to se mu vůbec nepodařilo.

„Abys opravil past — v technickém skladu dostaneš všechno, co k tomu budeš potřebovat. A abys přestal vznášet další obvinění, dokud nebudeš mít stoprocentní jistotu. Jestli se mýlíš, budeš vypadat jako blázen a možná se budeš muset omlouvat. A pokud máš pravdu, můžeš pachatele vyplašit dřív, než ho dokážeme přistihnout. Jasné?“

Brantovi mírně poklesla spodní čelist; ještě nikdy neviděl primátorku v tak kousavém rozpoložení. Popadl doličný předmět a poněkud pokořeně se poroučel.

Možná by se cítil ještě pokořenější — anebo možná by ho to jenom pobavilo — kdyby se dozvěděl, že primátorka Waldronová už ho tolik nemiluje.

Zástupce hlavního inženýra Loren Lorenson toho jitra zaujal více obyvatelek Tarny než jen jednu jedinou.

15. TERRA NOVA

Taková připomínka Země nebylo právě šťastné jméno pro pracovní tábor a všichni od něj dávali ruce pryč. Jenže bylo zase trochu poetičtější než „výsadková báze“ a nakonec je rychle přijali za své.

Komplex panelových domků vyrostl překvapivě rychle — doslova přes noc. Byla to první demonstrace výkonnosti pozemšťanů, anebo spíše pozemských robotů, na Tarně a na vesničany hluboce zapůsobila. Dokonce i Brant, který odjakživa tvrdil, že s roboty jsou větší lapálie, než jakou představují pomoc — vyjma nebezpečných či ubíjejících prací — změnil názor. Činil se zde jeden univerzální mobilní konstrukční robot, který pracoval s tak ohromující rychlostí, že člověk často jeho pohyby ani nestačil sledovat. Ať se pohnul kamkoli, běžel za ním užaslý dav malých Lassánků. Když se mu připletli do cesty, zdvořile se zastavil, ať prováděl zrovna cokoli, a vyčkal, dokud zase neměl cestu volnou. Branta napadlo, že přesně takového pomocníka by potřeboval. Třeba existuje způsob, jak přesvědčit návštěvníky…

Do konce týdne se stala Terra nova plně funkčním mikrokosmem odděleným od ohromné kosmické lodi obíhající kolem Thalassy za hranicí atmosféry. Poskytovala jednoduché, ale pohodlné ubytování stovce členů posádky se vším, co potřebovali k životu — knihovnou, tělocvičnou, bazénem a divadlem. Lassanům se tahle nová zařízení zalíbila a rychle se je naučili využívat. Výsledkem bylo, že Terra nova měla obvykle dvojnásobný počet obyvatel než onu přibližnou stovku.

Většina hostů — ať už zvaných či nikoli — dychtivě pomáhala a snažila se návštěvníkům z hvězd jejich pobyt co nejvíce zpříjemnit. Takové přátelské chování, třebaže si ho velice cenili a velice je vítali, jim často šlo na nervy. Lassané byli nenasytně zvědaví a pojem soukromí jim byl prakticky neznámý. Vyvěšený nápis Prosím nerušit často považovali za osobní urážku, která vedla ke složitým komplikacím…

„Všichni tady jste vyšší důstojníci a vysoce inteligentní dospělí lidé,“ pronesl kapitán Bey na poslední poradě na palubě lodi. „Takže bych vám to vůbec neměl říkat. Snažte se nezaplést do žádných, ehm, komplikací, dokud nebudete přesně vědět, jak Lassané o takových věcech smýšlejí. Zdají se velice dobráčtí, ale zdání může klamat. Nesouhlasíte snad, doktore Kaldore?“

„Kapitáne, nemůžu předstírat, že jsem odborník na lassanské mravy po tak krátké době. Ale existují některé zajímavé historické paralely, když pradávné pozemské plachetnice dorazily do přístavu po

dlouhé plavbě — předpokládám, že řada z vás viděla klasické video Vzpoura na Bounty.“

„Věřím, pane doktore, že mě nepřirovnáváte ke kapitánu Cookovi — tedy chci říct Blighovi.“

„To by nebyla žádná urážka. Skutečný kapitán Bligh byl skvělý mořeplavec a autor z něj udělal zloducha naprosto zlomyslným způsobem. V téhle fázi nepotřebujeme nic jiného než zdravý rozum, slušné způsoby a — jak už jste zdůraznil, obezřetnost.“

Nepodíval se Kaldor jeho směrem, napadlo Lorena, když pronášel poslední slova? Přece to jistě tak nebilo do očí…

Nakonec do kontaktu s Brantem Falconerem jej desetkrát denně sváděly služební povinnosti. Neexistoval způsob, jak se vyhnout Mirisse — dokonce ani kdyby chtěl.

Zatím nikdy nebyli o samotě a nevyměnili si víc než pár slůvek zdvořilé konverzace. Jenže už taky nebylo třeba, aby si říkali víc.

16. ZÁBAVA NA VEČÍRKU

„Tomuhle se říká děťátko,“ povídala Mirissa, „a třebaže se to nezdá, jednoho dne z toho vyroste úplně normální lidská bytost.“

Smála se, ale v očích se jí přece jen leskla vlhkost. Dokud nespatřila, jak dítě Lorena fascinuje, nikdy jí nepřišlo na mysl, že v malé vesničce zvané Tarna je pravděpodobně více dětí než bývalo na celé planetě Zemi. V průběhu posledních desetiletí tam byla porodnost skutečně nulová.

„To je… vaše?“ otázal se tiše.

„No, především to není to, je to on. Brantův synovec Lester — staráme se o něj, když jsou jeho rodiče na Severním ostrově.“

„Je nádherný. Můžu si ho pochovat?“

Lester se jako na povel rozplakal.

„To by nebyl dobrý nápad.“ Mirissa se zasmála, rychle Lestera popadla a zamířila s ním do nejbližší koupelny. „Už rozpoznám příznaky. Zatímco budeme čekat na další hosty, ať vás Brant nebo Kumar provedou po domě.“

Lassané večírky přímo milovali a nikdy nevynechali jedinou příležitost, když se nějaký dal uspořádat. Přílet Magellanu znamenal doslova životní příležitost — tedy příležitost, jaká se vyskytne jednou za několik generací. Kdyby návštěvníci přijali veškerá pozvání, vrávorali by po celý den z jedné oficiální či neoficiální recepce na druhou. Kapitán brzy vydal jedno ze svých řídkých, avšak přísných nařízení, jimž se zatrpkle říkalo Beyovy klatby nebo zkráceně beyklatby. Omezoval důstojníky na maximálně jeden večírek za pět dní. Přesto však byli tací, kteří i tohle považovali, z hlediska doby, kterou potřebovali, aby se zotavili z následků lassanské pohostinnosti, za příliš štědré.

Sídlo rodiny Leonidasových, v současné době okupované Mirissou, Kumarem a Brantem byla rozlehlá budova postavená do kruhu a rodina v něm nacházela domov už po šest generací. Byla to přízemní stavba — v Tarně stálo velice málo budov patrových — obklopovala travnaté patio asi třicet metrů v průměru. Přímo uprostřed byl nevelký rybníček s malinkým ostrůvkem přístupným po malebném dřevěném můstku. A na ostrůvku rostla osamělá palma, která nevypadala, že se jí tam daří nejlépe.

„Pořád ji musí přesazovat,“ řekl Brant omluvně. „Některým pozemským rostlinám se tu daří velice dobře — a jiné se taktak drží, přes všechno chemické hnojení. S rybami, které jsme se pokusili vysadit, jsme měli stejné problémy. Sladkovodní farmy fungují samozřejmě dobře, jenže pro ně nemáme dost místa. Je mrzuté

pomyšlení, že rozloha oceánu je milionkrát větší, jen kdybychom pro něj měli využití.“

Podle Lorenova názoru byla s Brantem Falconerem pěkná nuda, jakmile začal mluvit o moři. Musel ovšem připustit, že to bylo bezpečnější téma ke konverzaci než Mirissa, které se už podařilo zbavit se Lestera a vítala přicházející hosty.

Snilo by se mi někdy, ptal se Loren sám sebe, že se budu nacházet v takovéhle situaci? Už před tím se zamiloval, jenže než opustil Sluneční soustavu, všichni prodělali kůru vymazání vzpomínek, která mu milosrdně zahalila zážitky a dokonce i jména. Ani si je nepokoušel připomenout, proč se sám mučit představami z minulosti, která podlehla naprosté zkáze?

Dokonce si nemohl připomenout ani tvář Kitani, ačkoli ji viděl před týdnem v hibernačním zařízení. Kitani patřila do budoucnosti, kterou si naplánovali, ale kterou možná spolu sdílet nebudou; nyní v současnosti tu byla Mirissa plná života a smíchu, a ne zmrzlá ve spánku trvajícím půl tisíciletí. Mirissa mu opět navodila pocit plnosti života a radosti z poznání, že napětí a vyčerpání z Posledních dní jej neoloupilo o jeho mládí.

Pokaždé, když byli spolu, pociťoval tlak, který jej upozorňoval, že je znovu mužem. Dokud nepomine, sotva nalezne mír a dokonce bude trpět i jeho práce. Bývaly chvíle, kdy viděl Mirissinu tvář promítající se na plány Mangrovové zátoky a diagramy, až ho přinutila, aby dal počítači povel PŘESTÁVKA, protože nedokázal pokračovat v jejich společném duchovním úsilí. Strávit několik hodin v těsné blízkosti Mirissy a moci si vyměnit pouhé zdvořilé triviality, to bylo zvláštní a dokonalé mučení.

K Lorenově úlevě se Brant náhle omluvil a odspěchal pryč. Loren rychle zjistil důvod.

„Korvetní kapitán Lorenson!“ ozvala se primátorka Waldronová. „Doufám, že se vám v Tarně daří dobře.“

Loren v duchu zasténal. Chápal, že se musí k primátorce chovat zdvořile, ale společenská noblesa nikdy nebyla jeho silnou stránkou.

„Velice dobře, děkuji. Myslím, že jste se dosud neseznámila s těmihle pány…“

Zavolal, mnohem hlasitěji než bylo zapotřebí, přes patio na skupinu svých kolegů, kteří právě dorazili. Naštěstí to byli poručíci, dokonce i mimo službu měli důstojníci svá privilegia a Loren nikdy neváhal, aby jich využil.

„Paní primátorko, tohle je poručík Fletcher — Owene, to je tvůj první pobyt dole na planetě, že? Poručík Werner Ng, poručík Ranjit Winson, poručík Karl Bosley…“

Úplně jako Marťané, pomyslel si, ti také drželi spolu v celých klanech. No, to z nich dělalo skvělý terč, byla to pěkná skupinka

pohledných mladých mužů. Zahájil strategický ústup a nepředpokládal, že by si toho primátorka vůbec povšimla.

Doreen Changová by zásadně dala přednost promluvit si přímo s kapitánem, jenže ten se tam jen symbolicky mihl, hodil do sebe jeden drink, omluvil se hostům a odešel.

„Proč mi neposkytl interview?“ vyptávala se Kaldora, který, netrpěl takovými zábranami a sečteno dohromady obětoval mikrofonům i kamerám několik dní času.

„Kapitán Sirdar Bey,“ odvětil, „má výjimečné postavení. Na rozdíl od nás všech nemusí nic vysvětlovat — nebo se za něco omlouvat.“

„Postřehla jsem vám v hlase mírný sarkasmus,“ řekla reportérská hvězda Thalasské televizní společnosti.

„To jsem nezamýšlel. Ohromně kapitána obdivuji a dokonce souhlasím s jeho náhledem na mne — samozřejmě s výhradami. Hmm — nahráváte?“

„Teď ne. Je tu příliš hlučno.“

„Máte štěstí, že jsem tak důvěřivá osoba, poněvadž nemám žádný způsob, jak si ověřit, že skutečně nenahráváte.“

„Bezpečně ne, Mosesi. A copak si o vás myslí?“

„Je rád, že může využívat moje zkušenosti a moje postřehy, ale nebere mě příliš vážně. Přesně vím proč. Kdysi řekl: Mosesi, vy máte rád moc, ale ne odpovědnost. Mně chutná obojí. To byl velice mazaný výrok, vystihl rozdíl mezi námi.“

„Co jste mu odpověděl?“

„Co jsem mu měl říci? Byla to naprostá pravda. Do politiky jsem se zapletl jenom jednou a byla to — no, ne přímo katastrofa, ale nikdy mě to doopravdy nebavilo.“

„Kaldorova křížová výprava?“

„Ach — vy o tom víte. Pitomý název — jde mi na nervy. A tohle byl další bod, v němž se s kapitánem rozcházíme. Myslel si — a domnívá se pořád, tím jsem si jistý — že Rozkaz přikazující nám vyhnout se všem planetám, na nichž by mohl být život, je obrovský sentimentální nesmysl. Ještě jednou budu citovat našeho skvělého kapitána: Zákony beru. Z nich odvozené příkazy jsou ne — ehm, nesmysly.“

„To je fascinující — někdy mi to musíte namluvit.“

„Ani náhodou. Co se děje tamhle?“

Doreen Changová byla neodbytná dáma, ale věděla, kdy se má vzdát.

„Ach to je Mirissina oblíbená plynová socha. Tohle jste určitě měli na Zemi taky.“

„Samozřejmě. A poněvadž máte záznam vypnutý, řeknu vám, že to za umění nepovažuji. Ale je to zábavné.“

V jednom úseku patia zhasla světla a zhruba tucet hostů se nahrnulo kolem čehosi, co vypadalo jako veliká mýdlová bublina s téměř metrovým průměrem. Jak se Changová s Kaldorem přibližovali, viděli, že se uvnitř utváří zárodky barevných vírů, připomínající zrození spirální mlhoviny.

„Jmenuje se to Život," řekla Doreen, „a v Mirissině rodině se to uchovává už dvě století. Jenže plyn začíná unikat. Pamatuji si, že to bývalo mnohem barvitější."

Avšak i tak to bylo impozantní. Baterie elektronových emitorů a laserů v podstatě naprogramovaná jakýmsi trpělivým, už dávno zemřelým umělcem vyráběla řady geometrických útvarů, které se pozvolna vyvíjely do organických struktur. Ve středu koule se objevily dokonce ještě složitější útvary, rozlétly se do stran a nahradily je další. Vznikla jednobuněčná stvoření šplhající po spirálovitém schodišti, v němž člověk okamžitě rozpoznal molekulu DNA. Na každém stupni se utvářelo něco nového, v průběhu několika málo minut obrázek urazil čtyři miliardy let dlouhou odyseu od améby k člověku.

Umělec se pak pokusil pokračovat dál a Kaldor mu přestal rozumět. Obrazy tvořené fluoreskujícím plynem se staly příliš složité a příliš abstraktní. Možná kdyby se člověk touhle podívanou kochal ještě párkrát, objevil by v ní nějaký smysl…

„Co se stalo se zvukem?" zeptala se Doreen, když vír kypících barev v bublině náhle vyhasl. „Bývala k tomu velice působivá hudba, zvlášť ke konci."

„Bála jsem se, že někdo tuhle otázku položí," ozvala se Mirissa s omluvným úsměvem. „Nejsme si jistí, jestli je porucha v záznamu, anebo v samotném programu."

„Ale jistě máte kopii!"

„Ano samozřejmě. Jenže náhradní modul je kdesi v Kumarově pokoji, nejspíš zahrabaný pod troskami z jeho kánoe. Dokud jste jeho doupě nespatřili na vlastní oči, nevíte doopravdy, co znamená výraz entropie."

„Není to kánoe, ale kajak," protestoval Kumar, který právě dorazil. Lepila se k němu pohledná místní dívka. „A co to je entropie?"

Jeden z mladých Marťanů byl dost velký blázen, aby se mu to pokusil vysvětlit tak, že slil dva různobarevné drinky do jedné skleničky. Ale než ve vysvětlování pokročil, jeho hlas přehlušil výtrysk hudby z plynové sochy.

„Vidíte!" vykřikl pyšně Kumar tak silně, že přeřval všechen hluk. „Brant dokáže spravit cokoli!"

Cokoli? uvažoval Loren. To jsem zvědavý… opravdu zvědavý…

17. ROZKAZ

Vydává: Kapitán lodi.

Určeno: Všem členům posádky.

MĚŘENÍ ČASU

Poněvadž v této oblasti vznikla spousta zbytečných zmatků, rád bych zdůraznil následující skutečnosti:

1. Veškerý život na lodi a všechny záznamy se vedou i nadále v pozemském čase — opraveném vzhledem k relativistickým efektům — a to až do konce výpravy. Podle pozemského času (PČ) je také seřizována veškerá časomíra.

2. Pro snazší orientaci budou výsadkové skupiny užívat thalasský čas (TČ), bude-li to zapotřebí, avšak všechny záznamy budou vedeny v PČ s TČ v závorce.

3. Připomínám: Trvání thalasského středního slunečního dne činí 29,4325 hodin PČ.

Thalasský siderický rok obsahuje 313,1561 thalasských dnů. Je rozdělen do 11 měsíců po 28 dnech. Z kalendáře je vypuštěn leden, a pět zbývajících dní doplňujících počet na 313 je připojeno za poslední (28.) den v prosinci. Přestupný den je připojován každý šestý rok, avšak v průběhu našeho pobytu se nevyskytne.

4. Poněvadž thalasský den je o 22 % delší než pozemský, zatímco počet těchto dní v roce je naopak o 14 % menší, skutečná délka thalasského roku je pouze o 5 % delší roku pozemského. Jak si jistě všichni uvědomujete, z hlediska narozenin je to pro nás příznivá skutečnost. Číselné vyjádření věku je pak téměř stejné na Thalasse jako na Zemi. Dvacetiletý Thalassan žil dosud stejně dlouho jako jednadvacetiletý Pozemšťan. Lassanský kalendář začíná okamžikem Prvního přistání, k němuž došlo pozemského roku 3109. Letos se píše TR 718, pozemských roků uplynulo mezitím 754.

5. Na závěr — a za tohle také můžeme být jen povděční — na Thalasse si nemusíme lámat hlavu s časovými zónami, existuje jen jediná.

Sirdar Bey kapitán

3863.02.27.21.30 PČ 718.00.02.15.00 TČ

„Koho by napadlo, že něco tak jednoduchého může být takhle komplikované!“ rozesmála se Mirissa, když spatřila výtisk přišpendlený v Terra nově na vývěsní tabuli. „Počítám, že tohle je jedna z těch pověstných beyklateb. Co je vlastně ten kapitán za člověka? Nikdy jsem neměla opravdovou příležitost s ním mluvit.“

„Nedá se snadno prohlédnout,“ odvětil Moses Kaldor. „Nemyslím, že jsem s ním soukromě hovořil víc než tucetkrát. A je jediným

člověkem na palubě, kterého každý oslovuje pane vždycky. Možná kromě jeho zástupce kapitána Maliny, když hovoří mezi čtyřma očima… Tenhle rozkaz není pravá beyklatba — obsahuje příliš mnoho konkrétních údajů. Podklad jistě napsali vědecký důstojník Varleyová a tajemník LeRoy. Kapitán Bey chápe pozoruhodně dobře technické principy — mnohem lépe než já — ale v podstatě je úředníkem. A příležitostně, když být musí, vrchním velitelem.“

„Taková zodpovědnost by se mi příčila.“

„Jenže někdo to dělat musí. Běžné problémy se obvykle dají řešit poradou vyšších důstojníků a s využitím počítačové databáze. Ovšem někdy je třeba, aby někdo rozhodl, kdo má takovou autoritu, aby rozhodnutí prosadil. Právě proto potřebujeme kapitána. Loď nemůže řídit žádná komise nebo výbor — nebo alespoň ne pořád.“

„Myslím, že přesně tak spravujeme Thalassu. Umíte si představit prezidenta Farradina jako kapitána čehokoli?“

„Tyhle broskve jsou skutečná lahůdka,“ prohlásil taktně Kaldor a sápal se po další, ačkoli dobře věděl, že měly být pro Lorena. „Jenže vy si žijete šťastně, neměli jste žádnou skutečnou krizi po sedm století! Cožpak neprohlásil jeden z vašich lidí, že Thalassa netvoří žádné dějiny — jen statistiky?“

„Ach, to není pravda! Co výbuch Krakanu?“

„To byla přírodní katastrofa — a ani ta nebyla vlastně rozsáhlá. Mám na mysli, ehm, krize politické. Demonstrace, nepokoje, tyhle věci.“

„Za to můžeme poděkovat Zemi. Předali jste nám Jeffersonovu ústavu, verzi tři — kdosi ji kdysi nazval utopií zapsanou pomocí dvou megabytů — a ta funguje pozoruhodně dobře. Už tři sta let jsme nemuseli do programu zasahovat. A dodnes máme jen šest dodatků.“

„Ať jich máte šest ještě hodně dlouho,“ řekl Kaldor vroucně. „Trápilo by mě pomyšlení, že neseme zodpovědnost za sedmý.“

„Jestli se to stane, nejprve se námět zpracuje v Archívní databázi. Kdy nás zase přijdete navštívit? Existuje spousta věcí, které vám chci ukázat.“

„Určitě ne tolik, kolik chci spatřit. Jistě máte spousty takových, které by nám byly prospěšné na Saganu 2, přestože je to charakterem úplně odlišná planeta.“ A mnohem méně přitažlivá, dodal sám pro sebe.

Zatímco hovořili, do přijímacích prostor tiše vstoupil Loren. Zjevně mířil z tělocvičny pod sprchu. Měl na sobě jen kraťoučké trenýrky a přes nahá ramena přehozený ručník. Mirissa při tom pohledu zřetelně pocítila, jak se jí podlamují kolena.

„Počítám, že jste zas porazil všechny soupeře, jako obvykle,“ řekl Kaldor. „Nenudí vás to už?“

Loren se nakysle pousmál.

„Někteří lassanští mladíci se zdají slibní. Jeden na mě právě udělal tři body. Ovšem hrál jsem levačkou.“

„Je velice nepravděpodobné, že vám to ještě neprozradil,“ poznamenal Kaldor k Mirisse, „ale Loren byl kdysi na Zemi mistrem světa ve stolním tenisu.“

„Nepřehánějte, Mosesi. Byl jsem jen asi pátý na světovém žebříčku — a ke konci úroveň hrozně poklesla. Kterýkoli čínský hráč ze třetího tisíciletí by mě rozdrtil na prach.“

„Nepředpokládám, že jste pomyslel na to učit hrát Branta,“ řekl Kaldor zlomyslně. „To by bylo zajímavé.“

Na okamžik se rozhostilo ticho. Potom Loren odpověděl, sebejistě, ale rozhodně: „To by nebylo fér.“

„Když jsme u toho,“ vmísila se Mirissa, „Brant by rád ukázal něco vám.“

„Ano?“

„Říkal jste, že jste nikdy nejel na moři.“

„To je pravda.“

„Pak vás Brant s Kumarem zvou, abyste se k nim připojil zítra v osm třicet na molu číslo tři.“

Loren se obrátil na Kaldora.

„Domníváte se, že mi nehrozí žádné nebezpečí?“ otázal se ho s výsměšnou vážností. „Neumím plavat.“

„Z toho bych si nedělal hlavu,“ odvětil Kaldor vstřícně. „Pokud vám naplánovali výlet bez zpáteční cesty, plavání na tom už nic nezmění.“

18. KUMAR

Život Kumara Leonidase ztrpčoval v průběhu jeho osmnácti let jediný tragický stín: neustále byl o deset centimetrů menší, než toužil být. Proto nepřekvapovalo, že dostal přezdívku „Malý lev“ — třebaže jenom málokdo by se ho tak odvážil přímo oslovit.

Aby vykompenzoval scházející výšku, neúnavně pracoval na obou dalších rozměrech. Mirissa mu mnohokrát říkala, s pobaveným podrážděním: „Kumare, kdybys strávil tolik času, kolik věnuješ tělu, rozvíjením ducha, byl bys největší génius na celé Thalasse.“ Neprozradila mu však něco jiného — a nepřipouštěla to prakticky ani sama sobě — že podívaná na jeho ranní cvičení jí probouzí v prsou pocity nanejvýš nesesterské a stejně tak i určitou žárlivost na všechny obdivovatelky, které se shromaždovaly a dívaly. Tu a tam se při tom scházela většina Kumarových vrstevníků. Ačkoli závistivá pomluva, že se už miloval se všemi dívkami a polovinou chlapců v Tarně, byla divoká hyperbola, jistě obsahovala střípky pravdy.

Ovšem Kumar, přes intelektuální propast, která vznikla mezi ním a jeho sestrou, nebyl žádný svalnatý imbecil. Když ho něco doopravdy zaujalo, nedal si pokoj, dokud to nezvládl, bez ohledu na to, kolik času mu to zabralo. Byl skvělým plachtařem a už přes dva roky, s příležitostnou Brantovou pomocí, stavěl nádherný čtyřmetrový kajak. Trup už měl kompletní, ale práce na horní části ještě nezačaly.

Přísahal si, že jednoho dne s ním vyrazí a všichni se přestanou smát. Zatím ovšem úsloví „Kumarův kajak“ označovalo v Tarně jakoukoli nedokončenou práci — a takových byla fakticky celá dlouhá řada.

Kromě všeobecného lassanského sklonu k odkladům a váhavosti byly Kumarovy hlavní charakterové vady dobrodružná povaha a nadšení pro provádění nebezpečných kanadských žertíků. Panoval všeobecný názor, že právě tohle ho jednou přivede do vážných nesnází.

Ani při největších nezbednostech se však nikdo na něj nedokázal zlobit doopravdy, protože postrádaly jakoukoli zlomyslnost. Kumar byl naprosto otevřený, úplně průhledný. Nikdo si nedokázal představit, že by zalhal. Z tohoto důvodu se mu mnohé dalo odpustit, a často také odpouštělo.

Přílet cizích návštěvníků se samozřejmě stal nejvíce vzrušující událostí jeho života. Fascinovalo jej jejich vybavení, akustické a optické přístroje, senzory, které si přivezli, příběhy, které vyprávěli — prostě všechno. A protože se setkával častěji s Lorenem než se všemi ostatními, nebylo divu, že k němu přilnul.

Nebyl to vývoj, který by Lorena nějak obzvlášť potěšil. Měl náhle přítele, o kterého příliš nestál, bratříčka, který se od něj nehnul na krok.

19. KRÁSNÁ POLLY

„Pořád tomu nemůžu uvěřit, Lorene," řekl Brant Falconer. „Ty jsi vážně nikdy nejel na člunu — nebo na lodi?"

„Zdá se mi, že se rozpomínám, jak pádluji s gumovým pádlem přes jakýsi malý rybníček. To mi bylo asi tak pět roků."

„Pak se ti tohle bude líbit. Nejen houpání, které ti pěkně zacloumá žaludkem. Možná tě dokonce přesvědčíme, aby ses s námi potápěl."

„Ne, díky — dnes mi stačí jeden nový zážitek. A naučil jsem se nepřekážet jiným v práci."

Brant měl pravdu. Už začínal vychutnávat jízdu malým trimaranem, který vodní trysky poháněly téměř nehlučně směrem k útesu. I když brzy poté, co vyšplhal na palubu a viděl, jak pobřeží skýtající bezpečí rychle ustupuje dozadu, jej na okamžik přepadl pocit blízký panice.

Jen to, že si uvědomil absurditu situace, jej zachránilo od zesměšnění. Proletěl padesát světelných roků — absolvoval nejdelší cestu, jakou kdy člověk podnikl — aby dospěl na tohle místo. A nyní ho přepadl strach, když se od pevniny vzdálil na několik set metrů.

Jenže neexistoval způsob, jak výzvu odmítnout. Pohodlně ležel na zádi, pozoroval Falconera u kormidla (jak přišel k té bílé jizvě, která se mu táhla přes ramena? — vlastně ano, zmiňoval se o jakési havárii miniplánu, už před lety…) a byl by rád věděl, o čem Lassan přemýšlí.

Stěží se dalo uvěřit, že by se z lidské společnosti, dokonce i z té nejosvícenější a nejdobráčtější, zcela vytratila žárlivost či nějaká forma touhy po vlastnění partnera. Ale ne, že by Brant — až dosud, pozor! — na něj příliš žárlil.

Loren pochyboval, že by dosud promluvil s Mirissou víc než stovku slov, a většinu z nich ve společnosti jejího manžela. Oprava: Na Thalasse se termíny manžel a manželka používaly až po narození prvního dítěte. Pokud se narodil syn, matka obvykle — avšak ne nezbytně — přijala jméno jeho otce. Když byla prvorozencem holčička, oba si podrželi matčino jméno — přinejmenším do narození druhého a posledního dítěte.

Existovalo jen opravdu málo věcí, které Lassany šokovaly. Krutost — zejména vůči dětem — byla jednou z nich. A další bylo třetí těhotenství, na téhle planetě s pouhými dvaceti tisíci čtverečními kilometry pevniny.

Kojenecká úmrtnost byla tak nízká, že dva porody v rodině postačovaly k udržení stabilní populace. Existoval slavný případ — jediný v celé historii Thalassy — že se jedna rodina dočkala požehnání, či naopak pohromy v podobě dvojnásobných paterčat.

Ačkoli se to stěží dalo dávat za vinu nešťastné matce, vzpomínka na ni zůstávala zahalena příjemnou aurou mravní zkaženosti, jaká se vázala k Lucrecii Borgii, Messalině či Faustině.

Budu muset tuhle partii sehrát velice velice opatrně, pomyslel si Loren. Že připadal Mirisse přitažlivý, to už věděl. Dokázal to vyčíst z jejího výrazu a z tónu jejího hlasu. A získal dokonce i přesvědčivější důkazy v podobě náhodných doteků ruky a měkkých přitisknutí těla na tělo, která trvala déle, než bylo nezbytně zapotřebí.

Věděli oba, že už je všechno jen otázkou času. A stejně tak i Brant, tím si byl Loren docela jistý. Ale přes napětí, které mezi nimi vládlo, se stále k sobě chovali celkem přátelsky.

Pulsy trysek ustaly a člun volně klouzal, dokud se nezastavil vedle velké skleněné bóje, jenž se mírně pohupovala nahoru a dolů na hladině.

„Tady máme energetický zdroj," řekl Brant. „Potřebujeme jen pár set wattů, takže to zvládnou sluneční články. Jedna z výhod sladkovodního moře — na Zemi by to nefungovalo. Vaše oceány byly příliš slané — ty by hltaly kilowatty a kilowatty."

„Takže ses nerozhodl jinak, strýčku?" ušklíbl se Kumar.

Loren zavrtěl hlavou. Ačkoli ho to nejprve děsilo, nyní už přivykl všeobecně používanému oslovení, které používali mladší Lassané. Bylo to dokonce docela příjemné, získat náhle takové množství neteří a synovců.

„Ne díky. Zůstanu na lodi a budu vás hlídat pro případ, že by vás napadli žraloci."

„Žraloci!" zvolal Kumar toužebně. „To jsou krásná zvířata! Kéž bychom tady nějaké měli. To by bylo potápění hned mnohem víc vzrušující."

Loren se zájmem technika pozoroval, jak si Brant s Kumarem připravují své aparáty. Ve srovnání s přístroji nutnými ke vstupu do kosmického prostoru byly pozoruhodně jednoduché — a tlaková láhev tak maličká, že by se snadno skryla v dlani jedné ruky.

„Tahle kyslíková nádrž," poznamenal, „řekl bych si, že nemůže vydržet déle než pár minut."

Brant s Kumarem na něj káravě pohlédli.

„Kyslík!" odfrkl Brant. „Dvacet metrů pod hladinou to je smrtelný jed. Láhev obsahuje vzduch — a tohle je jenom bezpečnostní rezerva, která vydrží patnáct minut."

Ukázal na zařízení připomínající žábry umístěné na batohu, který si Kumar právě připevňoval na záda.

„Všechen kyslík, který potřebuješ, je rozpuštěný v mořské vodě, jen ho z ní dostat. Jenže to vyžaduje energii, takže s sebou musíme táhnout energetické jednotky, které pohánějí čerpadla a filtry. Mohl bych zůstat s tímhle zařízením dole třeba týden, kdyby se mi

zachtělo.“

Dotkl se zeleně fluoreskujícího počítačového displeje na svém levém zápěstí.

„Tady mám veškeré informace, které potřebuji — hloubku, stav energetického článku, čas, kdy se musím vynořit, přestávky na dekompresi…“

Loren našel odvahu k jiné naivní otázce.

„Proč nosíš masku, a Kumar ne?“

„Ale já taky,“ zašklebil se Kumar. „Podívej se pořádně.“

„Ach… už vidím. Velice šikovné.“

„Jenže otrava,“ prohlásil Brant, „pokud prakticky ve vodě nežiješ, jako Kumar. Zkoušel jsem kdysi nosit kontaktní čočky, ale zjistil jsem, že mě z nich bolí oči. Takže jsem se vrátil ke staré dobré masce — s ní je mnohem méně potíží. Připraven?“

„Ano pane kapitáne.“

Oba zároveň se překulili přes levý a pravý bok lodi. Provedli to tak synchronizovaně, že se člun prakticky ani nerozkýval. Loren je pozoroval přes panel ze silného skla, umístěný do prostoru kýlu, jak bez námahy klouzají dolů k útesu. Věděl, že se nacházejí víc než dvacet metrů pod hladinou, ale vypadali mnohem bližší.

Nástroje a kabely shodili dolů už předem a oba potápěči se rychle pustili do opravy zpřetrhaných mříží. Příležitostně si vyměňovali domluvené jednoslabičné signály, avšak po většinu doby pracovali v naprostém mlčení. Každý z nich věděl, co má udělat — a co jeho partner — tak dobře, že slov nebylo zapotřebí.

Lorenovi ubíhal čas velmi rychle. Měl pocit, že nahlíží do nového světa, což také byla pravda. Ačkoli viděl nesčetné videofilmy pořízené v pozemských oceánech, téměř všichni živí tvorové, kteří se nyní pohybovali dole pod ním, mu byli naprosto neznámí. Plavaly tu rotující disky a pulsující kusy rosolu, vlnící se koberce a spirály připomínající vývrtky — ale velmi málo těch tvorů by se dalo nazvat rybou i s vynaložením značné dávky fantazie. Jen jednou na zlomek chvíle postřehl na samém okraji zorného pole rychle se pohybující torpédo, o němž si byl téměř jistý, že je poznal. Pokud měl pravdu, i tohle byl pozemský uprchlík.

Pomyslel si, že Brant s Kumarem na něj úplně zapomněli, když ho překvapila slova z interkomu.

„Jdeme nahoru. Za dvacet minut budeme u tebe. Všechno v pořádku?“

„Úplně,“ odvětil Loren. „Byla to pozemská ryba, kterou jsem právě teď zahlédl?“

„Ničeho jsem si nevšiml.“

„Strýček má pravdu, Brante — před pěti minutami tu proplul dvacetikilový mutantní pstruh. Tvoje svářečka ho vyplašila.“

Už opustili mořské dno a pozvolna stoupali podél ladné křivky kotevního řetězu. Asi pět metrů pod hladinou se zastavili.

„Tohle je nejnudnější část každého potápění," řekl Brant. „Musíme tu vyčkat patnáct minut. Pusť nám druhý kanál — díky — ale ne takhle hlasitě…"

Hudbu pro dekompresní zastávku pravděpodobně vybral Kumar. Její vnitřně rozechvělý rytmus se pramálo hodil k mírumilovnému obrázku podmořského světa. Loren byl upřímně rád, že se do něj neponořil a s velkým uspokojením vypnul přehrávač, jakmile oba potápěči opět začali stoupat vzhůru.

„Tak ranní práci jsme zvládli na jedničku," prohlásil Brant, když se vydrápal na palubu. „Napětí a proud jsou v normě. Teď můžeme jet domů."

Vděčně přijali Lorenovu nešikovnou pomoc, když jim pomáhal z jejich přístrojů. Oba muži byli unavení a prochladlí, ale po několika šálcích horké sladké tekutiny, která se pramálo podobala pozemskému nápoji tohoto jména, rychle ožili.

Kumar nastartoval motor a vyplul, zatímco Brant se přehrabával hromadou předmětů na dně člunu, dokud nenašel malou, jasně zbarvenou krabičku.

„Ne, díky," odmítl Loren, když Brant podal jednu z mírně narkotických tablet. „Nechci si vypěstovat nějaký místní návyk, který se pak budu nesnadno odnaučovat."

Jen slova vyřkl a už jich litoval. Musel to říct z jakéhosi perverzního podvědomého impulsu — nebo snad z pocitu provinění. Avšak Brant se položil na záda, ruce si sepjal pod hlavou, zíral do bezmračného nebe a zjevně nepostřehl ve slovech žádný hlubší význam.

„Magellana můžeš vidět i ve dne," řekl Loren, aby co nejrychleji změnil téma, „když víš přesně, kam se máš dívat. Ale mně se to nikdy nepodařilo."

„Mirisse ano — často," vmísil se Kumar. „A ukázala mi, jak se to udělá. Musíš jenom zavolat na Astronet, aby ti řekli dobu průletu, a pak jít a lehnout si na záda. Vypadá jako jasná hvězda přímo v nadhlavníku a zdá se, jako by se vůbec nepohyboval. Jenže jestli jenom na chviličku obrátíš pohled jinam, nadobro ho ztratíš."

Kumar nečekaně ubral plyn, chvíli pomalu klouzal po hladině, až se člun úplně zastavil. Loren se rozhlédl, aby se zorientoval, a překvapeně spatřil, že se nacházejí alespoň kilometr od Tarny. Vedle nich se na vodě pohupovala jiná bóje označená velkým písmenem P a nesoucí rudou vlajku.

„Proč jsme zastavili?" zeptal se Loren.

Kumar se uculil a začal vylévat přes bok nevelký kbelík. Naštěstí byl až dosud pevně uzavřený, jeho obsah podezřele připomínal krev,

ale páchl ještě hůř. Loren se odtáhl co nejdál, jak mu jen stísněné prostory člunu dovolovaly.

„Chci jenom pozdravit starou přítelkyni," řekl Brant velice měkce. „Seď klidně — nedělej hluk. Je dost plachá."

Ona? uvažoval Loren. Co se děje?

Alespoň pět minut se nedělo vůbec nic. Loren by nikdy nevěřil, že Kumar dokáže zůstat tak dlouho v klidu. Pak postřehl, že se pár metrů od člunu objevila temná zakřivená páska, těsně pod vodní hladinou. Sledoval ji očima a uvědomil si, že utváří prstenec, který je obklopuje kolem dokola.

Zhruba ve stejný okamžik si rovněž uvědomil, že Brant s Kumarem nesledují ten pás, ale pozorují jeho. Takže se mě snaží vyvést z míry, řekl si v duchu. No, tak uvidíme…

Ale i tak musel Loren vynaložit veškerou sílu vůle, aby nevykřikl čirou hrůzou, když se z moře vynořilo cosi, co vypadalo jako celá stěna jasně — ne, hnilobně růžového masa. Zvedala se stále výš a crčela z ní voda, až dosáhla asi poloviční výšky člověka a utvořila kolem nich neprostupnou bariéru. K dovršení příšerného pohledu měla horní stranu téměř zcela pokrytou svíjejícími se hady zbarvenými živými odstíny červeně a modře.

Z hlubin se vynořila ohromná tlama lemovaná hádky chapadýlek a chystala se je pohltit…

A přece jim zjevně žádné nebezpečí nehrozilo, poznal to podle pobavených výrazů svých společníků.

„Panebože — do Krakana — co to je?" zašeptal a snažil se, aby se mu netřásl hlas.

„Zachoval ses dobře," řekl Brant s obdivem. „Někteří taky zalezli na dno člunu. Je to Polly — jako polyp. Bezobratlý živočich, složený z miliard specializovaných a kooperujících buněk. Na Zemi jste měli velice podobná zvířata, i když si myslím, že žádné takhle velikánské."

„Tím jsem si jistý," odvětil Loren vřele. „Ale jestli mi dovolíte otázku — jak se odsud dostaneme?"

Brant kývl na Kumara, který pustil motor naplno. S překvapivou rychlostí na něco tak obrovského začala živoucí stěna kolem nich klesat nazpět do moře a ve chvíli po ní zbyla jen olejnatá vlnka na hladině.

„Vibrace ji děsí," vysvětlil Brant. „Podívej se průhledem teď to zvíře uvidíš celé."

Cosi připomínající deset metrů silný kmen stromu klesalo pod dnem člunu do hlubin. Nyní si Loren uvědomil, že „hadi", které viděl, jak se svíjejí na povrchu obrovitého živočicha, jsou jen tenká chapadla. Když se teď vrátila do svého normálního prostředí, zlehka se vlnila a prohledávala vodu, jestli nenarazí na něco — či někoho — co by se dalo pozřít.

„To je ale bestie!“ vydechl a poprvé si vydechl. Zalil jej pocit pýchy, či dokonce rozjařilosti. Pochopil, že absolvoval úspěšně další test. Získal si Brantovo a Kumarovo uznání a vděčně je přijal.

„Copak ta věc není — nebezpečná?“ zeptal se.

„Samozřejmě, proto jsme sem taky umístili varovnou bóji.“

„Upřímně, byl jsem v pokušení to zabít.“

„Proč?“ zeptal se Brant s nepředstíraným překvapením. „Co ti to udělalo zlého?“

„No — tak velikánský tvor jistě musí sežrat ohromné množství ryb.“

„Ano, jenže jenom lassanských — ne ryb, které můžeme jíst my. A přivedl nás na jednu zajímavou věc. Dlouhou dobu jsme si lámali hlavu, jak dokáže přimět ryby — dokonce i ty zdejší pitomé — aby mu vpluly přímo do tlamy. Nakonec jsme zjistili, že vylučuje jakousi chemickou látku, která je láká, a od té doby uvažujeme o elektrických sítích. Což mi připomíná…“

Brant se natáhl pro vysílačku.

„Tarna tři volá Tarnu záznam — tady Brant. Opravili jsme síť. Všechno funguje normálně. Nemusíte potvrzovat příjem. Konec relace.“

Avšak k všeobecnému překvapení okamžitě odpověděl známý hlas.

„Haló Brante, doktore Lorensone! Jsem ráda, že vás slyším. Mám pro vás zajímavou zprávu. Chtěli byste si ji poslechnout?“

„Samozřejmě, paní primátorko,“ odvětil Brant, když si oba muži vyměnili pobavené pohledy. „Posloucháme tě.“

„V Ústředním archívu vyhrabali něco překvapivého. Tohle všechno už tady jednou bylo. Před dvě stě padesáti lety se pokusili vybudovat u Severního ostrova kus nové pevniny metodou elektrického srážení — technikou, která se na Zemi osvědčila. Jenže po několika týdnech se kabely pod hladinou přetrhaly — a některé z nich zmizely. Záležitost se nikdy nevyšetřovala, protože celý experiment skončil beztak naprostým fiaskem. Voda neobsahuje dost soli, aby se tahle metoda dala využít. Takže takhle to tedy je — a nemůžeš vinit ultrazelené. Tehdy ještě vůbec neexistovali.“

V Brantově tváři se objevil takový výraz překvapení, že Loren vybuchl smíchy.

„A ty ses přitom pokoušel překvapit mě!“ řekl. „No, ale určitě jsi mi dokázal, že se tady v moři nacházejí věci, o jakých se mi nikdy ani nesnilo.“

„Jenže teď to vypadá tak, že tu najdeme věci, o kterých se nesnilo ani mně.“

20. IDYLA

Tarnanům to připadalo k popukání směšné a předstírali, že mu nevěří.

„Včera jste říkal, že jste nikdy neplul na lodi — a dnes tvrdíte, že neumíte jezdit na kole!“

„Měl by ses stydět,“ plísnila ho Mirissa a pobaveně jí jiskřilo v očích. „Nejúčinnější způsob cestování, jaký byl kdy vynalezený — a tys ho nikdy neokusil!“

„Na kosmických lodích se příliš nepoužívá a ve městě je poněkud nebezpečný,“ opáčil Loren. „Ostatně, co se k tomu musí člověk naučit?“ Brzy odhalil, že je toho hodně, jízda na kole taky nebyla tak jednoduchá, jak vypadala. Ačkoli to vyžadovalo skutečný talent, spadnout z bicyklu s malými kolečky a nízko položeným těžištěm, jeho počáteční pokusy byly odrazující. Nebyl by vytrval, kdyby ho Mirissa neujistila, že to je nejlepší způsob, jak poznat ostrov — a kdyby nedoufal, že to je zároveň nejlepší způsob, jak poznat Mirissu.

Po několika pádech si uvědomil, že hlavní trik spočívá v tom, celý problém naprosto ignorovat a všechno nechat na vlastním těle a jeho reflexech. To bylo docela logické. Kdyby člověk myslel na každý krok, byla by nemožná i normální chůze. Ačkoli tohle všechno Loren intelektuálně přijal, nějakou dobu mu trvalo, než dokázal svým instinktům uvěřit. Jakmile však jednou bariéru prolomil, dělal rychlé pokroky. A nakonec, jak celý čas doufal, mu Mirissa nabídla, že mu ukáže vzdálené končiny ostrova.

Snadno by uvěřil, že jsou jedinými dvěma lidmi na světě, a přece nemohli být dál než pět kilometrů od vesnice. Předtím však už byli mnohem dál, úzkou cyklistickou stezku vedli tak, aby procházela nejbarvitějšími partiemi ostrova, které byly ovšem také nejvzdálenější. Loren mohl díky navigačnímu zařízení tvořícímu součást jeho komunikátoru určit svou polohu v kterékoli chvíli, ale nestaral se o to. Bylo zábavné předstírat, že se ztratil.

„Proč musíš pořád nosit tu věc?“ řekla a ukázala na pásku s tlačítky, kterou měl připevněnou na levém předloktí. „Někdy je příjemné uniknout před všemi lidmi.“

„Souhlasím, ale lodní řády jsou velice přísné. Kdyby mě kapitán Bey naléhavě chtěl a já mu neodpověděl…“

„No — co by udělal? Dal by tě do želez?“

„Želězům bych dal přednost před lekcí, kterou bych bezpochyby dostal. Kromě toho přepjal jsem to na signál, že spím. Lodní komunikátor to registruje, a jestli i přesto bude chtít navázat spojení, bude to skutečně naléhavé — a v tom případě chci být k dosažení.“

Jako téměř všichni pozemšťané po více než jedno tisíciletí, Loren by se cítil lépe bez oděvu než bez komunikátoru. Pozemská historie byla plná hrůzostrašných příběhů neopatrných či lehkomyslných lidí, kteří zahynuli — často několik desítek metrů od záchrany, — protože nemohli stisknout knoflík ZÁCHRANNÉ VOLANÍ.

Cyklistická stezka byla zjevně vybudována pro turistický, nikoli pro hustý provoz. Byla méně než metr široká a nezkušenému Lorenovi zprvu připadalo, že jede po provaze. Aby nespadl, musel se zcela soustředit zezadu na Mirissu, což nebyl zase tak nepříjemný úkol. Avšak po několika prvních kilometrech získal větší sebevědomí a dokázal se stejně tak kochat i krajinou. Kdyby potkali někoho přijíždějícího opačným směrem, všichni by museli sesednout. Pomyšlení na srážku v rychlosti padesáti kilometrů za hodinu mu zvedalo vlasy hrůzou na hlavě. A byla by to pěkně dlouhá cesta domů, se zničeným kolem přes rameno…

Většinu času jeli naprosto mlčky a ticho narušovala jen Mirissa, když ho upozorňovala na vzácné stromy či na výjimečně krásná místa. Takové ticho Loren za celý svůj život nepocítil. Na Zemi jej neustále obklopovaly nejrůznější zvuky — a na palubě lodi se pořád ozývala celá symfonie důvěrně známých mechanických zvuků, a občas poplašné signály, při nichž stydla krev v žilách.

Tady je obklopovaly stromy jako neviditelná, zvuky pohlcující přikrývka, a zdálo se, že každé slovo se v tichu rozpustilo ihned, jakmile je ústa vyřkla. Lorenovi nejprve připadal tenhle zcela nový pocit příjemný, ale pak začal toužit po něčem, co by akustické vakuum vyplnilo. Dostal se dokonce do pokušení pustit si tichou hudební kulisu z komunikátoru, ale s určitostí se mu zdálo, že Mirisse by to nepřišlo vhod.

Proto ho nesmírně překvapilo, když od stromů před nimi zaslechl drnčení jemu už známé thalasské zábavné hudby. Protože úzká stezka nikdy nevedla rovně víc než nějakých dvě stě nebo tři sta metrů, nemohl uvidět zdroj, dokud neprojeli ostrou zatáčkou a nezjistili, že proti nim jede sotva krokem jakési monstrum roztažené přes celou šířku. Vypadalo úplně jako jeden ze stavebních robotů. Sesedli a nechali jej, aby se převalil kolem nich. Lorenovi došlo, že to je automatická údržba. Už si všiml několika poškozených míst a dokonce i děr a zauvažoval, kdy se Ministerstvo dopravy Jižního ostrova rozhýbá, aby s tím něco podniklo.

„A proč ta hudba?“ zeptal se. „Tahle mašina se nezdá, že by milovala Beethovena.“

Ještě ani nestačil větu dokončit, když ho robot ostře oslovil: „Prosím nevjíždějte na cestu, dokud neurazím sto metrů, povrch teprve tvrdne. Prosím nevjíždějte na cestu, dokud neurazím sto metrů, povrch teprve tvrdne. Děkuji.“

Mirissa se jeho překvapení zasmála.

„Máš samozřejmě pravdu, není moc inteligentní. Hudba varuje všechny, co jedou proti němu.“

„Nebyl by účinnější nějaký varovný signál?“

„Ano, ale byl by — nepříjemný!“

Odvedli kola z cesty a vyčkali, dokud kolem nich neprojel mechanismus složený z nádrží, řídících jednotek a zařízení pokládajícího nový koberec. Loren neodolal, aby se čerstvého povrchu nedotkl. Byl teploučký, mírně pružil a vypadal vlhký, ačkoli na omak se zdál dokonale suchý. Během několika sekund ztvrdl jako skála. Loren postřehl, že na něm zanechal slabý otisk prstu a zatrpkle si pomyslel: Na Thalasse po mně zbude památka — dokud tudy znovu neprojede tenhle robot.

Cesta nyní stoupala do kopců a Loren zjistil, že se mu začínají nepříjemně ozývat svaly na stehnech a na lýtcích. Přivítal by malý motorek, avšak Mirissa odmítala veškeré elektrické modely jako naprosto úpadkové. Šlapala vpřed stále stejnou rychlostí, takže Lorenovi nezbývala jiná možnost, než zhluboka dýchat a snažit se jí držet.

Co znamená ten slabý řev, který k nim zepředu doléhá? Tady ve vnitrozemí Jižního ostrova jistě nikdo netestuje raketové motory! Jak se přibližovali, zvuk pravidelně sílil. Loren jej dokázal identifikovat teprve pár vteřin předtím, než jeho zdroj spatřil.

Podle pozemských měřítek to nebyl nijak ohromující vodopád — snad sto metrů vysoký a dvacet široký. Malý kovový můstek lesknoucí se krůpějemi se klenul přes jezírko vřící pěny, v němž vodopád končil.

K Lorenově úlevě Mirissa slezla z kola a čtverácky na něj pohlédla.

„Nevšiml sis ničeho… zvláštního?“ zeptala se a mávla rukou směrem vzhůru.

„V jakém smyslu?“ odvětil Loren, hledající nějaký záchytný hod. Viděl jen netknutý les a bujnou vegetaci a cestičku vinoucí se mezi stromy po opačné straně vodopádu.

„Stromy — ty stromy!“

„Co je s nimi? Nejsem… botanik.“

„Já taky ne, ale měl bys to vidět na první pohled. Podívej se na ně.“

Překvapeně se na ně zadíval. A náhle mu došlo, protože stromy jsou výtvorem přírodní techniky a on přece je technik.

Na opačné straně vodopádu pracoval jiný projektant. Ačkoli by žádný ze stromů, které jej obklopovaly, nedokázal pojmenovat, byly mu nejasně povědomé a byl si jistý, že pocházejí ze Země… Ano, tohle je určitě dub a kdysi dávno viděl na jakémsi keři tyhle krásné žluté květy.

Za můstkem se rozkládal jiný svět. Stromy — a byly to skutečně stromy? — se zdály hrubé a jaksi nedokončené. Některé měly krátké soudkovité kmeny, z nichž trčelo pár pichlavých větviček. Jiné zase připomínaly ohromné kapradiny a další vypadaly jako gigantické kosti prstů obrostlé štětinami v místech kloubů. A nerostla tam ani jedna květina…

„Už chápu. Původní thalasská vegetace."

„Ano — teprve několik málo miliónů let poté, co opustila moře. Tomuhle místu říkáme Velká hranice. Ale spíš to je bitevní fronta mezi dvěma armádami, a nikdo neví, která ze stran vyhraje. Žádná, jestli tomu můžeme napomoct. Pozemská vegetace je pokročilejší, ale domorodá zase lépe adaptovaná na místní chemismus. Čas od času jedna strana přepadne druhou — a my přiběhneme s lopatami, aby se nestačila zakořenit."

Není to divné? uvažoval Loren, když tlačili kola přes křehký most. Poprvé od přistání na Thalasse mám pocit, že jsem se skutečně ocitl na jiné planetě…

Tyhle zakrslé stromy a primitivní kapradiny mohly být surovinou pro uhelné sloje, které by dodaly páru průmyslové revoluci — jenže sotva včas, aby to zachránilo lidskou rasu. Snadno by přesvědčil sám sebe, že z porostu je může každým okamžikem napadnout dinosaurus, jenže pak si uvědomil, že strašliví ještěři se zrodí teprve po stu miliónech let v daleké budoucnosti, kdy tyhle rostliny dospěly na Zemi ke svému vrcholu…

Právě znovu nasedali, když Loren vykřikl: „Sakra Krakan!"

„Co se děje?"

Loren se sesypal na cosi, co naštěstí vypadalo jako pružný mech.

„Křeč," zamumlal přes zaťaté zuby a tiskl si stažené lýtkové svaly.

„Dovol," řekla Mirissa starostlivě, ale rozhodně.

Pod jejími příjemnými, i když trochu amatérskými doteky křeč pozvolna pominula.

„Díky," ozval se Loren po chvíli. „Už je to mnohem lepší. Ale prosím tě nepřestávej."

„Opravdu sis myslel, že bych mohla?" zašeptala.

A za okamžik na hranici dvou světů splynuli v jedno.

IV. KRAKAN

21. AKADEMIE

Počet členů Thalasské akademie věd byl striktně omezen na krásně zarovnané binární číslo 100 000 000 — což pro ty, kteří dávají přednost počítání podle počtu prstů, znamená 256. Vědecká důstojnice Magellanu takové omezení chápala, udržovalo vysoký standard. A akademie brala své povinnosti velmi zodpovědně. Prezident vyhlásil, že v současné době má pouze 241 členů, poněvadž se ukázalo nemožné naplnit uprázdněná místa skutečně kvalifikovanými vědci.

Z těchto 241 osob bylo neméně než 105 fyzicky přítomno v přednáškovém sále akademie a 116 u svých komunikátorů. Byl to rekordní počet a doktorka Anne Varleyová se cítila nanejvýš polichocená — ačkoli nedokázala potlačit mírnou zvědavost, co dělá těch zbývajících dvacet.

Rovněž se necítila úplně dobře, když ji představovali jako přední pozemskou astronomku — ačkoli v okamžiku Magellanova odletu to byla naprostá pravda. Čas a Náhoda daly bývalé ředitelce — bývalé — Šklovského lunární observatoře jedinečnou příležitost přežít. Jenže věděla až příliš dobře, že není na úrovni, pokud by se mělo měřit podle takových gigantů jako byli Ackerley, Chandrasekhar či Herschel — už vůbec nemluvě o Galileovi, Koperníkovi nebo Ptolemaiovi.

„Podívejte se sem, prosím," spustila. „Jsem si jistá, že jste už mapu Saganu 2 viděli — nejlepší rekonstrukci, jakou jsme dokázali sestavit podle družicových sond a radiohologramů. Získali jsme samozřejmě jen málo detailů — pod deset kilometrů, — ale stačilo to, abychom shromáždili základní fakta.

Průměr — patnáct tisíc kilometrů — jen o málo větší než zemský. Planeta má hustou atmosféru — téměř kompletně dusíkovou. A kyslík žádný — naštěstí."

Tohle „naštěstí" zabralo vždycky, posluchači se probrali a nastražili uši.

„Chápu vaše překvapení, většina lidí má výrazné předsudky o tom, co se hodí k dýchání a co ne. Jenže v posledních desetiletích před Exodem se přihodila řada věcí, které proměnily náš náhled na vesmír.

Absence jiných živých tvorů — v minulosti i v současnosti Sluneční soustavy a neúspěch programů SETI navzdory šestnáct století dlouhému úsilí přesvědčilo skutečně všechny, že život musí být velice vzácný všude ve vesmíru, a tedy i značně cenný.

Z toho vyplynulo, že si všechny formy života zasluhují úctu a měly by se pečlivě a s láskou ochraňovat. Někteří dokonce argumentovali, že by se neměly ničit ani virulentní patogeny a choroboplodné zárodky, ale za přísných bezpečnostních opatření

uchovat. Během Posledních dní se heslo Úcta k životu stalo velice populárním a jen málokdo je vztahoval výhradně k životu lidskému.

Jakmile jsme jednou přijali princip, že nelze zasahovat do života jiného biologického druhu, vyplynuly z toho jisté praktické důsledky. Už dlouhou dobu panovalo souhlasné mínění, že bychom se neměli pokoušet osídlit planetu obývanou inteligentními tvory. Lidé měli dostatek zlých zkušeností z obdobných situací ze své vlastní planety. Naštěstí — anebo naneštěstí! — taková situace nikdy nenastala.

Spory ovšem pokračovaly. Co když objevíme planetu, kde teprve vyvstal život na živočišné úrovni? Máme se držet stranou a nechat evoluci, aby kráčela svou cestou, ačkoli to potrvá celé megaroky, než se možná rozvine inteligentní život?

A takhle pořád dál — co kdyby tam byl život jen na úrovni rostlin? Nebo pouze jednobuněčných mikroorganismů?

Možná vás překvapí, že v dobách, kdy byla ohrožena samotná existence lidstva, zajímali jsme se o takové abstraktní morální a filozofické problémy. Smrt nás totiž přiměla uvažovat o věcech, na nichž doopravdy záleží: proč jsme tady a co bychom tu měli dělat?

Velkou popularitu si tehdy získal pojem Metazákona — jsem si jistá, že jste o něm zaslechli. Je možné stanovit právní a morální zásady, které by se daly vztáhnout na všechny inteligentní bytosti a nejen na dvounohé kyslík dýchající savce, kteří na krátký čas ovládli planetu Zemi?

Shodou okolností se jednou z ústředních postav diskuse stal doktor Kaldor. Byl velmi nepopulární u těch, kteří tvrdili, že H. sapiens je jediným známým inteligentním druhem, a proto má jeho přežití přednost za všech okolností. Kdosi vymyslel působivý slogan: Když si mám vybrat mezi člověkem a plesnivým slizem, jsem pro člověka!

Naštěstí nikde nedošlo k přímé konfrontaci — pokud víme. Potrvá ovšem celá staletí, než dostaneme zprávy od všech osidlovacích lodí, které kdy opustily Zemi. A jestli se některá z nich neozve, možná že ten plesnivý sliz přece jen vyhrál…

Roku 3505, v průběhu posledního zasedacího období Světového parlamentu, byly dohodnuty zásady — věhlasná Ženevská direktiva — pro budoucí kolonizaci cizích planet. Mnozí se domnívali, že jsou příliš idealistické a že zcela jistě neexistuje způsob, jímž by se jejich dodržování dalo vynutit. Byl to ovšem výraz jisté snahy — poslední gesto dobré vůle vůči vesmíru, který je možná nikdy nedokáže ocenit.

Tady se nás dotýká jen jediná zásada Ženevské direktivy. Je to ovšem ta nejslavnější a zároveň vzbuzující nejvášnivější spory, poněvadž vylučuje některé z nejslibnějších cílů.

Přítomnost více než několika málo procent kyslíku v atmosféře jakékoli planety je rozhodující důkaz, že na ní existuje život. Tento

prvek je příliš reaktivní, než aby se vyskytoval ve volném stavu s výjimkou situace, že jej průběžně doplňují rostliny — anebo cosi na způsob rostlin. Kyslík ještě samozřejmě neznamená živočišný život, ale pokládá k němu základy. A ačkoli živočišný život jen zřídkakdy vede až k inteligenci, zatím neexistuje teorie, která by ukazovala nějakou jinou cestu.

Takže podle principů Metazákona jsou planety s kyslíkovou atmosférou vyloučeny. Upřímně řečeno pochybuji, že by se dospělo k tak drastickému rozhodnutí, kdyby nám kvantový pohon neumožňoval v podstatě nelimitovaný dolet a nedával nemezené množství energie.

Nyní mi dovolte, abych vám vyložila, jaký postup plánujeme poté, až na Sagan 2 dorazíme. Jak vidíte z mapy, více než padesát procent povrchu planety pokrývá led, jehož hloubka se odhaduje na tři kilometry. Právě tady je veškerý kyslík, který budeme potřebovat!

Až Magellan přejde na stabilní oběžnou dráhu, použije kvantový pohon jako hořák, i když jej pustí jen na malý zlomek plného výkonu. Nejenže roztaví led, ale zároveň bude rozkládat páru na kyslík a vodík. Vodík bude rychle unikat ven do vesmíru, a jestli bude třeba, pomůžeme mu lasery naladěnými na příslušnou vlnovou délku.

Za pouhých dvacet let bude mít Sagan 2 atmosféru s deseti procenty kyslíku, ačkoli bude obsahovat ještě příliš mnoho oxidů dusíku a dalších jedovatých látek, než aby se dala dýchat. Přibližně v této fázi shodíme na povrch planety speciálně připravené baktérie a dokonce i rostliny, aby celý proces urychlily. Jenže prostředí bude stále příliš chladné. Dokonce i když vezmeme v úvahu všechno teplo, které dodáme, teplota se bude stále udržovat pod bodem mrazu s výjimkou několika málo hodin kolem poledne na rovníku.

Tehdy znovu použijeme kvantový pohon, pravděpodobně naposledy. Magellan, který strávil celou dobu své existence ve vesmíru, nakonec sestoupí na planetární povrch.

Potom každý den přibližně na patnáct minut zapneme ve vhodný okamžik pohon na maximální výkon, jaký vydrží lodní konstrukce a skalní podklad, na němž bude spočívat. Dokud neprovedeme první zkoušku, nebudeme vědět, jak dlouho nám tahle operace potrvá. Možná bude třeba loď přemístit, jestli se původní místo ukáže jako geologicky nestabilní.

Předběžné výpočty ukazují, že budeme potřebovat aby motory běžely třicet let. Zpomalí oběh planety, která klesne blíž ke slunci a získá tak mírnější klima. A my budeme muset nechat pohon běžet po dalších pětadvacet roků, abychom oběžnou dráhu co nejvíce přiblížili kružnici. Ale po většinu téhle doby bude už Sagan 2 vcelku obyvatelný. I když dokud nedosáhneme konečné podoby oběžné dráhy, budeme mít pěkně tvrdé zimy.

Pak získáme panenskou planetu větší než je Země s oceány

tvořícími přibližně čtyřicet procent povrchu a s mírnou teplotou pětadvaceti stupňů. Atmosféra bude obsahovat sedmdesát procent množství pozemského kyslíku — ale poměr neustále poroste. Nastane čas probudit devět set tisíc spáčů, kteří se budou ještě stále nacházet v hibernaci, a novou planetu jim předvést.

Takže počítáme s takovýmhle scénářem — pokud nás nečekaný zvrat nebo objev nepřinutí, abychom jej opustili. Ale i když nás potká jen to nejhorší…“

Doktorka Varleyová zaváhala, pak se kysele usmála.

„Ne — ať se přihodí cokoli, víckrát nás už nespatříte! Jestli se osídlení Saganu 2 ukáže nemožné, máme jiný cíl, o třicet světelných roků dál. Možná že se dokonce ukáže ještě lepší.

A třeba nakonec zkolonizujeme planety obě. Jenže tohle všechno rozhodne teprve budoucnost.“

Chvíli trvalo, než se rozproudila diskuse. Většina akademiků se zdála ohromená, ačkoli aplaudovali velice živě. Prezident, jehož letité zkušenosti naučily, aby si pár otázek připravil předem, šel příkladem.

„Triviální dotaz, paní doktorko. Po kom nebo po čem je planeta Sagan 2 pojmenována?“

„Po autorovi skvělých populárně vědeckých děl z počátku třetího tisíciletí.“

První otázka prolomila ledy, přesně jak prezident očekával.

„Zmínila jste se, paní doktorko, že Sagan 2 má přinejmenším jeden satelit. Co se s ním stane, když změníte oběžnou dráhu planety?“

„Nic, kromě velice malých perturbací. Bude se pohybovat společně s ní.“

„Kdyby tu direktivu — kdy se to stalo, 3 500…?“

„3505.“

„…ratifikovali dříve, byli bychom teď tady? Chci říct, Thalassa by přece byla zakázaná!“

„To je zajímavá otázka a často jsme ji probírali. Osidlovací let číslo 2 751– vaše mateřská loď na Jižním ostrově — by sem bezpochyby přilétla v rozporu s direktivou. Naštěstí takový problém nevyvstal. Poněvadž nemáte žádná suchozemská zvířata, zásada nevměšování porušena nebyla.“

„Je to dost spekulativní záležitost,“ ozvala se akademička, patřící mezi nejmladší členy vůbec, — ke zjevnému pobavení svých starších kolegů. „Z předpokladu, že kyslík znamená život, si ještě nemůžete být jistí, že platí i obrácený závěr. Člověk si dokáže představit tvory nejrůznějšího druhu — dokonce i inteligentní — na planetách, kde není vůbec žádný kyslík, a dokonce ani stopy po atmosféře. Jestli se našimi vývojovými následníky stanou inteligentní stroje, jak se řada

filozofů domnívá, budou jistě dávat přednost ovzduší, v němž nedochází ke korozi. Máte vůbec představu, jak je Sagan 2 starý? Možná že už kyslíkovým-biologickým údobím prošel. Třeba vás tam očekává civilizace vybudovaná stroji.“

Z řad posluchačstva se z několika málo míst ozvalo nesouhlasné mručení a kdosi znechuceně zamumlal: „Science fiction!“ Doktorka Varleyová vyčkala, až se rozruch uklidní, a pak stručně odpověděla. „Z tohohle žádné těžké sny nemáme. A kdybychom skutečně narazili na strojovou civilizaci, sotva by platily zásady nevměšování. Dělala bych si mnohem větší starosti s tím, co provede ona s námi, než o cokoli jiného!“

V zadní části posluchárny pomalu povstal velice starý muž, nejstarší, s jakým se doktorka Varleyová na Thalasse dosud setkala. Předseda si udělal stručnou poznámku a představil ho: „Profesor Derek Winslade — 115 — ZTV — historik.“

Doktorka Varleyová si okamžik lámala hlavu nad zkratkou ZTV, ale jakýsi záhadný záblesk osvícení jí prozradil, že to znamená Zasloužilý thalasský vědec. Připadlo jí symbolické, že doyen thalasské vědy je historik. Tři ostrovy za celých sedm století thalasských dějin vydaly jen pouhou hrstku skutečně originálních myslitelů.

Tahle skutečnost si však nezasluhovala nutně kritiku. Lassané museli vybudovat infrastrukturu civilizace úplně z ničeho. Měli málo příležitostí či podnětů, aby zakládali výzkum, který by neměl přímý praktický výstup. A existoval tu ještě vážnější a ožehavější problém — problém populační. Ve kterémkoli období a v jakékoli vědecké disciplíně se na Thalasse nikdy nenašel dostatečný počet pracovníků, aby dosáhl „kritické hmotnosti“ — minimálního počtu vnímavých myslí potřebných k tomu, aby v nějakém vědním oboru vzniklo něco skutečně originálního.

Tohle pravidlo našlo své výjimky jen v matematice a v hudbě. Osamělý génius — jakýsi Ramanujan či Mozart — mohl vyrůst z ničeho a sám se probíjet podivnými končinami ducha. Známým příkladem takového lassanského vědce byl Francis Zoltan (214–242). Jeho jméno uctívali ještě po pěti staletích, avšak doktorka Varleyová měla k jeho nepochybným objevům své výhrady. Připadalo jí, že jeho práce na poli hypertransfinitních čísel nikdo nepochopil a tím méně v nich někdo pokračoval, což teprve charakterizuje skutečně zásadní objev. Jeho věhlasné „Poslední hypotézy“ dodnes nikdo ani nepotvrdil, ani nevyvrátil.

Měla podezření — ačkoli byla natolik taktní, aby se o ničem takovém svým lassanským přátelům nezmínila ani slovem — že Zoltanova tragická předčasná smrt jeho pověst zveličila a že se vzpomínka zaměnila za toužebné očekávání, co skutečně mohl vykonat. Fakt, že zmizel, když se koupal u Severního ostrova,

inspirovala nesčetné romantické pověsti a teorie — o zklamané lásce, závistivých soupeřích, neschopnosti přinést nezvratné důkazy, o hrůze z hypernekonečna jako takového — aniž by se kterákoli z nich opírala o sebeslabší faktický základ. Avšak tohle všechno jen nadále zvyšovalo popularitu největšího thalasského génia, sraženého ranou osudu v rozkvětu sil.

Co to ten starý profesor říká? Ach, prokristapána — ale nakonec při každé diskusi se najde někdo, kdo začne mluvit úplně z cesty, anebo využije příležitosti, aby si přihřál nějakou svou oblíbenou teorii. Doktorka Varleyová získala v průběhu své dlouhé praxe už jistou obratnost v zacházení s takovými narušiteli diskusí a obvykle je zvládla tak, že se stali terčem výsměchu. Jenže ke ZTV, obklopenému jeho uctivými kolegy, a k jeho teorii se bude muset chovat zdvořile.

„Pane profesore, ehm, Winsdale…“

„Winslade,“ naléhavě zašeptal předseda.

Doktorka Varleyová však dospěla k názoru, že jakákoli oprava všechno jen zhorší. „Otázka, kterou jste položil, je sice velmi zajímavá, ale patří spíš do diskuse o jiných problémech. Našeho problému se prakticky nedotýká.

Ale abych se vyjádřila k prvnímu bodu. Takovou kritiku jsme už zaslechli několikrát — jenže jednoduše to není pravda. Kvantový pohon jsme se nepokoušeli udržet v tajnosti, jak jste se vyjádřil. Kompletní teorie se nachází v lodním archívu a je obsažena mezi materiály, které jsme vám předali.

Tímhle tvrzením ve vás nechci vzbuzovat falešné naděje. Upřímně řečeno, mezi aktivní posádkou na lodi není nikdo, kdo by motorům skutečně rozuměl. Víme, jak je máme používat ale to je také všechno.

V hibernaci jsou však tři vědci, o nichž předpokládáme, že jsou na pohon odborníci. Jestli budeme mít opravdu vážné trable, budeme je muset probudit.

Řada lidí zešílela, když se pokoušeli představit si geometricko-dynamickou strukturu hyperprostoru. Při kladení otázek typu Proč měl vesmír původně jedenáct dimenzí namísto takových pohledných čísel, jako je deset nebo dvanáct? Když jsem navštěvovala kurs o základech pohonného systému, můj přednášející řekl: Kdybyste dokázali kvantový pohon pochopit, neseděli byste teď tady, ale na kosmické stanici v Lagrangeově bodě jedna, v Ústavu pro moderní výzkumy. A dal mi vhodné srovnání, které mi pomohlo, abych zase klidně spala a nepronásledovaly mě noční můry, když jsem si snažila marně představit, co to ve skutečnosti znamená deset na minus třicátou třetí centimetru.

Jak to ten motor dělá, musí vědět akorát posádka Magellanu, říkal. Jsou jako technici, kteří se starají o rozvodnou elektrickou síť. Pokud vědí, jak zapnout či vypnout tu kterou větev, nemusí chápat,

jak se proud vyrábí. Ten může přicházet z něčeho jednoduchého, jako je dieselový generátor, panel se slunečními články anebo vodní turbína. Bezpochyby budou chápat principy těchto zařízení, ale k vykonávání svého zaměstnání to vůbec nebudou potřebovat.

Nebo bude elektřinu vyrábět cosi složitějšího, jako je atomový reaktor, termonukleární tokamak, Penroseho uzel nebo Hawkingovo-Schwarzschieldovo jádro — chápete, co chci říct? Jak se rozvíjí technický pokrok, v některém bodě se ti technici musí vzdát nadějí, že budou rozumět všemu. Ale pořád ještě mohou zůstat úplně perfektními techniky, kteří dokážou rozvádět elektřinu tam, kde a kdy je zapotřebí.

Stejným způsobem umíme my přeletět s Magellanem ze Země na Thalassu — a doufám, že i na Sagan 2 — aniž bychom skutečně chápali, co vlastně děláme. Ovšem jednoho dne, i když třeba uplyne pár století, opět dosáhneme úrovně génia, který kdysi vymyslel kvantový pohon.

A — kdo ví? — třeba to vy dokážete dříve. Možná se na Thalasse narodí nějaký nový Francis Zoltan. A pak třeba vy přiletíte na návštěvu k nám.“

Ve skutečnosti tomu nevěřila. Bylo to ale vhodné zakončení a sklidila ohromnou bouři potlesku.

22. KRAKAN

„Tohle samozřejmě dokážeme provést bez problémů," řekl zamyšleně kapitán Bey. „Projekt je v podstatě kompletní — ten problém s vibracemi kompresorů se zdá vyřešený — přípravné práce na místě předbíhají plán. Bezpochyby na to můžeme uvolnit lidi i techniku — ale je to doopravdy dobrý nápad?" Pohlédl na svých pět nejvyšších důstojníků, kteří se shromáždili kolem kulatého stolu v konferenční místnosti v Terra nově. A všichni jako na povel obrátili zraky na doktora Kaldora, který povzdechl a rezignovaně rozhodil rukama.

„Tohle není jen čistě technický problém. Řekněte mi všechno, co musím vědět."

„Situace je takováhle," odvětil zástupce kapitána Malina. Světla potemněla a plochu stolu pokryly tři ostrovy plující zlomek centimetru nad stolní deskou jako model vyvedený do nejmenších podrobností. Jenže model to nebyl, neboť kdyby měl dostatečně velké měřítko, člověk by mohl vidět Lassany, jak prožívají svůj všední den.

„Myslím, že Lassané mají ze sopky Krakan stále strach, ačkoli to je velice dobře vychovaný vulkán — a nakonec nikdy nikoho skutečně nezabil! A je to klíčové místo z hlediska komunikační sítě spojující ostrovy. Vrcholek leží šest kilometrů nad hladinou moře — je to samozřejmě nejvýše položené místo na celé planetě. Takže je to ideální místo pro anténní komplex, přes který vedou všechny dálkové spoje odsud na zbývající dva ostrovy."

„Vždycky mi připadalo trochu divné," pronesl mírně Kaldor, „že po dvou tisíciletích jsme tady nenašli nic dokonalejšího než rádiové vlny."

„Pane doktore, vesmír je vybavený pouze jedním spektrem elektromagnetických vln — a my je musíme využít co nejlépe. Lassané měli štěstí, protože nejvzdálenější konce Severního a Jižního ostrova leží jen tři sta kilometrů od sebe a Krakan je dokáže oba pokrýt. Takže to zvládnou velice krásně bez spojových družic.

Jediným problémem je přístupnost — a počasí. Traduje se místní vtip, že jediným místem na Thalasse, které má nějaké počasí, je právě Krakan. Každých několik let musí někdo vyšplhat nahoru, opravit pár antén, vyměnit několik slunečních článků a baterií — a odházet přitom spousty sněhu. Není to skutečný problém, ale dá to dost práce."

„Což," vmísila se šéflékařka Newtonová, „je něco, čemu se Lassané vyhýbají jak čert kříži. Ne že bych jim měla za zlé, že si šetří energii na důležitější věci — jako jsou atletika a sportování." Mohla dodat milování, jenže pro řadu jejích kolegů to už bylo ožehavé téma

a taková poznámka by jim možná nepřišla vhod.

„Proč musí na tu horu šplhat?“ zeptal se Kaldor. „Proč si na vrcholek třeba nezaletí? Mají přece létající stroje s kolmým startem.“

„Ano, jenže tam nahoře je už řídký vzduch — a vanou tam prudké vichry. Po několika vážných nehodách se Lassané rozhodli, že to budou raději dělat obtížnějším způsobem.“

„Chápu,“ souhlasil Kaldor zamyšleně. „Vyvstává starý problém nevměšování. Oslabíme tím jejich schopnost spoléhat se jen na své vlastní síly? To by byl velice triviální výklad, řekl bych. A jestli nevyslyšíme takhle nenáročnou žádost, vzbudíme nevoli. Oprávněnou, když uvážíme, jak nám pomáhají se stavbou mrazírny.“

„Domnívám se přesně totéž. Nějaké námitky? Výtečně. Pane Lorensone, zařiďte to, prosím. Smíte užít jakoukoli techniku podle vlastního uvážení, pokud jí nebude zapotřebí při operaci Vločka.“

Moses Kaldor miloval hory odmalička. Připadalo mu, že v nich má blíže k Bohu, jehož neexistenci si stále ještě někdy odmítal připustit.

Z okraje ohromné kaldery viděl dole lávové moře, už dávno sice ztuhlé, ale z tuctu trhlin ještě stále vystupovaly obláčky dýmu. Za sopečným kráterem byly zřetelně vidět oba velikánské ostrovy, ležící na obzoru jako temné mraky.

Zážitek prohlubovala štiplavá zima a úsilí, které musel člověk vynaložit na každé nadechnutí. Kdysi dávno narazil v jakémsi cestopisu anebo dobrodružném příběhu na obrat „vzduch jako víno“. Tehdy si přál, aby se mohl autora zeptat, kolik vína se už v životě nadýchal, jenže nyní mu ta slova přestala připadat tak směšná.

„Všechno je vyloženo, Mosesi. Jsme připraveni k odletu.“

„Děkuji, Lorene. Zachtělo se mi tady zůstat až do večera, dokud pro všechny zase nepřiletíš, ale mohlo by být riskantní zdržovat se v takové výšce příliš dlouho.“

„Technici jsou samozřejmě vybavení láhvemi s kyslíkem.“

„Neměl jsem na mysli jenom tohle. Můj jmenovec se kdysi na jakési hoře dostal do velkých trablů.“

„Promiň, nerozumím.“

„To nevadí. Stalo se to před dávnými, dávnými časy.“ Když se raketoplán zvedal z okraje kráteru, pracovní skupina jim vesele mávala. Všechny nástroje a vybavení už vyložili a nyní byli zabráni do předběžné diskuse o lassanském projektu. Kdosi vařil čaj.

Loren se pečlivě vyhýbal složité konstrukci antén, které měly všechny možné tvary, a pomalu stoupal vzhůru na oblohu. Všechny směřovaly ke dvěma ostrovům matně viditelným směrem na západ. Kdyby přerušil řadu paprsků, které z nich tryskaly, nenahraditelně by se ztratily celé gigabity informací a Lassané by hořce litovali, že je kdy

požádali o pomoc.

„Neletíš na Tarnu?“

„Za okamžik. Nejdřív se chci podívat na horu. Ach — už je tady!“

„Cože? Aha, rozumím. Krakan!“

Cizí kletba byla víc než vhodná. Země pod nimi se štěpila do hluboké průrvy zhruba sto metrů široké. A na dně pukliny žhlo Peklo.

Tady, hned pod povrchem, stále ještě zuřily ohně tryskající přímo ze srdce této mladé planety. Směrem k moři se líně vlekla žhoucí žlutá řeka posetá karmínovými skvrnami. Kde berou jistotu, podivoval se Kaldor, že se už sopka uklidnila nadobro a že pouze nečeká, až zase nastane její chvíle?

Avšak lávová řeka nebyla jejich cílem. Za ní se rozevíral malý kráter asi kilometr v průměru, na jehož okraji se zvedal osamělý pahýl zřícené věže. Když přilétli blíž, uviděli, že tu kdysi stály věže tři, pravidelně rozestavěné po okraji jícnu sopky, ale ze zbývajících dvou zůstaly už jen základy.

Dno kráteru pokrývala změť propletených kabelů a kovových plechů, zjevně zbytky ohromné rádiové paraboly, která se tu kdysi rozkládala. V jeho středu ležely trosky přijímače a vysílače, částečně utopené v mělkém jezírku utvořeném častými bouřkami nad horami.

Oblétli trosky posledního spojovacího článku se Zemí, ani jeden z nich nechtěl narušit úvahy svého společníka. Nakonec prolomil mlčení Loren.

„Hrozná spoušť — jenže nebylo by to zase tak těžké opravit. Sagan 2 je jenom dvanáct stupňů severněji — blíž k rovníku než leží Země. Tahle anténa využívající terén by se tam dala zamířit dokonce ještě snadněji.“

„Skvělý nápad. Až skončíme s budováním ochranného štítu, mohli bychom jim pomoct začít stavět. Ne že by potřebovali nějakou velkou pomoc, protože tohle určitě nespěchá. Nakonec to bude téměř o čtyři století předtím, než o nás znovu uslyší a to i když začneme vysílat ihned poté, co dorazíme.“

Loren skončil s natáčením záběrů a připravoval se, že slétne po horském svahu dolů a pak se obrátí k Jižnímu ostrovu. Sestoupil sotva o tisíc metrů, když Kaldor řekl překvapeným hlasem: „Co je to za kouř na severovýchodě? Vypadá to jako signál.“

Uprostřed vzdálenosti k horizontu k bezmračné modři thalasské oblohy stoupal tenký bílý sloupec. Před několika málo minutami tam určitě ještě nebyl.

„Podíváme se. Třeba je to loď v nesnázích.“

„Víš, co mi to připomíná?“ řekl Kaldor.

Loren odpověděl jen tichým pokrčením ramen. „Vydechující velrybu. Tihle obrovští kytovci vyplouvali na hladinu, aby se nadechli, a vypouštěli přitom sloup vodní páry. Vypadalo to úplně jako tohle.“

„Tahle tvoje zajímavá teorie nesouhlasí ve dvou bodech," odvětil Loren. „Ten sloupec je teď přinejmenším kilometr vysoký. Jaká velryba?"

„Souhlasím. A výdech velryby trval jenom pár sekund, kdežto tohle pokračuje. Druhá námitka?"

„Podle map tohle není otevřené moře. Tolik k teorii o lodi."

„Jenže to je směšné — Thalassa je přece celá oceán… Ach, rozumím. Velké východní prérie. Ano, tady leží její hranice. Mohl by sis úplně představovat, že pod námi je země."

Proti nim se prudce blížil plovoucí kontinent mořské vegetace, která pokrývala větší část plochy thalasských oceánů a produkovala prakticky všechen kyslík, který atmosféra planety obsahovala. Byla to nepřerušená plocha živé — téměř jedovaté zeleně a vypadala dost pevná, že by na ni mohl vkročit člověk. Její skutečnou podstatu prozrazoval jen fakt, že tu scházel sebemenší pahorek či jakékoli převýšení.

Avšak v jednom místě, širokém asi kilometr, plovoucí prérie byla nejen nerovná, ale také roztrhaná. Vespod cosi vřelo a vyvrhovalo vzhůru mračna páry a občas i chuchvalce spletených chaluh.

„Mělo mě to napadnout hned," řekl Kaldor. „Krakanovo dítko."

„Jistě," souhlasil Loren. „Je to poprvé od okamžiku našeho příletu, kdy je aktivní. Takhle se zrodily i všechny ostatní ostrovy."

„Ano — sopečná aktivita se průběžně přesouvá k východu. Za pár tisíciletí tu Lassané třeba budou mít celé souostroví."

Ještě pár minut kroužili, potom se obrátili zpět k Východnímu ostrovu. Většině diváků by rodící se podmořský vulkán připadl jako úžasná podívaná.

Ovšem nikoli mužům, kteří sledovali zánik Sluneční soustavy.

23. DEN LEDU

Prezidentská jachta, alias Plavidlo meziostrovní dopravy číslo jedna, za celou dobu své třísetleté existence jistě nikdy nevypadala takhle krásně. Nejenže ji ověsili girlandami vlajek, ale dostala také nové šaty v podobě bílého nátěru. Naneštěstí pracovníci se v obou případech vyčerpali dříve, než dílo dokončili, takže kapitán úzkostlivě dbal na to, aby kotvil obrácený k pevnině pravobokem.

Prezident Farradine byl rovněž slavnostně oděn ve skvělém modelu navrženém paní prezidentovou, který mu dodával vzhled křížence mezi římským imperátorem a kosmonautem z dob počátků kosmických letů. Nezdálo se, že by se v něm cítil bůhvíjak dobře. Kapitán Sirdar Bey byl rád, že jeho uniforma sestává z bílých šortek, košile s rozhalenkou a nárameníky a ze zlatě lemované čepice, v čemž si připadal úplně dobře, ačkoli si marně snažil připomenout, kdy to měl na sobě naposledy.

Navzdory snahám pana prezidenta na každém kroku si tógu přišlápnout a upadnout, oficiální část cesty proběhla velmi dobře a krásný model mrazírny na palubě fungoval bezvadně. Vyráběl nesčetné množství šestibokých ledových hranolků přesně v té správné velikosti, aby zapadly do sklenic s drinky. Účastníkům nikdo nemohl mít za zlé, že nechápali, jaký je vločka překrásný název, vždyť málokdo na celé Thalasse vůbec kdy viděl sníh.

Nyní si už modelu přestali všímat a obrátili pozornost ke skutečné mrazírně, která pokrývala několik hektarů tarnského pobřeží. Nějaký čas trvalo, než přepravili pana prezidenta s jeho svitou, kapitána Beye a jeho důstojníky plus všechny ostatní hosty z jachty na pobřeží. Nyní, v posledních pablescích dne, postávali uctivě podél okraje šestibokého ledového bloku dvacet metrů širokého a dva metry vysokého. Nejenže to byl největší kus zmrzlé vody, jaký kdo z nich v životě viděl — zároveň to pravděpodobně byl i největší ledovec na celé planetě. Dokonce ani na pólech tu neměl led velkou příležitost, aby se usazoval. Neexistovaly tu rozměrné kontinenty, které by zamezovaly cirkulaci, v rychlých proudech vznikající kry snadno roztávaly.

„Ale proč má takový tvar?“ vyptával se prezident.

Zástupce kapitána Malina si jen povzdechl. Už to vysvětloval několikrát.

„Existuje stará úloha, jak pokrýt povrch jakékoli plochy stejnými obrazci,“ řekl trpělivě. „Máte přitom na výběr jen tři útvary: čtverec, trojúhelník a šestiúhelník. V našem případě se o trochu lépe hodí šestiúhelník, snáze se s ním manipuluje. Ledové bloky — celkem více než dvě stě, každý o váze šesti set tun — budou navzájem spojené a

utvoří tak celistvý štít. Bude to něco na způsob chlebíčku se třemi vrstvami oblohy. Jak budeme nabírat rychlost, bloky se navzájem zataví dohromady a utvoří jednolitý ohromný disk. Nebo lépe zaoblený kužel, abych se vyjadřoval přesně.“

„Vnukl jste mi nápad.“ Prezident náhle vypadal živější než kdykoli předtím po celé odpoledne. „Nikdy jsme tu na Thalasse neměli kluziště. Takový to býval krásný sport — a ještě existovala hra, které se říkalo lední hokej, ačkoli si nejsem úplně jiný, jestli bych ji chtěl oživit. Viděl jsem ji totiž na videu. Ale bylo by překrásné, kdybyste nám udělali kluziště včas, aby se stihla olympiáda. Bylo by to možné?“

„Budu si to muset rozmyslet,“ odvětil dost mdle zástupce kapitána Malina. „Je to velice zajímavý nápad. Kdybyste mi laskavě dal vědět, kolik ledu byste potřeboval.“

„Bude mi potěšením. A bude to skvělý způsob, jak tyhle mrazírny využít, až dokončí svůj úkol.“

Náhlá exploze uchránila Malinu před nutností odpovědět. Začal ohňostroj a po následujících dvacet minut vybuchovala obloha nad jejich hlavami všemi možnými žhoucími barvami.

Lassané ohňostroje milovali a dopřávali si je při každé příležitosti. Podívanou dokreslovaly barevné lasery — dokonce ještě úžasnější a podstatně bezpečnější. Scházel jim ovšem pach střelného prachu, který završoval magickou atmosféru.

Když všechny oslavy skončily a vážení hosté se přepravili na loď, zástupce kapitána Malina řekl zamyšleně: „Ten prezident je jedno velké překvapení, a to i přesto, že má v hlavě jenom jediné. Už mi je nanic z toho, že pořád poslouchám jenom o té jeho zatracené olympiádě — ale to kluziště je výborný nápad a mělo by nás to postavit do velice příznivého světla.“

„Ovšem já jsem vyhrál sázku,“ ozval se korvetní kapitán Lorenson.

„Jakou sázku?“ zeptal se kapitán Bey.

Malina se zasmál.

„Tomu bych nikdy neuvěřil. Někdy mi připadá, že ti Lassané vůbec neznají zvědavost — berou všechno jako chleba. Ačkoli by nám vlastně mělo lichotit, že mají tak strašnou důvěru v naše technické možnosti. Snad se domnívají, že máme antigravitační motor!

Loren navrhl, abych se o tom na poradě nezmínil ani slovem — a měl pravdu. Prezident Farradine se vůbec neobtěžoval zeptat na to, co by byla moje vůbec první otázka: jak vyneseme sto padesát tisíc tun ledu nahoru k Magellanovi.“

24. ARCHÍV

Moses Kaldor byl šťastný, když ho nechali o samotě, neboť všechny vyšetřené hodiny a dny trávil na Místě prvního přistání, kde panovalo ticho a klid jako v kostele. Znovu se cítil jako mladý student stojící tváří v tvář veškerému umění a poznání lidstva. Byl to zážitek zároveň vzrušující i deprimující. Celý vesmír mu ležel na dosah, jenže zlomek, který dokáže prozkoumat v průběhu celého svého života, je tak zanedbatelně malý, že z toho někdy až propadal zoufalství. Připadal si jako hladový člověk, jehož uvedou ke stolům prohýbajícím se pod lahůdkami a táhnoucím se tak daleko, kam až mohl dohlédnout — k tak úžasné hostině, že mu úplně zkazila chuť.

A přece všechno tohle bohatství vědění a kultury znamenalo jen maličký zlomek dědictví, které lidstvo zanechalo. Mnohé z toho, co Moses Kaldor znal a miloval, scházelo — nikoli náhodou, jak si dobře uvědomoval, nýbrž zcela úmyslně.

Před tisíci lety vzdělaní lidé s nejlepšími úmysly přepsali historii a prošli všechny pozemské knihovny, aby rozhodli, co by se mělo zachránit a co ponechat plamenům. Kritéria výběru byla jednoduchá, ale nebylo snadné je uplatňovat. Kdyby nějaké literární dílo, jakýkoli obraz minulosti, mohl přispět k přežití a sociální stabilitě na nových planetách, měl by být obsažen v paměti počítačů osidlovacích lodí.

Tenhle úkol byl samozřejmě jak neproveditelný, tak i srdcervoucí. Výběrová komise se slzami v očích vyloučila Védy, Bibli, Tripitaku, Korán a ohromné množství literatury — ať už beletrie nebo náboženské — která se na těchto dílech zakládala. Přestože obsahovala mnoho krásy i moudrosti, nemohli dovolit, aby infikovala panenské planety starověkým jedem náboženské nesnášenlivosti, vírou v nadpřirozeno a pobožnými žvásty, jimiž se kdysi nesčetné miliardy mužů a žen utěšovaly za cenu popletených hlav.

Při velké čistce se také ztratila prakticky všechna díla nejlepších světových romanopisců, básníků a dramatiků, která by však ztratila smysl bez svého filozofického a kulturního zázemí. Homér, Shakespeare, Milton, Tolstoj, Melville, Proust — poslední velký spisovatel předtím, než elektronická revoluce smetla potištěný papír — ze všech těchto velikánů zůstalo jen pár set tisíc pečlivě vybraných pasáží. Vyškrtáno bylo všechno, co se týkalo války, zločinu, násilí a zničujících vášní. Jestli nově vzniklí — a jak doufali vylepšení — následníci Homo sapiens tohle všechno znovu objeví, v odpověď si bezpochyby vytvoří svou vlastní literaturu. Nebylo třeba je k tomu povzbuzovat předčasně.

Hudbě — s výjimkou opery — se dařilo lépe, stejně jako

výtvarnému umění. Nicméně už pouhý objem materiálu byl tak zničující, že selekce byla závazná, i když v některých případech probíhala arbitrážně. Budoucí generace na mnoha planetách si budou lámat hlavu, kam se podělo Mozartových prvních třicet osm symfonií, Beethovenova Druhá až Pátá či Sibeliova Třetí až Šestá.

Moses Kaldor si hluboce uvědomoval svou odpovědnost, stejně jako skutečnost, že mu úkol, před nějž byl postaven, vůbec nepříslušel — a že nepřísluší ani žádnému jinému člověku, i kdyby byl sebetalentovanější. Tam nahoře na palubě Magellanu, bezpečně uloženo v gigantických databázích, se nacházelo mnohé, co obyvatelé Thalassy nikdy nepoznají, a bezpochyby spoustu z toho by nadšeně přijali a ocenili, i když by to plně nechápali. Skvělý přepis Odysey z dvacátého pátého století, klasické válečné příběhy, úzkostně se ohlížející zpět přes půl tisíciletí života v míru, velké Shakespearovy tragédie v zázračném Feinbergově překladu do Lingvy, Vojna a mír Leea Chowa trvalo by celé hodiny nebo dokonce dny, kdyby měl člověk všechno vyjmenovat.

Někdy, když seděl v knihovně komplexu Místa prvního přistání, Kaldora přepadala chuť zahrát si na boha ve vztahu s těmito rozumně šťastnými a zdaleka ne nevinnými lidmi. Mohl by srovnat výpisy ze zdejších databází s těmi na palubě lodě a zjistit, co bylo vypuštěno či proškrtáno. Přestože v principu nesouhlasil se žádnou formou cenzury, často musel připustit, že výmazy byly moudré — alespoň v dobách, kdy se kolonie zakládala, Avšak nyní, když už se úspěšně rozvinula, možná by neškodil maličký otřes, třeba by stála za to injekce tvořivosti…

Čas od času jej vyrušily buď hovory z lodi nebo exkurze mladých Lassanů, které průvodci vedli k počátkům jejich historie. Vytržení mu nevadila a jeden druh mu byl docela určitě vítaný.

Odpoledne často přijížděla nahoru na kopec Mirissa, na svém překrásném světlém valachovi s bílou hřívou jménem Boby. Návštěvníky nesmírně překvapilo, že na Thalasse objevili koně, poněvadž na Zemi nikdy žádné takové živé zvíře nespatřili. Jenže Lassané zvířata milovali a mnohá vytvořili znovu z rozsáhlých počítačových souborů genetických informací, které podědili. Některá zvířata jim nedávala žádný užitek — jiná byla dokonce na obtíž, jako půvabné opičky druhu kotul veverkovitý, které neustále kradly drobné předměty ze všech domácností na Tarně.

Mirissa pokaždé přinesla nějakou pochoutku — obvykle ovoce nebo některý z mnoha druhů místního sýra — což Kaldor vždycky vděčně přijal. Ovšem ještě vděčnější byl za její společnost. Sotvakdo by uvěřil, že člověk, který často hovořil k pěti miliónům posluchačů — po delší dobu než půl poslední generace! — se nyní spokojuje s jedním jediným…

„Protože pocházíte z tradičního rodu knihovníků,“ řekl Moses Kaldor, „myslíte jenom v megabytech. Ale rád bych vám připomněl, že název „knihovna“ pochází od slova kniha. Máte na Thalasse knihy?“

„Samozřejmě že máme,“ odvětila Mirissa rozhorleně. Ještě nedokázala rozpoznat, kdy Kaldor žertuje. „Milióny… no, tisíce. Na Severním ostrově žije člověk, který jich tiskne asi deset za rok, v nákladu několik set kusů. Jsou překrásné — a hrozně drahé. Všechny se spotřebují jako dárky pro zvláštní příležitosti. Dostala jsem jednu na svoje jednadvacáté narozeniny — Alenku v říši divů.“

„Rád bych ji někdy viděl. Vždycky se mi knížky líbily a mám jich na lodi skoro stovku. Možná že proto kdykoli slyším někoho mluvit o bytech, dělím si to v duchu miliónem a představuji si jednu knížku… jeden gigabyt se rovná tisíci knihám a tak podobně. Tohle je jediný způsob, jak dokážu pochopit, o čem se mluví, když lidé hovoří o databankách a přenosu informací. A jak velkou máte knihovnu?“

Mirissa, aniž odvrátila pohled od Kaldora, přeběhla prsty po klávesnici.

„Tohle je další věc, kterou jsem nikdy nedokázal,“ řekl s obdivem. „Kdysi někdo prohlásil, že po jedenadvacátém století se lidstvo rozdělilo na dva druhy — na Verbaliky a Numeriky. Umím samozřejmě použít počítač, když musím — ale dávám přednost vyřídit to přes své elektronické kolegy.“

„Podle kontroly provedené před hodinou,“ řekla Mirissa, „šest set čtyřicet pět terabytů.“

„Hmm — téměř miliarda knih. A jaký měla knihovna původní rozsah?“

„To vám můžu říct zpaměti. Šest set čtyřicet.“

„Takže za sedm set let…“

„Ano, ano — dokázali jsme vydat jenom pár miliónů knih.“

„Já vás nekritizuji. Koneckonců kvalita je mnohem důležitější než kvantita. Byl bych rád, kdybyste mi mohla ukázat, co považujete za nejlepší díla lassanské literatury — a také hudební tvorbu. My teď musíme vyřešit problém, co dáme vám. Magellan má na palubě přes tisíc megaknih, ve veřejně přístupném fondu. Uvědomujete si, co to znamená?“

„Kdybych odpověděla ano, znemožnila bych vám, abyste mi to řekl. Tak strašně krutá zase nejsem.“

„Děkuji vám, moje milá. Naprosto vážně řečeno to je strašlivý problém, který mě děsí už po celá léta. Někdy mi připadá, že Země vůbec nebyla zničená příliš brzy. Lidi přímo drtila záplava informací, které vytvářeli.

Na konci druhého tisíciletí produkovali pouze — pouze! množství rovnající se miliónu knih za rok. Hovořím jen o informacích, o nichž se předpokládalo, že budou mít trvalou hodnotu, takže se budou

uchovávat po neomezenou dobu.

Na přelomu třetího tisíciletí se tahle cifra znásobila alespoň stokrát. Od okamžiku vynálezu písma do zániku Země bylo podle odhadu vydáno deset tisíc miliónů knih. A jak jsem vám řekl, vezeme na palubě asi deset procent tohoto množství.

Kdybychom vám to tady všechno najednou složili, dokonce i za předpokladu, že byste měli kapacitu, kam to uložit, zavalilo by vás to. Nebyla by to laskavost — úplně by to podlomilo váš kulturní a vědecký růst. A většina toho materiálu by pro vás neměla žádnou cenu. Trvalo by vám celá staletí, než byste oddělili pšenici od koukolu…“

Zvláštní, pomyslel si Kaldor, že mě tahle analogie nenapadla dřív. Je to přesně stejné nebezpečí, jaké neustále zdůrazňovali odpůrci programu SETI. No, se žádnými mimozemskými inteligentními tvory jsme nikdy nekomunikovali, nikdy jsme žádné nezjistili. Jenže Lassanům se to právě podařilo — a ti mimozemšťané jsme my…

Avšak přes naprosto odlišné prostředí a výchovu měli s Mirissou mnoho společného. Její zvídavost a inteligence byly rysy, které stálo za to povzbuzovat. Dokonce ani mezi svými spolucestujícími neznal nikoho, s kým by mohl vést takhle podnětné rozhovory. Někdy Kaldora svými otázkami zahnala do kouta natolik že jedinou obranou byl protiútok.

„Překvapuje mě,“ řekl jí po jednom zvlášť ostrém výslechu týkajícím se pozemské politiky, „že jste to tady nikdy po svém otci nepřevzala a nepracujete tu na plný úvazek. Tahle práce by vám dokonale seděla.“

„Lákalo mě to. Ale otec strávil celý život tím, že odpovídal cizím lidem na otázky a dělal rešerše pro byrokraty na Severním ostrově. Nikdy mu nezbyla ani chvilka pro sebe.“

„A vám?“

„Ráda sbírám informace, ale také ráda vidím, když se využívají. Proto mě udělali zástupkyní ředitele Úřadu pro rozvoj Tarny.“

„Jehož pozici může, obávám se, naše zdejší činnost trochu ohrozit. Nebo mi to alespoň říkal váš ředitel, když jsem vycházel z kanceláře primátorky a narazil do něj.“

„Víte, Brant to nemyslel vážně. Je to dlouhodobý plán a termín dokončení je jenom přibližný. Jestli se tady opravdu postaví Olympijský zimní stadion, pak se projekt možná bude muset modifikovat — k lepšímu, jak je přesvědčená většina z nás. Ovšem Seveřané jej chtějí mít u sebe — domnívají se, že Místo prvního přistání nám už stačí.“

Kaldor se uchechtl, dobře věděl o rivalitě mezi oběma ostrovy, trvající už po celé generace.

„No a nestačí? Zvlášť když teď máte nás jako další atrakci.

Nesmíte být tak hamižní.“

Už se poznali — a oblíbili navzájem — tak dobře, že dokázali žertovat o Thalasse i o Magellanovi zcela nestranně. A neměli mezi sebou už žádná tajemství, dokázali hovořit upřímně o Lorenovi i Brantovi, a nakonec Moses Kaldor zjistil, že mluví dokonce i o Zemi.

„… Mirisso, prošel jsem tolika zaměstnáními, že jsem je přestal počítat — a většina z nich beztak vůbec nebyla ničím důležitá. Jedno z těch, které jsem měl nejdéle, bylo místo profesora politických věd v Cambridge na Marsu. A neumíš si představit, jaké to působilo zmatky, protože existovala starší univerzita v místě zvaném Cambridge v americkém státě Massachusetts a ještě starší v městečku Cambridge v Anglii.

Ale jak se blížil konec, stále více jsme se s Evelyn zajímali o aktuální sociální problémy a o plánování Exodu. Zdálo se, že mám jakýsi — no, řečnický talent — a že bych mohl pomoct lidem čelit budoucnosti, před kterou byli postaveni.

A přece jsme nikdy skutečně neuvěřili, že konec nastane ještě za našeho života — kdo by to dokázal! A kdyby mi někdo někdy řekl, že bych měl opustit Zemi a všechno, co jsem miloval…“

Přes tvář mu přelétl záchvěv emocí. Mirissa tiše a soustrastně vyčkávala, až se zase ovládne. Měla toho tolik, nač se chtěla zeptat, že by odpovědi zabraly člověku celý život. Jenže ona měla pouhý jeden rok, než se Magellan opět vznese ke hvězdám.

„Když mě povolali, využil jsem všechny své znalosti a debatní umění, abych dokázal, že to je omyl. Byl jsem příliš starý, veškeré moje vědomosti byly uloženy také v databázích. Jiní lidé by odvedli lepší práci… ve všech směrech kromě skutečného zdůvodnění.

Když se přiblížil konec, Evelyn mě přiměla, abych se rozhodl pro život. Pravda je, Mirisso, že některé ženy jsou v jistých ohledech mnohem silnější než muži — ale proč to povídám tobě?

Oni tě potřebují, poslala mi poslední vzkaz. Strávili jsme společně čtyřicet let — nyní nám zbývá už jen poslední měsíc. Odcházíš s mou láskou. Nesnaž se najít mě znovu.

Nikdy se nedozvím, jestli spatřila konec Země jako jsem jej viděl já — když jsme opouštěli Sluneční soustavu.“

25. ŠKORPIÓN

Branta viděl svlečeného už předtím, na slavnostní vyjížďce, ale nikdy si neuvědomil, jaké má mladší muž impozantní svalstvo. Ačkoli Loren o své tělo vždycky pečoval, od chvíle, kdy opustili Zemi, měl jen málo příležitostí sportovat nebo cvičit. Zato Brant se pravděpodobně věnoval namáhavému fyzickému tréninku po všechny dny svého života — a bylo to patrné. Loren by proti němu neměl absolutně žádnou šanci, kdyby ho vyzval na souboj ve kterémkoli z bojových umění, která se provozovala na staré Zemi — se žádnou zbraní, o které kdy slyšel.

Celá záležitost byla dokonale směšná. Ostatní důstojníci Magellanu stáli kolem a debilně se smáli, až se za břicho popadali. Kapitán Bey držel stopky. A Mirissa měla ve tváři výraz, který se nedal popsat jinak než jako domýšlivý.

„… Tři… dva… jedna… vpřed!“ vykřikl kapitán. Brant se vymrštil jako útočící kobra. Loren se pokusil ráně uhnout, ale zjistil ke své hrůze, že neumí poručit vlastnímu tělu. Zdálo se, že se čas zastavil… Nohy měl z olova a vypověděly mu poslušnost

… Měl ztratit nejen Mirissu, ale přímo svou mužnost…

V tomhle okamžiku se naštěstí probudil, jenže sen ho sužoval i nadále. Bylo zřejmé, z čeho pramenil, ale proto nebyl o nic příjemnější. Zauvažoval, jestli by se s ním neměl svěřit Mirisse.

Zcela jistě jej nikdy nemůže vyprávět Brantovi, který se sice choval bezvadně přátelsky, ale v jehož společnosti se teď Loren už necítil ve své kůži. Dnes ji ovšem zcela jistě vítal. Pokud mluvil pravdu, nyní se měli střetnout s čímsi mnohem závažnějším, než byly jejich vlastní soukromé problémy.

Sotva však mohl očekávat, jak převratné změny znamenalo Brantovo noční setkání s neočekávaným návštěvníkem.

Vybetonovaný kanál přivádějící mořskou vodu do mrazírny byl sto metru dlouhý a končil okrouhlým bazénem, do něhož se vešlo množství vody potřebné přesně na jednu ledovou vločku. Poněvadž čistý led nebyl příliš vhodný stavební materiál, museli jej zesilovat a jako levná a přitom vyhovující armatura posloužily dlouhé prameny chaluh z Velké východní prérie. Zmražené směsi se začalo říkat ledon a měli záruku, že se kusy nerozlétnou jako ledová tříšť, až bude Magellan celé týdny a měsíce akcelerovat.

„Tady.“

Loren s Brantem Falconerem se zastavili na okraji bazénu a hleděli dolů průrvou v hustém koberci mořské vegetace. Tvor požírající chaluhy byl vytvořený podle stejného hlavního plánu jako

pozemští krabi — jenže byl dvakrát tak veliký jako člověk.

„Viděls už někdy něco takového?“

„Ne,“ vyhrkl Brant, „ale vůbec toho nelituji. Taková zrůda! Jak jsi ji chytil?“

„Nechytili jsme to. Ta bestie připlavala — anebo se připlazila z moře, kanálem. Pak tady objevila chaluhy a řekla si, že zadarmo poobědvá.“

„Nedivím se, že má taková klepeta — tyhle stonky jsou doopravdy tuhé.“

„No dobře, ale aspoň že to je vegetarián.“

„Nejsem si jistý, že bych právě stál o to, abych to vyzkoušel sám na sobě.“

„Doufal jsem, že bys nám o tom mohl něco povědět.“

„Neznáme ani jednu setinu všech tvorů žijících v našich mořích. Jednoho dne postavíme výzkumné ponorky a pronikneme i do větších hloubek. Jenže zatím je mnoho důležitějších záležitostí a málo lidí, které tohle zajímá.“

Brzy přibudou, pochmurně si pomyslel Lorenson. Vyzkoušejme, jak dlouho Brantovi potrvá, než mu to dojde…

„Varleyová, náš vědecký důstojník, probírá všechny záznamy. Tvrdí mi, že před milióny let žilo na Zemi cosi velice podobného. Paleontologové to pojmenovali velice případně mořský škorpión. Předvěké oceány musely být vzrušující místa.“

„Přesně takovéhle věci s nesmírnou chutí pronásleduje Kumar,“ podotkl Brant. „Co s tím zvířetem uděláš?“

„Prozkoumám ho a pak pustím.“

„Koukám, žes to už okroužkoval.“

Takže Brant si toho už všiml, pomyslel si Loren. To mu dává dobré vysvědčení.

„Ne, my jsme to neokroužkovali. Podívej se líp.“

Když Brant poklekl na okraj nádrže, na tváři se mu objevil překvapený výraz. Gigantický mořský škorpión ho však naprosto ignoroval a dál odštipoval chaluhy pomocí svých impozantních klepet.

Jedno z nich nezůstalo úplně takové, jak je vytvořila příroda. Kolem kloubu na pravé přední noze mělo zvíře omotanou několikrát kolem dokola smyčku drátu připomínající hrubý náramek.

Brant ten drát poznal. Ústa se mu otevřela a chvíli nebyl mocen slova.

„Takže jsem hádal dobře,“ řekl Lorenson. „Teď už víš, co se stalo s tvojí sítí na ryby. Myslím, že bychom si měli znovu promluvit s doktorkou Varleyovou — vašim vědcům se o tom zatím nezmiňovat.“

„Já jsem astronom,“ kroutila se ve své pracovně na palubě Magellanu Anne Varleyová. „Vy potřebujete člověka, který by zvládal

kombinaci zoologie, paleontologie a etologie — když ponechám stranou pár dalších oborů. Ale dělala jsem, co jsem uměla, a vypracovala jsem vám výzkumný program. Výsledek najdete uložený v databázi číslo dvě v souboru pojmenovaném ŠKORPIÓN. Teď už jenom stačí, abyste ten výzkum provedli a já vám přeji hodně štěstí.“

Navzdory skromným slovům odvedla doktorka Varleyová jako obvykle kvalitní práci, když se prokousala téměř nekonečnými haldami poznatků v ústřední lodní databázi. Jakýsi obrázek se začínal rýsovat, ale mezitím se předmět veškeré pozornosti klidně čvachtal v nádrži, aniž by věnoval jediný pohled nepřetržitým zástupům návštěvníků, kteří jej přicházeli zkoumat anebo jen okukovat.

Zvíře se přes vzhled, z něhož šla hrůza — klepeta mělo téměř půl metru dlouhá a vypadala, že jediným ledabylým střihnutím by klidně odsekla lidskou hlavu od trupu — zdálo naprosto krotké. Nesnažilo se uniknout, možná proto, že tady nalezlo tak bohaté zásoby potravy. Vědci byli většinou přesvědčení, že je sem přilákala jakási chemická látka, kterou ve stopovém množství chaluhy vylučují.

Pokud umělo plavat nijak se do toho nenutilo ale spokojeně se plazilo kolem dokola po svých šesti krátkých a silných nohách. Čtyři metry dlouhé tělo mělo uložené do živě zbarveného krunýře děleného tak, že umožňoval překvapivou mrštnost.

Dalším pozoruhodným rysem byl střapeček makadel nebo snad krátkých chapadýlek, roztažených kolem jeho zobákovité tlamy. Nápadně se podobala — skutečně to byla až velmi nepříjemně nápadná podoba — krátkým a silným lidským prstům a vypadala, že jsou stejně obratná. Ačkoli se zdálo, že jejich hlavní funkcí je manipulovat s potravou, očividně byla schopná zvládnout ještě mnohé jiné činnosti a bylo fascinující sledovat, jak je škorpión používá synchronizovaně s klepety.

Dva páry očí — jedny velikánské a zjevně vyvinuté v prostředí s chabým osvětlením, poněvadž ve dne je mělo zvíře zavřené mu také dávaly skvělé zrakové schopnosti. V souhrnu byl tvor skvěle vybavený, aby se aktivně vyrovnal se svým prostředím, což je první předpoklad pro rozvoj inteligence.

A přece by nikdo nepředpokládal, že takhle bizarní stvoření by mohlo být inteligencí nadáno, kdyby nemělo kolem pravé nohy vědomě omotaný kus drátu. To samozřejmě ještě nic nedokazovalo. Jak dokládaly záznamy, na Zemi existovala zvířata, která sbírala cizí předměty — často umělého původu — a užívala je nejpozoruhodnějšími způsoby.

Kdyby to nebylo dokonale zdokumentováno, nikdo by nevěřil, že australský lemčík, druh špačka, nebo severoamerická krysa trpí mánií sbírat třpytivé či barevné předměty a dokonce že je aranžují do umělecky pojatých vzorů. Země byla plná takových záhad, které nikdo

nikdy nerozluštil. Thalasský škorpión třeba jen pokračoval v téhle tradici a vedly jej stejně nevyzpytatelné důvody.

Vzniklo několik teorií. Nejrozšířenější — neboť vznášela nejmenší požadavky na duševní schopnosti škorpióna — tvrdila, že drátěný náramek je pouhou ozdobou. Ovšem omotat si jej kolem nohy vyžadovalo bezpochyby jistou míru zručnosti a vedly se rozsáhlé spory, zda to tvor mohl bez pomoci dokázat.

Pomoci mu samozřejmě mohl jen člověk. Takže škorpión byl třeba jen domácím zvířátkem chovaným jakýmsi potrhlým vědcem, jenže tohle se zdálo nepravděpodobné. Protože tady na Thalasse se znali všichni navzájem, takové tajemství by dlouho nepřežilo.

Pak existovala ještě jedna teorie, sice nejvíc přitažená za vlasy, zato však také myšlenkově nejpodnětnější.

Že náramek je něco jako hodnostní označení.

26. ZVEDÁNÍ VLOČKY

Tahle vysoce kvalifikovaná práce obsahovala zároveň dlouhé nudné periody, což dávalo poručíku Owenu Fletcherovi spousty času k přemýšlení. Vlastně až příliš mnoho.

Byl rybář vodící na udici šest set tun těžký úlovek na nepředstavitelně silném vlasci. Jednou denně sestupoval dolů na Thalassu automatický upoutaný nosič odvíjející za sebou kabel ve složité, třicet tisíc kilometrů dlouhé křivce. Přistával automaticky na vyčkávající náklad, a když proběhly veškeré kontroly, mohlo začít zvedání.

Kritické chvíle byly po startu, když se ledová vločka zvedala z mrazícího zařízení, a na závěr při přistání na Magellanu, neboť obrovitý šestiboký hranol ledu se zastavil pouhý jeden kilometr daleko od lodi. Zvedání začínalo o půlnoci a od startu v Tarně po dosažení stabilní oběžné dráhy, po níž se pohyboval Magellan, trvalo něco málo méně než šest hodin.

Poněvadž Magellan se v průběhu setkání a montáže nacházel na osvětlené straně planety, bylo hlavní snahou udržet vločku ve stínu, aby pronikavé paprsky thalasského slunce neodpařily drahocenný náklad do kosmického prostoru. Jakmile potom umístili ledovou vločku bezpečně za obrovský radiační štít, paťáty dálkových manipulátorů odtrhly izolační fólii, která led chránila v průběhu jeho stoupání na oběžnou dráhu.

Potom se muselo odstranit transportní zařízení, aby se dalo odeslat nazpět pro další náklad. Ohromný kovový talíř ve tvaru podobajícím se pokličce na šestibokou pánev, jako by vymyšlenou jakýmsi potrhlým kuchařem, občas k ledu přimrzl a bylo třeba jej mírně podle propočtů ohřát, aby se dal odejmout.

Nakonec plula ledová vločka dokonale pravidelných geometrických tvarů sto metrů daleko po boku Magellanu a začala skutečně složitá část manévru. Kombinace předmětu o hmotnosti šest set tun se stavem beztíže byla operace, při níž neplatily žádné lidské instinktivní zkušenosti. Pouze počítače dokázaly určit, jak silný je třeba tah, kterým směrem a ve kterém okamžiku, aby se umělý ledovec dal uložit na správné místo. Ovšem stále tu hrozila možnost nehody či neočekávaného problému, jehož řešení překročí možnosti i toho nejinteligentnějšího robota. Ačkoli Fletcher nemusel dosud zasahovat, bylo nutné, aby byl ve střehu, kdyby takový okamžik nastal.

Pomáhám stavět, říkal si, gigantický ledový úl. První plástev byla už téměř dokončená a zbývaly ještě dvě. Jestli nedojde k nějaké

nehodě, štít dokončí ode dneška za sto padesát dní. Budou jej testovat pod mírným zrychlením, aby se přesvědčili že všechny ledové bloky jsou řádně přitavené, a potom Magellan udělá poslední krok své cesty ke hvězdám.

Fletcher stále vykonával svůj úkol svědomitě — ale jen hlavou, nikoli srdcem. O to už na Thalasse přišel.

Narodil se na Marsu a tahle planeta oplývala vším, co jeho rodnému pustému a neúrodnému světu scházelo. Sledoval, jak práci celých generací jeho předků strávily plameny. Proč začínat znovu až po mnoha staletích na ještě úplně jiné planetě když se už nyní nacházeli v ráji?

A samozřejmě, na Jižním ostrově měl už svou dívku…

Už se prakticky rozhodl, že až nadejde čas, z lodi uprchne. Pozemšťané mohou klidně pokračovat bez něj, aby si dokázali svou sílu a své schopnosti — a možná aby si zničili těla a srdce v nepoddajných skalnatých pustinách Saganu 2. Přál jim upřímně úspěch, zatímco plnil své povinnosti, jenže jeho domov se nacházel zde.

Brant Falconer o třicet tisíc kilometrů níž také učinil zásadní rozhodnutí.

„Odejdu na Severní ostrov.“

Mirissa zůstala ležet mlčky. Po chvíli, která Brantovi připadala nekonečná, se zeptala: „Proč?“ V jejím hlase se neozvalo ani překvapení, ani lítost — natolik, pomyslel si, se změnila.

Dříve než stačil odpovědět, dodala: „Přece se ti tam nelíbí.“

„Třeba je tam líp než tady — jak se mají věci dnes. Tady to už není můj domov.“

„Tady přece máš svůj domov navždycky.“

„Nemám, dokud mi nad hlavou obíhá Magellan.“

Mirissa natáhla v temnotě ruku k cizímu člověku, jenž ležel vedle ní. Přinejmenším se neodtáhl.

„Brante,“ řekla. „Vůbec jsem to neměla v úmyslu. A jsem si úplně jistá, že Loren taky ne.“

„To mi ale moc nepomůže, že ne? Upřímně řečeno nechápu, co na něm vidíš.“

Mirissa se skoro rozesmála. Zauvažovala, jaké asi nepřeberné množství mužů proneslo tahle slova v průběhu celých pozemských dějin ke stejné spoustě žen? A kolik žen naopak říkalo: „Prosím tě, co na ní vidíš?“

Samozřejmě odpověď se nikdy nedozví a kdyby se o něčem takovém zmínila, všechno by to jenom zhoršilo. Avšak někdy se pro své vlastní uspokojení pokoušela vyjádřit, co je s Lorenem navzájem k sobě přitahovalo od prvního okamžiku, kdy na sobě spočinuli pohledy.

Největší část patřila záhadné chemii lásky, která se vymykala racionální analýze a nedala se vysvětlit nikomu, kdo nepropadl stejnému klamu. Ale nacházely se zde i jiné prvky, které se daly snadno identifikovat a vysvětlit logicky. Bylo potřebné vědět, jaké to jsou: jednoho dne — už tak strašně brzy! — jí tohle poznání může napomoci vyrovnat se s rozchodem.

V prvé řadě tu byl závoj tragického kouzla, který halil všechny pozemšťany. Nechtěla jeho důležitost snižovat, ale Loren se o ně dělil se všemi svými soudruhy. Co tedy na něm bylo tak zvláštního, že to nemohla najít v Brantovi?

Pokud se týkalo milování, nebyl mezi nimi podstatný rozdíl. Snad byl Loren nápaditější, Brant zase o něco vášnivější — ačkoli nezačal to v posledních několika týdnech trochu odbývat? S oběma by jistě byla dokonale šťastná. Ne, takhle to přece nebylo…

Možná že pátrala po složce, která vůbec neexistovala. Nebyl to jednotlivý prvek, ale celková konstelace kvalit. Výčet uzavíraly její instinkty o úroveň níže než vědomé myšlení a Loren končil o několik málo bodů před Brantem. Mohlo to být i takhle snadné.

V jednom ohledu ovšem Loren Branta rozhodně převyšoval. Byl podnikavý, ambiciózní — a tyhle vlastnosti byly na Thalasse vzácné jako šafrán. Bezpochyby jej vybrali právě pro ně, v nadcházejících staletích je bude potřebovat.

Brant neměl vůbec žádné ambice, ačkoli podnikavost mu tak úplně nescházela. Dokládal to stále ještě nedotažený projekt s rybářskými sítěmi. Od vesmíru požadoval jen jedno jediné, aby ho zásoboval zajímavými stroji, s nimiž by si mohl hrát. Mirisse někdy připadalo, že do téhle kategorie si přiřazuje i ji.

Loren naopak byl pokračovatelem v tradici velkých cestovatelů a dobrodruhů. Na formování dějin se aktivně podílel, nepodroboval se pouze jejich diktátu. A přece se dokázal chovat — ne pokaždé, ale stále častěji a častěji — vřele a přátelsky. Jak postupně proměňoval v led thalasské oceány, jeho vlastní srdce naopak začínala roztávat.

„Co budeš na Severním ostrově dělat?“ zašeptala Mirissa. Oba už považovali rozhodnutí za definitivní.

„Chtějí, abych jim pomohl s Calypsó. Seveřané jsou s mořem trochu na štíru.“

Mirissa cítila, jak se jí ulevuje. Brant přece jen vysloveně neprchal — měl tam práci. Pomůže mu zapomenout — dokud třeba nenadejde chvíle, aby se mu zase všechno připomnělo.

27. ZRCADLO MINULOSTI

Moses Kaldor zvedl modul do světla a upřeně se na něj zahleděl, jako by dokázal přečíst, co obsahuje.

„Pokaždé mi připadá jako zázrak," řekl, „že dokážu mezi palcem a ukazováčkem držet milión knih najednou. Rád bych věděl, jestli taková možnost někdy napadla Gutenberga nebo Caxtona."

„Koho?" zeptala se Mirissa.

„Muže, kteří naučili lidstvo číst. Jenže teď za svou vynalézavost musíme platit. Občas mívám trošku divoké sny, ve kterých se mi zdá, že jeden z těchhle modulů obsahuje nějaké životně důležité informace — třeba jak zvládnout zuřící epidemii — ale ztratila se jejich adresa. Jsou uloženy na jedné z miliard stran, které modul obsahuje, ale my nevíme, na které. Je to příšerný pocit svírat odpověď v ruce, a přesto ji nedokázat nalézt!"

„Nechápu, kde je problém," řekla kapitánova tajemnice. Joan LeRoyová, odbornice v oboru informatiky, vypomáhala při přenosu dat mezi lodí a thalasským archívem. „Budete znát klíčová slova. Nemusíte udělat nic víc, než spustit vyhledávací program. Během několika málo sekund dokáže prohledat až miliardu stran."

„Zkazila jste mi krásně příšerný sen," povzdechl si Kaldor. Pak se mu tvář rozjasnila. „Jenže často neznáte dokonce ani klíčová slova. Jistě jste už mnohokrát narazila na něco, o čem jste netušila, že se vám to hodí, dokud jste to neobjevila."

„Pak máte databázi špatně zorganizovanou," odvětila tajemnice v hodnosti poručíka.

Tyhle slovní přestřelky uměli oba vychutnat a Mirissa si nebyla vždycky jistá, kdy je má brát vážně. Joan s Mosesem ji sice nevytěsňovali z hovoru úmyslně, avšak jejich životní zkušenost se natolik lišila od její, až jí občas připadalo, že naslouchá dialogu vedenému v cizím jazyce.

„V každém případě už dokončujeme Hlavní rejstřík. Oba víme, co obsahuje ten náš. Nyní se musíme pouze — pouze! rozhodnout, co sem chceme přenést. Až se budeme nacházet sedmdesát pět světelných roků odsud, může to být nepohodlné, o nákladnosti ani nemluvě."

„Což mi něco připomíná," vmísila se Mirissa. „Nepředpokládám, že bych vám to měla říkat — ale minulý týden tady byla delegace ze Severního ostrova. Prezident akademie věd a dvojice fyziků."

„Budu hádat. Kvantový pohon."

„Správně."

„Jak se tvářili?"

„Vypadali potěšeně — a překvapeně — že už ho skutečně v

databázi našli. Udělali si kopii, samozřejmě.“

„Přeji jim, aby jim dobře sloužil. Jednou ho budou potřebovat. A mohla byste jim říct tohle. Kdosi jednou prohlásil, že skutečný účel kvantového pohonu není tak triviální, aby se využíval jen k výzkumu vesmíru. Jednoho dne budeme potřebovat ohromné množství energie, abychom zastavili smršťování vesmíru do původní černé díry — a začali nový cyklus své existence.“

Rozhostilo se užaslé ticho. Pak kouzlo okamžiku prolomila Joan LeRoyová.

„Ovšem to se nestane za života téhle vlády. Takže zpátky do práce. Než půjdeme spát, pořád nám zbývá projít celé megabyty informací.“

Jenže pracovat se nedalo pořád a bývaly chvíle, kdy Kaldor prostě musel uprchnout z knihovnické sekce komplexu Prvního přistání, aby si odpočinul. Pak se loudával obrazárnou, nebo se zúčastňoval vyhlídkové jízdy po Osidlovací lodi řízené počítačem — nikdy si nevybíral stejnou trasu, snažil se poznat co největší část, — či procházel muzeem a nechal se unášet časem do minulosti.

Před expozicí Terrama stály pokaždé dlouhé fronty návštěvníků, většinou studentů anebo dětí s rodiči. Moses Kaldor se občas cítil trochu provinile, když využíval svého privilegovaného postavení a stavěl se do čela fronty. Utěšoval se myšlenkou, že Lassané mají celý život na to, aby se kochali panoramatem planety, kterou nikdy ve skutečnosti nespatřili, zatímco jemu zbývalo pouhých pár měsíců, aby znovu navštívil svůj ztracený domov.

Zjišťoval, jak velice obtížné je přesvědčit své nové přátele, že se Moses Kaldor nikdy nepodílel na událostech, které někdy společně sledovali. Všechno, co viděli, se odehrálo minimálně před osmi stoletími, neboť Osidlovací loď opustila Zemi roku 2751 — a on se narodil roku 3541. A přece mu představení čas od času vybavilo vzpomínku s takovou silou, že mu připadala téměř nesnesitelná. Nejčastější a nejďábelštější takový záběr byl, že sedí v kavárničce pod slunečníkem u malého stolku, upíjí víno nebo kávu, zatímco kolem něj proudí život města. Dokud se nechtěl od stolku zvednout, absolutně nedokázal rozeznat pouhými smysly představení od reality.

Mikrokosmos záběru dokázal znovu oživit pozemská velkoměsta. Řím, Paříž, New York — v zimě v létě, ve dne v noci pozorovali turisty a obchodníky, studenty a milence, jak všichni spěchají za svými záležitostmi. Když si uvědomili, že se dostali do záběru, často se na něj přes propast staletí usmáli, a bylo nemožné, aby jim stejně neodpověděl.

Jiná panoramata naopak vůbec nezabírala lidi ani žádný z lidských výtvorů. Moses Kaldor si znovu prohlížel, jako to činil v tom

minulém životě, klesající oblaka vodní tříště nad Victoriinými vodopády, měsíc stoupající nad Grand Canyonem, sněhové čepice himálajských velikánů ledové útesy na pobřeží Antarktidy. Na rozdíl od obrázků velkoměst tyto útvary se za celá tisíciletí od okamžiku záběru nezměnily. Ale ačkoli existovaly dávno před člověkem, nepřetrvaly jej ani o vteřinu.

28. PODMOŘSKÝ LES

Zdálo se, že škorpión vůbec nemá naspěch. Trvalo mu deset dní, než urazil padesát kilometrů. Sonarový maják, který mu připevnili ke krunýři nikoli bez nesnází a ke škorpiónově velké zlosti, odhalil jednu kuriózní skutečnost. Cesta, kterou si na mořském dně vykračoval, byla dokonale přímá, jako by přesně věděl, kam míří.

Ať už byl jeho cíl jakýkoli, zdálo se, že jej nalezl v hloubce dvě stě padesáti metrů. Ještě i potom se pohyboval, avšak jen na velmi omezené ploše. Takhle to pokračovalo i po dva následující dny. Pak náhle signály ultrasonického zařízení ustaly uprostřed pulsu.

Bylo by příliš naivní vysvětlení, že škorpióna sežralo cosi ještě většího a dravějšího. Maják byl uložen do pevného kovového válce. Jakýmkoli myslitelným zubům, klepetům či chapadlům by trvalo dlouhé minuty — přinejmenším — než by pouzdro zničily, a maják by ovšem klidně fungoval i uvnitř jakéhokoli zvířete, kdyby jej spolklo vcelku.

Zůstávaly tudíž pouze dvě možnosti, a první z nich personál Podmořské laboratoře na Severním ostrově rozhořčeně odmítl.

„Každá jednotlivá součástka byla zálohovaná," tvrdil ředitel. „A co víc, pouhé dvě sekundy předtím jsme zachytili diagnostický puls a všechno bylo normální. Takže se to nemohlo stát tím, že by selhalo zařízení."

Zbylo tedy jen jedno nepravděpodobné vysvětlení. Maják někdo vypnul. Aby se to dalo provést, musela se odemknout pojistná závora.

Samo od sebe se to stát nemohlo. Snad pozoruhodnou náhodou, kdyby se v tom někdo rýpal — anebo pak zcela úmyslně.

Calypsó se dvěma dvacetimetrovými trupy nebyla pouze největším, nýbrž přímo jediným výzkumným oceánografickým plavidlem na celé Thalasse. Normálně měla základnu na Severním ostrově a Loren se bavil sledováním dobromyslného škádlení mezi vědeckou posádkou lodi a tarnanskými cestujícími, s nimiž posádka předstíraně zacházela jako s nějakými omezenými rybáři. Lidé z Jižního ostrova si zase nikdy nenechali uniknout příležitost, aby se pochlubili Seveřanům, že to byli oni, kdo škorpióny objevil. Loren jim nepřipomínal, že přísně vzato to skutečnosti neodpovídá.

Utrpěl mírný šok, když znovu narazil na Branta, ačkoli to měl očekávat, poněvadž Falconer byl odpovědný za část nového přístrojového vybavení Calypsó. Pozdravili se navzájem s chladnou zdvořilostí a přehlíželi zvědavé či pobavené pohledy ostatních spolucestujících. Na Thalasse měla všechna tajemství jepičí život. V

tuhle chvíli už věděli naprosto všichni, kdo bydlí u Leonidasů v hlavním pokoji pro hosty.

Nevelké ponorné zařízení umístěné na zadní palubě by připadlo důvěrně známé kterémukoli oceánografovi žijícímu v průběhu posledních dvou tisíciletí. Kovový rám nesl tři televizní kamery, drátěný koš na vzorky sbírané dálkově ovládaným ramenem a soustavu vodních trysek, jež umožňovaly pohyb jakýmkoli směrem. Když automatického průzkumníka spustili přes palubu, mohl vysílat obraz a informace kabelem z optických vláken ne o moc silnějším než je tuha v tužce. Tahle technika byla stará už několik století — a stále dokonale vyhovovala.

Linie pobřeží se už nyní ztratila a Lorena poprvé v životě obklopoval kolem dokola širý oceán. Připomněla se mu úzkost, kterou pocítil na předchozí vyjížďce s Brantem a Kumarem, kdy jeli sotva kilometr daleko od pláže. Tentokrát jej potěšilo, když zjistil, že si připadá o trochu lépe, a to i přes přítomnost svého soka v lásce. Snad to bylo i tím, že se nacházel na mnohem větším plavidle…

„To je divné," pronesl Brant, „ještě nikdy jsem neviděl chaluhy tak daleko na západ."

Loren nejprve nespatřil nic. Pak postřehl hluboko pod hladinou před nimi temnou skvrnu. O několik minut později si loď prorážela cestu vlnící se masou vodní vegetace a kapitán zvolnil rychlost tak, že se vpřed sotva plazili.

„Stejně jsme už prakticky tam," řekl. „Nemá smysl, abychom si ucpali trysky tímhle svinstvem. Souhlasíš, Brante?"

Brant přejel kursorem po obrazovce a sledoval informace.

„Ano, jsme jenom padesát metrů od místa, kde jsme ztratili maják. Hloubka dvě stě deset. Vypusťte toho macka."

„Okamžik," vmísil se jeden ze seveřanských vědců. „Ten stroj nás stál spoustu času a peněz a na světě existuje jenom jeden. Co když v těch krakanských chaluhách uvízne?"

Nastalo zamyšlené ticho. Potom Kumar, který byl nezvykle zamlklý, — možná ho zaskočilo, že někdo ze Severního ostrova ukázal takovou míru inteligence — zaraženě dodal:

„Odsud to vypadá ještě mnohem hůř. Deset metrů pod hladinou už nejsou žádné listy — jen ohromné stonky dost daleko od sebe. Člověk by pomalu řekl, že to je les."

Ano, pomyslel si Loren, podmořský les plný ryb plovoucích mezi štíhlými, vlnícími se kmeny. Zatímco ostatní vědci sledovali hlavní obrazovku a monitory nejrůznějších přístrojů, nasadil si na hlavu speciální optické zařízení, v němž viděl pouze to, co měla v zorném poli pozvolna klesající ponorná sonda. Náhle se už duchem nenacházel na palubě Calypsó. Připadalo mu, že hlasy jeho společníků k němu doléhají z jakéhosi jiného světa, s nímž nemá nic společného.

Cítil se jako průzkumník vstupující do neznámých končin vesmíru, který netuší, s čím se může střetnout. Byl to vesmír barevně omezený, prakticky jednobarevný, jedinými barvami byly měkké odstíny modré a zelené. Viditelnost se omezovala na méně než třicet metrů. V každém okamžiku viděl na tucet štíhlých kmenů podpíraných v pravidelných rozestupech plynem plněnými měchýři, které je nadnášely, takže se zvedaly z temné hlubiny a ztrácely se na zářící „obloze“ nad hlavou. Na okamžik měl dojem, jako by procházel stromovým hájem za sešeřelého, mlžného dne. Vzápětí iluzi zničilo hejno mrštných rybek.

„Dvě stě padesát metrů,“ zaslechl, jak kdosi oznamuje nahlas. „Brzy bychom měli vidět dno. Kvalita obrazu se zhoršuje.“

Loren sotva postřehl nějakou změnu, protože automatické ovládání udržovalo záběr jasný. Ale uvědomil si, že v takové hloubce už musí být prakticky úplná tma. Lidský zrak by tam už vlastně nebyl k ničemu.

„Ne — nechceme nic vyplašit, jestli nebudeme muset. Dokud bude kamera fungovat, nebudeme přisvěcovat.“

„Dno! Většinou skalnaté — jen trocha písku.“

„Přirozeně. Macrocystis thalassi vyžaduje skálu, aby se na ní přichytila — to je něco úplně jiného než ta volně plovoucí Sargassum.“

Loren pochopil, co má mluvčí na mysli. Štíhlé kmeny končily sítí kořenů, které se uchytily na skalnatých výrůstcích tak pevně, že by je žádná bouře či povrchové proudění nedokázalo odervat. Analogie s lesem zakořeněným v půdě byla ještě přiléhavější, než ho původně napadlo.

Automatická sonda si nesmírně opatrně razila cestu podmořským pralesem a kabel se za ní volně vlnil. Zdálo se, že nehrozí žádné nebezpečí, že by se zamotal do křivolakých kmenů, které se zvedaly vzhůru k neviditelné hladině, neboť mezi obrovitými stromy byla spousta místa. Úplně tak, jak by je kdosi s rozmyslem…

Vědci zahledění na obrazovku hlavního monitoru si uvědomili neuvěřitelnou skutečnost jen pár zlomků chvíle po Lorenovi.

„Do Krakana!“ zašeptal jeden z nich. „To není přirozený porost — to je… plantáž!“

29. SABROVÉ

Říkali si Sabrové, podle pionýrů, kteří před půl druhým tisíciletím zkrotili téměř stejně nepřátelské pustiny na Zemi.

Marťanští Sabrové měli v jednom ohledu štěstí — nestál proti nim žádný nepřítel z masa a kostí, jen kruté podnebí, řídká atmosféra a písečné bouře zuřící po celém povrchu planety. Všechny tyhle nesnáze se jim podařilo překonat. Pyšnili se výrokem, že v takovém klimatu nejenže přežili, nýbrž je i ovládli. Tenhle citát byl jednou z nesčetných věcí, které si ze Země vypůjčili. Jenže jejich přemrštěná touha po nezávislosti jim jen zřídkakdy dovolovala, aby se k něčemu z toho přiznali.

Po dobu delší než tisíc roků žili ve stínu iluze — téměř víry. A jako každé náboženství i tohle hrálo v jejich společnosti zásadní roli. Dávalo jim cíle, jimiž překonávali sami sebe, a jejich životům smysl.

Dokud výpočty neprokázaly opak, věřili — nebo alespoň doufali — že Mars by mohl uniknout zkáze, jíž měla propadnou Země. Samozřejmě jen o vlásek, vzdálenost mezi Zemí a Marsem redukovala zářivý výkon jen o padesát procent — jenže to by mohlo stačit. Marťané chráněni kilometry prastarého polárního ledu by třeba dokázali přežít, zatímco lidé ne. Dokonce se vynořila fantastická myšlenka — jíž sice doopravdy věřilo jen pár romantiků — že kdyby polární ledovce roztály, mohly by se tak znovu obnovit oceány, které planeta ztratila. A pak by třeba i atmosféra zhoustla natolik, aby se lidé mohli na povrchu Marsu volně pohybovat s jednoduchými dýchacími přístroji a v tepelně izolujících oblecích…

Všechny naděje však povraždily neúprosné rovnice. Sabrové se nedokáží zachránit sami, i kdyby se nevímjak snažili a bůhvíco vymysleli. I oni zmizí zároveň se svou mateřskou planetou, jejíž něhou předstíraně pohrdali.

Ovšem nyní se pod Magellanem prostírala planeta, jež ztělesňovala veškeré naděje a sny posledních generací marťanských kolonistů. Když Owen Fletcher shlížel dolů na nekonečné thalasské oceány, v mozku mu bušila jedna jediná myšlenka.

Podle mezihvězdných sond se Sagan 2 v mnohém podobal Marsu — a právě z tohoto důvodu vybrali Fletchera a jeho společníky do posádky lodi. Jenže proč se znovu pouštět do boje o sedmdesát pět světelných roků dál a tři sta let později, když vítězství leželo přímo před ním na dosah ruky?

Fletcher nyní už neuvažoval jen o dezerci, to by znamenalo připravit se o příliš mnoho. Na Thalasse by se snadno dokázal skrýt, jenže jak by se tu cítil, až by Magellan odletěl se všemi jeho přáteli?

Dvanáct Sabrů stále zůstávalo v hibernaci. Z těch pěti, co byli vzhůru, opatrně kontaktoval dva a obdržel pozitivní odpověď. A kdyby souhlasili i ti dva zbývající, byl si jist, že by směli mluvit i za ten spící tucet.

Magellan musí zakončit svou hvězdnou pouť tady, na Thalasse.

30. KRAKANOVO DÍTKO

Když Calypsó vyrazila nazpátek k Tarně mírnou rychlostí dvacet kilometrů za hodinu, na její palubě převládalo mlčení. Cestující se ponořili do úvah nad tím, jaké následky přinesou ony záběry z mořského dna. A Loren byl stále ještě izolovaný od vnějšího světa, měl na hlavě optické zařízení spojené se sondou a neustále znovu a znovu si přehrával obrázky z průzkumu podmořského lesa.

Sonda pozvolna plula mezi obrovitými kmeny a kabel se za ní táhl jako vlákno jakéhosi mechanického pavouka. Kmeny vypadaly díky své úžasné délce tence, ale ve skutečnosti byly silnější než lidský trup. Nyní bylo jasné, že je kdosi vysázel do pravidelných řad, takže nikoho doopravdy nepřekvapilo, když sonda dorazila ke zřetelně rozeznatelnému konci. A tady, ve svém tábořišti na pokraji džungle, lezli nejrůznějšími směry škorpióni a obstarávali si své záležitosti.

Ukázalo se moudré, že nezapjali světlomety. Tvory v takřka naprosté temnotě vůbec nenapadlo, že tichý pozorovatel jim pluje jen pár metrů nad hlavami. Loren viděl videozáběry mravenců, včel a termitů a způsob, jimiž si počínali škorpióni, mu je připomněl. Na první pohled bylo nemožné uvěřit, že by tak složitá organizace mohla existovat, aniž by ji řídila nějaká inteligence — a přece se škorpióni chovali zcela spontánně, stejně jako sociálně organizovaný hmyz na Zemi.

Někteří ze škorpiónů směřovali k obrovitým kmenům, které se zvedaly k hladině, aby sbíraly paprsky neviditelného slunce, jiní lezli po skalnatém dně a přenášeli kameny a listy — ano, zcela nepochybně to byly jakési sítě a košíky. Takže škorpióni uměli vyrábět nástroje, jenže to ještě nedokazovalo, že jsou inteligentní. Někteří ptáci si stavěli ještě mnohem složitější hnízda, než jak vypadaly výrobky škorpiónů, připravené zjevně ze stonků a vějířovitých listů všudypřítomných chaluh.

Loren si uvědomil, že si připadá jako návštěvník z vesmíru, který se snesl nad pozemskou vesnicí doby kamenné, v historickém období, kdy se člověk začal věnovat zemědělství. Dokázal by z takového pohledu správně ocenit lidskou inteligenci? Anebo by dospěl k verdiktu: chování čistě instinktivní?

Sonda nyní doplula na mýtinu tak daleko, že se okolní prales ztratil z dohledu, ačkoli nejbližší kmeny nemohly být dál než nějakých padesát metrů. V tom okamžiku jakýsi vtipálek mezi Seveřany vymyslel jméno, které pak tomuhle místu už zůstalo, dokonce i ve vědeckých pojednáních: Škorpiónville.

Tady to vypadalo — scházely vhodnější termíny — jak na

obytnou, tak i na obchodní čtvrt města. Přes mýtinu se klikatě táhl asi pět metrů vysoký skalní výstupek proděravělý nesčetnými temnými otvory, širokými právě dost, aby se jimi škorpióni dokázali protáhnout. Ačkoli malé jeskyňky byly rozesety nepravidelně, všechny měly jednotnou velikost, takže sotva mohly být přirozeného původu. Celkový dojem byl takový, jako by to všechno dohromady tvořilo jediný činžák vyprojektovaný jakýmsi potrhlým architektem.

Škorpióni přicházeli a jeden po druhém se protahovali vchodem. Lorenovi připomněli úředníky ve městech v dobách před érou telekomunikačních prostředků. Jejich počínání mu přišlo stejně nesmyslné jako — pravděpodobně — vztahy mezi tehdejšími lidmi.

„Podívejte!“ vykřikl jeden z dalších pozorovatelů na Calypsó, „co je tohle? Tam úplně vpravo — můžeme zajet blíž?“

Vyrušení přicházející z jiného světa bylo hrubé, okamžitě Lorena navrátilo z mořského dna nazpět na hladinu.

Jeho panoramatický pohled se zakymácel, jak sonda vykroužila ostrou zatáčku. Nyní však už zase udržovala stejnou vzdálenost od dna a pozvolna připlouvala k osamělé skalnaté pyramidě, asi deset metrů vysoké, — soudě podle dvou škorpiónů při jejím úpatí — do níž vedl jediný vchod. Loren na něm nezpozoroval nic kromobyčejného. Potom si začal pozvolna uvědomovat určité anomálie — určité prvky, které neladily s nyní již známým pohledem na Škorpiónville.

Všichni ostatní škorpióni pilně pobíhali všude kolem. Ti dva stáli nehybně kromě toho, že otáčeli hlavami sem a tam. A ještě něco neladilo…

Oba byli velikánští. I když tady bylo ošidné něco poměřovat. Ale když kolem proběhlo ještě několik dalších zvířat, Loren si byl rozumně jistý, že v tomhle páru je každý ze škorpiónů téměř o polovinu větší než průměrný.

„Co to dělají?“ zašeptal kdosi.

„To ti můžu prozradit,“ odvětil jiný hlas. „Jsou to hlídači — stojí na stráži.“

Jakmile bylo vysvětlení jednou vyřčeno, náhle bylo všem všechno jasné a nikdo o něm nepochyboval.

„Jenže co stráží?“

„Královnu, pokud nějakou mají? Škorpiónvillskou státní banku?“

„Jak to můžeme zjistit? Sonda je příliš velká, než aby se dostala dovnitř — dokonce i kdyby nám takový pokus dovolili.“

Od tohoto bodu se diskuse stala akademickou. Automatická sonda nyní klesla sotva deset metrů nad vrcholek pyramidy a operátor zážehem jedné z řídících trysek její další sestup zastavil.

Strážné musel vyrušit její hluk nebo vibrace. Oba zároveň se napřímili a Lorenovi se na okamžik otevřel přízračný pohled na chomáč očí, vlnící se makadla a obrovitá klepeta. Napadlo ho, že je

rád, když se na to dívá s odstupem. A že škorpióni naštěstí neumějí plavat.

Jenže i když plavat neuměli, dokázali šplhat. Škorpióni s ohromující rychlostí vyběhli po straně pyramidy a ve zlomku vteřiny stáli nahoře na vrcholku, jen pár metrů pod sondou.

„Odjedu odtamtud, než po ní skočí," řekl operátor. „Těmi klepety by nám přestřihli kabel jako bavlnku."

Jenže už bylo pozdě. Jeden škorpión se odrazil od skály a okamžik nato se pařátem zachytil za jednu z lyží, tvořících podvozek sondy.

Operátor ovládající dokonalou techniku měl však stejně rychlé reflexy. V témže okamžiku dal plný zpáteční chod a otočil manipulátor sondy dolů vstříc útoku. A co bylo možná rozhodující, zapjal světlomety.

Škorpióna musely úplně oslepit. V téměř lidském gestu ohromení se pařáty pustil, a dříve než se ho manipulátor sondy dotkl, spadl nazpět na mořské dno.

Loren s přístrojem na očích byl na zlomek chvíle rovněž oslepený. Potom automatická regulace osvětlení v kameře vyladila obvody a Lorenovi se naskytl detailní pohled na zmateného škorpióna okamžik předtím, než mu zmizel ze zorného pole.

Jaksi ho ani v nejmenším nepřekvapilo, když si všiml, že má na pravém předním pařátu namotané dva kovové proužky.

Když Calypsó mířila nazpět k Tarně, měl tenhle závěrečný pohled neustále před očima a byl ještě natolik zaujatý podmořským světem, že vůbec nepocítil mírný záchvěv, který zezadu lodí otřásl. Ale pak si uvědomil, že se na palubě ozývají výkřiky a kolem něj narůstá vzrušení. Ucítil, jak se paluba nahnula, když Calypsó náhle změnila kurs. Strhl si přístroj z hlavy a prudké sluneční světlo ho oslepilo.

Slepota trvala jen chvilku a pak, když se mu oči na záři přizpůsobily, spatřil, že se nacházejí jen pár set metrů od pobřeží Jižního ostrova lemovaného palmami. Narazili jsme na útes, pomyslel si. Brant se nikdy nedozví o tom, co ukázala poslední scéna…

A pak spatřil, že se nad východní horizont šplhá cosi, o čem se mu na mírumilovné Thalasse ani nesnilo. Hřibovitý mrak, který strašil lidi po dva tisíce roků.

Co to Brant provádí? Měl přece zamířit k pevnině, a namísto toho hnal Calypsó v nejostřejší možné zatáčce zpět na moře. Ale zdálo se, že ví, co dělá, zatímco všichni ostatní na palubě zírali s otevřenými ústy směrem k východu.

„Krakan!" zašeptal jeden z vědců ze Severního ostrova a Loren se na okamžik domníval, že mu unikla jen často používaná lassanská kletba. Pak mu došlo a zalila jej ohromná úleva. Neměla však

dlouhého trvání.

„Ne," řekl Kumar vyhlížející mnohem vyděšeněji, že by Lorena vůbec kdy napadlo, že je možné. „Ne Krakan — tohle je mnohem blíž. Krakanovo dítko."

Rádiové spojení na lodi nyní vydávalo nepřetržité poplašné pípání proložené naléhavými varovnými relacemi. Lorenovi ještě žádná z nich pořádně nedošla, když si všiml, že na horizontu se děje cosi velice podivného. Nenacházel se tam, kde by měl být.

Byl z toho všeho úplně zmatený. Částí mysli se ještě stále nacházel mezi škorpióny a dokonce ještě nyní jej záře vycházející z moře a z oblohy oslepovala tak, že musel mrkat. Možná se mu něco stalo s očima? Ačkoli si byl naprosto jistý, že Calypsó jede rovně, oči mu říkaly, že se řítí strmě dolů.

Ne, to se zvedalo moře s řevem, který pohlcoval všechny ostatní zvuky. Neodvažoval se odhadnout výšku vlny, která je unášela. Teď už pochopil, proč Brant zamířil na hloubku, pryč ze smrtelně nebezpečných mělčin, kde tsunami teprve naplno rozpoutá svou ničivou sílu.

Calypsó uchopila obrovitá ruka a zvedla ji přídí vzhůru přímo k zenitu. Loren začal bezmocně klouzat po palubě. Pokusil se zachytit vzpěry, minul ji, a pak zjistil, že se nachází ve vodě.

Prodělals přece výcvik! zakřičel na sebe v duchu. Ať v moři nebo ve vesmíru, princip je stále týž. Největší nebezpečí je propadnout panice, takže se ovládej…

Nehrozilo mu nebezpečí, že se utopí, od toho tu byla plovací vesta. Jenže kde se nachází zařízení, kterým se nafukuje? Divoce šmátral prsty po tkanině, kterou měl kolem pasu, a přes všechna předsevzetí pocítil krátký ledový dotek hrůzy. Pak nalezl kovovou tyčku. Dalo se za ni snadno zatáhnout a ke své ohromné úlevě pocítil, jak se vesta kolem něj nafukuje a svírá jej v hřejivém objetí.

Nyní mu hrozilo jediné skutečné nebezpečí jen přímo od samotné Calypsó, že si o ni rozbije hlavu. Kde vlastně je?

Nacházela se příliš blízko, než aby mohl být klidný. Plula hřmící vodou a polovina palubních nástaveb jí visela do moře. Zdálo se to neuvěřitelné, ale větší část posádky se snad stále ještě nacházela na palubě. Kdosi ukazoval směrem na něj a chystal se, že mu hodí záchranné kolo.

Voda byla plná plujících trosek — židlí, skříněk, částí bůhvíčeho — a tady plula sonda. Zvolna se potápěla a z poškozeného tanku se vzduchem unikaly bubliny. Doufám, že ji dokážou vyzvednout, pomyslel si Loren. Jestli ne, bude to velice drahý výlet a může trvat pěkně dlouhou dobu, než zase budeme moci škorpióny studovat. Pocítil pýchu sám na sebe, že i za takových okolností dokáže zachovat klid a je na výši situace.

Cosi se mu otřelo o pravou nohu. Reflexívně se to pokusil odkopnout. Ačkoli se mu to bolestivě zahryzlo do kůže, cítil spíše odpor než strach. Bezpečně se držel na hladině, obrovitá vlna ho už minula a teď už jej nemohlo nic zlého potkat.

Kopl znovu a dal si na tom víc záležet. Jakmile se pohnul, pocítil totéž i na druhé noze. A teď už to nebyl jen dotek. Přestože ho záchranná vesta nadnášela, cosi jej táhlo pod hladinu.

Tehdy poprvé Loren Lorenson pocítil doopravdy paniku, neboť mu náhle vyvstala před očima chapadla obrovité chobotnice. Jenže ta by byla určitě z měkkého masa — a tohle byl zjevně jakýsi drát nebo kabel. Samozřejmě, byl to kabel spojující potápějící se sondu s lodí.

Možná že by se ještě stačil nějak vymotat, kdyby mu neočekávaná vlna nechrstla do úst vodu. Zalykal se a kašlal, snažil se popadnout dech a zároveň kopal nohama, aby se osvobodil.

A pak mu kritické rozmezí mezi vzduchem a vodou, mezi životem a smrtí zmizelo necelý metr nad hlavou, jenže neměl žádnou možnost, jak se tam vydrápat nazpátek.

V takových okamžicích člověk nemyslí na nic jiného kromě toho, jak přežít. Nevytanula mu žádná vzpomínka, nepocítil lítost nad svým minulým životem — dokonce se mu nezjevil ani prchavý obrázek Mirissy.

Když si to uvědomil, už bylo po všem, nepocítil strach. Poslední vědomý pocit byl čistý vztek, že cestoval padesát světelných roků jen proto, aby ho potkal tak triviální a neheroický konec.

A tak Loren Lorenson zemřel podruhé v teplých mělčinách thalasského moře. Předchozí zkušenost mu však nebyla nic platná, ta prvá smrt před dvěma sty lety byla mnohem snazší.

V. SYNDROM BOUNTY

31. PETICE

Ačkoli by kapitán Sirdar Bey popřel, že by v něm dřímal třeba jen miligram podezření, pokaždé jej přepadaly starosti, když všechno šlo jako na drátku. Thalassa se k nim až dosud chovala příliš krásně, než aby to byla pravda. Všechno fungovalo podle nejoptimističtější verze plánu. Stavba štítu probíhala přesně podle časového harmonogramu a absolutně neexistoval jediný problém, který by stál za řeč.

Jenže teď, v rozmezí pouhých čtyřiadvaceti hodin…

Samozřejmě, mohlo to všechno být mnohem horší. Korvetní kapitán Lorenson měl veliké, veliké štěstí — díky tomu chlapci. (Budou pro něj muset něco udělat…) Podle vyjádření lékařů Lorenson vyvázl jen o vlásek. Ještě pár minut a poškození mozku by bylo nenapravitelné.

Kapitán, rozmrzelý sám na sebe, že dovolil, aby mu unikla pozornost od aktuálního problému, si znovu přečetl relaci, kterou už nyní znal nazpaměť.

SDĚLENÍ VNITŘNÍM OKRUHEM
DATUM: NEUVEDENO
ČAS: NEUVEDEN
ADRESÁT: KAPITÁN LODI
ODESILATEL: ANON

Pane kapitáne, řada z nás vám chce předložit následující návrh. Věříme, že mu laskavě věnujete svou nejpečlivější pozornost. Navrhujeme, aby naše výprava skončila už zde na Thalasse. Budou tak realizovány všechny její cíle bez dodatečných rizik, obsažených při pokračování v letu na planetu Sagan 2.

Plně si uvědomujeme, že to bude mít za následek problémy ve vztahu s místní civilizací, ale věříme, že se dají vyřešit pomocí technických prostředků, jež máme k dispozici — zejména využitím tektonického inženýrství pro rozšíření obyvatelných suchozemských oblastí. S odvoláním na Lodní řády, článek 14, paragraf 24, odstavec a, uctivě žádáme, aby bylo svoláno Lodní shromáždění a tato záležitost bezodkladně projednána.

„Tak co tomu říká můj zástupce? A pan velvyslanec Kaldor? Nechcete se k tomu vyjádřit?“

Oba dva hosté sedící v rozlehlé, ale jednoduše zařízené kapitánově kajutě pohlédli současně jeden na druhého. Pak Kaldor zástupci kapitána téměř neznatelně pokývl. Skutečnost, že se vzdal prvního slova, potvrdil tím, že opět uvážlivě usrkl skvělého

thalasského vína, které jim jejich hostitel nabídl.

Zástupce kapitána Malina, který se mnohem raději zabýval stroji než lidmi, nešťastně pohlédl na depeši.

„Přinejmenším je velice zdvořilá."

„No to bych prosil!" pronesl kapitán Bey netrpělivě. „Máte nějakou představu, kdo to mohl poslat?"

„Absolutně žádnou. Když vyloučím nás tři, máme bohužel sto padesát osm podezřelých."

„Sto padesát sedm," vmísil se Kaldor. „Korvetní kapitán Lorenson má skvělé alibi. V době odeslání byl mrtev."

„To nám okruh příliš nezužuje," podotkl kapitán a vymáčkl ze sebe mdlý úsměv. „A vy máte nějakou teorii, doktore?"

Ovšemže mám, pomyslel si Kaldor. Prožil jsem na Marsu dva tamější dlouhé roky, vsadil bych všechny peníze na Sabry. Jenže to je jen pouhý dohad a můžu se mýlit…

„Zatím ne, pane kapitáne. Ale budu mít oči otevřené. Když něco zjistím, budu vás informovat — co nejrychleji."

Oba důstojníci dokonale chápali, jak to myslí. Moses Kaldor nejenže byl ve své funkci velvyslaneckého rady podřízen přímo kapitánovi, ale navíc se jeho postavení na palubě Magellanu blížilo zpovědníku.

„Věřím, doktore Kaldore, že mi skutečně dáte vědět — když odhalíte informaci, která by mohla ohrozit tuto výpravu."

Kaldor zaváhal, pak krátce přikývl. Doufal, že jej nečeká tradiční dilema kněze, jemuž se vyznal vrah — který svůj zločin teprve plánuje.

Moc mi nepomohli, pomyslel si kapitán hořce. Jenže těmhle dvěma mužům absolutně důvěřuji a potřebuji někoho, koho bych do záležitosti zasvětil. I když závěrečné rozhodnutí si vyhrazuji pro sebe…

„První otázka zní: Mám na relaci odpovědět, anebo ji ponechat bez povšimnutí? Oba tahy mohou obsahovat riziko. Jestli to je jen nepromyšlený návrh — třeba od jednotlivého člověka ve chvíli nějaké psychické krize — nemuselo by být moudré, kdybychom jej brali příliš vážně. Jenže pokud relace pochází od pevně rozhodnuté skupiny, pak by třeba mohl dialog naopak pomoci. Mohl by výbušnost situace utlumit. Mohl by také odhalit autory." A co si počneš pak? zeptal se kapitán sám sebe. Dáš je vsadit do želez?

„Myslím, že byste jim měl odpovědět," řekl Kaldor. „Problémy se zřídkakdy vyřeší tím, že se ignorují."

„Souhlasím," přidal se zástupce kapitána Malina. „Ale jsem si jistý, že to není nikdo z posádky technického nebo motorového oddělení. Znám tam všechny od okamžiku, kdy dostali diplom — nebo ještě dřív."

Aby ses nedožil překvapení, pomyslel si Kaldor. Kdo si může být jistý, že druhého skutečně zná?

„Výtečně," řekl kapitán a zvedl se na nohy. „Přesně tak jsem se už rozhodl předtím. A myslím, jenom pro všechny případy, že bych si měl znovu přečíst něco z historie. Rozpomínám se, že Magellan měl taky nějaké potíže s posádkou."

„To tedy měl," odvětil Kaldor. „Ale věřím, že vy nebudete muset nikoho vysadit z lodi."

Anebo pověsit jednoho ze svých důstojníků, dodal už sám pro sebe, protože by bylo velice netaktní zmiňovat zrovna tuhle historickou epizodu.

A dokonce ještě horší mu připadlo kapitánu Beyovi připomenout — ačkoli na to jistě nemohl zapomenout — že velký mořeplavec zahynul dříve, než stihl svou cestu dokončit.

32. NEMOCNICE

Tentokrát nebyla cesta nazpět do života pečlivě připravena předem. Druhé probuzení Lorena Lorensona nebylo tak příjemné jako to první, připadlo mu naopak tak úděsně bolestivé, že si až přál, aby ho nechali ponořeného v jeho sladkém zapomnění.

Hned, jak nabyl mlhavého vědomí, okamžitě toho litoval. Do hrdla mu vedly trubičky, k pažím a nohám měl připojené kabely. Kabely! Když si připomněl smrtící tah dolů pod hladinu, pocítil okamžitě hrůzu. Pak se přece jen ovládl.

Nyní mu dělalo starost něco jiného. Zdálo se mu, že nedýchá, nemohl zjistit žádný pohyb bránice. Nanejvýš podivné — ach, předpokládám, že dýchám pomocí umělých plic…

Změna údajů na monitoru musela vyburcovat sestru, neboť náhle zaslechl tichý hlas a na víčka mu padl stín. Byl však stále ještě příliš unavený, než aby je dokázal otevřít.

„Váš stav se rychle zlepšuje, pane Lorensone. Nemáte se čeho bát. Za pár dní vstanete — ne, nepokoušejte se mi odpovědět!“

To jsem vůbec neměl v úmyslu, pomyslel si Loren. Vím přesně, co se stalo…

Pak tiše zasyčela tlaková injekční stříkačka, v paži se mu na okamžik rozlil mrazivý chlad a opět upadl do nevědomí.

Následující procitnutí bylo k jeho veliké úlevě už naprosto jiné. Trubičky a kabely zmizely. Ačkoli se cítil velice slabý, nic ho nebolelo. A znovu dýchal v pravidelném, normálním rytmu.

„Dobrý den,“ pronesl hluboký mužský hlas pár kroků od něj. „Vítám vás nazpátek.“

Loren obrátil hlavu po zvuku a mlhavě spatřil na sousední posteli zabandážovanou postavu.

„Hádám, že mě poznáváte, pane Lorensone. Poručík Bill Horton, spojový technik a bývalý závodní surfař.“

„Ach, nazdar, Bille — co jste prováděl?“ zašeptal Loren. Avšak vzápětí se přihnala sestra a ukončila jejich konverzaci jinou dobře mířenou injekcí.

Nyní už byl dokonale v pořádku a netoužil po ničem jiném, než aby mu dovolili vstát. Vrchní lékařka Newtonová byla vcelku přesvědčená, že je nejlepší rozebrat s pacienty, co se jim vlastně stalo a proč. Dokonce i když vysvětlení nepochopili, pomáhalo udržet je v klidu, takže jejich otravná přítomnost nenarušovala příliš hladký provoz léčebného zařízení.

„Možná že se cítíš v pořádku, Lorene,“ prohlásila, „ale tvoje plíce

se stále ještě doléčují a musíš se vyhnout jakékoli námaze, dokud nenabudou plné dřívější kapacity. Kdyby thalasský oceán byl stejný jako ten na Zemi, nevznikl by žádný problém. Jenže je mnohém méně slaný — je v něm pitná voda, pamatuj, a tys jí vypil asi litr. A poněvadž tvoje tělesné tekutiny jsou slanější než mořská voda, zcela ti to rozvrátilo izotonickou rovnováhu v těle. Takže osmotický tlak ti značně poškodil buněčné membrány. Museli jsme provést rychlé šetření v Lodním archívu, než jsme s tebou začali něco podnikat. Koneckonců při kosmickém letu se člověk málokdy utopí.“

„Budu poslušný pacient,“ řekl Loren. „A velice si cením toho, co jste pro mě udělali. Ale kdy budu moct dostávat návštěvy?“

„Jedna už právě teď čeká venku. Dávám ti patnáct minut. Pak ji sestra vyhodí.“

„Jako bych tu nebyl,“ řekl Bill Horton. „Ospalostí stejně nevidím na oči.“

33. SLAPOVÉ SÍLY

Mirissa se cítila výrazně mizerně a všechno to měl samozřejmě na svědomí prášek. Ale přinejmenším chovala jednu útěchu. Uvědomovala si, že tohle všechno se jí může stát už jen jednou v životě — až (a jestli) jí dovolí druhé dítě.

Pomyšlení, že zatím všechny generace žen, které kdy přišly na svět, byly nuceny po celou polovinu svého života překonávat tyhle měsíční potíže, jí připadalo neuvěřitelné. Byla to pouhá shoda okolností, uvažovala, že se tenhle cyklus plodnosti zhruba shodoval s oběžnou dobou jediného obrovského pozemského Měsíce? Jen si představte, jak by to vypadalo, kdyby to bylo stejně na Thalasse s jejími dvěma blízkými satelity! Snad bylo dobře, že se jejich slapové síly daly sotva postřehnout. Pomyšlení, že by se přes sebe střídaly pěti a sedmidenní cykly, bylo tak směšně příšerné, že se bezděky rozesmála a okamžitě se cítila mnohem lépe.

Trvalo jí celé týdny, než se rozhodla, a ještě to ani Lorenovi neřekla — a tím méně Brantovi, jehož zcela zaměstnávaly opravy Calypsó na Severním ostrově. Byla by to udělala, kdyby ji nepřepustil — přes všechno vztekání a svalnaté řeči — bez boje?

Ne — tohle byla nepoctivá, primitivní reakce. A přece takové instinkty vymírají jen obtížně. Loren se jí omluvně přiznal, že se někdy ve snu s Brantem střetává.

Brantovi nemohla nic klást za vinu. Naopak, měla by na něj být hrdá. To, co jej vyhnalo na sever do chvíle, než se zase jejich osudy spojí, nebyla zbabělost, nýbrž ohleduplnost.

Nemohla se rozhodnout ze dne na den. Nyní si uvědomovala, že se jí to skrývalo pod hladinou vědomých myšlenek po celé týdny. Lorenova dočasná smrt jí připomněla — jako by něco takového potřebovala připomínat! — že se už brzy musí rozejít navždy. Věděla, co musí podniknout, než se jí opět vydá ke hvězdám. Všechny instinkty jí říkaly, že se rozhodla správně.

A co tomu řekne Brant? Jak bude reagovat? Tady vyvstávala jiná řada problémů, jimž teprve bude muset čelit.

Miluji tě, Brante, zašeptala. Chci, aby ses mi vrátil nazpět. Druhé dítě budu mít s tebou.

Ale ne to první.

34. VNITŘNÍ SPOJOVACÍ OKRUH

Není to zvláštní, uvažoval Owen Fletcher, že se jmenuji stejně, jako jeden z nejslavnějších vzbouřenců všech dob? Nemohl bych být jeho potomek? Spočítejme to — už je to víc než dva tisíce roků, co přistáli na ostrově Pitcairn… řekněme sto generací aby se to počítalo snadněji…

Fletcher se naivně pyšnil schopností počítat z hlavy. I když to nebylo zvlášť obtížné, většinu lidí to překvapovalo a imponovalo jim to, neboť člověk už po celá staletí mačkal tlačítka, když jej postavili před problém sečíst dvě a dvě. Fletcher si zapamatoval pár logaritmů a konstant, což mu výrazně pomáhalo, a pro diváky, kteří netušili, jak to všechno provádí, bylo jeho představení ještě působivější. Samozřejmě si vybíral pouze příklady, které uměl spočítat, a jenom velice zřídka se někdo obtěžoval, aby si jeho výsledky zkontroloval…

Před sto generacemi — takže potom má dvě na stou předků. Logaritmus dvou je žádná celá tři nula jedna nula — takže to dělá třicet celých… Olympus! Milión miliónů miliónů miliónů miliónů lidí! Tady něco nesouhlasí — tolik lidí nikdy ani na Zemi nežilo od počátku věků. Samozřejmě, předpokládal, že se nikdy časově nepřekrývali. Ostatně po stu generací musí být každý spřízněný vlastně s každým. Nikdy to nebudu schopen dokázat, ale Fletcher Christian je určitě můj předek — a to mnohonásobný.

To je sice zajímavé, uvažoval, když vypínal monitor a staré záznamy zmizely z obrazovky. Jenže já nejsem vzbouřenec. Jsem… žadatel a napsal jsem naprosto rozumnou žádost. Karl, Ranjit, Bob, ti všichni souhlasili… Werner se ještě nerozhodl, ale nepodtrhne nás. Kéž by si mohl promluvit se zbytkem Sabrů a ukázat jim tuhle překrásnou planetu, kterou jsme objevili, zatímco oni spali.

Ale mezitím musím odpovědět kapitánovi…

Kapitán Bey zjišťoval, že jej velice vyvádí z míry, když musí řídit život na lodi a přitom neví, kteří — či kolik — z jeho důstojníků a členů posádky využilo anonymitu vnitřního spojovacího okruhu, aby jej oslovilo. Neexistoval způsob, jímž by se dala vysledovat neoznačená relace — pokud byla označena jako důvěrná. Dávno mrtví géniové, kteří Magellan zkonstruovali, to považovali za stabilizující sociální mechanismus. Zkusmo se svému spojovacímu důstojníkovi zmínil o možnost vestavění identifikačního zařízení, ale korvetního kapitána Rocklynna to tak šokovalo, že okamžitě změnil téma.

Takže nyní neustále pátral ve tvářích, sledoval jejich výraz, naslouchal modulaci hlasů — a snažil se chovat, jako by se nic nedělo.

Možná že si to brat přespříliš a skutečně se nic závažného nestalo. Obával se však, že semínko je už zaseto a teď poroste s každým dnem, dokud loď zůstane na oběžné dráze kolem Thalassy.

Jeho první odpověď, sestavená po konzultaci s Malinou a Kaldorem, byla nemastná neslaná:

ODESÍLATEL: KAPITÁN LODI
ADRESÁT: ANON
V odpověď na vaše nedatované sdělení uvádím, že nemám žádné námitky proti projednání témat, která navrhujete, a to buď prostřednictvím vnitřního spojovacího okruhu, anebo podle řádů na Lodním shromáždění.

Ve skutečnosti měl námitky velice silné. Strávil téměř polovinu svého dospělého života tréninkem na deptající odpovědnost při přepravě jednoho miliónu lidských bytostí přes propast sto dvaceti pěti světelných roků kosmického prostoru. Tohle byla jeho výprava. Kdyby mu něco říkalo slovo „zasvěcení“, byl by je použil. Žádná nesnáz počínaje poruchou na lodi s katastrofálními následky a konče nepravděpodobným zjištěním, že se slunce planety Sagan 2 chystá proměnit v novu, jej nemohla vychýlit z cesty k jeho cíli.

Prozatím se nabízel jeden osvědčený postup. Posádka — podobně jako Blighovi muži! — možná propadala demoralizaci, nebo přinejmenším ochablosti a lajdáctví. Oprava mrazírny po nevelkém poškození způsobeném tsunami jim zabrala dvojnásobek času, než očekával, a to podobné situace charakterizovalo. Tempo života na lodi se zpomalovalo všeobecně. Ano, bylo na čase zas zapráskat bičem.

„Joan,“ řekl své sekretářce, která seděla o třicet tisíc kilometrů níž. „Předejte mi poslední hlášení o stavbě štítu. A řekněte zástupci kapitána Malinovi, že s ním chci probrat časový harmonogram zvedání vloček.“

Netušil, jestli by dokázali zvednout nahoru k lodi více než jednu ledovou vločku denně. Ale mohli by se o to pokusit.

35. REKONVALESCENCE

Poručík Horton byl zábavný společník, ale Lorena potěšilo, že se ho zbavil, jakmile mu elektrofusními proudy polámané kosti zase svařili. Loren zjistil s mnoha nudnými detaily, že se mladý inženýr spojil s partou vlasatých fešáků ze Severního ostrova, a jeho druhým největším životním zájmem se stala jízda na surfech, ovládaných mikrotryskami po svislých stěnách vln. Horton shledal, poněkud tvrdým způsobem, že taková jízda je dokonce ještě nebezpečnější, než jak vypadá.

„Dost mě překvapuješ," přerušil ho Loren uprostřed poněkud skličujícího vyprávění. „Odpřísáhl bych, že jsi z devadesáti procent nenormální."

„Z devadesáti dvou, podle profilu osobnosti," odpověděl Horton vesele. „Ale čas od času jsem rád, když mi ho znovu ověří."

Poručík žertoval jen napůl. Kdesi zaslechl, že lidé se sty procenty se vyskytují tak zřídka, že jsou klasifikováni jako osobnosti patologické. Ne že by tomu skutečně věřil, ale pokud si to tu a tam vůbec připomněl, mírně ho to znepokojovalo.

Pak Loren zůstal jediným pacientem na pokoji a přesvědčil lassanskou sestru, že její neustálá přítomnost není vůbec zapotřebí — přinejmenším ne ve chvílích, kdy ho stejně jako každý jiný den navštěvovala Mirissa. Šéflékařka Newtonová mu s obhroublou upřímností většiny lékařů stroze řekla: „Potřebuješ ještě týden, abys nabral dost sil. Když už se milovat musíš, nech jí, ať všechno odpracuje sama."

Dostával samozřejmě ještě řadu jiných návštěv. Všechny uvítal s výjimkou dvou.

Primátorka Waldronová se dokázala se zastrašujícím výrazem přehnat přes jeho malou sestřičku kdykoli. Naštěstí její návštěvy nikdy nekolidovaly s Mirissinými. Když primátorka přišla poprvé, Loren předstíral že se blíží jeho poslední hodinka ale tahle taktika se ukázala být katastrofální, poněvadž se tak nemohl bránit jejím uslintaným něžnostem. Při druhé návštěvě naštěstí ho deset minut před jejím příchodem varovali — byl už plně při vědomí a podepřen polštáři. Ovšem podivnou shodou okolností právě podstupoval složitý test dýchacího ústrojí a trubice, kterou Lorenovi zastrčili do úst, zcela znemožňovala jakoukoli konverzaci. Test skončil asi tak třicet sekund poté, co paní primátorka odešla.

Zdvořilostní návštěva, kterou u něj vykonal Brant Falconer, byla vyčerpávající pro ně pro oba. Kultivovaně si pohovořili o škorpiónech,

o postupu prací v mrazírnách v Mangrovové zátoce, o politické orientaci Severního ostrova — prakticky o všem kromě Mirissy. Loren si všiml, že se Brant tváří ustaraně dokonce znepokojeně, ale omluva byla poslední věc kterou by od něho očekával. Jeho návštěvník ji ze sebe vysoukal těsně před odchodem.

„Víš, Lorene," řekl zdráhavě, „s tou vlnou jsem nemohl nic dělat. Kdybych pokračoval v původním kursu, rozmlátila by nás o útesy. Byla to prostě smůla, že se Calypsó nedostala z mělčiny do hlubší vody včas."

„Jsem si úplně jistý," odvětil Loren naprosto upřímně, „že nikdo jiný by situaci nezvládl lépe."

„No — jsem rád, že to chápeš."

Brantovi se zjevně ulevilo a Loren k němu pocítil záchvěv sympatií — či dokonce mu ho přišlo líto. Možná že ho někdo kritizoval za počínání u kormidla, někdo tak pyšný na své mořeplavecké umění, jako byl Brant, by to prostě nepřekousl.

„Řekli mi, že se robota podařilo zachránit."

„Ano — brzy ho opraví tak, že bude jako nový."

„Stejně jako já."

Oba se krátce kamarádsky zasmáli a Lorena v tu chvíli přepadla ironická myšlenka.

Přál si někdy Brant, zauvažoval, aby Kumar byl o trochu méně odvážný?

36. KILIMANDŽÁRO

Proč mu ve snu vytanulo slovo Kilimandžáro?

Bylo to podivné slovo, název, tím si byl jistý — jenže co se tak vlastně jmenovalo?

Moses Kaldor ležel v šedavém osvětlení thalasského úsvitu a pozvolna jej probouzely zvuky Tarny. Ne že by jich v tuhle hodinu bylo příliš mnoho, kdesi vrčely písečné sáně cestou na pláž, pravděpodobně jely naproti navracejícímu se rybáři.

Kilimandžáro.

Kaldor nebyl člověk, který by se rád vychloubal, ale pochyboval, že někdo jiný na světě přečetl takové množství starodávných knih pojednávajících o tolika různých tématech. Také mu implantovali několik terabytů umělé paměti, a třebaže informace podané tímhle způsobem neznamenaly skutečné znalosti, mohl by si je vyvolat, kdyby si připomněl příslušné přístupové kódy.

Jenže na takové úsilí bylo ještě příliš brzy, a kromě toho pochyboval, že tahle záležitost je nějak obzvlášť důležitá. Naučil se už ovšem, že se sny nemají opomíjet, starý dobrý Sigmund Freud před dvěma tisíci lety to dostatečně prokázal. A nakonec stejně už nedokáže znovu usnout…

Zavřel oči, spustil povel NAJDI a vyčkával. Ačkoli to byla záležitost čistě imaginace — celý proces se odehrával na úrovni podvědomí — mohl spatřit, jak mu kdesi hluboko v mozku poblikávají myriády K.

Nyní se něco dělo s fosfeny, které neustále tančí v náhodných obrazcích po sítnici, když člověk pevně zavře oči. Ve slabě zářícím chaotickém vzoru se magicky otevřelo temné okno, začala se utvářet písmena — a už četl:

KILIMANDŽÁRO: Hora vulkanického původu, Afrika. Vysoká 5,9 km. Místo prvního kosmického výtahu.

No tohle! Co to mělo znamenat? Nechal svou mysl, aby si touhle skrovnou informací pohrávala.

Mělo to co dělat s jinou sopkou, s Krakanem — o které se dozajista poslední dobou napřemýšlel dost a dost? To se zdálo hodně přitažené za vlasy. A nepotřeboval žádné varování, že Krakan — nebo jeho bouřlivý potomek — může znovu vybuchnout.

První kosmický výtah? To byla skutečně prastará historie. Poznamenala samotné počátky kolonizace ostatních planet tím, že umožnila lidstvu prakticky neomezený přístup do Sluneční soustavy. A

tady využívali stejnou technologii, kabely ze superodolného materiálu, pomocí nichž zvedali obrovské ledové bloky nahoru k Magellanu, který obíhal na stabilní dráze nad rovníkem.

Jenže ani tohle nemělo nic společného s africkou horou, respektive spojitost byla příliš vzdálená. Kaldor měl neodbytný pocit, že odpověď leží někde jinde.

Přímým způsobem k ní proniknout nedokáže. Jediným způsobem, jak ten spojovací článek nalézt, bude ponechat náhodě a času, aby svým záhadným způsobem zapracovaly, zatímco on bude myslet na něco úplně jiného.

Ze všech sil se vynasnaží na Kilimandžáro zapomenout, dokud si vzpomínka sama nevybere svůj šťastný okamžik. Pak mu náhle bude všechno jasné.

37. IN VINO VERITAS

Kromě Mirissy byl pro Lorena nejvítanějším — a také nejčastějším návštěvníkem Kumar. Navzdory jeho přezdívce Lorenovi připadalo, že Kumar je spíš než lev věrný pes — anebo ještě spíš hravé štěně. V Tarně bylo na tucet velice rozmazlených pejsků a vzhledem k jejich příchylnosti k člověku jednoho dne možná znovu ožijí na Saganu 2.

Loren se už dozvěděl, jak chlapec riskoval, když se pro něj vrhl do rozbouřeného moře. Pro ně pro oba se ukázalo dobře, že Kumar nikdy neopustil pevninu, aniž by měl k noze připevněný potápěčský nůž. Ale i tak strávil pod hladinou víc než tři minuty, než přeřezal kabel, do něhož se Loren zapletl. Posádka Calypsó si už byla jistá, že se utopili oba.

Přes svazek, který je nyní spájel, Lorenovi připadalo zatěžko navázat s Kumarem hlubší hovor. Nakonec existuje jen omezený počet způsobů, jimiž může člověk říct: Děkuji ti, žes mi zachránil život. Prostředí, z něhož vyšli, bylo natolik naprosto rozdílné, že nacházeli jen velice málo společných témat. Když Kumarovi vyprávěl o Zemi anebo o lodi, musel všechno vysvětlovat do mučivých detailů a po chvíli si Loren uvědomil, že jen marní čas. Na rozdíl od své sestry žil Kumar ve světě okamžitých prožitků, pro něj byl důležitý jen dnešek tady na Thalasse. „Jak já mu závidím!“ poznamenal jednou Kaldor. „Ten chlapec žije jen dneškem — nepronásleduje ho minulost a neobává se budoucnosti!“

Loren se právě chystal uložit do postele a prospat noc, od níž očekával, že bude tady v nemocnici jeho poslední, když dorazil Kumar nesoucí ohromnou láhev, kterou držel triumfálně nad hlavou.

„Hádej, co je to!“

„Nemám zdání,“ zalhal Loren.

„První víno téhle sezóny, ze svahů Krakana. Říká se, že letošní rok bude velice dobrý.“

„Kdes přišel ty k takovým vědomostem?“

„Naše rodina tam měla vinici víc než sto let. Odrůdy jménem Lev patří k nejznámějším na světě.“

Kumar probíhal kolem tak dlouho, dokud neopatřil dvě skleničky a nenalil do každé štědrou porci. Loren opatrně usrkl, víno bylo sice na jeho chuť příliš sladké, ale opravdu velice, velice lahodné.

„Jak se jmenuje?“ zeptal se.

„Krakan speciál.“

„A můžu to vůbec riskovat, když už jednou mě Krakan málem zabil?“

„Po tomhle nebudeš mít dokonce ani kocovinu.“

Loren se napil znovu, tentokrát zhluboka, a skleničku vyprázdnil za překvapivě krátkou dobu. A za ještě kratší ji měl zase plnou.

Lorenovi připadlo, že tohle je skvělý způsob jak zabít poslední noc v nemocnici, a pocítil ke Kumarovi vděčnost, která se přenesla na celý svět. Dokonce i kdyby teď přišla primátorka Waldronová, nebyla by nevítaná.

„Mimochodem, jak se daří Brantovi? Už týden jsem ho neviděl."

„Je pořád na Severním ostrově, organizuje opravy lodi a rozmlouvá s biology specializujícími se na mořskou faunu. Škorpióni všechny strašně vzrušují. Jenže nikdo nedokáže říct, co se s nimi má udělat. Pokud teda něco."

„Víš, já cítím něco dost podobného k Brantovi." Kumar se zasmál.

„Neměj obavy. Opatří si holku na Severním ostrově."

„Ach. A ví to Mirissa?"

„Určitě."

„A to jí to nevadí?"

„Proč by mělo? Brant miluje ji — a vždycky se k ní vrátí." Loren informaci strávil, ačkoli mu to dalo trošku práci. Připadlo mu, že je jako nová proměnná v už předtím sestavené rovnici. Má Mirissa ještě nějaké jiné milence? A chce to on doopravdy vědět? Neměl by se jí zeptat?

„Stejně," pokračoval Kumar a znovu dolil obě skleničky, „jediné, na čem opravdu záleží, je jejich genová mapa. Jestli jim ji schválí a jestli je zaregistrují mezi žadatele o syna. Až se narodí, bude všechno jinak. Pak se budou potřebovat navzájem. Bývalo to na Zemi stejné?"

„Někdy," odvětil Loren. Takže Kumar nic nevěděl, tajemství stále sdíleli jen oni dva.

Alespoň svého syna spatřím, pomyslel si Loren, i když s ním zůstanu jenom pár měsíců. A pak…

Ke své hrůze pocítil, že mu po tvářích stékají slzy. Kdy naposledy plakal? Před dvěma stoletími, když obrátil pohled nazpět k hořící Zemi…

„Co ti je?" vyptával se Kumar. „Myslíš na svoji ženu?" Jeho účast byla tak opravdická, že Lorenovi přišlo nemožné, aby ho Kumarova nechápavost urazila — anebo to, že zmínil téma, jehož se podle tiché vzájemné dohody dotýkali jen velice zřídka, protože nijak nesouviselo s teď a tady. Před dvěma stoletími na Zemi a za tři sta let na Saganu 2 byl a bude od Thalassy příliš daleko, aby pochopil své současné city, zvlášť v současném poněkud rozveseleném stavu.

„Ne, Kumare, nemyslel jsem na… svou ženu…"

„Povíš jí… někdy… o Mirisse?"

„Snad. A možná ne. Opravdu nevím. Cítím se strašně ospalý. To jsme opravdu vypili celou láhev? Kumare? Kumare!"

V noci přišla sestra, potlačila smích a zastrkala prostěradla, jimiž byli přikrytí, pod pelest, aby nespadli z postele.

Loren se probudil první. Úvodní pocit byl šok, pak se rozesmál.

„Co je ti k smíchu?“ zeptal se Kumar, zvedající se z postele se zakalenýma očima.

„Jestli to chceš vážně vědět — napadlo mě, jestli by Mirissa žárlila.“

Kumar se matně pousmál.

„Možná jsem se trochu lízl,“ řekl, „ale jsem si naprosto jistý, že se nic takového nestalo.“

„Já taky.“

A přece si uvědomil, že Kumara miluje — ne proto, že mu zachránil život, anebo že je Mirissiným bratrem — ale jednoduše proto, že je Kumar. Sex s tím neměl absolutně nic společného. Už jen samotné takové pomyšlení je naplňovalo nikoli odporem, nýbrž jakýmsi rozjařením. A to právě bylo dobře. Život na Tarně byl i tak už dost komplikovaný.

„A s tím Krakanem speciál jsi měl pravdu,“ dodal Loren. „Kocovinu nemám. Vlastně se cítím výtečně. Můžeš poslat pár láhví nahoru na loď? Nebo lépe — pár set litrů?“

38. ROZPRAVA

Otázka byla prostá, ale nebyla na ni jednoduchá odpověď: Co to udělá s disciplínou na palubě Magellanu, když se bude hlasovat o samotném smyslu výpravy?

Samozřejmě žádný výsledek hlasování ho v ničem nezavazoval a kdyby bylo třeba, mohl jej anulovat. Dokonce by musel, kdyby se většina rozhodla zůstat (ne že by mu to třeba jen na okamžik přišlo na mysl…) Jenže takový výsledek by byl po psychologické stránce zničující. Posádka by se rozdělila na dva tábory a to by mohlo vést k situacím, na které raději ani nemyslel.

A přece — velitel musí být pevný, ale ne paličatý. Návrh nakonec měl svůj smysl a přitažlivost. Koneckonců líbila se mu pohostinnost prezidenta a v každém případě by se ještě jednou rád setkal s tou rekordmankou v desetiboji. Byla to překrásná planeta, třeba by dokázali urychlit pomalý proces tvorby kontinentů, aby vzniklo dost místa pro nových pár miliónů obyvatel. Dozajista by to bylo snazší než kolonizovat Sagan 2.

Kromě toho možná, že na Sagan 2 ani nikdy nedoletí. Ačkoli operační spolehlivost se stále odhadovala na devadesát osm procent, existovala vnější nebezpečí, která nikdo nedokázal předvídat. Jen pár jeho nejdůvěryhodnějších důstojníků vědělo, že kdesi na osmačtyřicátém světelném roku cesty ztratili celý jeden díl ledového štítu. Kdyby mezihvězdný meteorit, anebo co to bylo, letěl třeba jen o pár metrů blíž…

Kdosi přišel s nápadem, že ta věc mohla být stará kosmická sonda vypuštěná ze Země. Statistická pravděpodobnost však byla doslova zanedbatelná a tahle ironická hypotéza se samozřejmě nikdy nedala prokázat.

A nyní se neznámí autoři žádosti nazývali Noví Thalassané. Znamenalo to snad, uvažoval kapitán Bey, že jich je hodně a že se zorganizovali jako politické hnutí? Jestli, nejlepší věc, jakou může podniknout, je vyprovodit je co nejdříve z lodi ven.

Ano, nastala pravá chvíle svolat Lodní shromáždění.

Moses Kaldor odmítl rychle a zdvořile.

„Ne, pane kapitáne, nemůžu se zapojit do diskuse — ani pro, ani proti. Kdybych to udělal, posádka by už nikdy neuvěřila, že jsem nestranný. Ale jsem ochoten vystupovat jako předsedající či moderátor — nebo jak tomu chcete říkat.“

„Souhlasím,“ řekl kapitán Bey okamžitě, v nic víc ve skutečnosti ani nedoufal. „A kdo bude předkládat jednotlivé body k projednání? Nemůžeme přece očekávat, že Noví Thalassané předstoupí na

veřejnost a přednesou svoji při sami.“

„Kéž bychom mohli hlasovat rovnou, bez diskutování a bez hádek,“ zanaříkal zástupce kapitána Malina.

V skrytu duše s ním kapitán Bey souhlasil. Jenže tohle byla demokratická společnost zodpovědných, vysoce vzdělaných lidí, a Lodní řády na to pamatovaly. Noví Thalassané žádali o shromáždění proto, aby mohli veřejně ventilovat své názory. Kdyby odmítl, zpronevěřil by se vlastnímu jmenovacímu dekretu a zklamal by důvěru, kterou v něj vložila Země před dvěma sty lety.

Nebylo snadné Lodní shromáždění uspořádat. Poněvadž každému bez výjimky museli poskytnout příležitost k hlasování, bylo třeba přeorganizovat rozpis služeb a zrušit periody vyhrazené pro spánek. Jiný problém, který zatím ještě nikdy nevyvstal, způsobila skutečnost, že polovina posádky setrvávala dole na Thalasse — a to problém utajení. Ať už shromáždění přinese jakýkoli výsledek, bylo by krajně nežádoucí, aby diskusi naslouchali Lassané…

A tak když Lodní shromáždění začalo, nacházel se Loren Lorenson o samotě za dveřmi své kanceláře v Tarně, které byly, pokud si dobře vzpomínal, vůbec poprvé zamčené. Znovu si nasadil optické zařízení, avšak tentokrát neproplouval podmořským lesem. Ocitl se na palubě Magellanu, v důvěrně známé velké zasedačce, a pohlížel do tváří svých spolucestovatelů.

Kdykoli mohl přepnout pohled na obrazovku, na které se objevovaly jejich výroky a názory. V této chvíli nesla stručný text:

NAVRŽENO: aby kosmická loď Magellan ukončila svou cestu na Thalasse, poněvadž všechny základní cíle výpravy mohou být dosaženy zde.

Takže Moses je nahoře na lodi, pomyslel si Loren, když rychlým pohledem přelétl shromáždění. To bych rád věděl, proč jsem ho poslední dobou neviděl? Vypadá utahaně, stejně jako kapitán. Možná je to všechno daleko závažnější, než jsem si představoval…

Kaldor zvučně zaklepal, aby na sebe upoutal pozornost.

„Pane kapitáne, důstojníci, členové posádky — ačkoli je tohle naše první Lodní shromáždění, všichni znáte procedurální pravidla. Pokud chcete mluvit, zvedněte ruku, abyste na sebe upozornili. Pokud chcete udělat písemné prohlášení, použijte svou klávesnici. Adresy terminálů byly promíchány tak, aby se zaručila anonymita. A v každém případě buďte prosím co nejstručnější.

Pokud nejsou žádné dotazy, začneme vstupem nula nula jedna.“

Noví Thalassané připojili několik dalších argumentů, avšak vstup 001 tvořilo v podstatě memorandum, jež před dvěma týdny tak otřáslo kapitánem Beyem — před dobou, za kterou v odhalování autorů

nepokročil ani o píď.

Snad nejzávažnějším dodatečně připojeným argumentem byla teorie, že je to jejich povinnost, aby tady zůstali. Thalassa je potřebuje z důvodů technických, kulturních i genetických. To bych se divil, pomyslel si Loren, ačkoli ho to lákalo, aby souhlasil. V každém případě jsme se nejdřív měli zeptat na jejich názor. Přece nejsme jako klasičtí imperialisté — anebo jsme?

Každý měl dost času, aby si memorandum přečetl znovu. Kaldor opět zaklepal, aby si získal pozornost.

„Nikdo, ehm, nežádal o povolení promluvit ve prospěch prohlášení. Samozřejmě, i později k tomu bude dostatek příležitostí. Takže požádám poručíka Elgara, aby vystoupil proti němu."

Raymond Elgar byl mladý uvážlivý strojní a spojový inženýr, jehož Loren znal jen povrchně. Byl muzikálně založený a prohlašoval, že o jejich výpravě skládá epos. Když ho vyzývali, aby jim zarecitoval alespoň jeden verš, odpovídal stále stejně: „Počkejte ještě chvilku, rok poté, co doletíme na Sagan 2."

Bylo zřejmé, proč se poručík Elgar dobrovolně přihlásil, (pokud ovšem se skutečně přihlásil dobrovolně), k tomuto úkolu. Když předstíral básnické záměry, stěží si mohl počínat jinak, a třeba na tom eposu skutečně pracoval.

„Pane kapitáne — kolegové — věnujte mi na okamžik své uši."

Poněkud nezvyklý obrat, pomyslel si Loren. Rád bych věděl, jestli je původní?

„Domnívám se, že všichni budeme souhlasit, v srdci stejně jako v mysli, že pomyšlení zůstat na Thalasse je nesmírně lákavé. Jenže zvažte tyhle námitky:

Shromáždilo se nás tu jenom sto jednašedesát. Máme právo udělat neodvolatelné rozhodnutí za celý milión lidí, kteří spí? ¨

A co Lassané? Tvrdí se, že jim pomůžeme, když zůstaneme.

Ale je to tak doopravdy? Utvořili si životní styl, který jim bezvadně vyhovuje, jak se zdá. Zvažte naše prostředí, naši průpravu — cíl, jemuž jsme se upsali před celými léty. Copak si vážně představujete, že by se mohl celý milión lidí stát součástí lassanské civilizace, aniž by ji současně rozvrátil?

A pak je tu i otázka povinnosti. Celé generace mužů a žen zasvětily své životy tomu, aby umožnily naši cestu — aby daly lidstvu větší naděje na přežití. Do čím víc slunečních soustav dospějeme, tím důkladněji se pojistíme proti katastrofě. Viděli jsme, čeho jsou schopné lassanské sopky. Kdo ví, co se tady může stát v následujících stoletích?

Zazněla tu ukvapená slova, že pomocí tektonického inženýrství dokážeme vytvořit novou pevninu, abychom získali prostor pro nárůst obyvatelstva. Smím vám připomenout, že dokonce ani na Zemi, po

tisících letech výzkumů a zkoušek, tohle nebyla exaktní věda? Připomeňte si katastrofu na plošině Nazca roku 3175! Neumím si představit nic bezohlednějšího, než šťourat do sil, které dřímají uvnitř Thalassy.

Dál už není třeba slov. V téhle věci můžeme udělat pouze jedno jediné rozhodnutí. Musíme zanechat Lassany jejich vlastnímu osudu, my máme povinnost pokračovat v cestě na Sagan 2.“

Lorena pozvolna sílící potlesk nepřekvapil. Zajímavá otázka byla: Kdopak se k němu nepřipojil? Pokud dokázal posoudit, posluchači se rozdělili na dvě téměř stejné poloviny. Někteří ovšem možná aplaudovali proto, že se jim líbil velice působivý způsob podání — ne nutně proto, že s řečníkem souhlasili.

„Děkuji poručíku Elgarovi,“ řekl předsedající Kaldor. „Zejména oceňujeme jeho stručnost. Chtěl by teď někdo vyjádřit opačný názor?“

Nastalo nervózní posedávání a vrtění, po němž následovalo hluboké ticho. Přinejmenším celou minutu se nedělo nic. Pak se začaly na obrazovce objevovat nápisy.

002 PROSÍM KAPITÁNA, ABY OZNÁMIL ODHAD PRAVDĚPODOBNOSTI ÚSPĚŠNÉHO UKONČENÍ VÝPRAVY — NEJNOVĚJŠÍ PROPOČET

003 NELZE OŽIVIT REPREZENTATIVNÍ VZOREK SPÍCÍCH, ABYCHOM ZJISTILI JEJICH NÁZOR?

004 NEMĚLI BYCHOM SE ZEPTAT LASSANŮ, CO SI MYSLÍ ONI? JE TO PŘECE JEJICH PLANETA

Počítač s naprostou neutralitou a utajením autorů zaznamenával a čísloval vstupy od účastníků shromáždění. Za celá dvě tisíciletí nikdo nedokázal vynalézt lepší způsob, jak vysondovat mínění skupiny a dosáhnout názorové shody. Všude na lodi i dole na Thalasse — se muži a ženy napojovali na okruh pomocí sedmi tlačítek na svých malých klávesnicích, ovladatelných jednou rukou. Možná že právě zručnost, kterou získávalo každé dítě už v nejranějším věku, jim umožňovala vyťukat všechny potřebné kombinace, aniž by museli na ovládání přístroje myslet.

Loren přelétl očima posluchače a potěšilo ho, když zaznamenal, že prakticky každému z nich jsou vidět obě ruce. Nespatřil nikoho s charakteristickým nepřítomným pohledem naznačujícím, že pomocí schované klaviatury vysílá nějaké soukromé relace. Zato však hovořilo nějak příliš mnoho lidí.

015 A CO KOMPROMIS? NĚKTEŘÍ Z NÁS BY MOHLI DÁT PŘEDNOST TOMU, ABY ZŮSTALI, ZATÍMCO LOĎ BY POKRAČOVALA V LETU

Kaldor zaklepal, aby na sebe upozornil.

„Tohle se netýká memoranda, o němž diskutujeme,“ řekl, „ale bude to zaprotokolováno.“

„Abych odpověděl na vstup číslo nula nula dva," ozval se kapitán Bey, který si až v poslední chvíli uvědomil, že k tomu potřebuje pokynutí od předsedajícího, „cifra činí devadesát osm procent. Nijak by mě nepřekvapilo, kdyby naše šance, že doletíme na Sagan 2, byly vyšší, než že se Severní či Jižní ostrov udrží nad hladinou."

021 KROMĚ KRAKANA, SE KTERÝM TOHO MOC NESVEDOU, LASSANÉ NEMAJÍ ŽÁDNÉHO VÁŽNÉHO PROTIVNÍKA. MOŽNÁ BYCHOM JIM TU MĚLI NĚJAKÉHO ZANECHAT. KNR

To by mohl být, uvažujme… Samozřejmě — Kingsley Rasmusen. Zjevně nemá zapotřebí zachovávat inkognito. Vyjádřil myšlenku, která dříve či později napadne každého.

022 UŽ JSME LASSANŮM NAVRHOVALI, ABY ZREKONSTRUOVALI VYSÍLAČ S DALEKÝM DOSAHEM NA KRAKANOVI A UDRŽOVALI S NÁMI SPOJENÍ. RMM

023 PRÁCE TAK NANEJVÝŠ NA DESET LET. KNR

„Pánové," vmísil se Kaldor trochu netrpělivě, „odbíháme od tématu."

Mám se do toho míchat? ptal se Loren sám sebe. Ne, téhle diskuse se nezúčastním, jsem angažovaný na příliš mnoho stranách. Dříve či později budu muset volit mezi povinností a štěstím. Ale teď ještě ne. Zatím ne…

„Dost mě překvapuje," řekl Kaldor, když se plné dvě minuty už nic dalšího na obrazovce neobjevilo, „že už nikdo nemá nic, co by k tak závažnému problému dodal."

V naději vyčkával ještě další minutu.

„Výborně. Možná byste rádi v diskusi pokračovali neformálním způsobem. Nebudeme tedy hlasovat hned teď, ale v průběhu následujících osmačtyřiceti hodin můžete vyjádřit svůj názor obvyklým způsobem. Děkuji."

Vrhl pohled na kapitána Beye, který vyskočil na nohy s hbitostí naznačující zjevnou úlevu.

„Děkuji vám, doktore Kaldore. Lodní shromáždění je ukončeno."

Potom s obavou pohlédl na Kaldora, který zíral na obrazovku, jako by něco takového spatřil poprvé v životě.

„Není vám něco, doktore?"

„Promiňte, pane kapitáne — jsem v pořádku. Ale zrovna jsem si něco důležitého uvědomil, nic víc se nestalo."

Opravdu se mu všechno rázem vybavilo. Vždycky žasl, už alespoň tisíckrát, nad labyrintem stezek, podél nichž pracovalo podvědomé uvažování.

Způsobil to záznam číslo 021. „Lassané nemají žádného vážného protivníka."

Nyní už věděl, proč se mu zdálo o Kilimandžáru.

39. LEOPARD VE VĚČNÉM SNĚHU

Promiň, Evelyn — už utekla celá řada dní, co jsem s tebou hovořil naposledy.

Znamená to snad, že tvůj obrázek v mých vzpomínkách vyhledá, jak ze mne budoucnost vysává stále víc a víc energie a strhuje na sebe pozornost?

Asi ano, a logicky bych to měl uvítat. Ulpět příliš dlouho v minulosti je chorobné — jak jsi mi často připomínala. Jenže moje srdce ještě stále tuhle hořkou pravdu odmítá přijmout.

V posledních několika málo týdnech se toho mnoho seběhlo. Loď se nakazila nemocí, kterou nazývám syndrom Bounty. Měli jsme ji předvídat — jistě, předvídali jsme ji, ale jen v legraci. Teď je to vážné, ačkoli ne zase tragické. Alespoň doufám.

Někteří členové posádky by rádi na Thalasse zůstali — kdo jim to může mít za zlé? — a zcela upřímně se v tom smyslu vyslovují. Jiní chtějí, aby výprava skončila už tady a abychom na Sagan 2 zapomněli. Nevíme, jak je takhle skupina silná, protože zatím ještě veřejně nevystoupila.

Osmačtyřicet hodin po shromáždění proběhlo hlasování. Ačkoli bylo samozřejmě tajné, nevím, jak dalece se dá důvěřovat výsledku. Sto jednapadesát voličů bylo pro pokračování, jen šest chtělo ukončit výpravu tady a čtyři se zdrželi hlasování.

Kapitánu Beyovi to spravilo náladu. Domnívá se, že má situaci pod kontrolou, ale pracuje na dalších opatřeních. Uvědomuje si, že čím déle tu zůstaneme, tím větší budou tlaky, abychom už nikdy neodlétali. Nevadilo by mu pár dezertérů „Jestli chtějí jít, v žádném případě je nebudu držet," vyslovil se. Jenže má starost, aby se infekce nerozšířila na celou posádku.

Takže stavbu štítu urychluje. Celý systém už nyní funguje automaticky a běhá hladce, namísto jedné vločky zvedáme dvě. Jestli nám to vydrží, budeme moci vzlétnout za čtyři měsíce. Kapitán to ještě neoznámil. Doufám, že se po oznámení neozvou žádné protesty, ať už od Nových Lassanů nebo kohokoli jiného.

A ještě jedna věc, která může být naprosto nedůležitá, ale která mi připadá fascinující. Vzpomínáš, jak jsme si navzájem četli, když jsme se seznámili? Tímhle způsobem se člověk bezvadně dozvěděl, jak lidé žili a mysleli před tisíciletími — dávno předtím, než existoval film a videozáznam…

Jednou jsi mi četla — vzpomínka mi zůstala uložená hluboko v podvědomí — povídku o vysoké hoře v Africe s podivným jménem Kilimandžáro. Vyhledal jsem si ji v Lodním archívu a už jsem

pochopil, proč mě pořád pronásledovala.

Zdá se, že vysoko nad zemí, nad hranicí věčného sněhu, byla ve svahu jeskyně. A v jeskyni zmrzlé tělo velké dravé kočky leoparda. Je to záhada, nikdo nechápe, co dělal leopard v takové výšce, tak daleko od svého běžného revíru.

Víš, Evelyn, že jsem se vždycky pyšnil — mnoho lidí by řeklo že marnivě — svou schopností intuice. A vypadá to tak, že něco podobného se mi přihodilo i tady.

Několikrát se zjistilo, že se jeden velký a silný mořský živočich nachází daleko od svého obvyklého teritoria. Nedávno prvního takového chytili. Je to něco jako velikánský korýš, podobný mořským škorpiónům, kteří kdysi žili na Zemi.

Nemáme jistotu, že je inteligentní, a možná že dokonce takhle položená otázka ani nemá smysl. Ale docela jistě to jsou zvířata žijící ve velmi dokonale organizované společnosti využívali primitivní techniku — ačkoli tohle je možná příliš silný výraz. Pokud se nám podařilo zjistit, nevykazují větší schopnosti než včely, mravenci či termiti, avšak mají jiný rozsah činností, a to docela zajímavých.

Ze všeho nejdůležitější je, že už objevili kov, i když se zdá, že jej zatím používají jen k okrase, a jejich jediným zdrojem je to, co se jim podaří ukrást Lassanům. Provedli to už několikrát.

Nedávno jeden škorpión vlezl přívodním kanálem přímo do mrazíren. Naivně jsme se domnívali, že hledal potravu. Jenže tam, odkud přicházel, — alespoň padesát kilometrů daleko — jí měl spousty.

Lámu si hlavu, co dělal škorpión tak daleko od domova. Cítím, že odpověď by mohla být pro Lassany nesmírně důležitá. Rád bych věděl, jestli na ni přijdeme dříve, než upadnu do dlouhého spánku, který potrvá až na Sagan 2.

40. KONFLIKT

Kapitán Bey věděl už v okamžiku, kdy vstupoval do pracovny prezidenta Farradina, že něco nehraje.

Normálně ho Edgar Farradine při uvítání oslovoval křestním jménem a ihned vytahoval karafu s vínem. Tentokrát nebylo žádné „Sirdare“ ani žádné víno, ale aspoň mu nabídl místo.

„Právě jsem se dozvěděl znepokojivé zprávy, pane kapitáne. Jestli vám to nevadí, byl bych rád, kdyby byl přítomen předseda vlády.“

Tohle bylo poprvé, co při rozhovoru s kapitánem přistoupil prezident rovnou k věci — ať už mělo následovat cokoli — a také poprvé, kdy se Bey ve Farradinově pracovně setkával s předsedou vlády.

„V tom případě, pane prezidente, smím požádat velvyslance Kaldora, aby se rovněž zúčastnil?“

Prezident zaváhal jen na okamžik, pak odvětil: „Zajisté.“ Kapitánovi se ulevilo, když zahlédl zárodek úsměvu, jako by prezident chápal jeho diplomatickou obratnost. Thalassané je možná předčí hodnostmi, ale nikoli počtem.

Ministerský předseda Bergman, jak kapitán věděl velice dobře, byl muž, který měl v hrsti skutečnou moc. Za ministerským předsedou stála vláda a vláda se opírala o ústavu Jefferson verze 3. Tohle uspořádání fungovalo dobře už po několik století. Kapitán Bey však měl neblahou předtuchu, že právě nyní prodělá značné otřesy.

Kaldor se rychle vysvobodil od paní Farradinové, která si na něm jako na pokusném králíkovi testovala své nápady stran toho, jak vymalovat prezidentský palác. Ministerský předseda dorazil o několik chvilek později a měl ve tváři svůj obvyklý nevyzpytatelný výraz.

Když se všichni usadili, prezident si založil ruce na prsou, opřel se ve svém otočném zdobeném křesle a obrátil na návštěvníky obviňující pohled.

„Pane kapitáne — pane velvyslanče, získali jsme informaci, která nás znepokojila. Rádi bychom se dozvěděli, zda je něco pravdy na zprávě, že míníte ukončit svou výpravu zde — a ne na Saganu 2.“

Kapitán Bey pocítil značnou úlevu — načež následovalo silné roztrpčení. Někde muselo dojít k porušení bezpečnostních opatření. Doufal jen, že se Lassané nedozvěděli o žádosti a Lodním shromáždění — ačkoli to si nejspíš přál příliš mnoho.

„Pane prezidente — pane ministerský předsedo, pokud jste takové zvěsti slyšeli, mohu vás ujistit, že neobsahují ani zrnko pravdy. Proč si myslíte, že zvedáme šest set tun ledu denně, abychom opravili ochranný štít? Namáhali bychom se tak, kdybychom plánovali zůstat

tady?“

„Možná. Ale kdybyste se z nějakého důvodu rozhodli neodletět, jistě byste nás nevyplašili nějakými podezřelými kroky.“

Hbitá replika kapitána na okamžik šokovala, tyhle přátelsky se chovající lidi podcenil. Pak mu došlo, že s pomocí počítačů už zanalyzovali všechny pravděpodobné možnosti.

„Máte pravdu. Ale rád bych vám řekl — to je stále důvěrná, dosud nezveřejněná informace — že plánujeme zdvojnásobit objem zvedaného ledu a štít dokončit rychleji. Vůbec nezamýšlíme zůstávat, naopak chceme odletět co nejdříve. Doufal jsem, že vás o tom budu informovat za příjemnějších okolností.“

Dokonce ani ministerský předseda nedokázal úplně skrýt překvapení, prezident se o to ani nepokoušel. Dříve než se stačili vzpamatovat, kapitán Bey pokračoval v protiútoku.

„A bylo by fér, pane prezidente, kdybyste své obvinění doložil nějakými důkazy. Jak je jinak máme vyvracet?“

Prezident pohlédl na ministerského předsedu. Ministerský předseda pohlédl na návštěvníky.

„To je bohužel nemožné. Odhalilo by to zdroj našich informací.“

„Pak ovšem je to remíza. Nebudeme schopni vás přesvědčit, dokud skutečně neodletíme — podle revidovaného plánu od nynějška za sto třicet dní.“

Rozhostilo se zamyšlené a dost ponuré mlčení. Pak se tiše ozval Kaldor: „Mohl bych si krátce pohovořit s kapitánem mezi čtyřma očima?“

„Zajisté.“ Když odešli, prezident se zeptal ministerského předsedy: „Mluví pravdu?“

„Kaldor by nelhal, tím jsem si jistý. Ale třeba nezná všechny skutečnosti.“

Neměli už víc času pokračovat v rozhovoru, protože druhá strana se opět vrátila čelit obvinění.

„Pane prezidente,“ řekl kapitán, „shodli jsme se s doktorem Kaldorem, že bychom vás měli o něčem informovat. Doufali jsme, že to utajíme, poněvadž to je nepříjemná záležitost a domnívali jsme se, že jsme ji už vyřešili. Pravděpodobně jsme se zmýlili. V tom případě budeme potřebovat vaši pomoc.“

Stručně shrnul průběh shromáždění a události, které k němu vedly, a uzavřel: „Pokud si budete přát, jsem ochoten ukázat vám záznamy. Nemáme co skrývat.“

„To nebude zapotřebí, Sirdare,“ řekl prezident, jemuž se zjevně nesmírně ulevilo. Ministerský předseda se však stále tvářil ustaraně.

„No — ještě okamžik, pane prezidente. To nijak nevyvrací zprávy, které jsme obdrželi. Jestli si vzpomínáte, byly velmi přesvědčivé.“

„Jsem si jist, že pan kapitán nám bude schopen všechno

vysvětlit.“

„Ovšem jedině v tom případě, když mi prozradíte, co říkají.“

Nastala další odmlka. Pak se prezident vydal pro karafu s vínem.

„Nejdřív se napijeme,“ řekl vesele. „Pak vám řeknu, jak jsme na to přišli.“

41. ROZHOVOR V OBJETÍ

Všechno prošlo hladce, říkal si Owen Fletcher. Byl samozřejmě poněkud zklamán výsledkem hlasování, i když by byl rád věděl, nakolik přesně odráží skutečné smýšlení na lodi. Uložil dvěma ze svých zakonspirovaných společníků, aby registrovali odpůrce pokračování v letu, dokud se neprojeví síla — zatím stále žalostná — hnutí Nových Thalassanů navenek.

Problém byl, jako obvykle, co teď. Byl technik, nikoli politik — ačkoli se v tomto směru rychle učil — a neviděl způsob, jak získat další podporu jinak, než vystoupením na veřejnost.

Takže mu zbývaly jen dvě alternativy. Prvá, ta snazší, byla opustit loď co nejtěsněji před odletem a jednoduše se nevrátit. Kapitán Bey bude příliš zaneprázdněný, než aby ho naháněl kdesi po všech čertech — dokonce i kdyby se mu zachtělo — a jeho lassanští přátelé ho ukryjí, dokud Magellan neodletí.

Jenže tohle by byla dvojí dezerce — a navíc jedna neslýchaná, z těsně spjaté sabranské komunity. Opustil by své spící kolegy včetně vlastního bratra a sestry. Co by si o něm pomysleli o tři století později v krutých podmínkách na Saganu 2, kdyby se dozvěděli, že jim mohl otevřít vstup do ráje a neudělal to?

A čas překotně běžel, ty počítačové simulace zrychleného harmonogramu zvedání mohly znamenat jen jedno jediné. Ačkoli to neprodiskutoval dokonce ani s přáteli, neviděl žádnou jinou alternativu.

Ale snažil se, aby slovo sabotáž z myšlenek vytěsnil.

Rose Killanová o Dalile nikdy v životě neslyšela a v opačném případě by se zděsila, kdyby ji k téhle biblické postavě někdo přirovnal. Byla to prostoduchá, dost naivní Seveřanka, kterou — stejně jako mnoho jiných mladých Lassanů — úžasní návštěvníci ze Země ohromili. Její románek s Karlem Bosleyem byl pro ni prvním hlubokým citovým prožitkem, a pro něj rovněž.

Při pomyšlení, že nastane čas loučení, jim oběma pukalo srdce. Jednou pozdě večer Rose plakala Karlovi na rameně a on už to prostě nevydržel.

„Slib, že to nikomu neřekneš," žádal a hrál si přitom s praménky jejích vlasů, které se mu svezly na prsa. „Mám pro tebe dobrou zprávu. Je to strašné tajemství — zatím to neví ani živá duše. Loď neodletí. Všichni zůstaneme tady na Thalasse."

Rose překvapením téměř spadla z postele. „Neříkáš mi to jenom proto abys mě uklidnil?"

„Ne — je to tutovka. Ale nikomu ani muk. Musí se to udržet v naprosté tajnosti.“

„Samozřejmě, miláčku.“

Jenže Rosina nejlepší kamarádka Marion také plakala pro svého pozemského miláčka, takže jí to prostě říct musela…

A Marion běžela zvěstovat tu krásnou zprávu Paulíne, která neodolala, aby ji nepošeptala Světlaně. Ta ji pak v největší tajnosti svěřila Crystal.

A Crystal byla dcera pana prezidenta.

42. TEN, KTERÝ ZŮSTAL NAŽIVU

Tohle je velice nešťastná záležitost, pomyslel si kapitán Bey. Owen Fletcher je dobrý chlap, osobně jsem schválil jeho výběr na loď. Jak jenom mohl provést takovou věc?

Pravděpodobně nebylo pouze jedno vysvětlení. Kdyby nepocházel z Marsu a nemiloval tu dívku, nikdy se to nemohlo stát. Jak se to říká, když jedna věc a druhá věc znamenají dohromady víc než dvě? Sincosi — no jistě, synergie. Nicméně se nemohl zbavit pocitu, že se v tom všem skrývá něco víc, něco, o čem se pravděpodobně nikdy nedozví.

Připomněla se mu slova utroušená Kaldorem, který uměl při každé příležitosti přijít s vhodnou poznámkou, když spolu hovořili o psychickém stavu posádky.

„My všichni jsme zmrzačení, pane kapitáne, ať si to připouštíme, nebo ne. Nikdo, kdo prožil to, co za poslední léta na Zemi my, tím nemohl zůstat nepoznamenaný. A všichni trpíme stejným pocitem viny."

„Viny?" zeptal se kapitán Bey překvapeně a s nevolí.

„Ano, i když jsme se ničím neprovinili. My jsme ti, kteří zůstali naživu — jediní, co zůstali naživu. A ti, kteří přežili, se vždycky cítí vinni, že zůstali naživu."

Byla to zneklidňující slova, ale mohla by vysvětlit Fletchera — a mnoho dalších věcí.

My všichni jsme zmrzačení lidé.

Rád bych věděl, jakou ránu sis odnesl ty, Mosesi Kaldore, a jak se s ní vyrovnáváš. Já své poranění znám a jsem schopen je využívat pro lidské dobro, ve prospěch svých společníků. Dohnalo mě až na tohle místo, kde se nacházím dnes, a dokážu se tím pyšnit.

Možná že bych se v dřívějších dobách stal diktátorem nebo vojevůdcem. Namísto toho jsem se užitečně zaměstnal jako velitel Kontinentální policie, jako generál — velitel Staveb kosmických zařízení, a konečně jako velitel kosmické lodi. Moje touha po moci tak vhodně sublimovala.

Přistoupil ke kapitánskému sejfu, od něhož měl klíče jen on sám, a zasunul do zámku kovovou tyčinku s kódem. Dveře se hladce odklopily a odhalily nejrůznější svazky listin, pár medailí a trofejí a malou plochou dřevěnou krabici, nesoucí iniciály S.B. vykládané stříbrem.

Když ji kapitán položil na stůl, potěšilo ho, že znovu pociťuje po těle důvěrně známé mravenčení. Otevřel víko a nahlédl dovnitř na lesklou věc ztělesňující moc, jež spočívala na sametovém polštářku.

Kdysi mívaly stejné perverzní pocity milióny lidí. Obvykle to bývalo zcela neškodné — v primitivních společenstvích dokonce

nedocenitelné. A mnohokrát to zvrátilo běh dějin, ať už k lepšímu nebo k horšímu.

„Vím, že představuješ falický symbol," zašeptal kapitán. „Ale jsi také zbraň. Použil jsem tě už předtím a dokážu tě použít znovu…"

Záblesk minulosti netrval déle než zlomek sekundy, a přece se zdálo, že uplynuly celé roky. Když vzpomínka pominula, kapitán stál pořád u svého pracovního stolu, jenže na okamžik přišla veškerá pečlivá práce psychoterapeutů nazmar a stavidla paměti se otevřela dokořán.

Zavzpomínal s hrůzou — avšak také s okouzlením — na bouřlivá desetiletí, která přinesla lidstvu to nejlepší a zároveň nejhorší. Připomnělo se mu, jak coby mladý policejní inspektor v Káhiře vydal svůj první rozkaz střílet do srocujícího se davu. Kulky měly být neškodné. Jenže dva lidé zemřeli.

Proč se bouřili? To se vůbec nikdy nedozvěděl — tolik politických a náboženských hnutí se v posledních dnech objevovalo. A byla to také doba jako stvořená pro zločince velkého formátu. Neměli co ztratit, nezbývala žádná budoucnost, na kterou by se mohli těšit, a proto byli ochotni podstoupit jakékoli riziko. Většinou to byli psychopati, ale někteří z nich takřka géniové. Rozpomněl se na Josefa Kiddera, kterému se podařilo ukrást kosmickou loď. Nikdo nevěděl, co se s ním stalo, a kapitána Beye někdy pronásledovala noční můra: Co když je některý ze spáčů na lodi skutečně…

Nucené zmenšování populace, totální zákaz všech porodů po roce 3600, absolutní přednost poskytovaná kvantovému pohonu a stavbě lodí třídy Magellan — všechny tyto tlaky společně s vědomím neodvratné zkázy vyvolávaly v pozemské společnosti takové napětí a deformace, až připadalo jako zázrak, že vůbec někdo dokázal ze Sluneční soustavy uniknout. Kapitán Bey vzpomínal s obdivem a vděčností na ty, kteří obětovali své poslední roky věci, o níž se nikdy nedozvědí, jestli se podařila, anebo ztroskotala.

Znovu viděl před sebou posledního světového prezidenta, Elisabeth Windsorovou, jak vyčerpaná, avšak pyšná vystupuje z lodi po inspekční cestě, ačkoli se vrátila domů na planetu, jíž zbývalo jen několik dní života. A jí samotné dokonce ještě méně, v jejím raketoplánu vybuchla bomba těsně předtím, než měl přistát na mysu Canaveral.

Při té vzpomínce kapitánovi ještě dnes stydla krev v žilách. Bomba byla určena pro Magellan a loď zachránila jen chyba v načasování. Znělo jako ironie, že se k odpovědnosti za zločin přihlásily obě znepřátelené sekty…

Jonathan Cauldwell a jeho tenčící se, avšak stále ještě hlučná skupina následovníků vyhlašovala den ze dne zuřivěji, že všechno dobře dopadne, že Bůh lidstvo jen zkouší, stejně jako kdysi podrobil

zkoušce Joba. Přes to všechno, co se už se Sluncem stalo, věci se brzy vrátí do normálních kolejí a lidé budou spaseni — s výjimkou těch, kteří neuvěřili v Jeho milost a přivolali na své hlavy Jeho hněv. A potom by Bůh třeba také mohl své záměry změnit…

Sekta Boží vůle věřila v pravý opak. Konečně nastává Soudný den a žádné počínání nepomůže, abychom se mu vyhnuli. Naopak, měli bychom jej uvítat, poněvadž ti, které Boží soud uzná hodny spasení, žít budou ve věčné blaženosti.

A tak, ačkoli ze zcela opačných východisek, cauldwelliáni i bohovolci dospěli ke stejnému závěru: Lidský rod by se neměl pokoušet uniknout svému osudu. Všechny kosmické lodi by se měly zničit.

Snad to byl zásah samotné štěstěny, že se mezi oběma soupeřícími sektami vyvinulo tak nesmiřitelné nepřátelství, že nedokázaly spolupracovat ani k dosažení společného cíle. Po smrti prezidentky Windsorové se jejich nepřátelství proměnilo ve skutečně bratrovražednou, zuřivou nenávist. Objevily se zvěsti skoro jistě pocházející ze Světové bezpečnostní centrály, ačkoli Beyovi kolegové by se mu nikdy nepřiznali, — že bombu umístili do raketoplánu bohovolci a sabotáž na časovém spínači provedli cauldwelliáni. Avšak stejně populární byla i přesně obrácená verze, a jen jedna z nich mohla být pravdivá.

Tohle všechno už patřilo historii, kromě něj to věděla pouhá hrstka lidí a brzy se to zapomene úplně. Nicméně mu připadlo zvláštní, že Magellan znovu ohrožuje sabotáž.

Na rozdíl od bohovolců a cauldwelliánů byli Marťané nanejvýš schopní, kvalifikovaní a nevykolejení fanatismem. Proto mohli představovat vážnější problém, ale kapitán Bey věřil, že ví, jak jej zvládnout.

Jsi dobrý chlap, Owene Fletchere, pomyslel si temně. Jenže svého času jsem zabil i lepší. A když mi nezbývala jiná možnost, užil jsem i mučení.

Byl vcelku pyšný na skutečnost, že se mu to nikdy nezamlouvalo, a tentokrát měl lepší možnost.

43. VÝSLECH

Proto měl teď Magellan dalšího člena posádky, jehož probudili mimo původní program a který se nyní adaptoval na současnou situaci — stejně jako před rokem Kaldor. Nic kromě opravdu naléhavé nutnosti takové opatření nemohlo ospravedlnit. Avšak podle záznamů uložených v počítači pouze dr. Marcus Steiner, bývalý vedoucí oddělení výzkumu Světové kriminální ústředny, měl vědomosti a dovednosti, jež byly nyní bohužel zapotřebí.

Kdysi na Zemi se ho přátelé často vyptávali, proč si zvolil zrovna kariéru profesora kriminalistiky. A on odpovídal pokaždé stejně: „Jinak bych se stal zločincem."

Steinerovi trvalo skoro týden, než přizpůsobil běžné encefalografické nemocniční zařízení svým potřebám a překontroloval počítačové programy. Čtyři Marťané mezitím zůstávali uvěznění ve svých kajutách a tvrdošíjně odmítali učinit jakékoli přiznání.

Owen Fletcher nevypadal příliš nadšeně, když uviděl přípravy, které se na něho dělaly. Příliš se to podobalo elektrickému křeslu a mučícím nástrojům známým z krvavé pozemské historie. Doktor Steiner ho okamžitě uklidňoval s profesionální familiárností dobrého vyšetřovatele.

„Na tom není nic, čeho by ses měl bát, Owene — slibuju ti, že neucítíš ani píchnutí. Dokonce si vůbec nebudeš uvědomovat, že mi odpovídáš — ale neexistuje způsob, jak bys dokázal skrýt pravdu. Protože jsi inteligentní člověk, povím ti přesně, co budu dělat. Je to dost překvapující, ale mně to pomáhá při plnění úkolu. Ať se ti to líbí nebo nelíbí, tvoje podvědomí mi bude věřit — a bude se mnou spolupracovat."

To je ale nesmysl! pomyslel si poručík Fletcher, přece si nemůže představovat, že mě dostane takhle snadno. Ale neodpověděl, seděl v křesle a lapiduši mu volně omotávali okolo paží a pasu kožené řemínky. Nepokoušel se klást odpor, dva nejmohutnější z jeho bývalých kolegů postávali s trapnými pocity v pozadí a pečlivě se vyhýbali jeho pohledu.

„Když se budeš potřebovat napít anebo si chtít zajít na toaletu, stačí říct. První sezení trvá přesně jednu hodinu, později možná budeme potřebovat ještě nějaká kratší. Chceme, aby ses cítil uvolněný a v pohodě."

Za stávajících okolností to byl navýsost optimistický výrok, ale nezdálo se, že by někomu připadl sebeméně směšný.

„Mrzí mě, že jsme ti museli oholit hlavu, ale kontaktním elektrodám vlasy vadí. A budeš muset mít zavázané oči, abychom nedostávali matoucí vizuální vstupy… Teď na tebe padne ospalost, ale

zůstaneš při plném vědomí… Položíme ti sérii otázek, které mají přesně tři možné odpovědi — ano, ne nebo nevím. Jenže ty nebudeš muset odpovídat, tvůj mozek to udělá za tebe a počítačový logický systém se třemi proměnnými už bude vědět, jak to básník myslel.

A neexistuje absolutně žádný způsob, jak bys nás mohl obelhat Naopak bychom velice uvítali, kdyby ses o to pokusil! Věř mi, tenhle přístroj vynalezly jedny z nejlepších pozemských mozků — a nikdy se jim ho nepodařilo obalamutit. Když počítač dostane dvojznačnou odpověď, jednoduše otázku přeformuluje. Tak jsi připravený? Výborně… Prosím zapnout záznam… Kontrolu přírůstku dat na pátý kanál… Spusťte program.“

JMENUJETE SE OWEN FLETCHER
ODPOVĚZTE ANO NEBO NE
JMENUJETE SE JOHN SMITH
ODPOVĚZTE ANO NEBO NE
NARODIL JSTE SE VE MĚSTĚ LOWELL NA MARSU
ODPOVĚZTE ANO NEBO NE
JMENUJETE SE JOHN SMITH
ODPOVĚZTE ANO NEBO NE
NARODIL JSTE SE VE MĚSTĚ AUCKLAND NA NOVÉM ZÉLANDU
ODPOVĚZTE ANO NEBO NE
JMENUJETE SE OWEN FLETCHER
ODPOVĚZTE ANO NEBO NE
NARODIL JSTE SE 3. BŘEZNA ROKU 3585
ODPOVĚZTE ANO NEBO NE
NARODIL JSTE SE 31. PROSINCE ROKU 3584

Otázky následovaly v tak rychlých intervalech, že dokonce ani kdyby nebyl býval ve stavu mírného obluzení, nedokázal by Fletcher odpovídat falešně. Jenže na tom by stejně nezáleželo, i kdyby to udělal, počítač by si během několika minut vypracoval vzory jeho mechanických odpovědí na všechny otázky, jejichž odpovědi byly známé předem.

Čas od času komputer kalibraci překontroloval (JMENUJETE SE OWEN FLETCHER… NARODIL JSTE SE VE MĚSTĚ CAPETOWN, REPUBLIKA ZULU) a otázky se příležitostně opakovaly, aby se potvrdily předchozí odpovědi. Jakmile počítač jednou rozlišil fyziologickou konstelaci odpovědí ANO — NE, celý postup probíhal naprosto automaticky.

Primitivní „detektory lži“ se pokoušely zvládnout totéž se slušným výsledkem — jenže zřídkakdy s naprostou jistotou. Netrvalo déle než dvě stě roků, aby se tato technika zdokonalila, a následkem toho se zrevolucionizovala soudní praxe, jak v oboru trestního, tak i civilního práva. Dosáhla takové úrovně, že jen málo soudních procesů probíhalo

delší dobu než několik hodin.

Vlastně to nebyl ani tolik výslech jako komputerizovaná a od podvádění oproštěná — verze hry ano-ne, někdy hrávané na dvacet otázek. Principiálně se pomocí série odpovědí ano či ne dala rychle zjistit jakákoli informace a až překvapovalo, jak zřídka bylo zapotřebí všech dvaceti otázek, pokud spolupracoval perfektní odborník s perfektním strojem.

Když se přesně o hodinu později pořádně zmámený Owen Fletcher vypotácel z křesla, neměl nejmenší představu, nač se ho ptali nebo co jim odpovídal. Vcelku byl spokojený, že nic neprozradil.

Mírně ho překvapilo, když doktor Steiner řekl zvesela: „Tak to máme, Owene. Už tě nebudeme znovu potřebovat."

Profesor byl hrdý na skutečnost, že nikdy nikoho netýral, jenže dobrý vyšetřovatel musí být tak trochu sadista — i kdyby jen v psychické oblasti. Kromě toho to dodávalo jeho reputaci mýtus neomylnosti, čímž byla půlka bitvy vyhraná.

Vyčkal, až se Fletcher trochu vzpamatuje a udrží rovnováhu. Zároveň se ho chopila i eskorta a odváděla jej do cely pro vyšetřované.

„Ale mimochodem, Owene — ta finta s ledem by nikdy nefungovala."

Ve skutečnosti se mohla podařit docela dobře, ale na tom teď nezáleželo. Výraz tváře poručíka Fletchera dokonale odměnil doktora Steinera za to, že vynaložil takový díl ze svého značného umění.

Nyní se mohl uložit nazpět k spánku trvajícímu až na Sagan 2. Avšak nejdříve si vydechne a trochu se pobaví, aby co nejlépe využil téhle neočekávané příležitosti.

Zítra omrkne Thalassu a třeba si zaskočí zaplavat na jednu z těch úchvatných pláží. Ale pro tuhle chvíli se potěší ve společnosti starého a drahého přítele.

Knížka, kterou s posvátnou úctou vytáhl z vakuovaného obalu, nebylo pouze první vydání, bylo to nyní jediné vydání vůbec. Rozevřel ji namátkou, beztak už znal prakticky každou stránku zpaměti.

Pustil se do čtení a padesát světelných roků daleko od trosek planety Země se po Baker Street opět valila mlha.

„Křížové prověření všech údajů potvrdilo, že do věci byli zapletení jenom čtyři Sabrové," řekl kapitán Bey. „Můžeme si gratulovat, že není zapotřebí vyslýchat už nikoho dalšího."

„Pořád nechápu, jak si mohli myslet, že se jim to podaří," nešťastně poznamenal zástupce kapitána Malina.

„Nevěřím, že by uspěli, ale naštěstí se to nikdy nevyzkoušelo v praxi. Ostatně stejně ještě nebyli definitivně rozhodnutí.

Plán A předpokládal zničit štít. Jak víte, Fletcher patřil k četě,

která jej kompletovala, a vypracoval schéma, jak přeprogramovat poslední fázi dopravy na orbitální dráhu. Kdyby se blok ledu nechal, aby narazil do lodi rychlostí třeba jen několika metrů za sekundu — chápete, co mám na mysli?

Dalo se to zařídit tak, aby to vypadalo jako nehoda, jenže tu bylo riziko: následné vyšetřování mohlo prokázat, že to do kategorie nešťastných náhod nepatří. A dokonce i kdyby se štít zničil, dal se opravit. Ovšem Fletcher doufal, že zdržení mu poskytne čas, aby získal další sympatizanty. A možná, že měl pravdu: ještě jeden rok na Thalasse…

Plán B obsahoval provedení sabotáže v základním systému rozvodu vzduchu, takže by bylo nutné loď evakuovat. Proti tomu lze vznést úplně stejné námitky.

Plán C byl nejzávažnější, protože jeho provedením by celá výprava skončila. Naštěstí žádný ze Sabrů nepracoval v motorové sekci. Bylo by pro ně velice nesnadné proniknout až přímo k motorům.“

Všichni se zatvářili šokovaně — ačkoli nikdo víc než korvetní kapitán Rocklynn.

„To by vůbec nebylo tak komplikované, pane kapitáne, kdyby si to zamanuli doopravdy. Měli by velký problém provést něco, co by vyřadilo motory z provozu — nastálo — a nezničit přitom celou loď. Velice pochybuji, že by k tomu měli potřebné technické znalosti.“

„Pracovali na tom,“ temně prohlásil kapitán. „Budeme muset zrevidovat naše bezpečnostní opatření, obávám se. Zítra uspořádáme na tohle téma poradu pro všechny vyšší důstojníky — v poledne na tomto místě.“

A pak položila šéflékařka Newtonová otázku, kterou se všichni obávali vyslovit.

„Dojde k válečnému soudu, pane kapitáne?“

„Není třeba vinu jsme prokázali. V souladu s Lodními řády je jediný problém rozsudek.“

Všichni vyčkávali. A pořád vyčkávali.

„Děkuji vám, dámy a pánové,“ řekl kapitán Bey a zanechal své důstojníky v hlubokém mlčení.

O samotě ve své kajutě jej přepadla zlost a cítil se zrazený. Ale alespoň bylo po všem, Magellan proplul bouří zvířenou lidmi.

Ostatní tři Sabrové byli — snad — neškodní, jenže co s Owenem Fletcherem?

Zatoulal se v myšlenkách ke smrtící hračce v sejfu. Byl přece kapitán: nemůže být obtížné nastrojit nějakou nehodu…

Odmrštil takové fantazie. Tohle by přece nikdy neudělal. Na každý pád se už rozhodl a byl si jistý, že získá všeobecný souhlas.

Kdosi kdysi prohlásil, že každý problém má své jednoduché,

lákavé — a naprosto špatné řešení. Jenže jeho řešení, utvrzoval se bylo jednoduché, lákavé — a absolutně správné.

Sabrové chtěli zůstat na Thalasse, ať si tedy zůstanou. Nepochyboval, že se stanou cennými občany — možná že tahle civilizace potřebovala právě takové podnikavé, smělé, energické typy.

Jak podivně se historie opakuje: stejně jako Magellan i on vysadí z lodi několik mužů posádky na pustý ostrov.

Avšak zda je potrestal, anebo odměnil, to se nedozví dříve než za tři století.

VI. PODMOŘSKÉ LESY

44. AUTOMATICKÝ VYZVĚDAČ

Laboratoř pro výzkum moře na Severním ostrově nehýřila velkým optimismem.

„Potřebujeme ještě další týden, abychom opravili Calypsó," řekl ředitel, „a stálo při nás štěstí, že jsme našli ponornou sondu. Je jediná na celé Thalasse a už ji nechceme víckrát dávat v sázku."

Tyhle symptomy já znám, pomyslela si vědecká důstojnice Varleyová. Dokonce i v posledních pozemských dnech se našli ředitelé laboratoří, kteří nechtěli, aby jejich skvělé přístroje poskvrnilo použití při obyčejných úkolech.

„Pokud se nezačne Krakan junior — anebo senior — chovat zase ošklivě, nevidím tu žádné nebezpečí. A geologové přece slíbili, že vulkány nyní utichnou nejméně na padesát let."

„O tohle jsem s nimi uzavřel malou sázku. Ale upřímně — proč si myslíte, že je ta věc tak důležitá?"

Jak jednostranné zaměření! pomyslela si Varleyová. I když je to oceánograf — fyzik, člověk by očekával, že se bude trochu zajímat i o život v moři. Ale třeba mu křivdím, možná mě z toho vyvede…

„Od incidentu, při kterém mnoho nechybělo, aby zahynul doktor Lorenson, jsme na tom problému angažovaní emocionálně. Ale i když od toho zcela odhlédneme, škorpióni nám připadají fascinující. Cokoli, co dokážeme vyzkoumat o mimozemské inteligenci, může pro nás být jednoho dne životně důležité. A pro vás dokonce ještě víc, poněvadž to jsou vaši sousedé."

„Je mi to jasné. Možná je štěstí, že obojí obýváme ekologicky tak rozdílná prostředí."

Jenže na jak dlouho? pomyslela si vědecká důstojnice. Jestli má pravdu doktor Kaldor…

„Povězte mi, co takový automatický vyzvědač umí. Název v člověku rozhodně probouzí zvědavost."

„Vyvinuli ho před dvěma tisíciletími k bezpečnostním a špionážním účelům ale měl mnoho jiných aplikací. Některé nebyly větší než špendlíková hlavička — ten, který použijeme tady, je velký asi jako fotbalový míč."

Varleyová rozprostřela na ředitelském stole výkresy.

„Tenhle přístroj zkonstruovali speciálně pro práci pod vodou — překvapuje mě, že s ním nejste obeznámen — první zmínka o něm se datuje už z roku 2045. Našli jsme kompletní údaje v databázi Tech a vložili jsme je do replikátoru. První kopie nefungovala, — pořád nevíme proč — ale testy druhé už jsou v pořádku.

Tady jsou akustické generátory — deset megahertzů — takže

rozlišovací schopnost je řádově v milimetrech. Samozřejmě nedosahuje schopnosti videa, ale je dost slušná.

Signální procesor je docela inteligentní. Po uvedení přístroje do chodu vysílá jednotlivé pulsy, z nichž se utváří akustický hologram celého okolí do vzdálenosti dvaceti nebo třiceti metrů. Tyhle informace předává úzkým směrovým paprskem s kmitočtem dvě stě kilohertzů bóji plovoucí na hladině, která je vysílá rádiem na základnu. Trvá deset sekund, než se obrázek vykreslí, pak přístroj vyšle další puls.

Pokud se obrázek nemění, předá nulový signál. Ale jestli se něco začne dít, odešle novou informaci, aby se mohl vyvolat obraz současného stavu.

Tudíž každých deset sekund dostáváme snímek, který vcelku dostačuje k mnoha účelům. Samozřejmě pokud dojde k nějakému překotnému dění, obrázky jsou velice rozmazané. Ale nemůžete prostě mít všechno, tenhle systém dokáže pracovat kdekoli, třeba v naprosté temnotě, není snadné jej odhalit a je ekonomický.“

Ředitele výklad zjevně zaujal a snažil se ze všech sil, aby nedal své nadšení najevo.

„To je ale chytrá hračka — možná, že by nám dost usnadnila práci. Můžete nám předat údaje — a ještě několik dalších modelů?“

„Údaje určitě, a zkontrolujeme, jestli je bere váš replikátor, abyste si mohli nadělat tolik kopií, kolik se vám zachce. Tenhle první fungující model — a možná další dva nebo tři — chceme vypustit do Skorpiónvillu.“

„Takže my si počkáme a uvidíme, co to udělá.“

45. NÁVNADA

Obrázek byl zrnitý a občas se stěží dal interpretovat, přestože jej počítač kódoval falešnými barvami odhalujícími detaily, které by jinak lidské oko nepostřehlo. Zachycoval třistašedesátistupňové panoráma rovného mořského dna. V dáli nalevo bylo vidět chaluhy s několika skalnatými výčnělky uprostřed, napravo pak zase chaluhy. Ačkoli obrázek vypadal jako fotografie, měnící se čísla v levém dolním rohu prozrazovala, že plyne čas. Scéna se tu a tam náhle proměňovala, když zařízení přeneslo novou informaci.

„Jak uvidíte," oslovila vědecká důstojnice Varleyová návštěvníky pozvané do Terra novy, „když vyzvědač dorazil, žádní škorpióni tu nebyli, ale možná že zaslechli — anebo pocítili — náraz. Už se blíží první rozvědčík, po jedné minutě a dvaceti sekundách."

Obraz se nyní prudce proměňoval po každých deseti sekundách a vždycky se objevili další škorpióni.

„Zaměřím se na tohohle," řekla vědecká důstojnice, „abychom ho mohli studovat detailně. Vidíte toho škorpióna vpravo? Podívejte se na jeho levé klepeto — má tam pět těch kovových pásků! Zdá se, že je to nějaký hodnostář — na následujících záběrech mu ostatní škorpióni ustupují z cesty. Teď zkoumá záhadný kus šrotu, který jim právě spadl z nebe — tohle je obzvlášť hezký záběr — podívejte se, jak používá klepeta a makadla kolem úst zároveň. Jedním párem dělá hlavní práci, druhým reguluje přesnost. Nyní tahá za drát, ale náš malý dáreček je příliš těžký, než aby s ním pohnul — podívejte na jeho postoj — přísahala bych, že vydává rozkazy, i když jsme nezachytili žádný signál. Možná jsou subsonické — a tady nám přichází další z těch velkých chlapíků…"

Záběr se rázem proměnil a překlopil se v bláznivém úhlu. „Už jedeme, odtahují si nás s sebou. Měl jste pravdu, doktore Kaldore, míří do té jeskyně v kamenné pyramidě. Jenže náklad je příliš objemný, než aby ho protáhli dovnitř — přesně tak, jak jsme to naplánovali, samozřejmě — tohle je skutečně zajímavá sekvence…"

Dárek pro škorpióny byl velice pečlivě promyšlený. Ačkoli sestával většinou ze šrotu, vybrali jej velmi uvážlivě. Obsahoval ocelové, měděné, hliníkové a olověné tyče, dřevěná prkýnka, plastikové trubky a fólie, kusy železného řetězu, kovové zrcadlo — a několik klubek měděného drátu o různém průměru. Celý náklad vážil přes sto kilogramů a byl pečlivě propojen dohromady, takže se s ním dalo zacházet pouze jako s jedním celkem. Vyzvědné zařízení sídlilo nenápadně v jednom rohu, připojené čtyřmi oddělenými krátkými dráty.

Dva velicí škorpióni nyní odhodlaně útočili na hromadu šrotu a zdálo se, že si počínají plánovitě. Jejich silná klepeta se rychle vypořádala s dráty, které všechno držely pohromadě, a okamžitě se zbavili kusů dřeva a plastiku. Bylo zřejmé, že se zajímají pouze o kov.

Nad zrcadlem se zastavili. Zvedli je a prohlíželi si odražené obrázky — v akustickém zobrazení výzvědného zařízení samozřejmě neviditelné.

„Dost jsme očekávali, že se strhne rvačka — když umístíte zrcadlo do akvária s rybami, můžete způsobit pěkný konflikt. Ale oni se asi poznali. Zdá se, že to u nich indikuje slušnou úroveň inteligence."

Škorpióni nechali zrcadlo zrcadlem a začali roztahovat zbytek trosek po mořském dně. Obraz byl po několik následujících signálů beznadějně zmatený. Když se opět stabilizoval, zabíral naprosto odlišnou scénu.

„Měli jsme štěstí — věci se vyvrbily přesně tak, jak jsme čekali. Výzvědné zařízení zavlekli do strážené jeskyně. Ale není to trůnní salón škorpiónské královny, o jejíž existenci ostatně velice pochybuji… Má někdo nějakou teorii?"

Zatímco si posluchači prohlíželi podivnou atrakci, rozhostilo se dlouhé ticho. Pak kdosi poznamenal: „To je přece komora na veteš!"

„Jenže musí sloužit nějakému účelu…"

„Podívejte — je tam desetikilowattový závěsný motor, někdo ho určitě ztratil!"

„Tak teď už víme, kdo nám krade kotevní řetězy!"

„Ale proč — vždyť to nedává smysl."

„Zjevně dává — jim."

Moses Kaldor zakašlal, aby se sebe upozornil, což jen zřídkakdy nefungovalo.

„Tohle všechno jsou jen dohady," začal, „ale zdá se, že je podporuje stále více a více faktů. Všimněte si, že všechny předměty tady jsou z kovu, pečlivě posbíraného z velmi mnoha zdrojů… Dál, pro inteligentní vodní tvory je kov velice záhadná věc, něco úplně odlišného od přírodních produktů oceánu. Zdá se, že škorpióni se ještě nacházejí v době kamenné, a neexistuje způsob, jak se z ní vymanit, jako se to podařilo nám, suchozemským zvířatům na Zemi. Bez ohně jsou uvězněni v technické cul-desae, ve slepé uličce.

Myslím, že se možná díváme na opakování čehosi, co se před dávnými časy odehrálo i na naší planetě. Víte, odkud získal prehistorický člověk své první železo? Z vesmíru!

Nemám vám za zlé, že se tváříte překvapeně. Jenže v přírodě se čisté železo nikdy nevyskytuje — příliš snadno podléhá korozi. Pro primitivního člověka byly jediným zdrojem meteority. Není divu, že je uctíval jako božstva. Není divu, že naši předkové věřili v nadpřirozené bytosti sídlící na nebi…

Děje se tady totéž? Naléhavě vám doporučuji, abyste to odpovědně uvážili. Stále ještě nevíme, jaké úrovně inteligence škorpióni dosáhli. Třeba sbírají kovy z pouhé zvědavosti, protože je fascinují jejich — smím říct magické? — vlastnosti. Ale zjistí, jak je využívat jinak kromě dekorací? Do jaké míry mohou pokročit — pokud zůstanou v moři? A zůstanou tam?

Přátelé, myslím, že byste měli o škorpiónech zjistit všechno, co se dá. Možná, že se o svou planetu budete dělit s jinou inteligentní civilizací. Budete s ní spolupracovat, anebo bojovat? A dokonce i když škorpióni nejsou skutečně inteligentní, mohli by představovat smrtelnou hrozbu — anebo užitečný nástroj. Třeba byste je dokázali kultivovat. Mimochodem, podívejte se ve své historické databázi na heslo Víra v příchod nadpřirozených dobrodinců…

Strašně rád bych znal následující kapitolu tohoto příběhu. Neshromáždili se právě teď v chaluhovém lese škorpiónští vědci a politikové, aby se poradili, co s námi?

Takže prosím opravte anténu s dálkovým dosahem, abychom mohli udržovat spojení! Počítač Magellanu, který nad námi bude bdít cestou na Sagan 2, bude očekávat vaši zprávu.“

46. BOHOVÉ NA DVA ZPŮSOBY

„Co je to Bůh?“ zeptala se jednou Mirissa.

Kaldor si povzdechl a vzhlédl od celá staletí staré obrazovky, na kterou se díval.

„Proč se ptáte, moje milá?“

„Protože Loren včera řekl: Moses si myslí, že škorpióni možná hledají Boha.“

„Vážně to povídal? Později si s ním promluvím. A vy, mladá dámo, po mně chcete, abych vám vysvětlil něco, s čím si lámaly hlavu milióny lidí po tisíciletí a co inspirovalo více textů než kterékoli jiné téma v celé historii. Kolik času tomu můžete dnes dopoledne věnovat?“

Mirissa se zasmála. „No, alespoň hodinu. Neříkal jste mi kdysi, že cokoli, co je opravdu důležité, se dá vyjádřit jednou jedinou větou?“

„Hmm. Tedy, v životě jsem už narazil i na hodně rozvětvená souvětí. Ale kde mám začít…“

Zabloudil očima na holý trávník za okny knihovny a na tichý — a přece výmluvnou řečí hovořící — obrovitý trup osidlovací lodi, která se nad ním tyčila. Tady se počal lidský život na této planetě, není divu, že mi tohle místo tak často připomíná Ráj. A jsem snad já had, chystající se svést nevinnost? Ale tak chytré dívce, jako je Mirissa, jistě neprozradím nic, co by už sama nevěděla — anebo se nedohadovala.

„Potíž se slovem Bůh,“ spustil pomalu, „je v tom, že ani pro dva lidi nemá úplně stejný význam — zejména pokud to jsou filozofové. Proto v průběhu třetího tisíciletí pozvolna mizelo ze slovníku s výjimkou kleteb — v některých kulturách příliš obscénních, než aby byly součástí zdvořilé řeči.

Nahradilo je celé souhvězdí specializovaných slov. Přinejmenším tak podstatně ubylo nedorozumění mezi lidmi, která způsobovala v minulosti devadesát procent všech konfliktů.

Osobní Bůh, někdy taky zvaný Bůh číslo jedna, dostal název Alfa. Byla to hypotetická entita, o níž se předpokládalo, že sleduje denní život každého tvora — každého jednotlivce, každého zvířete! — odměňuje dobré skutky a trestá zlé, obvykle v období neurčitě definované posmrtné existence. Alfu jsi mohla uctívat, modlit se k němu, vykonávat na jeho počest náboženské ceremoniály a stavět kostely…

Pak tu byl Bůh, který stvořil vesmír, a od toho okamžiku s ním možná měl a možná už neměl nic společného. To byl Omega. Poté, co filozofové vytvořili ideu rozčleněného Boha, využili postupně všech dvaceti nebo kolika písmen staré řecké abecedy, ale Alfa a Omega pro

dnešní dopoledne bohatě stačí. Počítám, že diskusemi o nich se strávilo nějakých deset miliard člověkoroků.

Alfa byl nerozuzlitelně spjat s náboženstvím — a to znamenalo jeho pád. Možná že by stále ještě přežil zničení Země, kdyby se myriády soupeřících náboženství nechaly na pokoji. Jenže to nedokázaly, protože každé z nich proklamovalo, že je Jediné správné a Jediné pravdivé. Takže usilovalo zničit své soupeře — což výsledně znamenalo nejen soupeřící sekty a věrouky, ale také vlastní odpadlíky.

Samozřejmě hrubě zjednodušuju. Nábožní mužové a ženy často převyšovali své sekty a je docela možné, že pro raná lidská společenství bylo náboženství esenciální. Lidé by možná nedokázali spolupracovat ve větších společenstvích než v kmenových celcích, kdyby jim nehrozily sankce z nebes. Náboženství se stalo antisociální silou až tehdy, když bylo zkorumpováno mocí a privilegii. Velké dobro, které přineslo, pak zastínila ještě větší zla.

Nikdy jste nezaslechla, doufám, o Svaté inkvizici, o honech na čarodějnice, o křižáckých taženích. Věřila byste, že dokonce ještě v kosmickém věku existovaly národy, které úředně popravovaly děti, protože jejich rodiče byli stoupenci heretické sekty státem uznávaného druhu Alfy? Tváříte se šokovaně, ale zatímco vaši předkové zahajovali výzkumy Sluneční soustavy, děly se takové — a ještě horší věci.

Naštěstí pro lidstvo obraz Alfy po roce dva tisíce ať tak či onak pobledl. Zlikvidoval jej fascinující rozvoj čehosi, čemu se říkalo statistická theologie. Kolik času mi ještě zbývá? Není už Bobby netrpělivý?“

Mirissa vyhlédla z velkého okna. Šedák s bílou hřívou se spokojeně pásl na trávě kolem osidlovací lodi a zjevně mu absolutně nic nescházelo.

„Neuteče — dokud tam bude mít něco k snědku. Co to bylo, ta statistická teologie?“

„Finální útok na problém Zla. Kolem roku 2500 vznikla velice excentrická náboženská sekta — nazývali se neomanichejci a nechtějte po mně, abych vám vysvětlil proč. Shodou okolností to bylo první kosmické náboženství. Ačkoli i všechna ostatní náboženství využívala spojové družice k šíření své věrouky, neomanichejci je používali výhradně. Nenavštěvovali kostely, modlili se před televizní obrazovkou.

Přestože byli takhle závislí na technice, tradici měli ve skutečnosti velice starobylou. Věřili, že Alfa existuje, ale že představuje absolutní zlo — a že smyslem existence lidstva je odhalit je a zničit.

Na podporu své víry uváděli nepřeberné množství hrůzných faktů z historie a zoologie. Myslím, že to museli být dost vyšinutí lidé, poněvadž se zdá, že sbírání materiálů tohoto druhu jim působilo morbidní potěšení.

Například — jejich oblíbeným důkazem existence Alfy bylo cosi, čemu říkali Důkaz ze zámyslu. My teď už víme, že je naprosto mylný, ale neomanichejci jej podávali tak, že zněl naprosto přesvědčivě a nevyvratitelně.

Za překrásně dohromady skloubeným systémem — jejich oblíbeným příkladem byly digitální hodinky — přece musí existovat někdo, kdo jej naplánoval, vytvořil. A pohleďte na dokonalost Přírody…

A to taky nadšeně činili. Speciálně se věnovali parazitologii — mimochodem ani nevíte, jaké máte tady na Thalasse štěstí! Nechci, aby se vám obrátil žaludek, a proto vám nebudu popisovat, jaké vynalézavé metody a adaptační mechanismy různí tvorové používají, aby pronikli do cizího organismu — zejména do lidského — a aby na něm cizopasili, často až do jeho úplné záhuby. Zmíním se jenom o jednom oblíbeném příkladu neomanichejců, o lumkovi.

Tahle rozkošná potvůrka klade vajíčka do jiných druhů hmyzu poté, co je paralyzuje, takže když se její larvy vylíhnou, mají k dispozici obrovské zásoby — živého — masa.

Neomanichejci uměli o takových tématech hovořit celé hodiny, divy Přírody uváděli jako důkaz, že pokud Alfa není zlo samo, pak naprosto neuznává lidské standardy morálky a dobra. Ale nemějte obavy — nedokážu je napodobit, a ani nechci.

Ale musím zmínit jiný z jejich oblíbených důkazů — Důkaz z katastrofy. Typický příklad, který se už opakoval tisíckrát: uctívači Alfy se ke svému Bohu tváří v tvář akutnímu nebezpečí modlí o pomoc — a všichni zahynou, protože jejich záchranný prostředek selže, zatímco by se jim nic nestalo, kdyby bývali zůstali doma.

Neomanichejci opět sesbírali spousty takových hrůzostrašných příběhů — o hořících nemocnicích a starobincích, o mateřských školkách zničených zemětřesením, výbuchem sopky, nebo o městech zpustošených tsunami — podávali nekonečné seznamy.

Jejich protivníci v uctívání Alfy samozřejmě nezaháleli se založenýma rukama. Shromáždili stejný počet případů opačného vyznění — úžasné historky, kdy se věřící zcela zázračnou náhodou zachránili před jistou záhubou.

Tahle pře probíhala v různých formách po několik tisíciletí. Ale až v jedenadvacátém století umožnil pokrok ve výpočetní technice, v metodách statistické analýzy a hlubší porozumění teorii pravděpodobnosti její rozhodnutí.

Trvalo několik desetiletí, než se nalezlo řešení, a ještě pár dalších, než je přijali prakticky všichni inteligentní lidé. Zlá náhoda řádí stejně často, jako se vyskytuje šťastná. Jak se mnozí domnívali už dávno, vesmír jednoduše poslouchá zákony matematické pravděpodobnosti. Zcela jistě tu nebylo ani stopy po zásahu jakýchkoli nadpřirozených

sil, ať už dobrých, nebo zlých.

Takže problém Zla ve skutečnosti nikdy neexistoval. Očekávat, že se vesmír zachová k člověku vždycky příznivě, to je stejné, jako by si někdo představoval, že ve hře panna nebo orel vyhraje pokaždé.

Někteří příslušníci sekty se pokusili situaci zachránit tvrzením, že víra v Alfu je naprosto neutrální, a jako symbol své víry používali zvonovitou křivku normálního statistického rozdělení. Netřeba dodávat, že takové abstraktní náboženství nepřilákalo mnoho příznivců.

A matematika uštědřila v jedenadvacátém — anebo už to bylo dvaadvacáté? — století Alfě další zničující ránu. Geniální pozemšťan jménem Kurt Gödel dokázal, že existují jisté absolutně nepřekonatelné hranice poznání, a od toho okamžiku se stala myšlenka naprosto Vševědoucí bytosti — což byla jedna z definic Alfy — logicky absurdní. Objev se k nám donesl v jednom z těch hloupých sloganů: Gödel vymazal Boha. Studenti to pak psali po zdech pouze iniciálami a s oblibou obráceně — Bůh vymazal Gödela.

Ale nazpět k Alfě. Uprostřed tisíciletí lidský zájem o ni víceméně pominul. Prakticky všichni myslící lidé nakonec souhlasili s tvrdým výrokem velkého filozofa Lucretia: všechna náboženství jsou ve své podstatě nemorální, protože pověry, které podstrkují, způsobují více zla než dobra.

A přece se několika málo starým náboženstvím podařilo přežít, i když v drasticky pozměněných podobách, až do posledních dnů Země. Mormoni a Dcery Prorokovy si dokonce dokázali postavit své vlastní osidlovací lodi. Často si říkám, co se s nimi asi stalo.

Když se Alfa zdiskreditovala, zůstala jen Omega, Stvořitel Všehomíra. Zbavit se Omegy není tak snadné. Vznik vesmíru vyžaduje jisté vysvětlení. Nebo prostě vysvětluje všechno sám o sobě? Traduje se prastarý filozofický vtip, který je mnohem hlubší, než se zdá. Otázka: Proč je tu vesmír? Odpověď: Kde jinde by měl být? A já si myslím, že na jedno dopoledne už toho bylo až dost.“

„Děkuji vám, Mosesi,“ odpověděla Mirissa. Vypadala trochu omráčeně. „Tohle všechno jste už někdy povídal, že?“

„Samozřejmě, mnohokrát. A slibte mi jedno…“

„Copak?“

„Že nebudete věřit ničemu, co jsem vám vyprávěl, — jenom proto, že jsem to řekl já. Žádný velký filozofický problém není vyřešen jednou provždycky. Omega tu je stále — a někdy přemítám o Alfě…“

VII. KDYŽ JISKRY VZHŮRU STOUPAJÍ

47. NANEBEVZETÍ

Jmenovala se Carina. Bylo jí osmnáct, a ačkoli dnes poprvé trávila noc v Kumarově člunu, v žádném případě to nebylo prvně, kdy ležela v jeho náručí. Měla pravděpodobně největší nárok na velmi diskutované postavení nejoblíbenější Kumarovy dívky.

Ačkoli slunce zapadlo již před dvěma hodinami, vnitřní měsíc — mnohem jasnější a bližší než ztracený Měsíc obíhající kdysi kolem Země — byl téměř v úplňku a zaléval pláž vzdálenou půl kilometru chladným, modravým světlem. Těsně před linií palem plál malý táborák, večírek pokračoval. A čas od času se přes tiché vrčení trysek běžících na nejnižší obrátky daly zaslechnout tiché tóny hudby. Kumar dosáhl prvého postupného cíle a nijak nespěchal úspěch rozvíjet. Nicméně, protože byl dobrý námořník, příležitostně se uvolnil, aby pronesl pár instrukcí do autopilota a rychlým pohledem obhlédl horizont.

Kumar mluvil pravdu, pomyslela si Carina s pocitem dokonalého štěstí. Pravidelný, jemný rytmus člunu probouzel jakýsi velice silný erotický pocit, zesílený navíc vzduchovou postelí, na níž leželi. Bude se jí po tomhle zážitku ještě někdy líbit milování na souši?

A navíc Kumar, na rozdíl od několika jiných mladých Tarnanů, s nimiž udělala zkušenost, byl překvapivě jemný a ohleduplný. Nepatřil k těm mužům, které zajímá jen jejich vlastní uspokojení, neměl dokonalý požitek, pokud jej s někým nesdílel. Když je ve mně, říkala si Carina, mám pocit, že jsem jediná žena v celém vesmíru — i když vím, že je to nesmysl.

Carina si nejasně uvědomovala, že se stále vzdalují od vesnice, ale nijak jí to nevadilo. Přála si, aby tyhle chvíle trvaly navždycky, a sotva by něco namítala, i kdyby člun mířil plnou rychlostí na širý oceán, a kdyby museli obeplout celou planetu, aby zase dorazili k pevnině. Kumar ví, co dělá — a to nejen při ovládání člunu.

Část její rozkoše spočívala v tom, že v ní probouzel tak naprostou důvěru. Když ji svíral v objetí, nedělala si žádné starosti, neměla žádné problémy. Budoucnost neexistovala, žila v bezbřehé přítomnosti.

A přece čas plynul, a vnitřní měsíc teď už vyšplhal po obloze mnohem výš. V dozvucích vášně jejich rty stále ještě vyhledávaly místa lásky, když pulsace vodních trysek ustaly a člun se pozvolna zastavil.

„Jsme na místě," řekl Kumar a do hlasu mu pronikla stopa vzrušení.

Na jakém místě? zauvažovala líně Carina, když se od sebe odtrhli.

Přišlo jí, že od chvíle, kdy se naposledy obtěžovala obrátit oči k pobřeží, uplynuly celé hodiny… a je ještě stále v dohledu?

Pomalu se zvedla na nohy a rozkročila se, aby udržela rovnováhu, poněvadž člun se mírně kolébal, — a zírala rozšířenýma očima do pohádkové země. Ještě před nedávnem se tu rozkládala pustá bažina a místu se říkalo s očekáváním, leč velmi nepřípadně Mangrovová zátoka.

Samozřejmě to nebylo poprvé, co se střetávala s vyspělou technikou. Termonukleární elektrárna a Ústřední replikátor na Severním ostrově byly mnohem větší a mnohem působivější. Ale pohled na labyrint potrubí, nádrží, jeřábů a obslužných mechanismů třpytící se v měsíčním světle — tahle úchvatná kombinace loděnic a chemického závodu, fungující tiše a spolehlivě pod hvězdnou oblohou, aniž by se kdekoli objevila třeba jen jediná lidská postava — to byl skutečný šok.

Kumar vyhodil kotvu a ozvalo se tiché šplouchnutí, které narušilo dokonalé noční ticho.

„Pojď," řekl s nezbedným výrazem. „Chci ti něco ukázat."

„Není to nebezpečné?"

„Jasně že ne — byl jsem tu už mockrát."

A ne sám, tím jsem si jistá, pomyslela si Carina. Jenže než stačila cokoli říct nahlas, už se přenesl přes bok člunu.

Voda nebyla hlubší než do pasu a stále ještě si udržovala tolik denního žáru, že se zdála až nepříjemně teplá. Když Carina s Kumarem vystoupili na pláž, ruku v ruce, ovanul je osvěživě chladný noční větřík. Vynořili se z nepravidelně zčeřených vlnek jako nový Adam a Eva, kteří dostali klíče k ráji plnému techniky.

„Neměj strach," řekl Kumar: „Vím, kudy se tu chodí. Doktor Lorenson mi všechno vysvětlil. Ale já jsem objevil něco, v čem si jsem jistý, že to neví ani on."

Procházeli podél potrubí opatřeného silnou izolací a umístěného na nosnících metr nad zemí. Tehdy Carina poprvé zaslechla zřetelné zvuky — hučení čerpadel ženoucích chladící kapalinu do bludiště potrubí a výměníků tepla, které je tady všude obklopovaly.

Potom dorazili ke slavné nádrži, v níž tehdy nalezli toho škorpióna. Nyní v ní bylo vidět jen velice málo vody. Hladinu prakticky úplně pokrývala spletitá změť chaluh. Na Thalasse nežili žádní plazi, ale silné, ohebné stonky připomněly Carině propletené hady.

Přešli podél několika můstků a zdymadel s nevelkými vraty, která byla v tuto chvíli všechna zavřená, až dospěli na široké otevřené prostranství rozkládající se kus za hlavní budovou mrazíren. Když míjeli ústřední komplex, Kumar vesele zamával do objektivu kamery. Nikdo nikdy nezjistil, proč byla v tomto klíčovém okamžiku vypnutá.

„Mrazící nádrže," upozornil Kumar. „Každá o obsahu šest set tun. Devadesát pět procent vody, pět procent chaluh. Co je ti tak k smíchu?"

„K smíchu nic — ale je to strašně divné," odpověděla Carina a smála se dál. „Nikdy ti to nepřišlo? Že chaluhy z našeho moře poletí až někam ke hvězdám? Koho by to kdy napadlo! Ale kvůli tomuhle jsi mě sem jistě nepřivedl."

„Ne," zašeptal Kumar. „Podívej…"

Nejdřív nerozpoznávala, nač jí ukazuje. Pak její mysl rozluštila, co je to za útvar mihotající se pablesky na samé hranici viditelnosti, a Carina pochopila.

Nebyl to žádný nový div, samozřejmě. Lidé dokázali, že to fungovalo na řadě planet a po celé tisíciletí. Jenže spatřit to na vlastní oči bylo víc než úžasné — člověka to přímo omráčilo.

Přistoupili blíže k poslední nádrži a Carina uviděla všechno ještě zřetelněji. Tenké světelné vlákno — nemohlo být silnější než dva centimetry! — se zvedalo ke hvězdám, přímo a zřetelně jako laserový paprsek. Sledovala je očima, až se jí ztratilo v nedohlednu, a pocítila naléhavé nutkání nalézt přesně místo, kde zmizelo. Zvedala oslněný pohled tak dlouho, dokud nehleděla přímo do zenitu a na osamělou hvězdičku, která tam ulpívala nehnutě, zatímco její matnější přirozené společnice pravidelným tempem ubíhaly k západu. Magellan jako nějaký kosmický pavouk spustil svou pavučinu a už brzy si přitáhne z planety pod sebou svou kořist.

Jak nyní stáli přímo u čekajícího ledového bloku, Carina se dočkala dalšího překvapení. Celý jeho povrch pokrývala třpytivá vrstvička ze zlaté fólie. Připomněla jí dárky, které děti dostávaly k narozeninám anebo na svátek Přistání.

„Izolace," vysvětlil jí Kumar. „Je to opravdické zlato — asi dvouatomová vrstva. Bez ní by se polovina ledu zase rozpustila dřív, než by ho stačili do štítu vsadit."

Ať už to byla izolace nebo ne, když ji Kumar vedl po zmrzlém kvádru, cítila, jak se jí chlad zakusuje do bosých nohou. Stačilo jim tucet kroků, aby dospěli doprostřed — a tam, třpytící se podivným nekovovým odleskem, se zvedala napjatá struna. Jestli ne až ke hvězdám, pak alespoň třicet tisíc kilometrů vysoko na stabilní oběžnou dráhu, na níž nyní parkoval Magellan.

Končila válcovitým bubínkem posázeným přístroji a směrovými tryskami. Zjevně sloužily jako mobilní inteligentní hák jeřábu, který se snesl na náklad po dlouhém sestupu atmosférou. Celé zařízení vypadalo překvapivě jednoduše a dokonce naivně — což bylo stejně klamné zdání jako u většiny produktů pokročilé techniky.

Carina se náhle zachvěla, a ne chladem pálícím do chodidel, který sotva vnímala.

„Jsi si jistý, že jsme tady v bezpečí?“ zeptala se s obavami.

„Samozřejmě. Pokaždé to zvedají o půlnoci, na vteřinu máme ještě spoustu času. Je to úžasný pohled, ale myslím, že tak dlouho tu stejně nezůstaneme.“

Kumar náhle poklekl a položil ucho na úžasnou tenoučkou strunu spojující dohromady loď s planetou. Kdyby se přetrhla, napadlo ji vyplašeně, uletí loď pryč?

„Poslechni si,“ zašeptal…

Netušila, co má očekávat. V pozdějších letech, když už na to dokázala pomyslet, snažila si usilovně tenhle magický okamžik připomenout. Nikdy si nebyla jistá, nakolik se jí to podařilo.

Nejprve jí připadlo, že slyší nejhlubší tón gigantické harfy, jejíž struny se napínají mezi dvěma planetami. Zamrazilo jí z něj za krkem a cítila, jak se jí v těch místech ve starobylé reakci původem v dávných pozemských pralesech zvedá jemné chmýří.

Postupně mu přivykala a začala vnímat hotovou záplavu tónů, překrývajících celý slyšitelný rozsah — a bezpochyby jej daleko překračující. Přelévaly se jeden do druhého, znovu se vynořovaly, pomíjely a opět se opakovaly, jako by promlouvalo moře.

Čím déle naslouchala, tím víc jí zvuky připomínaly vlny dorážející na opuštěnou pláž. Cítila, že naslouchá, jak oceán vesmíru omývá pobřeží všech svých planet — zvukům děsivým ve své smysluprázdné bezvýhlednosti, jež se rozlévaly palčivou prázdnotou vesmíru.

A nyní si uvědomila, že úžasná složitost symfonie obsahuje i další prvky. Ozvaly se náhlé dojímavé tóny, jako by nějaké gigantické prsty brnkaly na strunu kdesi po její mnohatisícikilometrové délce. Meteority? Ovšemže ne. Možná jakési elektrické výboje v bouřlivé atmosféře Thalassy. A — nevytvořila to už jen její fantazie její podvědomé obavy? — připadlo jí, že chvílemi se ozývá slaboučké kvílení hlasů démonů či příšerný nářek všech nemocných a strádajících dětí, které kdy na Zemi zemřely v průběhu staletí Temna.

Náhle už to nemohla dál vydržet.

„Já se bojím, Kumare,“ zašeptala a zatahala ho za paži. „Pojďme pryč!“

Jenže Kumar se i nadále ztrácel mezi hvězdami, ústa měl pootevřená a hlavou se opíral o rezonující strunu hypnotizovaný zpěvem Sirén. Dokonce vůbec nezaregistroval, když rozzlobená a vyděšená Carina přecupitala fólií pokrytý led, aby na něj čekala na příjemně teplé a důvěrně známé půdě.

Poněvadž nyní zaslechl něco nového — sérii stoupajících tónů, které mu připadly, že přímo volají, aby upoutaly jeho pozornost. Zaznělo to jako Smyčcové fanfáry, jestli si člověk vůbec dokáže něco takého představit, nezměrně smutně a z nezměrných dálek.

Ale už se to blížilo a sílilo. Byl to nejděsivější zvuk, jaký kdy Kumar v životě slyšel, úplně ho paralyzoval úžas a nábožná úcta. Připadlo mu dokonce, jako by se cosi hnalo po struně dolů k němu…

Uvědomil si, jak je to doopravdy, když už bylo o zlomek sekundy příliš pozdě. Náraz tlakové vlny ho smetl na zlatou fólii a ledový blok se pod ním rozechvěl. Potom, úplně naposledy, přehlédl Kumar Leonidas křehkou krásu svého spícího světa a postřehl zděšenou zdviženou tvář dívky, které se tato chvíle připomene ještě na její smrtelné posteli.

Už bylo příliš pozdě, aby seskočil. A tak Malý lev stoupal k mlčícím hvězdám — nahý a osamělý.

48. ROZHODNUTÍ

Kapitána Beye tížily složitější problémy a byl velice rád, že může tenhle úkol přehrát na někoho jiného. V žádném případě by nenašel žádného vhodnějšího emisara než Lorena Lorensona.

Loren se nikdy předtím nestřetl s Leonidasovými rodiči a setkání se děsil. Ačkoli mu Mirissa nabídla, že ho doprovodí, dal přednost vykonat návštěvu sám.

Lassané velmi ctili své staré lidi a dělali všechno možné pro jejich pohodlí a spokojenost. Lal a Nikri Leonidasovi žili v jedné i malých kolonií pro lidi na odpočinku, vybudovaných podél jižního pobřeží ostrova. Bydleli v šestipokojové chatě s veškerým možným kuchyňským vybavením a pohodlím včetně jediného mnohaúčelového domácího robota, kterého Loren na Jižním ostrově viděl. Kdyby to bylo na Zemi, hádal by jim necelých sedmdesát.

Po úvodních tichých pozdravech se usadili na verandě a hleděli na moře, zatímco robot ustaraně pobíhal kolem, nosil pití a misky s nejrůznějším ovocem. Loren se donutil sníst pár soust, pak sebral veškerou odvahu a pustil se do nejtěžšího úkolu svého života.

„Kumar…“ Jméno mu uvízlo v hrdle a musel začít znovu. „Kumar je stále ještě na lodi. Vděčím mu za svůj život, riskoval svůj, aby mě zachránil. Jistě chápete, jak se teď cítím — udělal bych všechno na světě…“

Znovu musel bojovat, aby se ovládl. Pak začal ještě jednou a snažil se být tak strohý a tak věcný, jak jen dokázal — jako šéflékařka Newtonová, když ho instruovala.

„Tělo má téměř nepoškozené, protože dekomprese probíhala pozvolna a tkáň okamžitě zmrzla. Ale samozřejmě nastala klinická smrt — stejně jako u mne před několika málo týdny…

Ovšem ve dvou ohledech je situace zcela odlišná. Moje tělo ožilo dříve, než došlo k rozpadu mozkových struktur, takže oživení mohlo proběhnout vcelku bez komplikací.

Jenže než oživili Kumara, trvalo to několik hodin. Anatomicky má mozek nepoškozený — ovšem neprojevuje ani stopu aktivity.

Ale i tak s použitím naprosto špičkové techniky je oživení možné. Podle našich záznamů — které dokumentují celou historii pozemské lékařské vědy — už se to několikrát předtím podařilo, s mírou úspěšnosti šedesát procent.

A to nás staví před dilema. Kapitán Bey mě požádal, abych vás s ním otevřeně seznámil. Nemáme ani zkušenosti, ani vybavení, abychom takovou operaci úspěšně provedli tady. Ale možná, že to dokážeme — za tři sta let…

Na palubě lodi spí stovky lékařských specialistů a mezi nimi je

tucet expertů-neurologů. Jsou tam technici, kteří dokáží zkonstruovat a vyrobit jakýkoli chirurgický nástroj či lékařský přístroj. Znovu dokážeme všechno, co jsme kdysi uměli na Zemi — brzy po příletu na Sagan 2…“

Odmlčel se, aby jim dopřál čas vstřebat důsledky. Robot si vybral nevhodný okamžik, aby nabídl své služby. Mávnutím ruky jej odehnali.

„Jsme ochotni — ne, rádi to uděláme, protože to je to nejmenší, co udělat můžeme — odvézt Kumara s sebou. I když to nemůžeme zaručit, jednoho dne možná zase ožije. Byli bychom rádi, kdybyste si to promysleli. Máme spoustu času, než se budeme muset rozhodnout.“

Staří rodiče se na sebe dlouho a tiše zadívali, Loren zatím obrátil pohled na moře. Jaké bylo klidné a mírné! Také by zde rád strávil stáří, čas od času by ho navštěvovaly děti a vnukové…

Jako spousta věcí na Torně i tady to vypadalo téměř jako na Zemi. Možná to tak naplánovali úmyslně, ale nikde nebyla v dohledu původní lassanská vegetace, všechny stromy byly strašlivě důvěrně známé.

A přece cosi zásadního scházelo. Uvědomil si, že už se tou myšlenkou obírá dlouho — vlastně od prvního okamžiku, kdy na téhle planetě přistál. A náhle, jako by v něm chvíle hlubokého zármutku vzpomínku probudila, věděl, co se mu tady nedostává.

Nevznášel se tu ani jeden racek, aby kroužil po obloze a plnil vzduch nejsmutnějšími zvuky, jaké kdy na Zemi zaslechl, které v něm pokaždé probouzely nepřeberné množství vzpomínek.

Lal Leonidas si se svou ženou stále nevyměnil ani slovo, a přece Loren jaksi pochopil, že se už rozhodli.

„Velice si ceníme vaší nabídky, pane Lorensone. Vyřiďte prosím naše poděkování i kapitánu Beyovi.

Ale nepotřebujeme žádný čas na rozmyšlenou. Ať zvolíme jakkoli, pro nás bude Kumar ztracen navždycky.

Dokonce i když se vám to podaří — a sám jste říkal, že žádné záruky neexistují — probudí se do podivného světa a bude vědět, že už nikdy nespatří svůj domov a že všichni, které miloval, jsou už celá staletí mrtví. To je nesnesitelné pomyšlení. Myslíte to dobře, ale pro něj to nebude žádná laskavost.

Víme, co by si přál a co se musí stát. Vraťte nám ho. Dáme ho moři, které tak miloval.“

K tomu už nebylo co dodat. Lorena přepadly dva protichůdné pocity zároveň, zničující smutek a hluboká úleva. Svou povinnost splnil. A rozhodli se tak, jak očekával.

49. OHEŇ NA ÚTESU

Teď už kajak nikdy nikdo nedostaví ale loďka přece vypluje na svou první a zároveň poslední plavbu.

Až do západu slunce ležela na pláži a omývaly ji jemné vlny moře, které neznalo příliv a odliv. Když Loren spatřil kolik lidí přišlo dát poslední sbohem, cítil pohnutí, ale nepřekvapilo ho to. Byli tady všichni obyvatelé Torny, ale přišla také spousta lidí z celého Jižního ostrova — a dokonce i ze Severního. I když některé možná přitáhla morbidní zvědavost — neboť celý svět šokovala senzační, unikátní nehoda — Loren nikdy nespatřil tolik nepředstíraného zármutku. Nikdy ho nenapadlo, že Lassané jsou mocni tak hlubokého citu, a myslí mu znovu probleskl výrok, který nalezla v Archívu Mirissa, když hledala slova útěchy.

„Pár přátel z celého světa.“ Nedalo se už určit, odkud pocházela, a nikdo nedokázal říct, co vlastně dávno mrtvý knihovník, a ve kterém století, uchránil pro budoucí čtenáře.

Loren vyjádřil beze slov svou soustrast tím, že objal jak Mirissu, tak i Branta, a zanechal je s nesčetnými příbuznými z obou ostrovů. Nechtěl se setkat se žádnými cizími lidmi, neboť věděl, že mnoho z nich si jistě myslí: „Kumar zachránil život tobě, ale tys ho uchránit před smrtí nedokázal.“ Tohle břemeno byl odsouzen nést po zbytek svého života.

Kousal se do rtu, aby ovládl slzy, které se nehodily k vysokému důstojníku největší kosmické lodi, jakou kdy lidé postavili, a cítil, že mu přichází na pomoc jeden z mechanismů, které pomáhají člověku aby nezešílel. Ve chvílích nejhlubšího zármutku je někdy jediným způsobem, jak zabránit tomu, aby člověk neztratil sebeovládání, vybavit si z hlubin paměti nějakou zcela nepatřičnou — nebo dokonce komickou představu.

Ale i sám vesmír měl podivný smysl pro humor. Loren musel dokonce potlačit úsměv. Jak by Kumar ocenil poslední žertík, který mu vyvedl!

„Nebuďte překvapený,“ varovala ho šéflékařka Newtonová, když otevřela dveře do lodní márnice a přivítal je závan ledového vzduchu čpícího formalínem. „Stává se to častěji, než si myslíte. Někdy jsou to předsmrtné křeče — něco jako podvědomý pokus postavit se Smrti. V tomhle případě to pravděpodobně způsobilo pominutí vnějšího tlaku a následné zmrznutí.“

Kdyby překrásné svalnaté mladé tělo nebylo ojíněné ledovými krystalky, Loren by si možná pomyslel, že Kumar je pouze pohroužený do hlubokého spánku, do šťastného erotického snu.

Neboť ve smrti vypadal Malý lev dokonce ještě mužnější než zaživa.

A nyní se už slunce schovalo za nízkými pahorky na západě a z moře se zvedl chladivý podvečerní větřík. Kajak sklouzl do vody tak hladce, že téměř nezčeřil vlnku. Táhl jej Brant společně se třemi dalšími Kumarovými nejbližšími přáteli. Loren naposledy zahlédl klidnou a vyrovnanou tvář chlapce, jemuž dlužil svůj život.

Až dosud plakalo jen málo přihlížejících, avšak když čtyři plavci postrčili kajak pozvolna od břehu, shromážděný dav vypukl v hlasitý nářek. Nyní už ani Loren nedokázal zadržet slzy a bylo mu jedno, kdo je uvidí.

Štíhlý kajak poháněný silnýma rukama svých čtyř průvodců zamířil rovnou a rychle k útesu. Už se snášela rychlá thalasská noc, když loďka proplula mezi dvěma blikajícími majáky, které označovaly průliv vedoucí na širé moře. Zmizela za nimi a na okamžik zůstala zakrytá bílou linií lámajících se vln, které se líně pěnily při nárazech na stranu útesu obrácenou do oceánu.

Nářek ustal, všichni strnuli v očekávání. Potom proti ztemnělé obloze náhle vyšlehlo světlo a z moře se zvedl ohnivý sloup. Plál jasně a pronikavě a prakticky nevydával žádný dým. Loren netušil, jak dlouho hořel, neboť čas se na Tarně zastavil.

Pak náhle oheň pohasl, špička plamene se stáhla nazpět do moře. Všechno se propadlo do temnoty, ale jen na okamžik.

Když se oheň střetl s vodou, k obloze vzlétla fontána jisker.

Většina žhavých uhlíků spadla nazpět do moře, ale některé pokračovaly v letu vzhůru, dokud se neztratily z dohledu.

A tak Kumar Leonidas podruhé vstoupil na oblohu mezi hvězdy.

VIII. ZPĚV VZDÁLENÉ ZEMĚ

50. LEDOVÝ ŠTÍT

Dopravení poslední ledové vločky na orbitální dráhu se mělo stát radostnou událostí, nyní však vyvolalo jen střízlivé uspokojení. Třicet tisíc kilometrů nad Thalassou vmanévrovali poslední ledový šestihran na své místo a štít byl kompletní.

Poprvé po téměř dvou letech spustili kvantový pohon, ačkoli jen na minimální výkon. Magellan se zvedl z parkovací oběžné dráhy a nabíral rychlost, aby vyzkoušel, jestli je umělý ledovec, který měl vynést ke hvězdám, celistvý a rovnovážně usazený. Neobjevily se žádné problémy, odvedli dobrou práci. Pro kapitána Beye to znamenalo nesmírnou úlevu, nebol stále nemohl zapomenout, že Owen Fletcher (nyní pod přiměřeně přísným dohledem na Severním ostrově) byl jedním z hlavních projektantů štítu. A teď by se byl rád dozvěděl, co se Fletcherovi a ostatním vypovězeným Sabrům honilo hlavou, když sledovali slavnostní ceremoniál.

Začínal retrospektivním videopořadem, zachycujícím budování mrazíren a dopravu první ledové vločky na orbitální dráhu. Potom se objevil fascinující, zrychlený kosmický balet předvádějící, jak jsou ohromné bloky ledu manévrovány na svá místa a včleňovány do neustále se rozrůstajícího štítu. Snímek začínal v reálném čase, ale potom se prudce zrychloval, takže poslední bloky byly připojované v několika málo sekundách. Přední lassanský skladatel zkomponoval duchaplnou doprovodnou hudbu začínající volnou pavanou a kulminující divokou polkou — zpomalující zase do normálního tempa na samém konci, když zavedli na místo poslední ledový blok.

Potom se obraz proměnil na živý záběr kamery, vznášející se ve vesmíru kilometr před Magellanem. Kamera ukázala loď, jak letí po oběžné dráze ve stínu vrhaném planetou. Ohromná protisluneční clona, chránící led během dne, byla odsunuta, takže se štít dal poprvé vidět v celé své kráse a velikosti.

Obrovitý nazelenalý disk chladně zářil ve slavnostním osvětlení. Brzy se však ochladí mnohem víc, až zamíří do končin galaktické noci, kde panuje teplota jen několik stupňů nad absolutní nulou. Zahřívat jej bude jen vzdálené světlo hvězd, tepelné vyzařování unikající z lodi — a občasné vzkypění energie po řídkých nárazech kosmického prachu.

Kamera zvolna klouzala přes umělý ledovec a doprovázel ji nezaměnitelný hlas Mosese Kaldora.

„Lidé z Thalassy, děkujeme vám za krásný dárek. Doufáme, že pod ochranou tohoto ledového štítu budeme bezpečně cestovat až na planetu, která nás očekává sedmdesát pět světelných let odsud, ode

dneška za tři sta roků.

Když se nám všechno podaří, až dospějeme k planetě Sagan 2, poneseme ještě přinejmenším dvacet tisíc tun ledu. Led na ni shodíme, třením se promění v první déšť, který ten mrazivý a pustý svět kdy poznal. Na zlomek chvíle, dříve než znovu zmrzne, stane se zárodkem ještě nezrozených oceánů.

A jednoho dne se naši potomci dočkají moří, jako máte vy, i když ne tak bezbřehých a hlubokých. Voda z obou našich planet se smísí a dá život našemu novému domovu. A my na vás vzpomeneme s láskou a s vděčností.“

51. RELIKVIE

„To je nádhera," řekla Mirissa uctivě. „Už chápu, proč mělo zlato na Zemi takovou cenu."

„Zlato je na tom to nejméně důležité," odvětil Kaldor, když nechal vyklouznout třpytivý zvonek z aksamitem vykládané krabičky. „Uhodnete, co to je?"

„Určitě umělecké dílo. Ale pro vás to musí znamenat mnohem víc, když jste tu věc přepravil do vzdálenosti padesáti světelných roků."

„Máte pravdu, samozřejmě. Je to přesný model ohromného chrámu, vysokého víc než sto metrů. Původně takových ozdobných pouzder existovalo sedm, naprosto stejného tvaru, ale různé velikosti, takže jedno přesně zapadalo do druhého a tohle je to nejvnitřnější, obsahující Relikvii. Dostal jsem to od několika starých a dobrých přátel, když jsem prožíval na Zemi svou poslední noc.

„Všechno na světě je pomíjivé," připomínali mi. „Ale my jsme tuhle věc ochraňovali déle než čtyři tisíce roků. Vezmi ji s sebou ke hvězdám, s naším požehnáním."

I když jsem jejich věrouku nesdílel, jak bych mohl odmítnout tak úžasnou nabídku? A teď jejich dar zanechám na místě, kde lidé poprvé sestoupili na tuhle planetu — jako další dárek ze Země — a možná už poslední."

„Takhle nemluvte," odmítla Mirissa. „Zanechali jste nám tolik darů — nikdy je nedokážeme ani spočítat."

Kaldor se tichounce zasmál a chvíli neodpovídal, očima se kochal známým výhledem z oken knihovny. Býval tady šťastný, když vystopovával dějiny Thalassy a poučoval se o mnohém, co by mohlo mít nezměrnou cenu, až nová kolonie zahájí boj o život na planetě Sagan 2.

Sbohem, prastará osidlovací lodi! pomyslel si. Odvedla jsi dobrou práci. My musíme pokračovat ještě dál. Ať nám Magellan slouží stejně věrně, jak ty jsi sloužila lidem, kteří nám tak přirostli k srdci.

„Jsem si jistý, že by to moji přátelé schválili — splnil jsem svou povinnost. Relikvie bude bezpečnější tady, v Muzeu planety Země. Nakonec třeba na Sagan 2 nikdy nedoletíme."

„Určitě to dokážete. Ale neřekl jste mi, co vlastně obsahuje to sedmé pouzdro."

„Všechno, co zůstalo po jednom z největších mužů, jaký kdy žil. Založil jedinou věrouku, která se nikdy neposkvrnila krví. Jsem přesvědčený, že by ho nanejvýš pobavilo kdyby se dozvěděl, že se čtyřicet století po jeho smrti vznesl ke hvězdám jeden z jeho zubů."

52. ZPĚV VZDÁLENÉ ZEMĚ

Nastal čas dávání sbohem — loučení tak definitivního, jaké může přinést jen smrt. A přece se přes všechny prolité slzy — na Thalasse stejně jako na lodi — vynořil zároveň i pocit úlevy. Ačkoli svět už nikdy nebude stejný jako předtím, život se nyní navrátí do starých kolejí. Návštěvníci si připadali jako hosté, kteří trošku přetáhli meze pohostinnosti: bylo načase odejít.

Smířil se s tím dokonce i prezident Farradine a opustil svůj sen o uspořádání mezihvězdných olympijských her. Měl dostatečnou útěchu: mrazírny přepravili z Mangrovového zálivu na Severní ostrov a do termínu konání olympiády bude už na Thalasse připravené první umělé kluziště. Jestli budou připraveni i nějací závodníci či hokejisté to už byla jiná otázka, ale mnoho mladých Lassanů trávilo celé hodiny obdivným studiem hry velkých hokejistů minulosti.

V tomhle období se všichni shodovali v názoru, že by se na oslavu Magellanova odletu měla uspořádat slavnost na rozloučenou. Naneštěstí jen málo lidí bylo zajedno jakou podobu by měla mít. Konalo se nesčetné množství soukromých večírků, jenže žádný z nich oficiální, pro širokou veřejnost.

Primátorka Waldronová, která se dožadovala, aby přednost dostala Tarna, měla za to, že by se slavnost mohla konat na Místě prvního přistání. Edgar Farradine namítal, že je vhodnější prezidentský palác, přes jeho skromnou rozlohu. Jakýsi vtipálek navrhoval jako kompromisní řešení sopku Krakan a zdůrazňoval, že věhlasné vinice by byly velmi vhodným místem k přípitku na rozloučenou. Celá záležitost se stále ještě nerozhodla, když Rádio Thalassa — jedna z nejpodnikavějších institucí na celé planetě — všechny projekty ve vší tichosti předešla.

Koncert na rozloučenou se měl připomínat — a opakovat pro všechny budoucí generace. Nebyl na videu, které rozptyluje smysly, sestával jen z hudby a nejstručnějšího komentáře. Ve snaze připomenout minulost a dodat naději do budoucnosti propátralo se celé dědictví dvou tisíciletí. Nalezeno bylo nejen Requiem, ale také Ukolébavka.

Připadalo jako zázrak, že i po dosažení technické dokonalosti uměli skladatelé nacházet stále něco nového, co toužili vyjádřit. Už po dva tisíce roků jim elektronika umožňovala ovládat každý zvuk slyšitelný lidskému uchu a člověk by si pomyslel, že již dávno vyčerpali všechny technické možnosti tvorby.

Pravda, existovalo přibližně jedno století ječení, skřípění a elektronického randálu, než skladatelé ovládli své nyní nekonečné

možnosti a opět úspěšně sladili techniku s uměním. Nikdo sice už nikdy nepřekonal Beethovena či Bacha, ale někteří se jim přiblížili.

V hudbě se ozvalo mnohé, co spousty posluchačů nikdy z vlastní zkušenosti nepoznaly tóny spjaté se samotnou Zemí. Rozvážné údery mohutných zvonů, stoupající z věží starobylých katedrál jako neviditelný dým, monotónní popěvky trpělivých převozníků se slovy dnes již navždy zapomenutými, rybářů veslujících k domovu proti přílivu v posledních záblescích denního světla, dunění armád pochodujících do bitev, jež už Čas připravil o veškerou bolest a zlo, tlumené brumlání desítek miliónů hlasů, když vítala úsvit a procitala největší pozemská města, mrazivý tanec polární záře nad nekonečnými oceány ledu, řev mohutných motorů, prodírajících se vzhůru na cestě ke hvězdám. Tohle všechno slyšeli posluchači v hudbě, jež prýštila do noci ve zpěvu vzdálené Země, nesoucím se přes propast mnoha světelných roků…

„… Když jsem komponoval Žalozpěv nad Atlantidou, téměř před třiceti lety, neměl jsem před očima nějaké konkrétní obrazy Zajímal mne pouze emocionální náboj, ne živé scény. Chtěl jsem hudbou sdělit pocit tajemna, smutku — nenahraditelné ztráty. Nepokoušel jsem se vykreslit zvukový portrét pobořených měst, v nichž mezi troskami plavou ryby. Jenže když poslouchám Lento lugubre, děje se mi v mysli cosi podivného — zrovna tak jako právě nyní…

Začíná to sto šestatřicátým taktem. Melodie, která předtím klesla do nejhlubšího varhanního rejstříku, se zvedá z hlubin k sopránům a stále výš… Je vám samozřejmě známo, že jsem toto téma založil na zpěvu velkých velryb, těch skvělých mořských minstrelů, s nimiž jsme uzavřeli příměří pozdě, příliš pozdě… Tyhle pasáže jsem napsal pro Olgu Kondrašinovou a bez elektronické pomoci je nikdo jiný také zazpívat nedokáže…

Když se přidají vokály, připadá mi, jako bych viděl něco, co opravdu existuje. Stojím na náměstí velkoměsta rozlehlého téměř jako náměstí sv. Marka nebo sv. Petra. Všude kolem mne se rozkládají budovy napůl v rozvalinách, jako starořecké chrámy, a převržené sochy porostlé chaluhami, jejich zelené stonky povívají sem a tam. Něco už pokrývá silná vrstva naplaveného písku a bahna.

Náměstí se mi nejprve zdá prázdné, pak si povšimnu něčeho — znepokojivého. Neptejte se mne, proč mě to pokaždé překvapí, jako kdybych to viděl poprvé…

Uprostřed náměstí se zvedá vyvýšenina, z níž se rozbíhá několik linií. Dohaduji se, že to jsou stěny zbořenišť, částečně už zanesené naplaveninami. Jenže celkové uspořádání tomu neodpovídá — a pak postřehnu, že vyvýšenina pulsuje.

A okamžik nato si všimnu dvou velikánských očí, které na mne

hledí bez jediného mrknutí.

To je všechno, nestane se nic. Nic se tu nestalo už po šest tisíc roků, od okamžiku, kdy se protrhla poslední hráz a Herkulovým sloupořadím vtrhlo dovnitř moře.

Lento je moje oblíbená část, ale nemohl jsem symfonii zakončit tak tragicky a v takovém zoufalství. Proto Finále, Obrození.

Samozřejmě vím, že Platonova Atlantida nikdy neexistovala. A tudíž nemohla ani nikdy zaniknout. Navždycky zůstane jen ideálem — snem o ideálním životě — cílem inspirujícím lidi po všechny budoucí časy. Proto symfonie končí triumfálním pochodem do budoucnosti.

Vím, že se pochod s oblibou interpretuje jako obraz Nové Atlantidy vynořující se z vln. To je trošku příliš doslovné. Pro mne finále symbolizuje vstup člověka do vesmíru. I poté, co jsem tohle závěrečné téma zkomponoval a zapsal, trvalo mi celé měsíce, než jsem se ho zbavil. Těch zatracených patnáct tónů mi dunělo hlavou ve dne v noci…

Nyní už existuje Žalozpěv zcela nezávisle na mně a žije svým vlastním životem. I poté, co Země zanikla, žene se ke hvězdám směrem ke galaxii Andromedy, unášen vlnami vysílače s dalekým dosahem z kráteru Ciolkovský o výkonu padesát tisíc megawattů.

Jednoho dne, celá staletí či tisíciletí ode dneška, jej někdo zachytí — a porozumí.“

Sergej Di Pietro (3411–3509),
vzpomínky ze zvukového záznamu.

53. ZLATÁ MASKA

„Po celou dobu jsme předstírali, že neexistuje," řekla Mirissa. „Ale teď bych ji ráda viděla — třeba jenom na vteřinu."

Loren chvíli mlčel. „Víš přece, že kapitán Bey žádné návštěvy na lodi nepovoluje," odvětil potom.

Samozřejmě, že to věděla, a věděla také proč. Ačkoli Lassané z toho byli nejprve trochu rozmrzelí, nyní už si uvědomili, že nepočetná posádka Magellanu je příliš zaměstnaná, než aby mohla dělat průvodce po lodi — anebo chůvy těm předem neznámým patnácti procentům populace zvracejícím v oddílech lodi, kde panoval beztížný stav. Dokonce taktně odmítli i prezidenta Farradina.

„Promluvila jsem s Mosesem — a ten se za mě přimluvil u kapitána. Všechno je dohodnuté. Ale má se to udržet pod pokličkou, dokud loď neodletí."

Loren na ni užasle hleděl, pak se rozesmál. Mirissa ho uměla pokaždé překvapit, to byla také součást toho, proč mu připadala tak přitažlivá. A s náhlým bodnutím smutku si uvědomil že nikdo druhý na celé Thalasse nemá větší nárok: její bratr byl jediným Lassanem který zatím tu cestu podnikl. Kapitán Bey měl smysl pro fér hru a byl ochoten udělat výjimku z pravidel, když to bylo zapotřebí. A až loď odletí, ode dneška za pouhé tři dny, už na tom bude pramálo záležet.

„Myslíš, že se ti v beztížném stavu neudělá špatně?"

„Nikdy jsem netrpěla mořskou nemocí."

„To ještě nic nedokazuje."

„A nechala jsem se vyšetřit šéflékařkou Newtonovou. Dala mi osvědčení, že můj zdravotní stav dosahuje devadesáti pěti procent ideálního. Navrhla mi, abych použila půlnoční raketoplán — kolem něj se nebudou motat žádní Lassané."

„Tys myslela na všechno, že?" řekl Loren s nepředstíraným obdivem. „Sejdeme se tedy na startovací rampě číslo dvě patnáct minut před půlnocí."

Odmlčel se a pak s přemáháním dodal: „Už se dolů nevrátím. Prosím tě, vyřiď moje sbohem Brantovi."

To byla muka k nevydržení. Ode dne, kdy Kumar vykonal svou poslední cestu a Brant se vrátil, aby Mirissu utěšil, Loren do rezidence Leonidasových nevkročil. Náhle všechno vypadalo tak, jako by se jejich životy nikdy ani neprotly.

A nyní nevyhnutelně odchází, už dokáže pohlédnout na Mirissu s láskou avšak bez žádostivosti. Mysl mu prostoupil hlubší cit — snad nejkrutější bolest, jakou kdy v životě pocítil.

Toužil a doufal, že spatří své dítě — jenže nový časový plán Magellanu mu to znemožnil. Ačkoli slyšel, jak se mísí tlukot srdce jeho syna s tepem Mirissiným, nikdy si ho nepochová.

Raketoplán se setkal s lodí na osvětlené straně planety, takže Magellan byl ještě dobrých sto kilometrů daleko, když jej Mirissa spatřila. Ačkoli znala jeho skutečnou velikost, když se blýskal ve slunci, vypadal jako dětská hračka.

Ani ze vzdálenosti deseti kilometrů se nezdál větší. Její mozek a oči stále trvaly na tom, že černá kolečka pokrývající centrální sekci jsou pouze kruhová okénka. Dokud se nekonečný oblý trup netyčil přímo nad nimi, její mysl odmítala připustit, tu to jsou vrata do skladišť a do doků, a že do jedněch z nich se chystá vplout raketoplán.

Když si Mirissa rozepjala bezpečnostní pás, Loren na ni pohlédl s obavami. Tohle byl nebezpečný okamžik: příliš sebevědomý cestující, který se právě uvolnil z upoutání, náhle zjistí, že stav beztíže není tak zábavný, jak to vždycky navenek vypadalo. Avšak zdálo se, že Mirisse neschází vůbec nic. Loren ji několika jemnými doteky pomohl proplout přechodovou komorou.

„Naštěstí není třeba, abychom chodili do sekce, kde panuje pozemská gravitace, takže se vyhneš problému, jak se střídavě adaptovat dvakrát. Nebudeš si muset lámat hlavu s gravitací do té doby, než se zase vrátíš na zem.“

To by bylo zajímavé, pomyslela si Mirissa, kdybych mohla navštívit obytné prostory v rotující části lodi — jenže by se zdrželi nekonečnou zdvořilostní konverzací a povinnými setkáními, což bylo to poslední, co teď potřebovala. Byla docela ráda, že se kapitán Bey stále ještě zdržuje dole na Thalasse, nemusela mu vykonat povinnou děkovnou návštěvu.

Když propluli přechodovou komorou, zjistila, že se nacházejí ve válcovité chodbě, která vypadala, jako by se táhla po celé délce lodi. Po jedné její straně vedl žebřík, po druhé dvě řady ohebných smyček, jichž se člověk mohl zachytit rukama i nohama a šplhat oběma směry.

„Tohle není zvlášť příjemné místo, když akcelerujeme,“ řekl Loren. „Tehdy se z chodby stává svislá šachta — dva kilometry hluboká. To pak skutečně potřebuješ žebřík a úchyty. Za smyčku se jen chytíš a pružný materiál udělá všechnu práci za tebe.“

Vznášeli se chodbou tímhle způsobem, téměř bez námahy, několik set metrů, pak několikrát pravoúhle zabočili a dostali se do jakési hlavní chodby. „Pusť se smyček,“ řekl jí Loren, když urazili pár desítek metrů. „Chci ti něco ukázat.“

Mirissa uvolnila sevření a oba se pomalu vznášeli setrvačností vpřed, až se zastavili před dlouhým, úzkým oknem vsazeným do tunelu zboku. Přes silné sklo hleděla do veliké, jasně osvětlené kovové jeskyně. Ačkoli naprosto ztratila představu, kde se nacházejí, hádala,

že se tahle velká válcovitá komora určitě rozkládá téměř přes celou šířku lodi — a tyč vedoucí středem se tedy musí nacházet v ose lodi.

„Kvantový motor," vysvětlil Loren pyšně.

Ani se nenamáhal, aby jí pojmenoval kovové a krystalické útvary, podivně utvářené nosníky vyčnívající ze stěn komory, pulsující souhvězdí světel, kouli utvořenou z naprosté temnoty. Byla zcela beztvará, a přece se zdálo, jako by rotovala… Avšak po chvíli se ozval:

„Největší úspěch lidského génia — poslední dar Země jejím dětem. Jednoho dne se díky němu staneme pány Galaxie."

V jeho slovech se ozvala jakási arogance, až Mirissa překvapením zamrkala. To znovu promluvil starý Loren, ještě předtím, než ho Thalassa zjemnila. Ať si, pomyslela si Mirissa, ale jistě se alespoň zčásti proměnil navždycky.

„Myslíš," jemně se ho zeptala, „že to Galaxie vůbec zpozoruje?"

A přece ji to okouzlilo. Dlouho hleděla na ohromné útvary, které jí nic neříkaly a které jí Loren přivezl přes propast mnoha světelných roků. Netušila, zda jim má být vděčná za to, co jí přinesli, anebo je proklínat, že jí to zase tak rychle odeberou.

Loren ji vedl bludištěm chodeb hlouběji do srdce Magellanu. Nepotkali ani živáčka, což ji znovu přivedlo na myšlenku, jak je loď obrovská — a jak malou má posádku.

„Už jsme skoro tam," řekl Loren hlasem nyní napjatým a slavnostním. „A tohle je Strážce."

Mirissa překvapením zcela vyvedená z míry plula proti zlaté tváři hledící proti ní z výklenku. Málem do ní narazila. Natáhla ruce a ucítila chladný kov. Tvář byla skutečná — a ne hologram, jak se v první chvíli domnívala.

„Co — kdo to je?" zašeptala.

„Vezeme na palubě mnoho z největších pozemských pokladů," řekl Loren s ponurou pýchou. „Tohle je jeden z nejvěhlasnějších. Byl to král, který zemřel velmi mladý — ještě jako chlapec…"

Lorenův hlas se vytratil do ticha, jako by pomysleli oba na totéž. Mirissa si musela nejprve utřít z očí slzy, a teprve pak dokázala přečíst nápis pod maskou.

TUTANCHAMÓN 1370–1352 př.n.l.
(Údolí králů, Egypt 1922)

Ano, byl skoro stejně starý jako Kumar. Zlatá tvář na ně hleděla propastí tisíciletí a mnoha světelných let — tvář mladého boha sraženého k zemi v plném rozletu sil. Vyzařovala z ní síla a sebevědomí, ale přitom nikoli arogance a krutost, což by do ní vepsaly teprve ztracené roky.

„Proč právě tady?" zeptala se Mirissa, ačkoli už odpověď napůl

uhodla sama.

„Připadlo nám to jako vhodný symbol. Egypťané věřili, že když vykonají obřady správně, mrtvý znovu obživne v jakémsi posmrtném světě. Čirá pověra, samozřejmě — a přece jsme tady dokázali, že se uskutečnila."

Jenže ne způsobem, jakým bych si přála, smutně si pomyslela Mirissa. Když se dívala do uhlově černých očí krále-chlapce, které k ní vzhlížely z naprosto bezvadné zlaté masky, sotva mohla uvěřit, že je to pouze úžasné umělecké dílo a ne tvář živého člověka.

Nemohla odtrhnout oči od klidného, a přesto hypnotického pohledu nesoucího se přes propast času. Znovu vztáhla ruku a pohladila zlatou tvář. Vzácný kov jí připomněl báseň, kterou nalezla v archívu na Místě prvního přistání, když nařídila počítači, aby pátral ve staré literatuře po slovech útěchy. Většina ze stovek básní na ni nijak nezapůsobila, ale tyhle verše neznámého autora žijícího kdysi v období let 1800–2100 ji zasáhly naplno:

kovu třpyt vracejí v mincovnu lidství
chlapci, již v slávě hynou
a nikdy nezestárnou.

Loren trpělivě vyčkával, dokud se Mirissa nevyprostí z úvah. Potom zastrčil kódovou kartu do takřka neviditelné štěrbiny za posmrtnou maskou a tiše se otevřely kruhové dveře.

Bylo by nesmyslné nalézt na kosmické lodi šatnu plnou huňatých kožichů, ale Mirisse by se teď jeden hodil. Teplota už poklesla o mnoho stupňů a dívka zjistila, že ji nezvyklý chlad úplně roztřásl.

Loren jí pomohl do termokombinézy — v prostředí stavu beztíže se to neobešlo bez potíží — a vypluli směrem k zamrzlému sklu zasazenému do vzdálenější stěny malé místnosti. Padací dvířka z křišťálového skla se proti nim sklopila jako otevírající se hodinové sklíčko. Za ním za vyhrnul závan tak ledového vzduchu, jaký Mirissa nejen nikdy v životě nezažila, ale zatím si jej ani neuměla představit. V ledovém vzduchu okamžitě zkondenzovaly chomáčky vlhkosti a roztančily se kolem ní jako přízraky. Podívala se na Lorena, jako by chtěla pohledem vyjádřit: Jistě nečekáš, že bych snad někdy vlezla dovnitř!

Sevřel jí paži uklidňující gestem a řekl: „Žádné obavy — kombinéza tě ochrání a chlad ve tváři za pár chvil už vůbec nebudeš vnímat."

Nikdy by tomu nevěřila, ale měl pravdu. Když za ním proplula padacími dvířky, dýchala zprvu opatrně, ale překvapilo ji, že to vůbec není nepříjemný zážitek. Opravdu, cítila se báječně a poprvé chápala, proč lidé na Zemi jezdili dobrovolně do polárních oblastí.

Uměla si docela dobře představit, že se v takových končinách

právě nachází, neboť jí připadlo, jako by proplouvala mrazivou zasněženou krajinou. Všude kolem se třpytily úly složené z tisícovek šestihranných buněk, které klidně mohly být vyřezané z ledu. Vypadaly jako zmenšená podoba ochranného štítu Magellanu — nebýt toho, že zdejší jednotky měly jen metr v průměru a navzájem je spojovaly desítky trubic a celé svazky kabelů.

Takže tady se nacházeli, spali všude kolem ní. Statisíce kolonistů, pro něž Země znamenala — naprosto doslovně — včerejší vzpomínku. O čem se jim teď asi zdá, zauvažovala, když se naházejí ještě ani ne v polovině svého pětisetletého spánku? A sní vůbec mozek, když se nachází v téhle zemi nikoho, uprostřed mezi životem a smrtí? Podle Lorena ne, jenže kdo si tím může být skutečně jistý?

Mirissa viděla kdysi videofilm o včelách, jak se hemží v úlu a vykonávají své záhadné úkoly. Když nyní následovala Lorena ručkovala podél zábradlí procházejícího napříč ohromným úlem, připadala si jako jakási lidská včela. Nyní už prostředí beztížného stavu dokonale přivykla a nepřipouštěla si ani lezavý chlad. Vlastně si prakticky neuvědomovala ani své vlastní tělo a chvílemi se musela ujišťovat, že všechno není pouhý sen, z něhož náhle procitne.

Jednotky nenesly žádná jména, avšak byly označeny alfanumerickým kódem. Loren neomylně zamířil k číslu H-354. Stiskl knoflík, šestiboký kontejner ze skla a kovu sklouzl po teleskopických kolejnicích a vevnitř se objevila spící žena.

Nebyla krásná — ačkoli je nespravedlivé kterékoli ženě upírat půvab. Měla pokožku takové barvy, jakou Mirissa ještě nikdy v životě nespatřila, a věděla, že i na Zemi se vyskytovala jen velice zřídka — tak temně černou, až svítila namodralým nádechem. A pleť měla tak dokonale hladkou, že se Mirissa neubránila, aby ji nebodla závist. Myslí se jí přehnala prchavá představa dvou propletených těl, jednoho z ebenu, druhého z slonoviny — představa, o níž věděla, že ji bude pronásledovat po dlouhá budoucí léta.

Znovu jí pohlédla do tváře. Dokonce i po spánku dlouhém celá staletí se v ní zračilo odhodlání a inteligence. Staly by se přítelkyněmi? zauvažovala Mirissa. Zapochybovala, byly si příliš podobné.

Takže ty jsi ta Kitani, co nese Lorenovo první dítě daleko ke hvězdám. Jenže bude opravdu první, když se narodí celá staletí po mém? Ale ať první, nebo druhé, přeji ti mnoho štěstí…

I poté, co se za nimi křišťálová dvířka zase zavřela, stále mlčela, ačkoli to nebylo jen chladem. Loren ji jemně kormidloval nazpět chodbou, až opět dopluli ke Strážci.

Ještě jedenkrát přejela prsty po tváři nesmrtelného zlatého chlapce. Na šokující okamžik jí připadlo, že cítí pod prsty teplo, ale pak si uvědomila, že to se jen její vlastní tělo ještě stále ohřívá na

normální teplotu.

Potrvá to jen pár minut. Jenže jak dlouho bude muset vyčkat, uvažovala, než roztaje led okolo jejího srdce?

54. ROZLOUČENÍ

Tohle je naposledy, Evelyn, co s tebou hovořím, než se propadnu do dlouhého spánku. Jsem stále na Thalasse ale raketoplán se vznese k Magellanu za pouhých pár minut. Už nemám co na práci — až zase za tři sta let, když začneme sestupovat k další planetě…

Pociťuji hluboký zármutek, neboť jsem se právě rozloučil se svým zdejším nejdražším přítelem, s Mirissou Leonidasovou. Jak by se ti líbila, kdyby ses s ní mohla setkat! Mirissa je pravděpodobně nejinteligentnější člověk na celé Thalasse a vedli jsme spolu mnoho dlouhých debat — i když se obávám, že některé z nich byly jen monology, za co jsi mě tak často kritizovala…

Vyptávala se mě samozřejmě na boha, ale položila mi i tak chytrou otázku, že jsem na ni vůbec nebyl schopen odpovědět.

Brzy poté, co se zabil její milovaný mladší bratr zeptala se mě: „Jaký smysl má zármutek? Plní nějakou biologickou funkci?“

Připadá mi zvláštní, že jsem na to nikdy předtím vážně nepomyslel! Člověk má představu, že opravdu inteligentní tvorové budou přijímat smrt bez jakýchkoli emocí — pokud jí vůbec budou věnovat nějakou pozornost. Byla by to naprosto nelidská společnost, ale měla by přinejmenším takové úspěchy jako termiti či mravenci kdysi na Zemi.

Mohl by zármutek být nahodilý — či dokonce patologický vedlejší produkt lásky, která bezpochyby plní zásadní biologickou funkci? Je to zvláštní a znepokojivé pomyšlení. A přece jsou to právě naše emoce, co nás dělá lidmi. Kdo by se od nich chtěl oprostit, i když ví, že každá nová láska je jen dalším rukojmím pro tu teroristickou dvojici, Čas a Osud?

Často se mnou hovořila o tobě, Evelyn. Překvapovalo ji, že muž může za celý svůj život milovat jen jedinou ženu a nehledat jinou ani tehdy, když ji ztratí. Jednou jsem ji škádlil tvrzením, že věrnost je pro Lassany cosi stejně podivného jako žárlivost. Opáčila mi, že jen získali, když se zbavili obojího.

Už mě volají, raketoplán čeká. Nyní se musím rozloučit s Thalassou navždycky. A také tvůj obraz mi začíná vybledat. Ačkoli umím radit jiným, možná jsem lpěl na svém žalu příliš dlouho, tvé památce to neposloužilo.

Thalassa mi pomohla, abych se vyléčil. Nyní se opět dokážu radovat, že jsem s tebou žil, namísto toho, abych truchlil, že jsem tě ztratil.

Zalévá mne podivný klid a vyrovnanost. Poprvé v životě mi připadá, že jsem skutečně porozuměl filozofii svých přátel budhistů o překonání utrpení — a dokonce dosažení nirvány…

A jestli na Saganu 2 neprocitnu, budiž. Svůj úkol zde jsem splnil, a odejdu spokojen.

55. ODLET

Trimaran doplul k okraji chaluhového lesa těsně před půlnocí a Brant zakotvil v třicetimetrové hloubce. Za úsvitu vypustí automatické vyzvědače, dokud mezi Škorpiónvillem a Jižním ostrovem ještě nestojí plot. Až jej vybudují, všechny průjezdy se budou registrovat. I kdyby škorpióni některý z přístrojů nalezli a odnesli si jej domů, bylo by to jen dobře. Pokračoval by v činnosti a nepochybně by poskytl dokonce ještě užitečnější informace, než jaké nasbírá volně v moři.

Nyní už neměl nic jiného na práci, než ležet v mírně se pohupujícím člunu a poslouchat tichou hudbu vysílanou stanicí Rádio Tarna, dnes večer netypicky zaraženou. Čas od času se ozvalo nějaké oznámení, přání mnoha štěstí na rozloučenou anebo báseň na počest návštěvníků. Na obou ostrovech tuto noc spalo jen pramálo lidí. Mirissa letmo zauvažovala, jaké myšlenky se asi honí hlavou Owenu Fletcherovi a jeho druhům, vysazeným na cizí planetu po celý zbytek svého života. Naposledy je viděla v přenosu Severní televize, vůbec se netvářili nijak nešťastně a vesele diskutovali o možnostech místního podnikání.

Brant ležel velice tichounce, až by si pomyslela, že usnul, nebýt toho, že ji držel tak pevně za ruku jako pokaždé, když takhle lehávali vedle sebe a hleděli ke hvězdám. Změnil se možná ještě víc než ona sama. Už nebyl tak strašně netrpělivý, stal se uvážlivějším. A nejlepší bylo, že dítě přijal za své se slovy, jejichž jemnost jí vehnala slzy do očí: „Bude mít otce dva.“

Rádio Tarna nyní zcela zbytečně zahájilo odpočítávání první, jaké kdy kterýkoli z Lassanů slyšel, odmyslíme-li si záznamy z minulosti. Uvidíme vůbec něco? uvažovala Mirissa. Magellan se nachází na opačné straně planety, vznáší se jako měsíc v úplňku nad polokoulí tvořenou pouze oceánem. Mezi námi leží celá planeta…

„Nula…“ ozvalo se Rádio Tarna — a současně se signál ztratil v hlasitém praskotu poruch. Brant se natáhl, aby zvuk stáhl, ale sotva stačil pohnout knoflíkem, když obloha vybuchla.

Celý horizont lemoval oheň. Sever, jih, východ, západ — všude stejně pronikavě. Z oceánu stoupaly dlouhé plamenné jazyky do poloviční výše nad horizont. Takovou polární záři Thalassa ještě nikdy neviděla a už ji také nikdy víckrát nespatří.

Byla to překrásná podívaná, ale v člověku probouzela posvátnou bázeň. Mirissa nyní pochopila, proč Magellan spustil motory na druhé straně planety, i když to ještě vůbec nebyl kvantový pohon, ale pouze unikající energie, kterou neškodně pohlcovala ionosféra. Loren jí vyprávěl cosi nesrozumitelného o hyperprostorových rázových vlnách

a dodal, že tomuhle jevu neporozuměli ani samotní vynálezci pohonu.

Letmo jí prolétlo myslí, co si o tomhle nebeském ohňostroji asi myslí škorpióni. Slabé odlesky světelného uragánu se jistě přefiltrují i přes chaluhový les a osvětlí ulice jejich podmořských měst.

Možná to bylo jen zdání, ale vypadalo to tak, jako by se záření, pestrobarevné paprsky utvářející kruhovou světelnou korunu, pozvolna kradly oblohou. Jejich energetický zdroj nabíral rychlost po únikové dráze a opouštěl Thalassu navždy. Trvalo dlouhé minuty, než si mohla být pohybem zcela jistá. Barvitost celé podívané zároveň znatelně pohasínala.

Pak náhle všechno zmizelo. Opět nahlas promluvilo Rádio Tarna, dost zadýchaně.

„… všechno v souladu s plánem… nyní probíhá reorientace lodi… další ohňostroj budeme mít později, ale taková podívaná to už nebude… všechny etapy odpoutání se lodi z parkovací oběžné dráhy proběhnou na opačné straně planety, ale Magellan budeme moci spatřit přesně za tři dny, až bude opouštět naši sluneční soustavu…“

Mirissa se zahleděla na oblohu, na niž se nyní znovu vracely hvězdy — hvězdy, na které nikdy víckrát nedokáže pohlédnout, aniž by se jí připomněl Loren — a sotva vnímala slova. Nyní z ní jakýkoli cit vyprchal, jestli ji opět přepadnou slzy, stane se tak později.

Cítila, jak ji Brant objal, a přivítala to jako útěchu vůči osamělosti vesmíru. Svoje místo měla zde, její srdce se už nikdy nezatoulá. Neboť konečně pochopila. Ačkoli milovala Lorena pro jeho sílu, Branta milovala pro jeho slabost.

Sbohem, Lorene, zašeptala — ať jsi šťastný na té daleké planetě, kterou ty a tvoje děti dobudou pro lidstvo. Ale někdy si na mě vzpomeň, žes mě nechal cestou ze Země tři sta let za sebou.

Brant ji neohrabaně a jemně pohladil po vlasech. Přál si nalézt slova, aby ji utěšil, ačkoli věděl, že nejlépe udělá, když bude mlčet. Necítil žádné vítězství, i když Mirissa opět patřila jemu. Jejich bezstarostné společenství vzalo za své a už nikdy se nedalo oživit. Brant věděl, že až do konce jeho života zůstane mezi nimi Lorenův přízrak — přízrak muže, který nezestárnul ani o den, zatímco jejich prach už dávno rozfouká vítr.

Magellan se objevil o tři dny později nad východním horizontem v podobě zářící hvězdy natolik jasné, že se na ni vůbec nedalo nechráněným okem pohlédnout, i když kvantový motor pečlivě zaměřili tak, aby větší část unikajícího záření Thalassu míjela.

Týden za týdnem, měsíc po měsíci hvězda pozvolna pohasínala, ačkoli se stále dala snadno nalézt i na denní obloze, pokud člověk věděl přesně, kam se má podívat. A v noci často bývala nejjasnější hvězdou na nebi.

Mirissa ji spatřila naposledy těsně předtím, než ztratila zrak.

Kvantový motor — nyní neškodně zmírněn vzdáleností — musel být po několik dní zaměřen přímo proti Thalasse.

Tehdy byl už Magellan patnáct světelných let daleko, ale Mirissina vnoučata si bez potíží ukazovala modrou hvězdičku třetí velikosti. Zářila přímo nad pozorovatelnami vybudovanými při ohradě proti škorpiónům, kterou protékala elektřina.

56. POD PŘEDĚLEM MEZI SVĚTY

Ještě nebyli inteligentní, avšak pocítili zvídavost — a to znamená první krok na nekonečné cestě.

Stejně jako mnoho korýšů, kterým se kdysi tak báječně dařilo v pozemských mořích, i oni mohli přežít na pevnině neomezeně dlouho. Ovšem až do doby před několika stoletími o to projevovali jen pramalý zájem, rozlehlé chaluhové lesy jim zajišťovaly pokrytí všech jejich potřeb. Dlouhé štíhlé listy jim sloužily za potravu, pevné stonky byly materiálem pro primitivní nástroje.

Měli jen dva přirozené nepřátele. Jedním z nich byla velikánská, ale málo rozšířená ryba žijící ve značných hloubkách — tvořilo ji jen o málo víc než strašlivá tlama připojená k nikdy nenaplněnému žaludku. Druhým byla jedovatá, pulsující medúza — pohyblivá forma obrovitých polypů — která občas pokrývala mořské dno smrtí a za sebou nechávala jen vyhlazenou pustinu.

Kromě sporadických exkurzí za hranici voda-vzduch škorpióni mohli docela dobře strávit celý svůj život v moři, dokonale adaptováni na své životní prostředí. Ale — na rozdíl od mravenců a termitů — ještě nevstoupili na některou ze slepých evolučních větví. Zatím stále dokázali reagovat na změny prostředí.

A skutečně i tenhle podmořský svět podléhal změnám, i když jen ve velmi malém měřítku. Z nebe padaly úžasné věci. Tam, odkud pocházely, jich muselo být víc. Až se na to škorpióni dobře připraví, vydají se po nich pátrat.

V thalasském moři odolném vůči zubu času neexistoval žádný zvláštní důvod ke spěchu. Zatím jsme proto stále ještě mnoho let před jejich prvním útokem na cizí končiny, o nichž jim jejich průzkumníci přinášejí tak podivuhodné zprávy.

Vůbec nikdy je nenapadne, že zase jiní průzkumníci podávají naopak zprávy o nich. A až se škorpióni konečně na výpravu vydají, načasují si ji nanejvýš nešťastně.

Budou mít tu smůlu, že se vynoří na pevnině v průběhu druhého období zcela neústavní, ale nesmírně výkonné a pohotové vlády prezidenta Owena Fletchera.

IX. SAGAN 2

57. ZPĚV ČASU

Kumar Lorenson se narodil v době, kdy se kosmická loď Magellan ještě nevzdálila od Thalassy více než několik málo světelných hodin, avšak jeho otec už usnul a tuhle novinu se nedozví dříve než za tři sta let.

Při pomyšlení, že jeho bezesný spánek potrvá mnohem déle než celý život jeho prvního dítěte, se rozplakal. Až bude před tu krutou zkoušku postaven, shromáždí všechny záznamy, které na něj budou čekat v databázích. Bude sledovat, jak se z jeho syna stal muž a zaslechne jeho hlas nesoucí se přes propast staletí, jeho pozdrav, na který nebude moci nikdy odpovědět.

A uvidí, (neexistuje způsob, jak by se tomu mohl vyhnout), jak pozvolna stárne již dávno mrtvá dívka, kterou kdysi svíral v objetí — před pouhými několika týdny. Donese se k němu její poslední sbohem vyřčené svraštělými rty, jež se už dávno proměnily v prach.

Krutý zármutek, který mu bude rvát duši, čas pozvolna ztiší. Přední část oblohy už naplnilo světlo nového slunce a brzy se zrodí další člověk, na planetě, která už přitahuje kosmickou loď Magellan na její konečnou oběžnou dráhu.

Bolest jednoho dne pomine, nikdy se však nevytratí vzpomínka.

CHRONOLOGICKÝ PŘEHLED (v pozemských rocích)

1956 objev neutrina
1967 zjištěna anomálie v počtu slunečních neutrin
2000
2100 potvrzeno, že se Slunce promění v novu
2200 mezihvězdné sondy
2300 plán vypouštění automatických osidlovacích lodí
2400 osídlování zahájeno
2500 vypouštěny lodě s embryi
2600–2700 vypouštěny lodě s kódy DNA
2751–2800 automatická osidlovací loď odstartovala k Thalasse
2900–2999 Poslední tisíciletí
3000 THALASSA
3100 Vládci
3109 První přistání 0
3200 posledních Zrození národa 100
3300 dní kontakt se Zemí 200
3400 výbuch sopky Krakan,
3500 vynalezen kvantový pohon, kontakt ztracen 300
3600 závěrečný exodus léta stagnace 400
3617 zahájena stavba Magellanu
3620 zánik Země
3827 přílet Magellanu 718
3829 odlet Magellanu 720
4135 přílet na Sagan 2 1026

BIBLIOGRAFICKÁ POZNÁMKA

První verzi tohoto románu, povídku o 12 500 slovech, jsem napsal mezi únorem a dubnem 1957 a následně publikoval v americkém časopise IF v červnu 1958 a v britském Science Fantasy v červnu 1959. Možná že vhodněji zapadla do mých povídkových sbírek The Other Side of the Sky (Harcourt, Brace, Jovanovich, 1958) a From the Ocean, From the Stars (1962).

Roku 1979 jsem téma přepracoval do stručné filmové synopse, která se objevila v časopisu OMNI (č.12, 1980). Od té doby vyšla ještě v mé povídkové sbírce The Sentinel (1984), v ilustrovaném vydání Byron PressBerkley, společně s úvodem objasňujícím její původ a neočekávaný zvrat, vedoucí k napsání a natočení 2010: Odyssey Two.

Tento román, třetí a poslední verzi, jsem začal psát v květnu roku 1983 a dokončil v červnu 1985.

Colombo, Sri Lanka
1. července 1985

PODĚKOVÁNÍ

Myšlenku, že energie vakua by se dala využít k pohonu, poprvé vyslovil Shinichi Seike v roce 1969. („Quantum Electric Space Vehicle“, 8. symposium o kosmické technice a vědě, Tokio).

O deset let později zmínil ideu H.D. Froning z McDonnell Douglas Astronautics na Konferenci o mezihvězdném výzkumu

pořádané Britskou meziplanetární společností v Londýně v září 1979, a rozvedl ji ve dvou statích: „Propulsion Requirements for a Quantum Interstellar Ramjet“ (JBIS, Vo1.33, 1980) a „Investigation of a Quantum Ramjet for Interstellar Flight (AIAA Preprint 81–1534, 1981).

Pomineme-li nesčetné vynálezce „hyperprostorových motorů,“ prvním, kdo využil tuto myšlenku v beletrii, se zdá být Dr. Charles Sheffield, vědecký vedoucí Earth Satellite Corporation. Teoretické základy „kvantového motoru“ (nebo, jak jej pojmenoval on, motoru na energii vakua) uveřejnil ve svém románu The McAndrew Chronicles (časopis Analog, 1981).

Přípustně zjednodušený výpočet Richarda Feynmana ukazuje, že každý krychlový centimetr vakua obsahuje dostatečně velké množství energie, aby uvedla do varu všechny pozemské oceány. Jiný odhad, který provedl John Wheeler, udává hodnotu o pouhých sedmdesát devět řádů větší. Když se dva z největších světových fyziků rozcházejí ve výpočtu o takový drobek, jako je číslo se sedmdesáti devíti nulami, zbytku z nás by se jistě dal prominout jistý skepticismus. Ale přinejmenším je zajímavé pomyšlení, že vakuum obsažené v obyčejné žárovce obsahuje dostatek energie, aby zničila celou Galaxii, a možná, kdyby se ještě trochu snažilo, i celý Vesmír.

Dr. Robert L. Forward z Hughes Research Laboratories dokázal ve svém článku („Extracting Electrical Energy from the Vacuum by Cohesion of Charged Foliated Conductors,“ Physical Review, Vo1.30B, pp.1700–1702,15. srpna 1984), jenž doufejme vstoupí do historie, že alespoň maličkou část takové energie lze získat. Kdyby se dala využít k pohonu někým jiným vyjma spisovatelů science fiction, čistě technické problémy mezihvězdných — a dokonce i mezigalaktických — letů by se tím vyřešily.

Ale třeba ne. Jsem nanejvýš vděčný Dr. Alanu Bondovi za jeho detailní matematickou analýzu ochranného štítu, nutného pro výpravu popsanou v tomto románu, a za jeho upozornění, že nejvhodnějším útvarem je zaoblený kužel. Může se ukázat, že faktorem limitujícím mezihvězdný let vysokou rychlostí nebude energie, ale obroušení hmoty štítu částicemi prachu a vypařování způsobené srážkami s protony.

Teoretické podklady ke „kosmickému výtahu“ a jeho historii lze nalézt v mém příspěvku předneseném na 13. kongresu Mezinárodní astronautické federace v Mnichově roku 1979: „The Space Elevator: Thought Experiment or Key to the Universe?“ (Otištěno také v Advances in Earth Orientated Applications of Space Technology, Vol.L, č.l, 1981, pp.39–48, a Ascent to Orbit: John Wiley,1984). Tuto myšlenku jsem také použil v románu Rajské fontány (The Fountains of Paradise, Del Rey, Gollancz,1978).

První pokusy v tomto směru včetně spouštění břemene do atmosféry na sto kilometrů dlouhých „provazech“ z raketoplánu budou uskutečněny přibližně ve stejné době, kdy tento román vyjde.

Omlouvám se Jimu Ballardovi a J.T. Frazerovi za to, že jsem jim pro svou poslední kapitolu ukradl název jejich dvou zcela odlišných knížek.

Mé zvláštní poděkování patří Diyawadane Nilamemu a jeho lidem v Temple of the Tooth v Kandy, kteří mě i v době nepokojů laskavě pozvali do Komnaty relikvie.